

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΖ' - ΤΕΥΧΟΣ 5 - ΜΑΪΟΣ 2000
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Χαράμαντίδης

Διευθυντῆς Συντάξεως τοῦ Δελτίου
Εὐάγγελος Θεοδώρου
Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Τακτικὸν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Ἀρχισυντάκτης
Εὐάγγελος Π. Λέκκος, θεολόγος, νομικὸς

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας
Ἀρχιμ. Νεκτάριος Παρασκευάκος
Πρωτοπρ. Δημήτριος Τζέρπος

Συλλογὴ ὕλης
Ἀριστομένης Ματσάγγας, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Χρῆστος Καραγιάννης, M. Th.

Τηλ.: 72.18.308. Fax: 72.18.336
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail: iera-synodos@ath.forthnet.gr

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου
τῆς Ἑταιρείας Γραφικῶν Τεχνῶν “**ΑΒΕΛ**”
Μενελάου 2, Ἡλιούπολη, Τηλ. 97.11.877. Fax: 97.61.274

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου, Πατριαρχική Απόδειξις ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πά- σχα	383
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδούλου, Μήνυμα πρὸς τοὺς ἐργαζομένους μετὰ τὴν εὐ- καιρία τῆς Πρωτομαγιάς	384
Χαιρετισμὸς πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους Ὁρθο- δόξων Ἐκκλησιῶν - Θεσσαλονίκη	385
Ἱεράς Συνόδου, Ἐγκύκλιοι καὶ Ἐγκύκλια Σημειώματα	387

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

«Ὁρθοδοξία 2000 - Παρελθόν, Παρόν, Μέλ- λον», Διορθόδοξον Θεολογικὸν Συνέδριον	397
Συνοδ. Ἐπιτροπὴ Ἐκκλ. Τέχνης κλπ., Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ καταρτίσεως Κανονισμοῦ Τερονφάλτου	419
Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Χριστ. Ἀγωγῆς καὶ Νεό- τητας, Ὑποεπιτροπὴ 3ου τέκνου	420
Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Εὐποιᾶς (Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ἀνθη), Ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία ὡς φορέας σχεδια- σμοῦ καὶ ὑλοποιήσεως προγραμμάτων Κοινω- νικῆς Φροντίδας	421
Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Ἀκαδημίας Ἐκκλ. Τεχνῶν (Ἀρχιμ. Δωροθέου Πολυκανδριώτη), Ὁ Κανονισμὸς λειτουργίας τῆς (133/1999)	424

Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Θ. Λατρείας καὶ Ποι- μαντικοῦ Ἔργου (Πρωτοπρ. Δημητρίου Β. Τζέροπου), Ἡ Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου καὶ ἡ λειτουργικὴ ἀγωγή τῶν πιστῶν	426
Καθηγ. Γεωργίου Φίλια, Τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος	432

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ - ΠΑΡΑΤΗ- ΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ- ΕΚΚΛΗΣ. ΧΡΟΝΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Οἰκουμενικὴ Κίνησις - Ἀποκατάστασις τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος	443
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδούλου, Ἡ Ἐκκλησία γὰρ τὴν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν καὶ μητροτητα	446
Ε.Δ.Θ., Παρατηρήσεις καὶ σχόλια	449
Ε.Π.Α. (ἐπιμέλεια), Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικὰ	451

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ

ΕΚΚΛ. ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ - ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Κανονισμὸς 144/2000 (Σύστασις, λειτουργία αὐτοτελοῦς Ὑπηρεσίας βοηθείας χεμαζομένων λαῶν τῆς Βαλκανικῆς)	469
Ἀπόφασις συστάσεως Ἰδρύματος Πνευμα- τικῆς καὶ κοινωνικῆς διακονίας Καλλιμασιᾶς Χίου	473

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προκηρύξεις πληρώσεως κενῶν θέσεων	479
--	-----

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΑΣΧΑ

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ

ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Χριστὸς Ἀνέστη!

Ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα τῶν Μυροφόρων ἐν τῷ λέγειν “Ἀνέστη ὁ Κύριος”.

Μετὰ τῆς αὐτῆς μεγάλης χαρᾶς ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς πάλιν καὶ πολλάκις καὶ ἐφέτος τὴν διακήρυξιν τοῦ σημαντικωτέρου γεγονότος τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας καὶ τῆς ζωῆς ἐκάστου: “Χριστὸς Ἀνέστη”. Εἶναι τὸ γεγονὸς τὸ ὁποῖον κατέστη χαιρετισμός, διότι ἡ ἀναγγελία αὐτοῦ εἶναι ἄκρως χαρμόσυνος. Δὲν εἶναι μία εὐχὴ ὅπως οἱ συνήθεις χαιρετισμοί. Εἶναι ἐν γεγονός, εἶναι μία πραγματικότης· ὁ Χριστὸς ἀνέστη καὶ κατηργήθη ὁ θάνατος. Κατηργήθη διότι ὁ Χριστὸς συνανιστᾷ ὅλους τοὺς πιστοὺς, οἱ ὅποιοι, ἐφ’ ὅσον πιστεύουν εἰς Αὐτόν, δὲν γεύονται τοῦ θανάτου, ἀλλὰ μεταβαίνουν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.

Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, μὴ δυνάμενος νὰ ἀντιμετωπίσῃ μὲ τὰς ἰδικὰς του δυνάμεις τὸ ἀδυσώπητον γεγονός τοῦ θανάτου, ἔχει ἀπωθήσει αὐτὸ εἰς τὸ βάθος τοῦ ὑποσεινηδύτου τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ ὅταν τὸ ἀναπόφευκτον τέλος ἐπέρχεται, ὡραιοποιεῖ τὴν κατάστασιν, ἐξαφανίζει τὰ ἴχνη, κρύπτει τὸ γεγονός, ὥστε οἱ λοιποὶ νὰ συνεχίσουν τὴν φυσικὴν ζωὴν αὐτῶν ὡς ἐάν μὴ ἀπειλῇ αὐτὴν τὸ φάσμα τοῦ θανάτου.

Ὅμως τὸ φυσικὸν τέλος τῆς σωματικῆς υπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀναπόφευκτον καὶ εἶναι ματαία ἢ προσπάθεια τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου νὰ ἀγνοήσῃ αὐτὴν τὴν πραγματικότητά.

Ἡμεῖς οἱ πιστοὶ χριστιανοὶ ἀντιμετωπίζομεν τὸν φόβον τοῦ θανάτου, ὅχι δι’ ἀποφυγῆς τῆς ιδέας καὶ τῆς ἀποφυγῆς τῆς ἐνασχολήσεως μετ’ αὐτοῦ, ἀλλὰ διὰ τῆς πίστεως εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία συνεπάγεται καὶ τὴν προσδοκίαν τῆς ἰδικῆς μας ἀναστάσεως. Ὁ Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ τῶν νεκρῶν ἐγένετο πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ χάρισῃ τὴν ἀνάστασιν, τὴν μετάβασιν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, εἰς πάντα ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος θὰ ἐμπιστευθῇ τὴν ζωὴν του εἰς Αὐτόν. Αὐτὸ εἶναι τὸ χαροποιὸν μήνυμα τὸ ὁποῖον διαγγέλλομεν πρὸς ὅλον τὸν κόσμον, ἀναφωνοῦντες “Χριστὸς Ἀνέστη”.

Ἡ χαρὰ τῆς ἀναστάσεως, τῆς καταργήσεως τοῦ θανάτου, καταπλημμυρίζει τὴν καρδίαν μας. Δὲν

κρίνομεν ὅτι πρέπει νὰ εὐχηθῶμεν ἀπλῶς ζωὴν εἰς τοὺς συνανθρώπους μας. Ὁ Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὴν γῆν, ἐσαρκώθη, ἐσταυρώθη καὶ ἀνέστη ἵνα ζωὴν ἔχωμεν καὶ περισσεῖαν ζωῆς. Δι’ αὐτὸ καὶ δὲν εὐχόμεθα ἀπλῶς ἀνάστασιν. Διαβεβαιούμεν ὅλους ὅτι Ἀνέστη Χριστὸς καὶ κατηργήθη ὁ θάνατος. Καὶ προσκαλοῦμεν ὅλους εἰς τὴν χαρὰν τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἡ ὁποία ἄρχεται ἀπὸ τῆς παρούσης. Διότι ἡ προσδοκία μας διὰ τὴν ἀνάστασιν δὲν εἶναι μόνον ἐλπίς. Εἶναι καὶ γεγονός, ἐνυπάρχον εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ εὐχή μας εἶναι καὶ γεγονός. Καὶ τὸ γεγονός ὑποκαθιστᾷ τὴν εὐχήν.

Χριστὸς Ἀνέστη! Καὶ πᾶς ἄνθρωπος καλεῖται ὅπως συναναστῇ μετ’ Αὐτοῦ. Χριστὸς Ἀνέστη! Καὶ πᾶς ἄνθρωπος δύναται νὰ συναναστῇ μετ’ Αὐτοῦ. Χριστὸς Ἀνέστη! Καὶ πᾶς ἄνθρωπος ἔχει ἤδη ἐν δυνάμει συναναστῇ μετ’ Αὐτοῦ.

Διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ δύο ἀπαιτοῦνται προαπαιτούμενα. Πίστις καὶ ἀγάπη πρὸς Αὐτόν, μὲ ὅ,τι αὐτὰ συνεπάγονται.

Ἀλλὰ σήμερον πανηγυρίζομεν τὴν Ἀνάστασιν, διακηρύσσομεν τὸ γεγονός, χαίρομεθα ἐν τῷ λέγειν “Ἀνέστη ὁ Κύριος”.

Δὲν εἶναι φαντασία, δὲν εἶναι ψεῦδος. Εἶναι ἀλήθεια μαρτυρουμένη ἀπὸ τὰς μυριάδας τῶν Ἀγίων, οἱ ὁποῖοι, ἀγαπήσαντες τὸν Χριστὸν καὶ ἐμπιστευθέντες ἀπολύτως Αὐτόν, ζοῦν ἤδη ἀνεστημένοι μετ’ Αὐτοῦ καὶ ἐμφανίζονται πολλοῖς.

Ἡ Ἀνάστασις εἶναι χάρις εἰς τὸν Χριστὸν γεγονός. Καὶ προσφέρεται εἰς ὅλους.

Χριστὸς Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι καὶ τοῖς πρὸ τῶν μνημάτων ζωὴν χαρισάμενος.

Εἴθε πάντες νὰ μετᾶσχωμεν διὰ τῆς χάριτος καὶ τοῦ ἐλέους Αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ζωὴν Αὐτοῦ. Γένοιτο.

Ἅγιον Πάσχα 2000

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑΣ

Άγαπητά μου παιδιά,

Άποτελεί για μένα ξεχωριστή χαρά και εύτυχία ή δυνατότητα επικοινωνίας μαζί σας, με άφορη την εργατική Πρωτομαγιά, με όλους εσάς που χάρις στον ιδρώτα του καθημερινού και νυχθήμερου κόπου σας μπορούμε να δραματιζόμαστε μία κοινωνία δικαιοσύνης, αγάπης, αλληλεγγύης, ισονομίας, πάνω σε θεμέλια που δεν τα φθείρει ο χρόνος.

Σφίγγω με εύγνωμοσύνη το χέρι σας και προσεύχομαι θερμά για εσάς και τις οικογένειές σας.

Έργαζόμενοι άνδρες και εργαζόμενες γυναίκες όλης της χώρας,

Το σύνθημα “Δουλειά για όλους” απεικονίζει με τον καλύτερο τρόπο τη βαθειά πίστη της Εκκλησίας μας πώς ή εργασία αποτελεί δικαίωμα και υποχρέωση του καθενός. Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα στην παραγωγική δημιουργία, προκειμένου να ζήσει την οικογένειά του αλλά και να συμβάλει στην πρόοδο της κοινωνίας και του πολιτισμού. Το δικαίωμα αυτό είναι και αντίστοιχο καθήκον, που μάς θυμίζει το κλασικό ρητό του Άποστόλου Παύλου «*Εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω*» (Β΄ Θεσ. Γ΄ 10). Η εργασία αποτελεί δωρεά του Θεού στον άνθρωπο, πλαίσιο φανέρωσης της ελευθερίας, πηγή της αγάπης. Ο Θεός μας είναι ποιητής του κόσμου, δημιουργός και αναδημιουργός του ανθρώπου. Ο Θεός μας είναι “εργάτης” κατά τον λόγο του Ίησού: «*Ο πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται καὶ γὰρ ἐργάζομαι*» (Ιω. Ε΄, 17). Έτσι, ο άνθρωπος που εργάζεται τίμα γίνεται “συνεργάτης” του Θεού, συνδημιουργός Του, αληθινός οίκονόμος της Κτίσεως. Η χριστιανική πίστη εφοδιάζει τον εργαζόμενο με ἐλπίδα και ἀπαντοχή, με ἐνθουσιασμό για ὅ,τι κάνει. Η εργασία σμιλεύει το Χριστιανό, αὐξάνοντας τα χαρίσματα και τις δεξιότητές του.

Η κοινωνική διδασκαλία της Εκκλησίας μας ἀγκαλιάζει ὅλο τον άνθρωπο και τὰ προβλήματά του. Στρέφεται με ἀληθινὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὸ κάθε πρόσωπο, που δεν τὸ βλέπει ὡς ἐξάρτημα μᾶς τεράστιας παραγωγικῆς μηχανῆς, ἀλλὰ μὴ ὀλοκληρωμένη προσωπικότητα που συνδυάζει γῆ και οὐρανὸ. Στὸν ἄνθρωπο τῆς μεταϊδεολογικῆς ἐποχῆς μας, με τὰ φοβερά ὑπαρξιακά διλήμματα, τὰ κοινωνικά ἀδιέξοδα και τὰ οἰκονομικά προβλήματα, τὰ ὁποῖα στεροῦν ἀπὸ ἑκατοντάδες νοικοκυριά τὴ δυνατότητα μᾶς ἀξιοπρεποῦς ἀντιμετώπισης τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς, ὑπενθυμίζουμε ὅτι δεν ἀρκεῖ μὴ ἐπιφανειακή καλυτέρευση τοῦ τρόπου τῶν συναλλαγῶν μας, ἀλλὰ ἡ

οὐσιαστική και ριζική μεταμόρφωση τῆς κοινωνίας μας με ὁδηγὸ τὴν Ὁρθόδοξη πνευματικότητα και τὴν κοινωνική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ βίωση τῆς Ὁρθόδοξης πνευματικότητας βοηθάει ἀποτελεσματικά τὸν ἄνθρωπο νὰ διασώσει τὴν ἀξία του και τὴ μοναδικότητά του στὴν ἐποχὴ τῆς παγκοσμιοποίησης. Ἡ Ἐκκλησία ποτὲ δεν δίστασε νὰ προστατεύσει τὸν εργαζόμενο ἀπὸ τὴν κοινωνική ἀδικία. Στὴν ἱστορία τῆς ὑπάρχουν τὰ ἐκρηκτικά κηρύγματα τῶν Ἁγίων Πατέρων μας που κατακεραύνωναν τὴν κοινωνική ἀδικία και διακήρυτταν ὅτι δεν ὑπάρχουν ἰδιοκτήτες, ἀλλὰ διαχειριστὲς τῆς περιουσίας τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποία ὀφείλουν νὰ διαχειρίζονται ὄχι γιὰ ἰδιοτελεῖς σκοπούς, ἀλλὰ πρὸς χάριν τοῦ γενικώτερου συμφέροντος. Ἀπὸ τὴν ἄλλη συμβουλεύει τοὺς εργαζομένους νὰ εἶναι ἐντιμοὶ ἐπαγγελματίες και νὰ ἀφήνουν χρόνο και γιὰ τὴν καλλιέργεια τῆς ψυχῆς τους.

Γενικά ἡ Ἐκκλησία ἀπευθύνεται σὲ ὅλο τὸ λαό, προωθώντας τὴν κοινωνική αλληλεγγύη και τὴν κοινωνική συναίνεση, σιγματίζοντας τὸν ρατσισμό και τὴν ξενοφοβία, ψέγοντας τὴν κερδοσκοπικὴ μανία ὅσων ἀδιαφοροῦν γιὰ τὰ πραγματικά προβλήματα τῶν εργαζομένων, διαμαρτυρόμενη γιὰ τὴν ἀνησυχητικὴ ἔξαρση τῆς ἀνεργίας, που μαστίζει ἰδιαίτερα τοὺς νέους ἀνθρώπους. Ἐχουμε ὡς κοινωνία καθήκον νὰ δάλουμε σὲ πρώτη προτεραιότητα τὸ ζήτημα τῆς ἀπασχόλησης, νὰ καταπιασθοῦμε στὰ σοβαρά με τὰ καθημερινὰ προβλήματα τῶν εργαζομένων και τὰ ἐφιαλτικά ἀδιέξοδα τῶν ἀνέργων και τῶν συνταξιούχων. Ἡ ρασιοναλιστική και ἐπιδεσμική προσέγγιση τῶν ζητημάτων αὐτῶν συνιστᾷ κρίση πολιτισμοῦ, που θέτει ὑπὸ ἀναθεώρηση τὶς ἀξίες που συνιστοῦν τὴν κοινωνία μας.

Ἡ Ἐκκλησία θέλει τὴν εργασία νὰ εἶναι ὄχι δουλειά, ἀλλὰ δημιουργία, γιὰ νὰ λειτουργεῖ ἐνισχυτικά στὴ ζωὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου και τῆς κοινωνίας μας. Ἡ Ἐκκλησία ἀντιμετωπίζοντας τὸν κάθε ἄνθρωπο ὡς πρόσωπο ἀνεκτίμητης ἀξίας προσεύχεται γιὰ νὰ ζεῖ με τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ μέσα σ’ ἓνα κλίμα ἀγάπης και αλληλεγγύης σὲ μία εὐήμεροῦσα και δίκαιη κοινωνία.

Σὰς εὐχομαι μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου τὴν ἐνίσχυση τοῦ Θεοῦ στὸ καθημερινὸ κοπιαστικὸ ἔργο σας, ὑγεία και δύναμη στοὺς ἀγῶνες σας. Σὰς συντροφεύουν τὰ πατρικά αἰσθηματά μου και τὸ ἀμέριστο ἐνδιαφέρον μου γιὰ τὰ προβλήματά σας.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν και ἀγωνιστικῶν χαιρετισμῶν,

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΤΑΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΝ ΑΥΤΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΚΑΘΗΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΕΠΙ Τῷ ΤΕΛΕΙ
ΤΟΥ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΙΩΒΗΛΑΙΟΥ
(10 - 14 ΜΑΪΟΥ 2000, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)

Ἐν πρώτοις ἀναφωνοῦντες τὸ οὐράνιον καὶ ἡδύμολπον φώνημα ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ ἀπευθύνομεν ἐγκάρδιον ἀναστάσιμον χαιρετισμὸν ὑμῖν, πᾶσι τοῖς Σεβασμιωτάτοις καὶ λοιποῖς ἐκπροσώποις τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τοῖς μετέχουσι τῆς παρουσίας διορθοδόξου ταύτης συνάξεως ἐπὶ τῷ τέλει τῆς συντάξεως τῶν Διαγγεμάτων τῶν Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἅτινα ἀναγνωσθήσονται ἐπ' Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν γενησομένην Θείαν Λειτουργίαν τῆς 15ης Ὀκτωβρίου, ἐν Ἀθήναις, καὶ αὐτὴν τῆς 25ης Δεκεμβρίου ἐ.ε., ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας, εὐχόμενοι τὴν Χάριν τοῦ Πανααῖου Πνεύματος, εὐκαιρον δ' ἡγοῦμεθα, ὅπως διατυπώσωμεν καὶ σκέψῃς τινὰς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ γεγονός τοῦ ἱεροῦ Ἰωβηλαίου, ἥτοι· τῆς συμπληρώσεως 2000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι δημιουργία κοινωνίας, ἑνὸς συγκεκριμένου τρόπου ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Ὁ τρόπος αὐτὸς τείνει νὰ πραγματώσῃ δυναμικῶς τὴν ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων, ὅχι ὡς συμβατικὴν συμβίωσιν ἢ ἀποτέλεσμα ἰδεολογικῶν καὶ βιοτικῶν συνθηκῶν, ἀλλὰ ὡς ὑπαρκτικὸν γεγονός· τὴν ἐνότητα ὡς ὄντολογικὴν ἀλήθειαν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς τὸν “κατὰ φύσιν” καὶ “κατ' ἀλήθειαν” τρόπον ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἰδρυτικὸν γεγονός τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ Ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ, ἡ Σάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου. Ὅχι μία νέα θρησκευτικὴ διδασκαλία ἢ μεταφυσικὴ θεωρία, ἀλλὰ ἐν γεγονὸς μὲ συγκεκριμένας ἱστορικὰς συντεταγμένας, τὸ ὅποιον τέμνει τὴν ἱστορίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ κόσμου. “*Ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἔτει πεντεκαδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος*” ὁ Θεὸς γίνεται ἀνθρώπος, συγκεκριμένον ἱστορικὸν πρόσωπον, Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Σάρκωσις τοῦ Λόγου ἰδρύει τὴν Ἐκκλησίαν, ἀποκαλύπτει ἐνσάρκως εἰς τὴν ἱστορίαν τὴν ἀλήθειαν διὰ τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον, τὸν “ἐνυπόστατον” κοινὸν τρόπον ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ Θεανθρώπινον Πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ ἱστορικὸν γεγονός τῆς Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτει κατ' ἀρχὴν τὸν ἄχρονον τρόπον τῆς θείας ζωῆς, τὴν ἀγάπην (Α' Ἰωάν. 4, 8), ὡς ὄντολογικὴν πραγματικότητα, δηλαδὴ ἀλήθειαν ἐνότητος, κοινωνίας καὶ σχέσεως. Ἡ ἐνότης αὐτὴ φανερῶναι εἰς τὴν ἱστορίαν τὴν Θεότητα ὡς Τριάδα Προσώπων καὶ Μονάδα Φύσεως, οὐσιαστικὴν Μονάδα καὶ ὑπαρκτικὴν Τριάδα, τριαδικὴν καὶ ἐνιαίαν θέλησιν καὶ ἐνέργειαν. Ἡ ἀλήθεια τοῦ Ἐνὸς καὶ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτεται εἰς τὸν κενωτικὸν τρόπον προσλήψεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπὸ τὸν Λόγον· Εἶναι ὁ ὑποστατικὸς τρόπος ὑπάρξεως τοῦ Λόγου, ὁ ὁποῖος σαρκοῦται, ἐνεργεῖα τοῦ Πνεύματος, διὰ νὰ φανερώσῃ τὸν Πατέρα, ὁ τρόπος ὑπάρξεως τῆς τριαδικῆς ἀλληλοπεριχωρήσεως τῆς θείας ἀγάπης.

Ἡ Ἐκκλησία, καὶ ἐν ὅψει τῆς τρίτης χιλιετίας, τονίζει, ὅτι διὰ νὰ ὑπάρξῃ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν τρόπον τῶν θείων προσωπικῶν Ὑποστάσεων πρέπει νὰ ἀναγεννηθῇ. Ἡ ἀναγέννησις αὐτὴ δὲν ἀποτελεῖ μίαν συμβολικὴν, μυστικιστικὴν ἔκφρασιν, ἀλλὰ κυρίως μίαν ρεαλιστικὴν ὑπόμνησιν τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὅποιον συνιστᾶται ἡ ζωὴ. Κάθε μορφὴ ζωῆς εἶναι μόνον “γέννησις”, δῶρον καὶ χάρισμα, “μυστήριον” ἀπρόσιτον εἰς αἰτιώδεις προκαθορισμούς. Καθ' ὃν τρόπον μᾶς χαρίζεται ἡ βιολογικὴ ὑπαρξις καὶ ἡ ὑποκειμενικὴ ἐτερότης, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ μετοχὴ εἰς τὴν ὄντως ζωὴν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τὸν θάνατον εἶναι Χάρις.

Τὸ εὐαγγέλιον τῆς Ἐκκλησίας ταυτίζει αὐτὴν τὴν χαριστικὴν μυστηριακὴν ἀναγέννησιν τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν ἐγκεντρισμὸν αὐτοῦ εἰς τὸ

“σώμα” μιᾶς ἀγαπητικῆς κοινωνίας προσώπων: εἰς τὴν ἐνότητα ζωῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος.

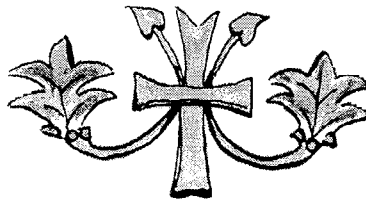
Διὰ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος ὁ ἄνθρωπος ἐγκεντρίζεται εἰς τὴν ἐνότητα ζωῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος. Πυρὴν καὶ ἄξων αὐτῆς τῆς κοινωνίας εἶναι τὸ Δεῖπνον τῆς Εὐχαριστίας. τὸ Δεῖπνον αὐτὸ συγκροτεῖ, πραγματοποιεῖ καὶ φανερώνει τὴν Ἐκκλησίαν.

Τοιοτρόπως, ἡ Εὐχαριστία εἶναι τὸ καθολικὸν γεγονὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἡ πλήρης ἀλήθεια καὶ πραγμάτως τοῦ “εὐαγγελίου” τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκάστη τοπικὴ Εὐχαριστία, τὸ Δεῖπνον τῆς ἐμπράκτου “ἀναμνήσεως” τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ πραγματοποίησις καὶ φανέρωσις τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ καθολικοῦ γεγονότος

τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ κτιστοῦ, τῆς ζωοποιήσεως τοῦ θνητοῦ.

Ἡ μετοχὴ εἰς τὴν “εὐαγγελικὴν” ἐπαγγελίαν τῆς ἀφθαρσίας καὶ ἀθανασίας ἐξαρτᾶται πρωταρχικῶς ἀπὸ τὸν ἐγκεντρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν εὐχαριστιακὴν κοινότητα, τὸν εὐχαριστιακὸν τρόπον τῆς ὑπάρξεως. Τοῦτο ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸν καὶ τὸ κέντρον πάσης ἐκκλησιαστικῆς δραστηριότητος καὶ δημιουργίας.

Θεωροῦντες μεγίστην τὴν σημασίαν τῆς διορθοδόξου ταύτης διασκέψεως, ἥτις ὁδηγεῖ πάντας ἡμᾶς εἰς “ἔνθεον ὁμοτροπίαν, εἰς ἐνοειδῆ καὶ μίαν σύμπνοιαν”, εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας διὰ τὴν συμμετοχὴν καὶ παρουσίαν καὶ ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας τὴν Χάριν καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 1576
 Ἀριθμ. Διεκπ. 771

Ἀθήνησι τῇ 4ῃ Ἀπριλίου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2691

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΘΕΜΑ: Λήξις Μαθημάτων Κατηχητικῶν Σχολείων

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 4ης τρέχοντος μηνὸς Ἀπριλίου ἐ.ἔ., λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν εἰσήγησιν τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος, τὴν διαλαμβάνουσιν τὰ περὶ τῆς λήξεως τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων διὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος καὶ ἀποδεξαμένη αὐτήν, ὥρισεν ὡς ἡμέραν λήξεως τῶν Κατηχητικῶν μαθημάτων τὴν 21ην Μαΐου ἐ.ἔ., (Κυριακὴν τοῦ Παραλύτου).

Ἡ ὡς ἄνω ἡμερομηνία δύναται νὰ μετακινηθῇ εἰς ἑτέραν κατὰ τὴν ἔμφρονα κρίσιν καὶ ποιμαντικὴν σύνεσιν τῶν ἐκασταχοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ συμφώνως πρὸς τὰς τοπικὰς συνθήκας ἐκάστης Ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας.

Εὐκταῖον ὅπως αἱ ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ Κατηχητικοῦ ἔτους καθιερωμέναι ἐορταστικαὶ ἐκδηλώσεις διεξαχθῶσι μετὰ τῆς προσηκούσης λαμπρότητος ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐξάρσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Κα-

τηχητικῶν Σχολείων καὶ εἰσέτι τῆς ἐνθαρρύνσεως τῶν Κατηχητοπαίδων.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
 † Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
 † Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
 † Ὁ Παροναξίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
 † Ὁ Νέας Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ
 † Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
 † Ὁ Περιστερίου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ
 † Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Ἐλασσώνος ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
 † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ
 † Ὁ Καστορίας ΣΕΡΑΦΕΙΜ
 † Ὁ Σεργίων καὶ Κοζάνης ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
 Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

Κοινοποιήσεις:

1. Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Κρήτης. Εἰς Ἡράκλειον.
2. Ἱερὰ Μητροπόλεις Κρήτης. Εἰς ἔδρας των.
3. Ἱερὰς Μητροπόλεις Δωδεκανήσου. Εἰς ἔδρας των.
4. Ἀποστολικὴν Διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
5. Σ. Ε. Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ Νεότητος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 1728
Άριθμ. Διεκπ. 863

Άθήνησι τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς

τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν
καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ὡς γνωστὸν ὑμῖν, τὸ κατ' ἔτος ἐκδιδόμενον Ἐκκλησιατικὸν Ἡμερολόγιον τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, ἡγουν τὰ «ΔΙΠΤΥΧΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ», περιλαμβάνοντα ἐν τοῖς δέλτοις αὐτῶν ἀφ' ἑνὸς τὸ Κυριακοδρόμιον καὶ τὸ Μηηνολόγιον ἐκάστου ἔτους, ἀφ' ἑτέρου δὲ Ἑπετηρίδα τῆς Κανονικῆς Ὁργανώσεως τῆς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τυγχάνουσι καρπὸς ἐπιμελοῦς ἐπιστασίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ κόπου τῆς ἐπὶ τούτῳ ὀρισθείσης Συνδικτικῆς Ὑποεπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν.

Ἀπαραιτήτου οὐσης τῆς ἀποστολῆς πληροφοριῶν καὶ στοιχείων ὑφ' ὑμῶν, διὰ τὴν ἀψογον καὶ ἀρτίαν κατάρτισιν τῶν ὑπὸ ἔκδοσιν «ΔΙΠΤΥΧΩΝ» τοῦ σωτηρίου ἔτους 2001, Συνδικτικῇ Ἀποφάσει, ληφθεῖση ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 5ης ὁδεύοντος μηνὸς Ἀπριλίου ἐ.ἔ., παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως ἐπιφέρητε τὰς δεούσας μεταβολάς, τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν καθ' ὑμᾶς ἐκκλησιαστικὴν ἐπαρχίαν καὶ ἀποστείλῃτε ταύτας τὸ βραδύτερον ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰουλίου, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐργασίας διὰ τὴν ὑπεύθυνον καὶ ἐξηκριβωμένην, ἐν τοῖς «ΔΙΠΤΥΧΟΙΣ», δημοσίευσιν τῶν νέων στοιχείων καὶ ἐπὶ μέρους μεταβολῶν. Αἱ ἐπελθοῦσαι μεταβολαὶ δέον ὅπως σημειωθῶσι ἐπὶ φωτοστατικοῦ ἀντιγράφου τοῦ οἰκείου ἐδαφίου τῆς ἐκδόσεως τῶν «ΔΙΠΤΥΧΩΝ» τοῦ ὁδεύοντος

ἔτους, δεδομένου ὅτι τὰ στοιχεῖα καὶ τῆς ἐφετινῆς ἐκδόσεως κατακεχώρηται εἰς τὴν μονάδα φωτοστοιχειοθεσίας τῶν καθ' ἡμᾶς Ὑπηρεσιῶν.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, ἐκρίθη Συνδικτικῶς, τῇ εἰσηγήσει τῆς Συνδικτικῆς Ὑποεπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν «ΔΙΠΤΥΧΩΝ», ἡ περικοπὴ πλεοναζόντων στοιχείων, τὰ ὅποια αὐξάνουσι τὸν ὄγκον αὐτῶν, καθιστῶντα αὐτὰ δύσχρηστα.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραμματοεὺς

Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

Κοινοποιήσεις:

1. Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Κρήτης.
2. Ἱερὰς Μητροπόλεις Κρήτης.
3. Ἱερὰς Μητροπόλεις Δωδεκανήσου.
4. Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀμερικῆς.
5. Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Αὐστραλίας.
6. Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας.
7. Ἱερὰν Μητρόπολιν Γαλλίας.
8. Ἱερὰν Μητρόπολιν Γερμανίας.
9. Ἱερὰν Μητρόπολιν Αὐστρίας.
10. Ἱερὰν Μητρόπολιν Βελγίου.
11. Ἱερὰν Μητρόπολιν Σουηδίας.
12. Ἱερὰν Μητρόπολιν Νέας Ζηλανδίας.
13. Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἑλβετίας.
14. Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἰταλίας.
15. Ἱερὰν Μητρόπολιν Τορόντο.
16. Ἱερὰν Μητρόπολιν Μπουένος Ἀἵρες.
17. Ἱερὰν Μητρόπολιν Παναμά.
18. Ἱερὰν Μητρόπολιν Χόνγκ - Κόνγκ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 2259
 Άριθμ. Διεκπ. 1000

Άθήνησι τῇ 10ῃ Μαΐου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
 τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν
 καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Χριστὸς Ἀνέστη!

Διὰ τοῦ παρόντος γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων (τεῦχος C 101/17 τῆς 8.4.2000) ἐδημοσιεύθη τὸ κοινοτικὸν πρόγραμμα «Πολιτισμὸς 2000» ὡς καὶ ἡ πρόσκλησις ὑποβολῆς αἰτήσεων διὰ τὴν κοινοτικὴν χρηματοοικονομικὴν στήριξιν τῶν πολιτιστικῶν σχεδίων καὶ ἐκδηλώσεων.

Τὸ πρόγραμμα «Πολιτισμὸς 2000» σκοπὸν ἔχει τὴν διαμόρφωσιν ἐνὸς κοινοῦ διὰ τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης πολιτιστικοῦ χώρου. Εἰς τὸ πλαίσιον αὐτό, εὐνοεῖ τοῦτο μὲν τὴν συνεργασίαν μεταξὺ καλλιτεχνικῶν δημιουργῶν, πολιτιστικῶν φορέων, ιδιωτικῶν καὶ δημοσίων ἀναδόχων, τοῦτο δὲ τὰς δραστηριότητας τῶν πολιτιστικῶν δικτύων, τοὺς ἄλλους ἐταίρους ὡς καὶ τὰ πολιτιστικὰ Ἰδρύματα τῶν Κρατῶν - Μελῶν καὶ τῶν λοιπῶν συμμετεχουσῶν εἰς τὸ πρόγραμμα χωρῶν ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐπιτεύξεως τῶν στόχων, οἱ ὅποιοι ἀναλύονται εἰς τὴν σελίδα 1 τῆς ὡς ἄνω ἐπισήμου ἐφημερίδος τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων.

Τὰ εἶδη τῶν δράσεων τοῦ προγράμματος εἶναι:

Δράσις 1η. Εἰδικαὶ καινοτομικαὶ ἢ / καὶ πειραματικαὶ δράσεις:

Α. Εἰς τὸν τομέα τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς.

Β. Εἰς τὸν τομέα τῶν βιβλίων καὶ τῆς ἀναγνώσεως.

Γ. Εἰς τὸν τομέα τῶν τεχνῶν τοῦ θεάματος, τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν ὡς καὶ τῶν ἐφηρμοσμένων τοιούτων.

Δ. Εἰς τὸν τομέα τῆς πολιτιστικῆς συνεργασίας μετὰ τρίτων χωρῶν.

Δράσις 2α. Ὁλοκληρωμέναι δράσεις εἰς τὸ πλαίσιον πολυετῶν καὶ διαρθρωμένων συμφωνιῶν πολιτιστικῆς συνεργασίας. Αἱ συμφωνίαι αὐταὶ συνεργασίας ἀφοροῦν εἰς συγκεκριμένας συνενωτικὰς καὶ συμπληρωματικὰς πολιτιστικὰς δράσεις καὶ συνάπτονται ἐντὸς τοῦ πλαισίου μᾶς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέρας πανευρωπαϊκῆς προοπτικῆς μεταξὺ πέντε τουλάχιστον διαφορετικῶν φορέων, ἐξ ἰσαριθμῶν Κρατῶν τὰ ὅποια συμμετέχουν εἰς τὸ πρόγραμμα.

Δράσις 3η. Εἰδικαὶ πολιτιστικαὶ ἐκδηλώσεις εὐρωπαϊκῆς ἢ/ καὶ διεθνοῦς ἐμβελείας.

Ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς δράσεως αὐτῆς ἡ Εὐρωπαϊκὴ Κοινότης στηρίζει, κατὰ τὸ ἔτος 2000, ἐκδηλώσεις εὐρείας κλίμακος καὶ ἐμβελείας, μὲ σημαντικὴν ἀπήχησιν εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης, αἱ ὁποῖαι σκοπὸν ἔχουν ὅπως καταστήσουν ἐντονωτέραν τὴν συνειδησίην των, ὅτι ἀνήκουν εἰς τὴν ἰδίαν κοινότητα καὶ εὐαισθητοποιήσουν αὐτοὺς σχετικῶς πρὸς τὴν πολιτιστικὴν πολυμορφίαν τῶν Κρατῶν - Μελῶν ὡς καὶ τὸν διαπολιτιστικὸν καὶ διεθνῇ διάλογον.

Ἰδιαίτερα προσοχὴ ὀφείλεται νὰ δοθῇ εἰς τὸ δεύτερον τμήμα τὸ ἀφορὸν εἰς τὴν κοινοτικὴν στήριξιν εἰς τὰ “εὐρωπαϊκὰ ἐργαστήρια πολιτιστικῆς κληρονομιάς”. Πρόκειται περὶ σχεδίων διὰ τὴν διατήρησιν καὶ τὴν συντήρησιν τῆς κοινῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς, ἐξεχούσης σημασίας καὶ εὐρωπαϊκοῦ περιεχομένου, ἅτινα συμβάλουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν καινοτόμων μεθόδων καὶ τεχνικῶν εἰς εὐρωπαϊκὸν ἐπίπεδον. Μετ’ ἐνδιαφέροντος θὰ ἐπιμεληθῇ σχέδια τὰ ὅποια θὰ πραγματοποιηθοῦν εἰς περιοχὰς αἰτίνες ἐπλήγησαν ὑπὸ φυσικῶν ἢ ἄλλων καταστροφῶν (σεισμοί, πλημμύραι, καταιγίδες κ.λπ.) ἢ ὑπέστησαν ζημίας ἐξαιτίας τῆς μολύνσεως τοῦ περιβάλλοντος.

Ἄλλαι ἐνέργειαι:

Ἐντὸς τοῦ πρώτου Ἑξαμήνου τοῦ ἔτους 2000

θα δημοσιευθῇ πρόσκλησις ὑποβολῆς αἰτήσεων καὶ δι' ἄλλας ἐνδιαφερούσας δραστηριότητας, ὅπως Συμπόσια μελέτης θεμάτων κοινού πολιτιστικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Διάρκεια δράσεων:

Ἄπασαι αἱ δράσεις πρέπει νὰ ξεκινήσουν τὸ ἀργότερον ἕως τὴν 15ην Νοεμβρίου 2000. Εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων θὰ ἀνεύρητε λεπτομερεῖς ὁδηγίας περὶ χρηματοδοτήσεως, κριτηρίων ἐπιλεξιμότητος καὶ διαδικασίας ἐπιλογῆς.

Τελικὴ ἡμερομηνία ὑποβολῆς αἰτήσεων: 31 Μαΐου 2000. Τὸ ἔντυπον διὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς αἰτήσεως δύνασθε νὰ λάβητε ἐκ τοῦ διαδικτύου εἰς τὴν διεύθυνσιν:

http://europa.eu.int/comm/culture/culture_2000_fr.html ἐπιλέγοντες τὸ 5. Comment presenter un dossier de candidature καὶ ἀκολουθῶντες εἰς τὸ Documents a completer καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ WORD 97 Version 8.0 ἢ στὸ P.D.F. ἀναλόγως τοῦ προγράμματος τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται. Πιέσατε εἰς τὰ Ἑλληνικά EL. Ἐχετε τὴν δυνατότητα νὰ τὸ λάβητε καὶ ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν:

Rue Froissart 119 - Bte 18 - 1040 BRUXELLES
Tel: 0032.2.2800639 - fax: 0032.2.2800299 - E-mail: ecclisia@hotmail.com.

Σχετικῶς πρὸς τὸ πρόγραμμα «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000» ὑπάρχει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Πολιτισμοῦ - Διεύθυνσις Εὐρωπαϊκῶν Ὑποθέσεων, μία “ὑπηρεσία ἐπαφῆς” ἣτις ἐνημερώνει τοὺς ἐνδιαφερομένους φορεῖς περὶ τοῦ χρόνου ὑλοποιήσεως τῶν διαφόρων φάσεων τοῦ προγράμματος, τὰς δράσεις, τὰς προϋποθέσεις καὶ εἴ τι ἄλλο σχετικὸν πρὸς τὸ ὥς ἄνω πρόγραμμα.

Ὑπεύθυνος τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς εἶναι ὁ κ. Γ. Λιόντιος (τηλ. 30-1-3230293, fax 30-1-3310796) Ἑρμοῦ 17 GR 10563 Ἀθήναι. E-mail: Giorgos.Liontos@dscee.culture.gr.

Εἰς τὸ Κέντρον Ἑρεῦνης - Συνεργασίας Πολιτισμικῆς καὶ Κοινωνικῆς Δράσεως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ὑπάρχουν ἀκόμη:

I. Ἡ ἀπόφασις ἀριθμ. 508/2000/EK TOY ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ τῆς 14ης Φεβρουαρίου 2000 περὶ τῆς θεσπίσεως τοῦ προγράμματος «Πολιτισμὸς 2000».

II. Ἐντυπον αἰτήσεως ἐπιδότησεως 2000 διὰ τὸ πρόγραμμα «Πολιτισμὸς 2000».

III. Ἡ ἀπόφασις ἀριθμ. 647/2000/EK TOY ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ τῆς 28ης Φεβρουαρίου 2000 σχετικὴ πρὸς τὴν θέσπισιν πολυετοῦς προγράμματος διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ἐνεργειακῆς ἀποδοτικότητος (SAVE 1998 - 2002). Περὶ τοῦ προγράμματος SAVE ἀρμόδιος φορεὺς εἶναι τὸ Ὑπουργεῖον Ἀναπτύξεως (Μιχαλακοπούλου 80, 10192 Ἀθήναι), Διεύθυνσις ἀνανεωσίμων πηγῶν καὶ ἐξοικονομήσεως ἐνεργείας, τμήμα Β', (ἀρμόδιος ὁ κ. Δημ. Νομίδης, τηλ. 7709100).

IV. Ἡ ἀπόφασις ἀριθμ. 646/2000/EK TOY ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ τῆς 28ης Φεβρουαρίου 2000 σχετικὴ πρὸς τὴν θέσπισιν πολυετοῦς προγράμματος διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἀνανεωσίμων πηγῶν ἐνεργείας εἰς τὴν κοινότητα (Altener) (1998 - 2002).

Περὶ τοῦ προγράμματος ALTENER, ἀρμόδιος φορεὺς εἶναι ἐπίσης τὸ Ὑπουργεῖον Ἀναπτύξεως (Μιχαλακοπούλου 80, 10192 Ἀθήναι), Διεύθυνσις ἀνανεωσίμων πηγῶν καὶ ἐξοικονομήσεως ἐνεργείας, τμήμα Α' (ἀρμόδιος ὁ κ. Δημ. Ἀντωνόπουλος, τηλ. 7793383).

Ὡς πρὸς τὴν χρηματοδότησιν τῶν ἔργων ἐκ τοῦ ἐπιχειρησιακοῦ προγράμματος ἐνεργείας, ἀρμόδιοι εἶναι ὁ κ. Δημ. Νομίδης καὶ ἡ κ. Γεωρ. Λάσκαρα.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἀναπτύξεως καὶ ἐπιβλέπων τὰ προγράμματα εἶναι ὁ κ. Ἀντ. Παπαθανασόπουλος, τηλ. 7482762 - 4, fax: 7772485.

Περὶ τῆς ὑποβολῆς αἰτήσεως διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὸ πρόγραμμα «Πολιτισμὸς 2000», δύνασθε ὅπως ἀπευθυνθῆτε ἐγκαίρως καὶ ἐντὸς τῆς ὥς ἄνω ἀναφερομένης ἡμερομηνίας εἰς τὸν ὑπεύθυνον τοῦ Κέντρου Ἑρεῦνης - Συνεργασίας Πολιτισμικῆς καὶ Κοινωνικῆς Δράσεως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Στέργιον Στεργίου (τηλ. 0421 - 26055), ἵνα ἀποσταλῶσιν ὑμῖν πλείονες πληροφορίες καὶ ἔντυπον ὑποβολῆς ὑποψηφιότητος.

Ἐντολῇ καὶ Ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 2296
 Ἀριθμ. Διεκπ. 1011

Ἀθήνησι τῇ 11ῃ Μαΐου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
 τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν
 καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διαπέμπομεν ὑμῖν συνημμένως ὧδε, ἐν φωτοστατικῷ ἀντιγράφῳ, προκήρυξιν διαγωνισμοῦ διὰ προσλήψεως προσωπικοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Κεντρικὴν Ὑπηρεσίαν Οἰκονομικῶν (Ε.Κ.Υ.Ο.) καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τὴν ὡς οἶόν τε τάχιον δημοσιοποίησιν ταύτης πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, λόγῳ τῆς ὀρισθείσης προθεσμίας ὑποβολῆς δικαιολογητικῶν τῇ 19ῃ ὁδεύοντος μηνὸς Μαΐου ἐ.ἔ. Πρὸς ὑμετέραν διευκόλυνσιν γνωρίζομεν ὡσαύτως, ὅτι δύνασθε, ἵνα ἀπευθύνησθε εἰς τὸν κ. Γεώργιον Κυριακόπουλον, ὑπάλληλον τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. (τηλ. 7248680-9 ἔσωτ. 547).

Ἐντολῇ καὶ Ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
 Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
 Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

Ἡ Ε.Κ.Υ.Ο. προκηρύσσει δημόσιον διαγωνισμόν πρὸς κάλυψιν τῶν κάτωθι θέσεων:

α'. – Π.Ε.: Ἀρχιτέκτονος Μηχανικοῦ, Πολιτικοῦ Μηχανικοῦ, Ἡλεκτρολόγου Μηχανικοῦ, Μηχανολόγου Μηχανικοῦ, Τοπογράφου Μηχανικοῦ, Οἰκονομολόγου, Μηχανικοῦ Ἀναλυτῇ Πληροφορικῆς (Η/Υ).

β'. – Δ.Ε.: Γραμματέως

1. – Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὀφείλουν, ἐκτὸς τοῦ ἐπιβαλλομένου ἡθους, νὰ διαθέτουν ἡῤῥημένα προσόντα, καὶ δὴ:

- Ἀρίστην γνώσιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης,
- Ἀρίστην γνώσιν μᾶς τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν καὶ κατὰ προτίμησιν τῆς Ἀγγλικῆς,
- Προϋπηρεσίαν τοῦλάχιστον τριετῆ εἰς ἐργα-

σίας συναφεῖς μὲ τὸ ἀντικείμενον τῆς εἰδικότητός των,

– Δυναμικὴν προσωπικότητα, ὁργανωτικὰς ἱκανότητας καὶ δυνατότητας ἐπικοινωνίας καὶ συνεργασίας,

– Ἐξοικείωσιν εἰς τὴν χρῆσιν Η/Υ καὶ ἰδιαίτε-
 ρως τῶν προγραμμάτων τῆς ἀρμοδιότητός των,

– Εὐρύτεραν γνώσιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ γίνε-
 σθαι εἰς τὴν εἰδικότητά των,

– Ἐμπειρίαν συνεργασίας μὲ Κρατικὰς Ἀρχάς, μεγάλους ἰδιωτικοὺς καὶ δημοσίους ὁργανισμοὺς δι' ἀνάπτυξιν εἰδικῶν προγράμμάτων,

– Γνώσιν συγχρόνων μεθόδων διοικήσεως ἐπιχειρήσεως (κατάρτισιν καὶ ὑλοποίησιν ἐπιχειρησιακῶν σχεδίων, γνώσιν τῆς χρήσεως συγχρόνων τεχνολογικῶν μέσων),

– Ἡ ἡλικία των νὰ μὴ ὑπερβαῖν τὸ 35ον ἔτος,

– Ἰδιαίτερον προσὸν θὰ θεωρηθῇ μεταπτυ-
 χιακὸς τίτλος καθὼς καὶ κάθε περαιτέρω εἰδίκευ-
 σις ἢ ἰδιαίτερα πρόσθετος γνώσις εἰς ἕτερον ἐπι-
 στημονικὸν ἀντικείμενον.

2α. – Εἰδικώτερον διὰ τὸν Οἰκονομολόγον - Προϊστάμενον τοῦ Οἰκονομικοῦ Τμήματος ἀπαιτεῖται καλὴ γνώσις τῶν φοροτεχνικῶν καὶ πενταετῆς δόκιμος πείρα εἰς:

– τὰ σύγχρονα πληροφορικὰ συστήματα χρη-
 ματοοικονομικῆς διαχειρίσεως, διοικήσεως - λογι-
 στηρίου καὶ προμηθειῶν,

– τὴν σύνταξιν καὶ ἐκτέλεσιν Προϋπολογισμοῦ,

– τὴν κατάρτισιν καὶ παρακολούθησιν συμβά-
 σεων καὶ μισθοδοσίας.

2β'. – Διὰ τὸν Πολιτικὸν Μηχανικὸν ἢ Οἰκονομολόγον Προϊστάμενον τοῦ Τμήματος Ἀξιοποιή-
 σεως ἀπαιτεῖται ἡλικία μικροτέρα τῶν 45 ἐτῶν καὶ πενταετῆς πείρα εἰς διαχείρισιν καὶ ἀξιοποίησιν ἀκινήτων καὶ γνώσις:

– εἰς τὸν στρατηγικὸν σχεδιασμόν διὰ τὴν ἀνά-
 πτυξιν ἀκινήτου περιουσίας,

– εἰς τὰ σύγχρονα συστήματα χρηματοοικονο-
 μικῆς καὶ τεχνικῆς διαχειρίσεως ἀκινήτων,

– εἰς τὴν κατάρτισιν καὶ παρακολούθησιν σχετικῶν συμβάσεων.

2γ. – Διὰ τὸν Προϊστάμενον τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας - Ἀρχιτέκτονα ἀπαιτεῖται δεκαετὴς πείρα καὶ γνώσις εἰς:

– τὰ σύγχρονα συστήματα διαχειρίσεως τεχνικῶν ἔργων καὶ τὴν περὶ δημοσίων ἔργων νομοθεσίαν,

– τὸν σχεδιασμόν, σύνταξιν καὶ εἰσήγησιν μελετῶν,

– τὴν καταγραφὴν σχετικῶν τεχνικῶν προδιαγραφῶν ἔργων,

– τὴν ὑλοποίησιν δημοπρατήσεων,

– τὴν ἀξιοποίησιν τοπογραφικῶν ἐργασιῶν καὶ ἀρχείου.

3. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι καλοῦνται νὰ ὑποβάλουν φάκελλον ὑποψηφιότητος μέ:

α'. – Ἀναλυτικὸν Βιογραφικὸν Σημείωμα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, μὲ πλήρη στοιχεῖα οἰκογενειακῆς καταστάσεως (ἄγαμος ἢ ἑγγαμος, ἐπάγγελμα πατρὸς, ἀριθμὸς τέκνων ἢ ἀδελφῶν κ.λπ.).

β'. – Ἀντίγραφον Ποινικοῦ Μητρώου.

γ'. – Συστατικὴν Ἐπιστολήν.

δ'. Τίτλους Σπουδῶν.

ε'. – Ὑπεύθυνον Δήλωσιν τοῦ Ν. 1599/1986 περὶ τοῦ ὅτι τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ Βιογραφικὸν Σημείωμα εἶναι γνήσια καὶ ἀληθῆ.

Ταῦτα δύνανται νὰ καταθέτουν εἴτε αὐτοπρὸς ὡπως, εἴτε ταχυδρομικῶς ἐπὶ συστάσει, εἴτε μὲ Courier, εἰς τὸ Τμήμα Διοικήσεως τῆς ΕΚΥΟ (Ἰαοίου 1, 115 21 Ἀθήναι), μέχρι τῆς 19ης Μαΐου 2000.

Ὁ Διευθυντὴς τῆς ΕΚΥΟ
Κωνσταντῖνος Δ. Πυλαρινὸς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 2422
Ἀριθμ. Διεκπ. 1094

Ἀθήνησι τῇ 18ῃ Μαΐου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν
καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διὰ τοῦ παρόντος γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 9ης ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Μαΐου ἐ.ἔ. καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῶν γενομένων συζητήσεων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Θεολογικῆς Ἡμερίδος ἣτις ἔλαβε χώραν ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν ἀπὸ 5ης ἕως 6ης Μαΐου ἐ.ἔ., ὁργανωθείσα ὑπὸ ὁμάδος νέων θεολόγων καθηγητῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἀπεφάσισεν, ὅπως συστήσῃ ὑμῖν τὴν ἐκ μέρους ὑμῶν καταβολὴν πάσης δυνατῆς προσπάθειας ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐν ἀγάπῃ ἐπαφῆς καὶ κοινωνίας μετὰ τῶν ἐν ἐκάστη Ἐπαρχίᾳ λαϊκῶν Θεολόγων, τοῦτο

μέν, ἵνα ἔχωσιν οὗτοι τὴν αἴσθησιν τῆς σκέπης καὶ ἀγάπης τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, κατανοοῦντες ὅτι αὕτη ἐνδιαφέρεται δι' αὐτοὺς ὡς φιλόστοργος Μήτηρ καὶ ἀγρυπνᾷ διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων αὐτῶν, ἀποφευγομένων οὕτω δυσαρέστων ἐνίοτε ἐξελίξεων εἰς τὰς σχέσεις λαϊκῶν τινων Θεολόγων μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἐκασταχοῦ τοπικῆς Ἐκκλησίας, τοῦτο δὲ ἵνα ἐν τῇ συνεργασίᾳ τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας μετ' αὐτῶν ἐπιτελῇται τὸ θεάρεστον ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ψυχῶν ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ πνευματικῇ προόδῳ σύμπαντος τοῦ εὐσεβοῦς ὑμῶν ποιμνίου, ἰδίᾳ δὲ τῆς μαθητευούσης καὶ σπουδαζούσης νεότητος τῆς Πατρίδος ἡμῶν.

Ἐντολὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεγγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 2435
 Ἀριθμ. Διεκπ. 1114

Ἀθήνησι τῇ 18ῃ Μαΐου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
 τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: “Κατάταξις τοῦ ἐν Μακαριστοῖς Ἐπισκόπου Περιθεωρίου Θεοφάνους ἐν ταῖς Ἀγιολογικαῖς Δέλτοις τῆς Ἐκκλησίας”.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατόπιν τῆς ἀπὸ 18ης Ἰανουαρίου π.ῆ. προτάσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος, συμφώνῳ δὲ γνώμῃ τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων, ἡτήσατο παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὡς κανονικῶς ἀρμοδίας, τὴν διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως κατάταξιν ἐν ταῖς Ἀγιολογικαῖς Δέλτοις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τοῦ ἐν Μακαριστοῖς Ἐπισκόπου Περιθεωρίου Θεοφάνους.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τῶν ἐν ἔτει σωτηρίῳ β καὶ μῆνα Ἀπρίλιον (ια΄) Ἐπινεμήσεως Ἡ΄ Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Πράξεων, ἐθέσπισε καὶ διωρίσατο ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἕξῃς καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα ὁ προειρημένος ἐν Μακαριστοῖς Ἐπίσκοπος Περιθεωρίου Θεοφάνης, συναριθμῆται ἐν τοῖς ἁγίοις τῆς Ἐκκλησίας, τιμώμενος παρὰ τῶν πιστῶν καὶ ὕμνοις ἐγκωμίων γεραίρομενος, τῇ γ΄ Μαΐου ἐκάστου ἔτους.

Ὅθεν, ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, ἐν δοξολογίᾳ πολλῇ πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν ἀνακοινοῦσα ὑμῖν ταῦτα, παραγγέλλει ὑμῖν, ὅπως δι’ Ἐγκυκλίου ἀναγγελθῇ τῷ εὐσεβεῖ Κλήρῳ καὶ τῷ Χριστεπώνυμῳ λαῷ τῆς καθ’ ὑμᾶς θεοσώστου Παροικίας ἢ τοιαύτη συναρίθμησις ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, εἰς τὴν χορείαν τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας ἀνδρῶν, τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους Ἐπισκόπου Περιθεωρίου, προτρέποντες τοὺς πιστοὺς ἵνα κατὰ τὰς ἐπετεῖους τῆς μνήμης αὐτοῦ κατακλύζωσι τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς, ἀναπέμποντες δεήσεις πρὸς τὸν ὕψιστον, ἐπικαλούμενοι δ’ ἅμα τὴν πρεσβείαν αὐτοῦ πρὸς Ἀγιασμόν ψυχῆς τε καὶ σώματος.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
 † Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
 † Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
 † Ὁ Παροναξίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
 † Ὁ Νέας Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ
 † Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
 † Ὁ Περιστερίου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ
 † Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Ἐλασσῶνος ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
 † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ
 † Ὁ Καστορίας ΣΕΡΑΦΕΙΜ
 † Ὁ Σεργίων καὶ Κοζάνης ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
 Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 2460
 Ἀριθμ. Διεκπ. 1131

Ἀθήνησι τῇ 19ῃ Μαΐου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2694

Πρὸς
 τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διὰ τοῦ παρόντος γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 9ης ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Μαΐου ἐ.ἔ. καὶ ἐξ ἀφορμῆς γενομένων κατὰ καιροὺς δηλώσεων ἐνίων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν ἐπὶ σοβαρῶν θεμάτων, ἀπεφάσισεν, ὅπως ὑπομνήσῃ ὑμῖν τὴν ἀνάγκην ἀποφυγῆς δηλώσεων καθ' οἷον-δήποτε τρόπον ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων μείζονος σημασίας πρὶν ἢ ἀποφανθῇ ἐπ' αὐτῶν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Τοῦτο δὲ ἐπισημειοῦται οὐχὶ ἐκ διαθέσεως ἀφαιρέσεως τῆς δυνατότητος τοῦ ὁμιλεῖν καὶ ἐκφράζεσθαι ἐκ τῶν ἐκασταχοῦ Ἀγίων Ἀρχιερέων, ὅπερ ἀποτελεῖ ἀναφαίρετον δικαίωμα αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀδηρίτου ἀνάγκης σεβασμοῦ ὑφ' ἀπάντων ἡμῶν τοῦ ἱεροῦ καὶ πατροπαράδοτου θεσμοῦ τῆς Συνοδικότητος ὅστις παρέχει μὲν δαψιλῶς τὴν δυνατότητα τῆς ἐν ἀπολύτῳ ἐλευθερίᾳ ἐκφράσεως ἐν ἅπασι τοῖς θεσμοθετηθεῖσι κα-

νονικοῖς ὀργάνοις τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, διαφυλάσσει δι' ὅμως ἀκεραίαν τὴν “ἐν ἐνὶ πνεύματι καὶ μᾶ καρδίᾳ” ἔκφρασιν τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν ἀπευθυνομένης, ὅσάκις τοῦτο ἀπαιτεῖται, ὑπευθύνως καὶ ἀρμοδίως, πρὸς τὸν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν Λαόν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
 † Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
 † Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
 † Ὁ Παροναξίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
 † Ὁ Νέας Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ
 † Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
 † Ὁ Περιστερίου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ
 † Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Ἐλασσῶνος ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
 † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ
 † Ὁ Καστορίας ΣΕΡΑΦΕΙΜ
 † Ὁ Σεργίων καὶ Κοζάνης ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
 Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

“ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ 2000. Παρελθόν - Παρόν - Μέλλον” Διορθόδοξον Θεολογικόν Συνέδριον

Τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διορθόδοξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου μὲ θέμα “Ὁρθοδοξία 2000, Παρελθόν - Παρόν - Μέλλον” κήρυξε στὶς 4 Μαΐου τὸ ἀπόγευμα στὴ Μεγάλῃ Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, παρουσία τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Στεφανόπουλου, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος μὲ ὁμοτίτλη ὁμιλία του. Τῆς ὁμιλίας τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας προηγήθηκαν προσφωνήσεις τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Καθηγητῆ κ. Κωνσταντίνου Δημόπουλου καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου, Καθηγητῆ κ. Κωνσταντίνου Σκουτέρη, ἐνῶ τὴν ἑναρκτήρια συνεδρίαση πλαισίωσε μὲ ἐκκλησιαστικούς ὕμνους ὁ πολυμελής βυζαντινὸς χορὸς “Μαΐστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης” ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Καθηγητῆ κ. Γρηγορίου Στάθῃ.

Τὸ Διορθόδοξο Θεολογικὸ Συνέδριον, οἱ ἐργασίες τοῦ ὁποίου διήρκεσαν μέχρι καὶ τὸ ἀπόγευμα τῆς Δευτέρας 8 Μαΐου διοργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπ’ εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Ἱεροῦ Ἰωβηλαίου γιὰ τὴ συμπλήρωση 2000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Στὸ Συνέδριον μετεῖχαν ἐκπρόσωποι ἀπὸ ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ καθηγητὲς διαφόρων Θεολογικῶν Σχολῶν. Ἐνδεικτικὰ καὶ μόνον ἀναφέρεται ὅτι ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο συμμετεῖχαν μὲ εἰσηγήσεις τους οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Γέρων Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος, Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνὸς καὶ Περγάμου κ. Ἰωάννης καὶ ὁ Αἰδεσμιολ. Μέγας Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Τσέτσης, ἐνῶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Ἀμβρόσιος. Τὴν εὐθύνη διεξαγωγῆς τοῦ Συνεδρίου εἶχε εἰδικὴ Ὁργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ Πρόεδρον τὸν Καθηγητῆ κ. Κ. Σκουτέρη καὶ μέλη τοὺς

Καθηγητὲς κ. κ. Γ. Μαντζαρίδη, Βλ. Φειδᾶ, Ἐμμ. Κωνσταντινίδη καὶ Σπ. Κοντογιάννη.

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι τὴν Κυριακὴ 7 Μαΐου τελέσθηκε Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου σπὸν Καθεδρικοῦ Ἱ. Ναὸ Ἀγ. Τριάδος Πειραιῶς, μὲ συμμετοχὴ τῶν συνέδρων τοῦ Διορθόδοξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου.

Ἡ ἑναρκτήριος ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου παρατίθεται ἐν συνεχείᾳ:

“ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ 2000. Παρελθόν - Παρόν - Μέλλον”

Τὸ ἔτος 1962 ὁ Ἀγγλικανὸς θεολόγος, Καθηγητῆς στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Cambridge καὶ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Canterbury, Michael Ramsey, στὴν ἴδια αὐτὴ αἴθουσα τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀναφερόμενος σπὸν λειτουργικὸ καὶ ἀναστάσιμο χαρακτῆρα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς θεολογίας της, ἐδήλωσε τὰ ἀκόλουθα: «Ἐχουμε γνωρίσει τὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία ὅχι σὰν μιὰ συλλογὴ βιβλίων, ἀλλὰ σὰν κάτι βιωματικό, τὸ ὁποῖο ζῇ σὲ ζωντανὰ πρόσωπα καὶ στὴ θεία Λειτουργία. Ἡ Λειτουργία τῆς Ὁρθοδοξίας μᾶς μεταφέρει τὴ δόξα τῆς Ἀναστάσεως... Βρίσκουμε ὅτι στὴν Ἀνατολὴ Λειτουργία εἶναι κάτι ποὺ ζῇ καὶ ποὺ ὁδηγεῖ σπὸν οὐρανό, ἐκεῖ ποὺ εἶναι ὁ Χριστός, ἐκεῖ ποὺ ὑψώνεται ἡ Ἐκκλησία καὶ ὑπάρχει μαζί μὲ τὸ Χριστό»¹.

Ἀποτελεῖ ἀγαθὴ συγκυρία, ὅτι κατὰ τὴν ἀναστάσιμη αὐτὴ περίοδο στὴν ἴδια ἀκριβῶς περίληψη αἴθουσα τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, θεολόγοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, μαζί μὲ ἄλλες διακεκριμένες προσωπικότητες τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης, συμμετέχουν σὲ ἓνα θεολογικὸ συνέδριον, τὸ ὁποῖο ὁργανώνει ἡ ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὰ πλαίσια τοῦ Ἰωβηλαίου 2000, καὶ τὸ ὁποῖο ἔχει

1. Constantinople and Canterbury, Θεολογία, 33 (1962), s. 179.

αντικείμενο μελέτης του την Όρθοδοξία. Καί βεβαίως είναι αναγκαίο στη σημερινή εισαγωγική όμιλία μας, πριν προβούμε σέ μιὰ συνοπτική έκτιμηση καί καταγράψουμε τίς κριτικές παρατηρήσεις μας, νά ἐξάρουμε τόν ἀναστάσιμο χαρακτήρα τῆς Όρθοδοξίας. **Όρθοδοξία εἶναι ἡ Έκκλησία τῆς ἀναστάσεως.** Ἡ Ἀνάσταση διαποτίζει τή ζωή καί τὸ ἔργο της, εἶναι τὸ κέντρο τῆς θεολογίας καί τοῦ ἡθους της, τῆς λατρείας καί τῆς κοινωνικῆς της προσφοράς. Τὸ ἀναστάσιμο φρόνημα τῆς Όρθοδοξίας δηῆκει σ' ὅλη τὴν ἔκταση τοῦ βίου της, ἀναγνωρίζεται δὲ καί ἀπὸ θεολόγους ἄλλων χριστιανικῶν παραδόσεων. Ἐτσι, ἐκτός ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ramsey, καί ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς θεολόγος καί γνώστης τῆς ἀνατολικῆς θεολογίας Olivier Rousseau παρατηρεῖ ὅτι “στὸ Χριστιανισμὸ τῆς Ἀνατολῆς, ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ἐνώνει σὲ μιὰν ἀκατάλυτη ἐνότητα κάθε ἔννοια καί κάθε θεολογικὴ πραγματικότητα διατηρώντας τες σὲ μιὰ ἀρμονικὴ ὁλότητα. Θάνατος καί Ἀνάσταση, γῆ καί οὐρανός, ἄνθρωποι καί ἄγγελοι, μυστήρια καί λατρεία, λειτουργικὲς συνάξεις καί ζωὴ τῆς προσευχῆς, μοναχισμὸς καί ἐσχατολογία, λατρευτικὴ μνήμη τῶν ἁγίων καί διδασκαλία περὶ τῆς Παρθένου Μαρίας εἶναι βαθύτατα συνδεδεμένα σὲ μιὰν ἀγαστήν ἐνότητα... Ὅλα αὐτὰ ἦλθε νά φέρῃ ὁ Ἀναστάς Χριστός”².

Πράγματι, δὲν μπορούμε νά μιλήσουμε γιὰ τὴν Όρθοδοξία χωρὶς συγχρόνως νά ἀναφερόμαστε στὸ μυστήριο τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως. Μὲ τὴν Ἀνάσταση πραγματώνεται μιὰ ἐντελὼς νέα κατάσταση γιὰ τὸν ἄνθρωπο γενικά, ἀφοῦ μὲ τὴν ἐκ νεκρῶν ἔγερσή του ὁ Χριστὸς “συννανέωσε παγγενῇ τὸν Ἀδὰμ ἀναστάς ἐκ τοῦ τάφου”. Ἀλλὰ καί γιὰ τὸν καθένα ἄνθρωπο ξεχωριστὰ ἡ καινὴ ζωὴ τῆς Όρθοδοξίας ἀρχίζει μὲ τὸ Βάπτισμα, πὺν εἶναι μίμηση τοῦ θανάτου καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. “Ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν. Συντεάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καί ἡμεῖς

ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν” (Ρωμ. 6, 3-4). Ἐτσι, ἡ προσωπικὴ ἱστορία τοῦ κάθε πιστοῦ ἀρχίζει μὲ μιὰ πράξη πὺν συνδέεται καί σημαίνει τὴν ἀνάσταση, τὴν ἀνάσταση ἡ ὁποία θὰ συνοδεύῃ καί θὰ προσδιορίζῃ τὴν ποιότητα τῆς πνευματικῆς, ἀλλὰ ἀκόμη καί αὐτῆς τῆς βιολογικῆς του ὑπάρξεως.

Ἡ Όρθοδοξία δὲν εἶναι μιὰ ἰδεολογία, οὔτε βέβαια μιὰ γραφικὴ συντήρηση χρησίμων ἐθίμων καί παραδόσεων. Ἡ Όρθοδοξία εἶναι πρωτίστως καί κυρίως μιὰ πορεία “ἐν καινότητι ζωῆς”. Ἀπὸ τὴν προσεκτικὴ μελέτη τῆς ἱστορίας εἶναι πρόδηλος ὁ ἀναγωγικὸς χαρακτήρας τῆς Όρθοδόξου Θεολογίας καί τοῦ χριστιανικοῦ ἐν γένει ἡθους, ὅπως αὐτὸ βιώθηκε ἐπὶ σειρὰ ὅλη αἰώνων στὴν Ἀνατολή. Ἡ κλήση τοῦ ἀνθρώπου συνίσταται στὸ νά γίνῃ Θεὸς κατὰ χάριν, στὸ νά ὑπερβῇ τὰ ἐγκωκεντρικά του ὅρια καί νά ὑψώσῃ τὴν ὑπαρξή του στὴν κοινωνία πὺν προσφέρει ὁ ἀναστάς καί ἐνεργῶν τῇ σωτηρίᾳ τοῦ κόσμου Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Όρθοδοξία σὲ ὅλη τὴν ἔκταση τῆς ἱστορίας της δὲν ὑπῆρξε καί δὲν κατανοήθηκε ποτὲ ὡς μιὰ κοσμοθεωρία οὔτε ὡς μιὰ ἀφρημένη, στοχαστικὴ διδασκαλία, ἀλλὰ πάντα ὡς ἐμπρακτὸς λόγος, ὡς οὐσιαστικὸ κήρυγμα πὺν ἀφορᾷ ἅμεσα στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου καί στὴν ἱστορία τοῦ κόσμου. Ἐτσι, οἱ ἁγῶνες τῶν Πατέρων ἀπέβλεπαν περισσότερο στὴ σωτηρία παρὰ στὴν καταγραφή κάποιου συστήματος. Στὴ θεολογία τῶν Πατέρων καί τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, ἰδιαίτερα τῶν πρώτων αἰώνων, εἶναι ἀποτυπωμένη ὅλη ἡ προσπάθεια τῆς Έκκλησίας νά δοθῇ τὸ Εὐαγγέλιο στὰ διάφορα πολιτισμικά καί κοινωνικά περιβάλλοντα μὲ ἔγκυρο τρόπο. Ἡ Έκκλησία σταθερὰ μερῶνῃσε νά διακηρύξῃ, μὲ ἀνανεωμένο λόγο, τὴν ἀλήθειά της, τὴν ὁποία παρέλαβε ὡς παράδοση ζωῆς. Εἶναι βεβαιωμένο, ὅτι ἡ Έκκλησία κινήθηκε ἐνσυνείδητα στὴν κατεύθυνση τῆς διαλεκτικῆς παραδόσεως καί ἀνανεώσεως. Τὸ παρελθὸν καί τὸ παρὸν, ἡ ἱστορία καί ἡ προσοπικὴ, ἡ σύγχρονη πραγματικότητα καί τὰ ἀναμενόμενα, ὁ ἄνθρωπος ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καί ὁ κόσμος συνθέτουν μιὰ ὁλότητα, ἡ ὁποία φωτίζεται ἀπὸ τὴ θεία ἀγάπη καί ἐνέργεια. Ἡ Όρθοδοξία ὡς θεολογία καί ὡς πρακτικὸς βίος διαποτίζεται ἀπὸ τὸ θεῖο ἔλεος καί φωτίζεται ἀπὸ τὴν ἐλπίδα πὺν ἔφερε στὸν κόσμο ὁ “κλίνας οὐρανούς

2. O. Rousseau, “Incarnation et Anthropologie en Orient et en Occident”, *Irenikon* 26 (1953), σσ. 373, 374.

καὶ καταβὰς” Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱστορίας.

Πάνω σ’ αὐτὴ τὴ βάση μπορούμε νὰ καταγράψουμε ὁρισμένες ἀπόψεις καὶ νὰ ἐπισημάνουμε μερικὰ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζουν τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ τὰ ὁποῖα ἐξ ἴσου προδικάζουν καὶ προδιαγράφουν τὸ μέλλον τῆς.

(1) Ἡ Ὁρθοδοξία ὡς ὁρθὴ πίστις καὶ ὡς ὁρθὴ ἔκφραση τῆς χριστιανικῆς ἀλήθειας **εἶναι δωρεὰ τοῦ Θεοῦ καὶ συγχρόνως εὐθύνη τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας**. Σὲ ὅλη τὴ μακρὰ τῆς διαδρομῆς ἡ Ἐκκλησία ἀγωνίσθηκε νὰ διατηρήσῃ τὴν ἰσορροπία μεταξὺ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς διατυπώσεως τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος. Αὐτὸ εἶναι προφανὲς τόσο στὴ θεολογία τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας καὶ τῶν χρυσῶν αἰώνων τῆς, ὅσο καὶ στὶς προσπάθειες τῶν τελευταίων χρόνων νὰ δοθῇ ἡ χριστιανικὴ πίστις μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ ἀνταποκρίνεται στὰ πολιτισμικὰ δεδομένα καὶ στὶς ἀπαιτήσεις πὺν ἐπιβάλλουν οἱ ἱστορικὲς συγκυρίες. Ἡ εὐαισθησία τῆς Ἐκκλησίας νὰ μεταφέρει τὸ μήνυμα τῆς σωτηρίας μὲ τρόπο ἀποτελεσματικὸ φαίνεται στὰ πρῶτα ἤδη χριστιανικὰ κείμενα. Ἄν ἐξετάσουμε μὲ προσοχὴ τὴν πρώιμη χριστιανικὴ σκέψις θὰ διαπιστώσουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία στάθηκε ἀρχικὰ θετικὰ προστὰ στὰ ἐπιτεύγματα τῆς φιλοσοφίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, χωρὶς βέβαια αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι δέχθηκε τὰ πάντα ἀπροϋποθέτως. Μ’ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὁ Ἀπολογητὴς Ἰουστίνος, ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς, διακήρυττε ὅτι: “Οὐχ ἄλλοτρίᾳ ἐσὶ τὰ Πλάτωνος διδάγματα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ’ ὅτι οὐκ ἔστι πάντῃ ὅμοια, ὥσπερ οὐδὲ τὰ τῶν ἄλλων, Στωικῶν τε καὶ ποιητῶν καὶ συγγραφέων... Ὅσα οὖν παρὰ πᾶσι καλῶς εἴρηται, ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν ἐστὶ”³.

Τὴν ἴδια κατεύθυνση ἀκολούθησαν καὶ οἱ Ἀλεξανδρινοὶ θεολόγοι τοῦ τρίτου αἰώνα. Ἡ γνώμη τους γιὰ τὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία ἦταν κατὰ βάση θετική, ἀφοῦ τὴ θεωροῦσαν ὡς ἓνα εἶδος προετοιμασίας γιὰ τὴν προσοικειώση τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀντιλαμβάνεται τὴν ἱστορία σὰν μιὰ ἀδιάσπαστη ὁλότητα, γιατί ἡ ἀλήθεια

δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι στὴν οὐσία τῆς τεμαχισμένη. “Ἔτσι, τόσο ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, ὅσο καὶ ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία κατανοήθηκαν ὡς ὁδοὶ πὺν ἄγουν στὸν ἓνα Χριστό. “Μία μὲν οὖν ἡ τῆς ἀληθείας ὁδός, ἀλλ’ εἰς αὐτὴν καθάπερ εἰς ἀέναον ποταμὸν ἐκρέουσι τὰ ρεῖθρα ἄλλα ἄλλοθεν”. Ὁ Κλήμης ρητὰ ἐξαίρει τὸν παιδαγωγικὸ χαρακτήρα τῆς φιλοσοφίας, συγχρόνως ὅμως διαπιστώνει καὶ τὰ ὅριά της⁴. Ὁ Ὡριγένης, ὁ ὁποῖος εἶναι στὴ διδασκαλία του σαφῶς περισσότερο βιβλικός, ἐκτιμᾷ ἐπίσης τὴ θύραθεν σκέψις καὶ διαπιστώνει ὅτι ὑπάρχουν στὴν ἱστορία τρεῖς διαδοχικὲς φανερώσεις τοῦ Θεοῦ, ἡ φυσικὴ ἀποκάλυψη, αὐτὴ τῶν προφητῶν καὶ τέλος τὸ Εὐαγγέλιο, στὸ ὁποῖο ἀποκαλύπτεται ἡ ἐνυπόστατος σοφία, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός.

Κατὰ τὴν περίοδο τῆς μεγάλης ἀκμῆς τῶν θεολογικῶν γραμμῶν, κατὰ τὸν τέταρτο καὶ πέμπτο αἰῶνα, οἱ Πατέρες δὲν δίστασαν νὰ διατυπώσουν τὴν ὁρθόδοξη πίστις μὲ ὁρολογία καὶ κατηγορίες προσεγμένους τοὺς ἀποδέκτες τῆς ἐποχῆς τους. Βρισκόμαστε πρᾶγματι σὲ μιὰ περίοδο μεταλλαγῆς τοῦ κόσμου. Ἐνας ἱκανὸς ἀριθμὸς διανοουμένων τῆς ἐποχῆς διατηροῦσε ἀκόμα τὶς εἰδωλολατρικὲς τὸν παραδόσεις καὶ θαύμαζε ὡς κάτι μοναδικὸ τὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία. Ὁ Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης δὲν ἦταν μόνο ἡ ἀπλῶς ἡ περίπτωση κάποιου ρομαντικοῦ καὶ αἰθεροβάτη. Ὁ Ἰουλιανὸς ἀντιπροσώπευε τὴ θρησκευτικὴ καὶ πολιτικὴ ἀντίσταση κατὰ τὴ μεταβατικὴ ἐκείνη περίοδο. Ἦταν ἡ προσωποποίηση ἑνὸς κόσμου πὺν ἔφηνε. Σ’ αὐτὸ τὸ μεταίχμιό τῆς ἱστορίας, οἱ Ἕλληνες Πατέρες μὲ τὴ βαθειὰ φιλοσοφικὴ τους κατάρτιση καὶ τὴν θεολογικὴ τους συγκρότηση ἀφομοίωσαν ὅτι ἀγαθὸ εἶχε νὰ τοὺς προσφέρει ὁ ἀρχαῖος κόσμος καὶ συνέβαλαν ἀποφασιστικὰ στὴ μεταλλαγὴ τῆς κοινωνίας, στὸ πέρασμα ἀπὸ τὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ στὸ χριστιανικὸ κόσμο. Ἡ διαδικασία τῆς μεταλλαγῆς σημειώνει ὁ π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ, «ἦταν ἀργὴ καὶ δραματικὴ καὶ τελικῶς κατέληξε στὴ γέννηση ἑνὸς νέου πολιτισμοῦ, πὺν μπορεῖ νὰ ἀποκληθῇ Βυζαντινός... Ἡ νέα κουλτοῦρα ἦταν μιὰ σύνθεση, στὴν ὁποία ὅλες οἱ δημιουργικὲς παραδόσεις καὶ τάσεις τοῦ παρελθόντος εἶχαν συγ-

3. Ἀπολογία Β', 13, 2-4.

4. Στρωματεῖς, 1, 5.

χωνευθῇ καὶ ἐνταχθῇ. Ἦταν ἓνας “Νέος Ἑλληνισμός”, ἀλλὰ ἓνας Ἑλληνισμός δραστικά χριστιανοποιημένος, “ἐκκλησιαστικοποιημένος”»⁵.

Ἀνατρέχοντας στὸ παρελθὸν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ μελετώντας τὰ ἱστορικά τεκμήρια, εὐκόλα θὰ διαπιστώσουμε ὅτι δὲν ὑπῆρξε ἐποχὴ τοῦ ἱστορικοῦ της βίου κατὰ τὴν ὁποία δὲν πολέμησε κατὰ τῶν ποικίλων παραχαράξεων τῆς πίστεώς της. Ἡ αἵρεση, στὴν ὁποία μορφὴ της, ὑπῆρξε ὁ μόνιμος πειρασμός τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ αἵρεση ὡς προσπάθεια ἀνθρωποκεντρικῆς καὶ ἀποσπασματικῆς κατανόησης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀλήθειας, ἔθετε σὲ κίνδυνο τὴν ἴδια τὴ σωτηρία. Δὲν ἀντιπροσώπευε ἀπλῶς μιὰ θεωρητικὴ διαφωνία, ἀλλὰ ἦταν πρόταση ζωῆς ποὺ ὡδηγοῦσε στὴ μὴ σωτηρία. Εἶναι ἐντυπωσιακὴ ἀφ’ ἐνὸς ἡ ἀγάπη καὶ ὁ πόνος, μὲ τὰ ὁποία οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀντιμετώπισαν τοὺς αἰρετικούς, καὶ ἀφ’ ἑτέρου εἶναι ἐντυπωσιακὴ ἡ ἀφομοίωσή της στὴν Ὁρθοδοξία, ὅπως τοὺς διέσωσε ἡ ἀποστολικὴ παράδοση. Στους πειρασμούς τῆς προσχώρησης στὴν κοσμικὴ ἐξουσία καὶ τῆς μεταλλαγῆς της σὲ κοσμικὸ θεσμό, τῆς προσφυγῆς στὴ βία γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῶν ἀπόψεών της, τῆς καταπίεσης τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας ἡ Ὁρθοδοξία δὲν ὑπέκυψε. Ἡ Ὁρθοδοξία τῶν Πατέρων εἶναι ἐνσυνείδητη ὑπακοὴ στὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ ἡ αἵρεση στηρίζεται στὴν ὑποκειμενικὴ καὶ συνεπῶς παρεκκλησιαστικὴ κατανόηση τῶν θεολογικῶν ζητημάτων. Ἡ ζημιὰ τὴν ὁποία προκαλοῦν στίς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἐκ μέρους τῶν αἰρετικῶν, παρὰ τὴν ἀλήθεια, δογματιζόμενα, ὑποχρέωσε τοὺς Πατέρες νὰ καταθέσουν συστηματικὰ καὶ ὑπεύθυνα τὴν ἐκκλησιαστικὴ δογματικὴ διδασκαλία. Στὴ θεολογία ἰδιαίτερα τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων συνοψίζεται ἡ θεόδοτη πίστη τῶν Ἀποστόλων, τῶν Πατέρων, τῶν Ὁρθοδόξων, ἡ “πίστις”, ἡ ὁποία “τὴν οἰκουμένην ἐστήριξεν”⁶. Τὸ θεολογικὸ ἔργο τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων συνίστατο ἀκριβῶς στὴν ἀνάδειξη τοῦ σωτηριολογικοῦ περιεχομένου τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἡ ὁρθὴ Τριαδικὴ διδασκαλία καὶ ἡ

ὁρθὴ περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ πίστη ἀφορροῦν στὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ὁποία κληροδότησε στὴν Ἐκκλησία ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός.

Στὴν ὅλη θεολογία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀπὸ τοὺς πρώτους χρόνους μέχρι καὶ σήμερα, δέσποζε ἡ ἀρχή, ὅτι στὴν Ἐκκλησία καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας ὁ πιστὸς ἔχει τὴ δυνατότητα μιᾶς μοναδικῆς ἐμπειρίας τοῦ ζῶντος καὶ προσωπικοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία φανερώθηκε καὶ δόθηκε στὸν κόσμον διὰ τοῦ σαρκωθέντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. **Ἡ Ὁρθοδοξία συνδυάζει πράξη καὶ θεωρία.** Ἡ ἐνότητα τοῦ δόγματος καὶ τοῦ ἥθους, τῆς πίστεως καὶ τοῦ φρονήματος εἶναι θεμελιῶδες στοιχεῖο τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πνευματικότητάς της. Ἔτσι, ἡ ἱστορία τῆς Ὁρθοδοξίας ἔχει νὰ προσφέρῃ ἓνα πλοῦτο ἱερῶν, πράγματι, κεμένων, στὰ ὁποία κατατίθεται, στὸ μέτρο τοῦ ἐφικτοῦ, ἡ ἐμπειρία ἁγίων μορφῶν, ποὺ μὲ τὴν ἀσκητικὴ τους διαγωγὴ δίνουν μιὰν ἄλλη διάσταση στὴ ζωὴ καὶ στὸ θάνατο, στὴ δραστηριότητα καὶ στὸ πεπρωμένο τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἀσκητὲς ἅγιοι τῆς Ὁρθοδοξίας, οἱ θεοφόροι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας βλέπουν τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμο μέσα ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς κλήσεως γιὰ θέωση. Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἐξαντλεῖται στὰ βιολογικά της ὅρια, ἀλλὰ ἐκτείνεται στὴν αἰωνιότητα. Οἱ ἅγιοι Πατέρες μὲ τὸν ἀσκητικὸν βίο καὶ μὲ τὸ λόγο σταθερὰ καὶ ἐπίμονα τόνιζαν, ὅτι ὁ προσορισμός τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἐν τῷ Θεῷ διαμονή. Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς θὰ σημειώσῃ: “Εἰς τοῦτο ἡμᾶς πεποίηκεν ὁ Θεός, ἵνα γενώμεθα θείας κοινωνοὶ φύσεως, καὶ τῆς αὐτοῦ ἀιδιότητος μέτοχοι, καὶ φανῶμεν αὐτῷ ὅμοιοι κατὰ τὴν ἐν χάριτι θέωσιν, δι’ ἣν πᾶσα τε τῶν ὄντων ἡ σύστασις ἐστὶ καὶ διαμονή, καὶ ἡ τῶν μὴ ὄντων παραγωγὴ καὶ γένεσις”⁷.

(2) Τὸ ἐρώτημα εἶναι, ποῦ βρίσκεται σήμερα ἡ Ὁρθοδοξία; Ἐχει τὰ πνευματικὰ ἐφόδια γιὰ νὰ ἀξιοποιήσῃ δημιουργικὰ τὰ κληροδοτήματα τῶν Πατέρων; Μήπως ἔχει ἐγκλωβισθῇ σὲ μιὰ κοσμικὴ νοοτροπία καὶ βλέπει τὰ πράγματα ὅπως φαίνονται καὶ ὅχι ὅπως πράγματι εἶναι; Μήπως τὸ κήρυγμα καὶ ὁ θεολογικὸς της λόγος ἐξαντλοῦνται σὲ

5. “Christianity and Civilization, Christianity and Culture, Beimond 1974, p. 123.

6. Ἀπὸ τὸ Συνδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας.

7. Κεφάλαια διάφορα θεολογικά καὶ οἰκονομικά, 1, 42 P.G. 90, 1193 Δ.

μία συντήρηση και παρελθοντολογία; Τὸ πλούσιο παρελθὸν εἶναι ἀσφαλῶς κληρονομιά και παρακαταθήκη, συγχρόνως ὅμως δημιουργεῖ και τεράστιες ὑποχρεώσεις και εὐθύνες για τὴν παρούσα πραγματικότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Για τὸ παρὸν τῆς Ὁρθοδοξίας πολλὰ μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς. Ἐχει ἐπισημανθῇ ὅτι, λόγω τῶν ἱστορικῶν συγκυριῶν και τῶν ποικίλων περιπετειῶν ἀπὸ τίς ὁποῖες πέρασαν οἱ Ὁρθόδοξοι λαοὶ τοὺς τελευταίους αἰῶνες, τὸ ἐκκλησιαστικὸ κήρυγμα και αὐτὴ ἀκόμα ἡ ποιμαντικὴ νοοτροπία και τακτικὴ ἐνίοτε ἐπηρεάσθηκαν ἀπὸ κοσμικὲς μεθόδους και πρακτικὲς. Ἐχει ἐπίσης λεχθῇ, συχνὰ μὲ μιά δόση ὑπερβολῆς, ὅτι στὴν Ὁρθόδοξη πνευματικότητα παρεξέφερσαν στοιχεῖα τοῦ δυτικοῦ πειτισμοῦ. Ἐχει ἐπισημανθῇ περαιτέρω, ὅτι ἡ σχολαστικὴ θεολογία ἄφησε τὰ ἔχνη της σὲ ἱκανὸ ἀριθμὸ νεωτέρων θεολόγων τῆς Ἀνατολῆς. Μ' ἓνα ἀπόλυτο μάλιστα τρόπο ἔχει λεχθῇ, ὅτι ὁ ἀκαδημαϊσμός τῆς θεολογίας εἶναι τυπικὸ ἱστορικὸ παράγωγο τῆς ἐπιρροῆς τοῦ δυτικοῦ Σχολαστισμοῦ⁸. Ἄν σ' αὐτὰ προσθέσῃ κανεὶς τίς περιπτώσεις και τὰ φαινόμενα τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ, τῇ μοιραία αὐτῇ συνέπεια τῆς διαμόρφωσης τῶν ἐθνικῶν κρατῶν, ἀντιλαμβάνεται τὰ προβλήματα και τοὺς πειρασμοὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους πέρασε και ἴσως συνεχίζει νὰ περνᾷ και σήμερα ἡ σύγχρονη Ὁρθοδοξία. Τὴν ἀγωνία τῆς Ἐκκλησίας νὰ ὑπερβῇ τὸ πρόβλημα τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ ἀποτυπώνει ἡ δήλωση τῆς τοπικῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 1872, ἡ ὁποία μὲ συναίσθηση εὐθύνης καταδίκασε τὸν φυλετισμὸ ὡς ξένο πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας φαινόμενο. Στὴ διακήρυξη τῆς Συνόδου, μεταξύ ἄλλων, σημειώνεται: «Ἀποκηρύττομεν κατακρίνοντας και καταδικάζομεν τὸν φυλετισμὸν, τοῦτέστι τὰς φυλετικὰς διακρίσεις και τὰς ἐθνικὰς ἔρεις και ζήλους και διχοστασίας ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἀντικείμενον τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Εὐαγγελίου και τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῶν μακαρίων Πατέρων ἡμῶν, “οἱ και τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν ὑπερείδουσι και ὅλην τὴν χριστιανικὴν πολιτείαν διακοσμοῦντες, πρὸς

θείαν ὁδηγοῦσιν εὐσέβειαν”»⁹.

Ἐξω πάντως ἀπὸ τὰ κατὰ καιροὺς ἀναφύμενα στὴν Ὁρθοδοξία, μεγάλα ἢ μικρά, προβλήματα, εἶναι θέμα εἰλικρινείας νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι συχνὰ τοὺς Ὁρθόδοξους μᾶς διακρίνει μιὰ νωθρότης, για νὰ μὴν ποῦμε ὅτι ἐνίοτε περνᾷμε και περιόδους ἀφασίας. Ζοῦμε μὲ τὸ ὄραμα τῆς αἰωνιότητος και παρερχόμεθα τὸ παρὸν. Δὲν θὰ ἐπιχειρήσω νὰ ἐρμηνεύσω τὸ φαινόμενο, ἀπλῶς θέλω νὰ τονίσω τὴν ἐπιρροὴ ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν τοῦ πνεύματος τῆς ἁμυνας ἐναντίον ὁρατῶν και ἀοράτων ἐχθρῶν και ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων πὺν ὁδήγησαν τὴν Ἐκκλησίαν και τοὺς χριστιανοὺς παραπλήσιον θανάτου.

Παρὰ ταῦτα θὰ ἦταν ἀσφαλῶς λάθος νὰ ἀπολυτοποιήσῃ ὁ μελετητὴς τῆς συγχρόνου ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τὰ προβλήματα και νὰ μεγιστοποιήσῃ τοὺς πειρασμοὺς τῆς συγχρόνου Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Μιὰ ψύχραμὴ ἀξιολόγηση τῶν ἱστορικῶν στοιχείων δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ στὴν ἐκτίμηση τῆς σημερινῆς οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας. Παρὰ τίς ὁποῖες ἀνθρώπινες δυσκολίες, τίς ἱστορικὲς προκλήσεις, παρὰ τὰ σφάλματα, ἡ Ὁρθοδοξία συνεχίζει νὰ ὑπάρχῃ ὡς καινὸς τρόπος ζωῆς και νὰ ἐνσαρκώνει τὴν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ και τὴν αἰσιοδοξία τῆς σωτηρίας. Ἡ Ὁρθοδοξία συνεχίζει και σήμερα νὰ εἶναι ἡ ἐλπίδα πιστῶν τέκνων της. Ἀλλὰ και ἐκτὸς Ὁρθοδοξίας δὲν εἶναι λίγοι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀναγνωρίζουν σ' αὐτὴν αὐθεντικότητα και ἀφοσίωση στὴν ἀποστολικὴ συνέδοση.

Τὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα διαδραματίζονται σήμερα στὸ παγκόσμιο σκηνικὸ δὲν ἀφήνουν περιθώρια ἐφησυχασμοῦ. Ὅτι ζοῦμε σήμερα ὡς πολῖτες αὐτοῦ τοῦ κόσμου δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ εἴμαστε παθητικοὶ θεατὲς τῶν ραγδαίων μεταβολῶν, οἱ ὁποῖες ἀσφαλῶς θὰ σφραγίσουν τὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας. Ὡς Ὁρθόδοξοι δὲν διαθέτουμε, και εἶναι εὐλογία πὺν δὲν διαθέτουμε, κοσμικὴ ἰσχὺν για νὰ ἐπηρεάσουμε τίς ἐξελεύσεις. Ἐχουμε ὅμως πνευματικὰ κεφάλαια και τὸν ἀδαπάνητο πλοῦτο πὺν μᾶς κληροδότησαν οἱ Πατέρες μας.

8. Χ. Πανναρά, Ἀλήθεια και ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήνα 1977, σ. 82.

9. Παρὰ Ἱ. Καρμίρη, Τὰ Δογματικὰ και Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὁρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, II, Graz 1968, σ. 1015.

Μᾶς ἐνώνει ἓνας πολύτιμος λειτουργικὸς θησαυρὸς καὶ εἴμαστε μέτοχοι μιᾶς κοινωνίας Ἐκκλησιῶν πὺν τίς συνδέει ἡ κοινὴ πίστις καὶ ἓνα φρόνημα καὶ ἦθος. Ἡ ὑπέρτατη εὐθύνη μας εἶναι νὰ διατηρήσουμε καὶ νὰ ἀξιοποιήσουμε τὴν ἐνότητά μας. Μπροστὰ στὴ σύγχυση, τίς σχετικοποιήσεις καὶ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἐπικαιρότητας ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει χρέος νὰ προσφέρῃ τὸν πολύτιμο μαργαρίτη τῆς παραδόσεως καὶ τοῦ ἡθους της.

(3) Τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἀσφαλῶς εὐθύνη ὅλων μας. Ἡ λυχνία δὲν πρέπει νὰ μένῃ “ὑπὸ τὸν μόδιον” (Ματθ. 5: 15). “Τὸ εὐαγγέλιο τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ”, ὁ θησαυρὸς αὐτός, τὸν ὁποῖο ἔχουμε “ἐν ὀστροκίνους σκεύεσιν” (Β΄ Κορ. 4: 4-7), πρέπει νὰ διακηρυχθῇ ὡς ζωὴ καὶ ἐλπίδα τοῦ κόσμου. Ἡ εὐθύνη τῆς θεολογίας εἶναι τεράστια, ἰδιαίτερα στὸ χτίσιμο τοῦ αὐριανοῦ κόσμου. Οἱ προκλήσεις τῶν καιρῶν θὰ πρέπει νὰ γίνονιν ἀφορμὴ σοβαρῆς αὐτοκριτικῆς τῆς θεολογικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς μας διακονίας, εὐκαιρία γιὰ ὑπεύθυνη μαρτυρία καὶ προβολὴ τοῦ ἀναλλοίωτου λόγου τοῦ Θεοῦ στὸ σύγχρονο κόσμο. Οἱ ἐξελίξεις μὲ τίς ὁποῖες ἔχει συνυφανθῇ ἡ σύγχρονη πραγματικότητα καὶ οἱ ὁποῖες ὁπωσδήποτε προδιαγράφουν καὶ τὸ μέλλον τοῦ κόσμου θὰ πρέπει νὰ ἀποτελοῦν γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία μοναδικὴ εὐκαιρία ἀναλήψεως εὐθύνης καὶ εὐσυνειδήτου προετοιμασίας τῆς ἀποστολῆς της. Προκειμένου νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὸν κόσμο τοῦ αὔριο, ἓναν κόσμο στὸν ὁποῖο τὰ ἐπιτεύγματα τῆς τεχνικῆς θὰ ξεπερνοῦν καὶ τὴν πὺν ἀχαλίνωτη φαντασία, πρέπει νὰ ὑπερβούμε τὸν ἐπαρχιωτισμὸ μας, τὸν ἄγονο συντηρητισμὸ, τὸν πολλὰς φορὲς ἄνευ οὐσίας θριαμβικὸ λόγὸ μας καὶ νὰ μιλήσουμε στὸν κόσμο μὲ εὐλικρίνεια καὶ ἀγάπη. “Ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι, “σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης” (Εφ. 4: 3), ὀφείλουμε νὰ ἐτοιμασθοῦμε μὲ σοβαρότητα γιὰ νὰ ἀνταποκριθοῦμε στὰ αἰτήματα τῶν καιρῶν.

Τὸ θέμα τοῦ Θεολογικοῦ μας Συνεδρίου: “Ὁρθοδοξία 2000: Παρελθόν, Παρόν, Μέλλον”, εἶναι εὐκαιρία ὑπεύθυνης σπουδῆς τῆς ἱστορίας, τῆς σύγχρονης πραγματικότητας, ἀλλὰ καὶ τῶν προοπτικῶν τῆς Ὁρθοδοξίας μπροστὰ στὴν τρίτη χιλιετία. Καλούμεθα ὅλοι, χωρὶς προκαταλήψεις, νὰ μελετήσουμε τὰ ἱστορικὰ δεδομένα καὶ τὴν σύγχρονη

πραγματικότητα ὄχι ἀπὸ ἱστορικὴ μόνον περιέργεια, οὔτε γιὰ νὰ ἐπιζητήσουμε τὴν δικαίωση τῆς θεολογίας καὶ τῶν ἔργων μας, ἀλλὰ πρωτίστως γιὰ νὰ προβληματισθοῦμε, νὰ ἀντλήσουμε διδάγματα καὶ νὰ καταλήξουμε σὲ συμπεράσματα πὺν θὰ προσδιορίζουν τὴ σημερινὴ εὐθύνη καὶ τὸ ἱστορικὸ μας καθῆκον. Εἶναι σήμερὰ ἀνάγκη νὰ ἀνταποκριθῇ ἡ Ὁρθοδοξία στὴν ἐλπίδα τοῦ κόσμου γιὰ οὐσιαστικὴ ἐπιβίωση, στὴν ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου νὰ ὑπερβῇ τὰ προβλήματα τοῦ καὶ νὰ φθάσῃ στὰ οὐσιώδη τοῦ βίου, στὴν ὑπέρβαση τοῦ ἐσωτερικοῦ κενοῦ, πὺν ὁδηγεῖ στὴν ἀνεσιτία εἶναι, λέγω, ἀνάγκη νὰ ξαναγίνῃ ἡ ζωὴ μας ἀνθρώπινη, μέσα στὴ θεανθρώπινη ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, νὰ ξαναβρῇ ὁ κόσμος τὸ κέντρο ἰσορροπίας του, νὰ ἀνακαλύψουμε ἐκ νέου τὸ μίτο τῆς Ἀριάδνης, πὺν θὰ μᾶς βγάλῃ ἀπὸ τὸ λαβύρινθο τῆς σημερινῆς ἀνεπάρκειάς μας καὶ θὰ μᾶς προσανατολίσῃ πρὸς τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, τῆς ὁποίας ἡ γεύση ἀρχίζει ἀπὸ τούτην ἐδῶ τὴ ζωὴ. Καὶ τέλος εἶναι ἀνάγκη νὰ ξαναβροῦμε τὸ θάρρος νὰ δοῦμε κατὰματα τὴ ζωὴ, νὰ ἀποκτήσουμε κριτήρια ἐπιλογῶν, νὰ μείνουμε σταθεροὶ στὴ θέση μας, παρὰ τίς λαίλαπες πὺν μαίνονται δίπλα μας καὶ παρὰ τὴν ἐπιρροὴ τῆς παγκοσμιοποίησης στίς τοπικὲς παραδόσεις τῶν λαῶν καὶ στὴν ἀπειλὴ τῆς ἰσοπέδωσης γλωσσῶν, θρησκειῶν, ἱστοριῶν καὶ λαῶν. Καὶ αὐτὰ μόνον ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει τὴ δύναμη νὰ ἐξασφαλίσῃ. Μέσα σ’ αὐτὸ τὸ πνεῦμα καὶ μ’ αὐτὴ τὴν ἐλπίδα χαιρετίζω καὶ καλωσορίζω στὰς κλεινὰς Ἀθήνας τοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἀγιωτάτων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ ὅλους τοὺς συνέδρους τοῦ Θεολογικοῦ μας Συνεδρίου καὶ εὐχομαι κάθε ἐπιτυχία στὸ ἔργο μας.

Σεβασμιώτατοι, πανοσιολογιώτατοι, αἰδεσιμολογιώτατοι καὶ ἔλλογμώτατοι Κύριοι Σύνεδροι,

Τὸ παρελθόν, τὸ παρόν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν συνιστοῦν στεγανὰ ἢ αὐτοτελῇ μεγέθη, ἀλλὰ ἐνιαία συνέχεια τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς της. Τὸ παρελθόν, τὸ παρόν καὶ τὸ μέλλον συναντῶνται στὸ Πρόσωπο τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ “χθὲς καὶ σήμερον τοῦ αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας” (Εβρ. 13: 7). Τὸ παρελθόν, τὸ παρόν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας ζωογονοῦνται ἀπὸ τὸν Ἀναστάνα Κύριο τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱστορίας, ὁ Ὅποιος εἶναι ἡ ζωὴ, ἡ ἀνάσταση καὶ ἡ ἐλπίδα τοῦ κόσμου.

Σχετικῶς ἐκδόθηκαν τὰ ἀκόλουθα Ἀνακοινωθέντα καὶ Δελτία Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου:

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 5ης Μαΐου 2000

Συνεχίζονται γιὰ δευτέρη ἡμέρα, μὲ τὴ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων ἀπὸ ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, Καθηγητῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἄλλων διακεκριμένων προσωπικοτήτων τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας, οἱ ἐργασίες τοῦ Διορθοδόξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου “Ὁρθοδοξία 2000, Παρελθόν - Παρὸν - Μέλλον”, τὸ ὁποῖο διοργανώνει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Ἱεροῦ Ἰωβηλαίου γιὰ τὴ συμπλήρωση 2000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ, τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου κήρυξε χθὲς τὸ ἀπόγευμα στὴν Μεγάλῃ Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, παρουσίᾳ τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Στεφανόπουλου, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Χριστόδουλος μὲ ὁμότιτλη τοῦ Συνεδρίου ὁμιλία του.

Στὴν Α΄ Συνεδρία, ἡ ὁποία διεξήχθη σήμερα τὸ πρωῒ στὴν Αἴθουσα Συνεδρίων τοῦ Ξενοδοχείου “Divani Caravel”, προήδρυσαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γέρων Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Β. Παννόπουλος καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Γ. Μαντζαρίδης. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου Καθηγητὴς κ. Κ. Σκουτέρης καὶ ὁ Καθηγητὴς π. Jarmo (Jeremias) Hakkarainen ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Φινλανδίας.

Ὁ κ. Σκουτέρης μίλησε μὲ θέμα “Τὸ ἴδιον τῆς Ὁρθοδοξίας – Τὸ συστατικὸ στοιχεῖο τῆς ὀνοματοδοσίας (ἱστορικὲς προσεγγίσεις)”. Στὴν εἰσηγήσει του παρουσίασε ἓνα ἱστορικὸ διάγραμμα τοῦ ὅρου Ὁρθοδοξία, τὸν ὁποῖο πρῶτοι χρησιμοποίησαν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Πλάτων. Ὅπως τόνισε, ὁ ὅρος καθιερώθηκε ὀριστικὰ ἀπὸ τὸν Μεγάλον Ἀθανάσιον καὶ τοὺς Καππαδόκες Πατέρες. “Ἡ Ὁρθοδοξία” ἐπισήμανε, “εἶναι σύμφωνα μὲ τὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους ἡ ὀρθὴ κατανόηση τῆς ἀληθείας, ἡ σωστὴ διδασκαλία καὶ μαρτυρία τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ ἡ ὀρθὴ δοξολογία καὶ λατρεία τοῦ Θεοῦ”.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ὁ π. Jarmo (Jeremias) Hakkarainen μίλησε μὲ θέμα “Ἡ ἱστορικὴ σάρκωση τῆς Ὁρθοδοξίας στὸ χῶρο”. Στὴν εἰσηγήσει του τόνισε ὅτι “ἡ Ὁρθοδοξία δὲν μπορεῖ νὰ χωριστεῖ ἀπὸ τὴν ὀρθοπραξία”, καὶ ὑπογράμμισε χαρακτηριστικὰ ὅτι ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι μία δυναμικὴ διαδικασία γιὰ τὴν μεταμόρφωση ὅλης τῆς ζωῆς μὲ τὴν παρουσίαση τῆς Θείας Οἰκονομίας καὶ τὶς εὐχὲς τῶν Ἀγίων”.

Στὴ Β΄ Συνεδρία ποὺ ἀκολούθησε προήδρυσαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναῖος καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Γ. Πατρῶνος. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γέρων Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρθαγένης κ. Χρυσόστομος ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ Αἰδεσιμολογώτατος π. Anatol Szymaniuk ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γέρων Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος ἀνέπτυξε τὸ θέμα “Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ ὁ λοιπὸς Χριστιανικὸς κόσμος”. Στὴν εἰσηγήσει του ἀναφέρθηκε στὴν πορεία τῶν Διαχριστιανικῶν Διαλόγων ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ ὡς σήμερα. “Ὅπως ἐπισήμανε “ὁ διάλογος εἶναι γιὰ τὴν Ὁρθόδοξον πράξιν συνυφασμένη μὲ τὸ εἶναι τῆς, ἀλλὰ κάθε ἀνοιγμὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση πρέπει νὰ γίνεται μὲ περίσκεψη καὶ φειδώ». Ἔθεσε μάλιστα δύο προϋποθέσεις “γιὰ καθαρὲς καὶ οἰκοδομητικὰς σχέσεις, δηλαδὴ νὰ ξεκαθαρίσει ὁ ὀρίζων γιὰ ὅ,τι καλούμεθα νὰ συζητήσουμε μὲ τὸν ὑπόλοιπον Χριστιανικὸν κόσμον καὶ νὰ προβλέπονται οἱ ἐκτροπὲς (ὅπως ὁ συγκρητισμὸς καὶ ἡ χοάνη τῆς παγκοσμιοποίησης) καὶ οἱ κίνδυνοι ποὺ δημιουργοῦνται καὶ ἐμποδίζουν τὶς καθαρὰς σχέσεις”.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρθαγένης κ. Χρυσόστομος μίλησε μὲ θέμα “Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ οἱ ἄλλες Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες καὶ Ὁμολογίες”. Στὴν εἰσηγήσει του ἀνέλυσε τὸ πλαίσιο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Διαλόγου ποὺ ἔθεσε τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μὲ Ἐγκυκλίους τοῦ 1902 καὶ τὸ 1920. Ὅπως τόνισε χαρακτηριστικὰ “στὴν ἱστορίαν εἶναι γεγονὸς ἀναντίρρητον ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπέβλεπε στὸ νὰ δημιουργηθεῖ καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ πνεῦμα τῆς καταλλαγῆς, τῆς συνεννόησης, τῆς πειθοῦς καὶ τοῦ διαλόγου καὶ στὸ νὰ

παραμερισθούν τὰ πάθη, ἡ μισαλλοδοξία, οἱ παρεξηγήσεις καὶ οἱ κακόβουλες ἐνέργειες”.

Τέλος ὁ Αἰδεσμιολογίατος π. Anatol Szymaniuk, παρουσιάζοντας καὶ αὐτὸς τὸ θέμα “Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ οἱ ἄλλες Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες καὶ Ὁμολογίες”, ὑπογράμμισε ὅτι “ἡ ἐνότητα τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν μπορεῖ νὰ οἰκοδομηθεῖ στὴ βάση τῆς βίας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ”. Σημείωσε δὲ ὅτι “ἡ Ὁρθοδοξία καὶ σήμερα ζεῖ ὡς μάρτυρας τοῦ Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ”.

Οἱ ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου, ποὺ εἶναι ἀνοικτὲς γιὰ τὸ κοινό, συνεχίζονται τὸ ἀπόγευμα καὶ θὰ ὁλοκληρωθοῦν τὴν προσεχῇ Δευτέρα.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 6ης Μαΐου 2000

Συνεχίζονται γιὰ τρίτη ἡμέρα, μὲ τὴ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων ἀπὸ ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, Καθηγητῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἄλλων διακεκριμένων προσωπικοτήτων τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας, οἱ ἐργασίες τοῦ Διορθοδόξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου “Ὁρθοδοξία 2000, Παρελθὸν - Παρὸν - Μέλλον”.

Στὴν σημερινὴ πρώτη Συνεδρία, προήδρευσαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Ἑμμανουὴλ Κωνσταντινίδης. Εἰσήγηση παρουσίασε ὁ ἱερομόναχος Νικήτας Δομπρονράβωφ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας καὶ διαβάστηκε ἡ εἰσήγηση τοῦ π. Δημητρίου Ποπέσκου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας.

Ὁ ἱερομόναχος Ν. Δομπρονράβωφ μίλησε μὲ θέμα “Ἡ ἀνὰ τὴν οἰκουμένη Ὁρθόδοξη Διασπορά”. Στὴν εἰσήγησή του ἀναφέρθηκε στὶς θετικὲς καὶ ἀρνητικὲς ὀψεις ποὺ ἔχει ἡ Διασπορά. Ὑποστήριξε ὅτι “οὐδεμία Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἔχει ἰδιαιτέρως δικαιώματα στὴ Διασπορά”. Ἀναφερόμενος στὰ προβλήματα δικαιοδοσιῶν ἐπισήμανε: “Τὸ πρόβλημα μπορεῖ νὰ λυθεῖ καὶ ἐκτὸς τῶν Ἱερῶν Κανόνων”. Ὑπογράμμισε πάντως τὴν ἀνάγκη συστάσεως ἐνιαίου ὁργάνου γιὰ τὴν ἔκφραση ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Στὴν εἰσήγησή τοῦ π. Δ. Ποπέσκου μὲ θέμα “Ἡ Ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸν σύγχρονο κόσμον. Ὁ ξεριζωμένος ἄνθρωπος”, τέθηκαν οἱ σύγχρονες προκλήσεις ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Ὁρθοδοξία. “Τὸ

οἰκολογικὸ πρόβλημα θέτει σὲ κίνδυνον τὴν ὑπαρξὴ τοῦ ἀνθρώπου” σημειώνεται χαρακτηριστικά.

Ὁ π. Λουκάς Βερόνης ἀνέπτυξε τὸ θέμα: “Ἱεραποστολικοὶ προβληματισμοὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὸ τέλος τοῦ 20οῦ αἰῶνος”. Στὴν ἀρχὴ ἀναφέρθηκε στοὺς κινδύνους ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὅπως ὁ ἐθνικισμὸς καὶ ὁ φανατισμὸς, ἡ αἰχμαλωσία ἀπὸ τὸν ἐθνοκεντρισμό, ἡ ἀλαζονεία καὶ ἡ ἐκκοσμίκευση. Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἀλβανία εἶναι ὄργανο εἰρήνης, ἐπιβιώσεως, καταλλαγῆς καὶ ἀγάπης, εἶπε ὁ π. Λ. Βερόνης. Ὑποστήριξε ὅτι “ὁ ἐθνικισμὸς ἔχει ἀπειλήσει τὴν Ἐκκλησίαν μας. Ὁρισμένα στοιχεῖα ἐθνικιστικὰ ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, καθὼς καὶ στὴν Ἀλβανία ἔχουν ἀπειλήσει νὰ διχάσουν τὴν Ἐκκλησία καὶ νὰ υἱοθετήσουν τὸ λάβαρο τῆς ἐθνικότητος”. Κατέληξε μὲ τὴν περιγραφή τῶν δραστηριοτήτων ποὺ συντελοῦνται στὴν Ἀλβανία ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Στὴ Β' Συνεδρία ποὺ ἀκολούθησε προήδρευσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζυμπάμπου κ. Μακάριος, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τριφυθοῦντος κ. Βασίλειος καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Παναγιώτης Μπούνης. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὁ Αἰδεσμιώτατος Καθηγητὴς π. Ion Chivu ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας καὶ ὁ Καθηγητὴς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀπόστολος Γλαβίνας.

Ὁ π. Ion Chivu μίλησε μὲ θέμα: “Ἡ Ρουμανικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἡ σύγχρονη εὐρωπαϊκὴ πραγματικότητα”. Ἀναφέρθηκε στὴν πορεία τῆς Ὁρθοδοξίας στὴ Ρουμανία τονίζοντας ὅτι “ἡ Ἐκκλησία διαπαιδαγώγησε τὸ λαὸ στὸ πνεῦμα τῆς μὴ ἐκκοσμικευμένης παραδοσιακῆς εὐσέβειας καὶ ρίζωσε ἔτσι τὴν πίστη στὸ εἶναι τῶν Ρουμάνων”. Ἐπισήμανε τὴν δημοκρατικὴ ὁργάνωση τῆς Ἐκκλησίας ἀκόμη καὶ ὑπὸ τὸ ὁλοκληρωτικὸ καθεστῶς, ὑπογραμμίζοντας ὅτι οἱ λαϊκοὶ συμμετέχουν κατ' ἀναλογίαν δύο πρὸς ἓνα μὲ τοὺς κληρικούς στοὺς ἐκκλησιαστικὸς ὁργανισμοὺς ποὺ διαχειρίζονται τὶς ἐκκλησιαστικὲς ὑποθέσεις”. Ἀνέφερε ὅτι τὸ Ρουμανικὸ κράτος ἀναγνωρίζει τὸν “ἐθνικὸ χαρακτήρα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ποὺ συμβάλλει στὴν ἠθικὴ ἀναγέννηση τοῦ λαοῦ” καὶ ἐπέκρινε “τὸ ἐκκοσμικευμένο κράτος τῆς Δύσης ποὺ αὐτοαπομονώνεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν”. Τέλος ὑπενθύμισε τὴν πρόταση τῆς Ρουμανικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας γιὰ τὴν συγκρότηση Οἰκουμενικοῦ Θεολογικοῦ Συμβουλίου καὶ Οἰκουμενικῆς

οργανώσεως Νεολαίας.

Ο Καθηγητής κ. Απόστολος Γλαβίνας ανέπτυξε τὸ θέμα: “Η Ἐκκλησία ἐν πορείᾳ”. Ἀναφέρθηκε στὴν κοινωνικὴ διάσταση τῆς Ὁρθοδοξίας ζητώντας τὴν ἐπαναδραστηριοποίησή της σ’ αὐτὸ τὸν τομέα. Τόνισε ὅτι “ἡ ἰδεολογικοποίηση τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν πρέπει νὰ τὴν περιορίζει μόνον στὶς θρησκευτικὲς ἀνάγκες”. Ἐπισήμανε ὅτι ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐσχατολογικὸς ἀλλὰ καὶ ἐγκόσμιος - ἀνθρωποκεντρικὸς. Τάχθηκε ὑπὲρ τῆς κοινωνικῆς, ἐκκλησιαστικῆς παρέμβασης στὰ θέματα τῆς καθημερινότητος τοῦ ἀνθρώπου. “Ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ἐκκοσμίκευση”, εἶπε ὁ κ. Γλαβίνας. Στὴ συνέχεια ἀναφέρθηκε στὶς παρεμβάσεις τοῦ Βατικανοῦ στὰ Ἱεροσόλυμα, στὸ θέμα τῆς Οὐνίας καὶ στὸν προσηλυτισμὸ Ὁρθόδοξων στὰ Βαλκάνια ποὺ τραυματίζουν τὶς σχέσεις μεταξύ τῶν μελῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἡ Β' Συνεδρία ἔληξε μὲ τὴν παρουσίαση ἐκπαιδευτικοῦ λογισμοῦ γιὰ τὴν διδασκαλία μέσῳ ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στὰ σχολεῖα. Τὴν παρουσίαση ἔκαναν ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Χ. Βασιλόπουλος καὶ ὁ συνεργάτης τοῦ Πολυτεχνείου Θεσσαλονίκης κ. Ν. Πάχτας. Καὶ οἱ δύο ὑποστήριξαν ὅτι ἡ διδασκαλία καὶ ἡ κατὴρηση μέσῳ τῶν νέων τεχνολογιῶν (Internet) θὰ κάνει πρὸ ἐλκυστικὸ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν καὶ θὰ ἐνισχύσει τὸν παρεμβατικὸ ρόλο τοῦ μαθητοῦ.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 6ης Μαΐου 2000

Μὲ ἰδιαίτερη ἐπιτυχία ὁλοκληρώθηκαν χθὲς τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐργασίες τῆς δεύτερης ἡμέρας τοῦ Διορθόδοξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου “Ὁρθοδοξία 2000, Παρελθὸν - Παρὸν - Μέλλον” μὲ τὴ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων ἀπὸ ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, Καθηγητῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἄλλων διακεκριμένων προσωπικοτήτων τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας.

Στὴ Γ' Συνεδρία, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε χθὲς τὸ ἀπόγευμα στὴν Αἴθουσα Συνεδρίων τοῦ Ξενοδοχείου “Divani Caravel”, προήδρυσαν ὁ Καθηγητὴς κ. Β. Σταυρίδης ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ὁ Dr. Albert Laham ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὁ Καθηγητὴς κ. Γρ. Ζιάκας καὶ ὁ Πανοσιολογώτα-

τος Ἀρχιμανδρίτης κ. Sonofiusz Doroszkiewicz ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας.

Ὁ κ. Ζιάκας ἀνέπτυξε τὸ θέμα “Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ οἱ ἄλλες Θρησκείες”. Στὴν εἰσήγησή του, ἀφοῦ ἀναφέρθηκε στὰ πληθυσμιακὰ μεγέθη τῶν μεγάλων θρησκειῶν, ἀνέλυσε τὰ σημεῖα συναντήσεως γιὰ διάλογο μεταξύ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, τοῦ Ἰσλάμ, τοῦ Βουδισμού καὶ τοῦ Ἰνδουισμού. Ἐπισήμανε χαρακτηριστικά: “Στὴν οὐσία τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας δὲν ὑπάρχει χώρος νὰ διακρίνουμε τὸν ἄνθρωπο σὲ ξένο καὶ δικό μας. Στὸ πρόσωπο κάθε ἀνθρώπου, ἀνεξαρτήτως θρησκείας καὶ καταγωγῆς, ὁ Χριστιανὸς καλεῖται νὰ βλέπει τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἀναγνωρίζει τὸν ἑαυτό του. Ὁ Χριστιανὸς δὲν μπορεῖ νὰ λησμονεῖ ὅτι κάθε ἄνθρωπος ἔχει τὴν δική του ὀντότητα καὶ τὸ δικό του ξεχωριστὸ πρόσωπο. Ὁ καθένας ἔχει τὴ δική του θέση ἐπάνω στὴ γῆ μὲ τὶς δοκιμασίες του, τὶς χαρὲς καὶ τὶς ὁδύνες του”.

Στὴ συνέχεια ὁ Πανοσιολογώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Sonofiusz Doroszkiewicz μίλησε μὲ θέμα: “Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ οἱ ἰδιαίτερες πολιτισμικὲς παραδόσεις”. Στὴν εἰσήγησή του παρουσίασε τὴν κατάσταση τοῦ Μοναχισμοῦ σήμερα στὴν Πολωνία, “ὅπου ἔχουν μείνει μόνον τέσσερα Ὁρθόδοξα Μοναστήρια”. Παρ' ὅλα αὐτὰ ἐξέφρασε τὴν αἰσιοδοξία του γιὰ τὸ μέλλον, καθὼς, ὅπως τόνισε, “ὅλο καὶ περισσότεροι νέοι ἄνθρωποι στρέφονται πρὸς τὴν Ὁρθοδοξία”. Σημείωσε ἐπίσης ὅτι τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχει τριπλασιαστεῖ ὁ ἀριθμὸς τῶν Πολωνῶν προσκυνητῶν στὴν Ἱερὰ Μονὰ Grabarka, ἐνῶ ἔχουν πολλαπλασιαστεῖ οἱ ἐκδόσεις ὀρθόδοξων βιβλίων καὶ ἄλλων ἐντύπων στὴ χώρα. Τέλος ὁ Πανοσιολογώτατος ἀναφέρθηκε στὴ σημαντικὴ ἐπίδραση τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας στὴν Τέχνη, “ἡ ὁποία ἔχει πάντα λυτρωτικὸ χαρακτήρα”.

Στὴ Δ' Συνεδρία ποὺ ἀκολούθησε, προήδρυσαν ὁ Πανοσιολογώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Paul Yazigi ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας, ὁ Καθηγητὴς κ. Δ. Γόννης καὶ ὁ ἐπίκουρος Καθηγητὴς κ. Σπ. Κοντογιάννης. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὁ Καθηγητὴς κ. Β. Σταυρίδης, ὁ Καθηγητὴς κ. Ἐμμανουὴλ Κωνσταντινίδης καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Ivan Dimitron ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας.

Ὁ κ. Σταυρίδης μίλησε μὲ θέμα: “Ἡ σύγχρονη πραγματικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας (γεωγραφία καὶ λειτουργία στὸν κόσμο)”. Στὴν εἰσήγησή του ἀναφέρθηκε στὴν ὥς τώρα πορεία τῶν Πρεσβυγενῶν

Πατριαρχείων, τών νεοτέρων Πατριαρχείων και τών Αυτόκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Εἰδικότερα γιά τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ὁ κ. Σταυρίδης ἐπισήμανε ὅτι “ἡ ἐλάττωσις τῶν πιστῶν καὶ τὸ κλεισμο τῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης εἶναι ὡς δεδομένα ἀρνητικὰ γιά τὸ μέλλον τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸ χῶρο”. Τέλος ἀνέλυσε ἑξὶ σημεία, τὰ ὁποῖα προβληματίζουν σήμερα τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, δηλαδή “τὴν Ὁρθόδοξη Διασπορά, τὶς τριβές μετὰ τὰ ἀρνητικὰ στὴν Ὁρθοδοξία πολιτικὰ συστήματα, τὸν ὑπέρμετρο ἐθνικιστικὸ παράγοντα, τὶς μονομερεῖς ἀποφάσεις ἐκ μέρους τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, τὰ ἐκκλησιαστικὰ σχίσματα καὶ τὸν φονταμενταλισμὸ”.

Ὁ κ. Κωνσταντινίδης ἀνέπτυξε τὸ θέμα: “Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ἱστορία καὶ πραγματικότητα”. Στὴν εἰσήγησή του παρουσίασε τὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κάνοντας ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὴν ἀξιόλογη συμβολὴ τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν μοναστικῶν κέντρων τοῦ ἑλλαδικοῦ χῶρου στὴν ἀνάπτυξη τῶν θεολογικῶν γραμμάτων καὶ τῆς χριστιανικῆς τέχνης. Ἐπιπρόσθετα σημείωσε ὅτι “ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὀφείλει νὰ προετοιμασθεῖ ἐγκαιρῶς γιά νὰ ἐλέγξει τὶς ἀπρόβλεπτες συνέπειες ἀπὸ τὴν ἔνταξη τῆς χώρας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσι, ἀλλὰ καὶ νὰ συμπερασταθεῖ στοὺς ἐμπερίστατους Ὁρθόδοξους Λαοὺς τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, οἱ ὁποῖοι χρειάζονται τὴν ὀλόθυμη ὑποστήριξή της γιά τὴν ταχύτερη ἀνασυγκρότηση τῶν Ἐκκλησιῶν τους”. Τέλος ἐπισήμανε πὺς “ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι προφανὲς ὅτι διαθέτει εὐρύτατες προοπτικὲς οὐσιαστικῆς συμβολῆς ὅχι μόνο σὲ διορθόδοξο ἀλλὰ καὶ σὲ διαχριστιανικὸ πλαίσιο, κυρίως μέσα στὰ ὅρια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως”.

Ὁ κ. Dimitron παρουσίασε τὸ θέμα: “Ἡ Βουλγαρικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησι”. Στὴν εἰσήγησή του ἀναφέρθηκε στὶς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετώπισε ἡ Βουλγαρικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κατὰ τὴν περίοδο τῆς κυριαρχίας τῶν κομμουνιστῶν, ἀλλὰ καὶ στὶς ἐσωτερικὲς ἀναταράξεις ποὺ προκλήθηκαν ἐξαιτίας τῆς ὅλης κατάστασης. Ἐπισήμανε μάλιστα χαρακτηριστικὰ ὅτι “ἡ Βουλγαρικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία παραγνώρισε ἐνίστε τὴν κοινὴν θέσι τῆς Ὁρθοδοξίας δημιουργώντας τριβές στὸ χῶρο”.

Οἱ ἐργασίες τοῦ Διορθοδόξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, ποὺ εἶναι ἀνοικτὲς γιά τὸ κοινὸ, συνεχίζον-

ται σήμερα τὸ πρωῒ καὶ τὸ ἀπόγευμα στὴν Αἴθουσα Συνεδρίων τοῦ Ξενοδοχείου “Divani Caravel”. Αὐριο τὸ πρωῒ, 7η Μαΐου, θὰ τελεσθεῖ πολυαρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοφύλου, στὸν Ἱ. Ν. Ἀγίας Τριάδος Πειραιῶς καὶ ἀκολούθως ἡ πρωϊνὴ Συνεδρία θὰ πραγματοποιηθεῖ στὸ Πανεπιστήμιο Πειραιῶς.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 7ης Μαΐου 2000

Ὁλοκληρώθηκαν χθὲς τὸ βράδυ οἱ ἐργασίες τῆς τρίτης ἡμέρας τοῦ Διορθοδόξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου “Ὁρθόδοξία 2000, Παρελθόν - Παρὸν - Μέλλον” μετὰ τὴ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων ἀπὸ ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, Καθηγητῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἄλλων διακεκριμένων προσωποτήτων τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας.

Στὴ Γ' Συνεδρία, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε χθὲς τὸ ἀπόγευμα στὴν Αἴθουσα Συνεδρίων τοῦ Ξενοδοχείου “Divani Caravel”, προήδρευσαν ὁ Καθηγητὴς κ. Γεώργιος Μαντζαρίδης, ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀπόστολος Γλαβίνας καὶ ὁ ἱερομόναχος Νικήτας Δομπρουράβωφ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας.

Εἰσηγήσεις παρουσίασαν οἱ Dr. Tarek Mitri ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Hanuu (Ioannis) Røyhønen ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Φινλανδίας.

Ὁ Dr Tarek Mitri παρουσίασε τὴν εἰσήγησή του μετὰ θέμα: “Ἡ Ὁρθόδοξία καὶ τὰ ἄλλα θρησκεύματα”. Οἱ θρησκεῖες εἶπε θεωροῦνται ἀπὸ πολλοὺς πρόξενοι διατρέσεων. Οἱ πιὸ ἐπικίνδυνοι ἐχθροὶ παρατηροῦνται στὴ ρήγματα ποὺ διαχωρίζουν τοὺς πολιτισμοὺς. Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ βρίσκουν ἐαυτοὺς ἀνάμεσα στὴν σφύρα καὶ τὸν ἄκμονα τῶν δυνάμεων τῆς ὁμογενοποίησης καὶ τῆς αὐτοεπιβεβαίωσης. Κατὰ καιροὺς, ἐπεσήμανε, εἶχαμε γόνιμες συναντήσεις καὶ στὴ ζωὴ καὶ στὴ διανόηση μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων, ἀλλὰ εἶχαμε καὶ ἀντιλήψεις ποὺ ἔτειναν νὰ ἀποκλείουν ἢ νὰ ἀπλουστεύουν τὶς θρησκεῖες τῶν ἄλλων. Ἡ ἰσλαμικὴ ἱστορία μαρτυρεῖ ὅτι κατὰ τὴν πρώτη περίοδο τοῦ Ἰσλάμ ὑπῆρχε διάθεσις νὰ ἐνσωματωθεῖ στὴν παράδοσή του, ὅ,τι εἶχαν νὰ προσφέρουν οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί.

Καί σ'το λαϊκό επίπεδο συναντούμε κοινούς τρόπους ζωής και συναίσθησης με έμπιστοσύνη σ'τη Θεία Πρόνοια. Οί Όρθόδοξοι, κατέληξε, είναι αντιμετώποι με την εϋθύνη νά άννισταθοϋν σ'τη θεωρία τών αίματηρών συνόρων εξαιτίας τοϋ θρησκευτικοϋ φανατισμοϋ.

Ό κ. Hanuu (Ioennis) Rõyhõnen από την Έκκλησία της Φινλανδίας άνέπτυξε τó θέμα: "Θαυμαστός ó Θεός έν τοίς Άγίοις Αϋτοϋ".

Άπό την έποχή της Παλαιάς Διαθήκης, είπε, τρεις ήσαν οί μορφές που θεωροϋνται μεγάλα πρότυπα. Ό Άβραάμ, ó Μωϋσής και ó Δαβίδ. Έν συνεχεία Άγιοι είναι οί Δώδεκα Άπόστολοι μέσω τών όποιών σαγηνεύτηκε όλόκληρη ή Οίκουμένη. Οί άσκητές της έρήμου της Αίγυπτου, οί μοναχοί τών μεγάλων κέντρων τοϋ μοναχισμού, οί πατέρες τών Οίκουμενικών Συνόδων, οί μεγάλοι Γέροντες τών ήμερών μας, τόνισε, συνεχίζουν τó νέφος τών Άγίων της Όρθοδόξου Έκκλησίας. Μέσω τών Άγίων ó Θεός προφήτευσε την ίδρυση της Έκκλησίας, την στερέωσε. Οί Άγιοι είναι τά κανάλια της άκρίστου χάριτος, άποτελοϋν σφραγίδα ύπάρξεως τοϋ Θεοϋ μέσα σ'τόν μεταπτωτικό κόσμο. Όλοκληρώνοντας την εισήγησή του αναφέρθηκε σέ τρεις κορυφαίες μορφές της Έλληνικής Όρθοδόξου Έκκλησίας, τόν Άγιο Νεκτάριο, τόν Ίωσήφ τόν ήσυχαστή και τόν Γέροντα Παΐσιο.

Στην Δ' Συνεδρία που άκολούθησε, προήδρυσαν ó Αρχιεπίσκοπος Τσιταταούρα Άβραάμ από την Έκκλησία της Γεωργίας, ó Αϊδεοσμιολογώτατος π. Νικολάι Μπαλασώφ από την Έκκλησία της Ρωσίας και ó Καθηγητής κ. Ivan Dimitron από την Έκκλησία της Βουλγαρίας. Εισηγήσεις παρουσίασαν ó Καθηγητής κ. Σπυρίδων Κοντογιάννης, ή Δρ. Εϋτυχία Πούλτση και ή Μοναχή Θεοτέκνη από την Ίερά Μονή Άγίου Στεφάνου Μετεώρων.

Ό Καθηγητής κ. Σπυρίδων Κοντογιάννης μίλησε με θέμα: "Άγιον Όρος και σύγχρονος Μοναχισμός". Ό μοναχισμός, έπισήμανε, καλλιεργει την άσκητική και λατρευτική διάσταση και διασώζει τόν κοινοβιακό χαρακτήρα της Έκκλησίας. Ύπογράμμισε ότι "Τά Μοναστήρια μας δέν άποτελοϋν άπλώς χρήσιμα έξαρτήματα της Έκκλησίας, αλλά τόπους έμπειρικής έπαληθεύσεως της διδασκαλίας της. Χωρίς αϋτά ή παρουσία της Όρθόδοξης Έκκλησίας παραμένει μετέωρη σ'την ιστορία". Κορυφαίο παράδειγμα, τόνισε, τó "Άγιον Όρος. "Απο-

τελεί σιωπηλό έλεγχο κατά της άμαρτίας και της κοσμικής ματαιότητας. Τó "Άγιον Όρος δέν γεννά άνθρώπους, άναγεννά τοϋς άνθρώπους. Οί δύο χιλιάδες Μοναχοί που κατοικοϋν σ'τά είκοσι κοινόβια Μοναστήρια, σ'τις ιερές Σκήτες και σ'τά πολύριθμα κελιά είναι ένας κόσμος άλλοιότικος", παρατήρησε ó óμιλητής και ύπογράμμισε: "Είναι μία κοινωνία εκτός κοινωνίας σ'την καρδιά της κοινωνίας, που κατέχει τó ιερό μυστικό της αϋθεντικής κοινωνικότητας και μέσα σ'την εκκλησιαστική κοινότητα βιώνει την οϋσία της".

Ή Δρ. Εϋτυχία Πούλτση άνέπτυξε τó θέμα: "Η θέση της γυναίκας σ'την Όρθόδοξη Έκκλησία". Αναφέρθηκε σ'τό πώς ó Χριστιανισμός άνύψωσε άξιολογικά τη γυναίκα. Σημείωσε ότι "ή γυναίκα απέκτησε τίτλους και χαρακτηρισμούς άδιανόητους για παλαιότερες έποχές". Άνέφερε τοϋς άγίους Πατέρες της Έκκλησίας, οί όποιοι σ'τά κείμενά τοϋς άποτύπωσαν την τραγικότητα τών συνθηκών της ζωής της γυναίκας και θεμελίωσαν τόν ιδιαίτερο ρόλο της. Παρέπεμψε σ'τόν Μέγα Βασιλείο ó όποιος σ'τόν πρώτο λόγο του "Περί της τοϋ άνθρώπου κατασκευής" λέει ότι ή γυναικεία φύση υπερέχει εκείνης τοϋ άνδρος σ'τόν πλοϋτο της άρετής, της καρτερίας, της άσκήσεως και προσηλώσεως σ'τά άγαθά έργα.

Ή Μοναχή Θεοτέκνη από την Ίερά Μονή Άγίου Στεφάνου Μετεώρων μίλησε για "Τή θέση της Μοναχής σ'την Όρθόδοξη Έκκλησία". Στην αρχή έκανε μιá ιστορική άναφορά σ'τις ρίζες και την εξέλιξη τοϋ κοινοβιακοϋ γυναικείου μοναχισμού, από την έποχή της άνθησης σ'την Αίγυπτο, Παλαιστίνη, Κωνσταντινούπολη έως την έποχή της κρίσεως σ'τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας και της Βαναροκρατίας σ'την Ελλάδα. Σ'τη συνέχεια αναφέρθηκε σ'τά σύγχρονα ζητήματα τοϋ γυναικείου μοναχισμού ύπογραμμίζοντας: "Ό γυναικείος ιδία μοναχισμός έπιθυμεί και σ'τις μέρες μας και σέ όλους τοϋς έπερχόμενους αιώνες νά μείνει αναλλοίωτος, μέσα σ'την πολύωρη λατρεία, την άσκηση, την κατάνυξη, την ύπερ παντός τοϋ κόσμου προσηυχή".

Οί εργασίες τοϋ Διορθοδόξου Θεολογικοϋ Συνεδρίου, συνεχίζονται σήμερα τó πρωί σ'την Αΐθουσα Συνεδρίων τοϋ Πανεπιστημίου Πειραιώς άμέσως μετά την πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία

στον Ί. Ν. Άγίας Τριάδος Πειραιώς, προεξάρχοντας του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Άθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου. Τό απόγευμα οί εργασίες του Συνεδρίου θα συνεχισθούν στην αίθουσα Συνεδρίων του Ξενοδοχείου "Divani Caravel".

(Έκ της Αρχιγραμματείας της Ίεράς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ της 7ης Μαΐου 2000

Με την τέλεση πολυαρχιερατικής Θείας Λειτουργίας στον Ίερό Ναό Άγίας Τριάδος Πειραιώς, προεξάρχοντας του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου ξεκίνησε ή τέταρτη ήμέρα των εργασιών του Διορθοδόξου Θεολογικού Συνεδρίου "Όρθοδοξία 2000, Παρελθόν - Παρόν - Μέλλον". Στη Θεία Λειτουργία συλλειτουργήσαν οί Σεβασμώτατοι Μητροπολίτες Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Άγαθόνικος, Μεγάρων και Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαίος, Πειραιώς κ. Καλλίνικος, Σεργίων και Κοζάνης κ. Άμβρόσιος και ό πρώην Ήπίσκοπος Ζαχουμίου και Έρζεγοβίνης κ. Άθανάσιος Γέφτις.

Τόν θείο λόγο με άφορμή την έορτή του Άποστόλου Θωμά κήρυξε ό Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Πειραιώς κ. Καλλίνικος ό όποιος ανέλυσε τό επίκαιρο σημερινό μήνυμα του Εὐαγγελίου σύμφωνα με τό όποιο ό Ίησους Χριστός εμφανίστηκε στους μαθητές του και έδωσε την εύλογία "εἰρήνη υμῖν".

"Ο Κύριός μας είναι ή πηγή της εἰρήνης... Εἰρήνη, λοιπόν. Εἰρήνη καρδιακή. Εἰρήνη με τόν Θεό Πατέρα. Εἰρήνη με τόν συνάνθρωπο. Εἰρήνη πραγματική είναι τό δῶρο του Άναστάσιος Χριστού", τόνισε ό κ. Καλλίνικος και στη συνέχεια αναφέρθηκε στον χαρακτήρα του Διορθοδόξου Συνεδρίου λέγοντας:

"Η Όρθοδοξία δέν είναι ένα κοινωνικό σύστημα, δέν είναι ένα ιδεολόγημα, δέν είναι μιὰ οργάνωση, είναι ή ζῶσα παρουσία του Άναστάσιος Κυρίου στον κόσμο. Γι' αυτό ζῶντες μέσα στην Όρθοδοξη Έκκλησία μας, βιώνουμε την Άνάσταση συνεχώς".

Λίγο πριν τό τέλος της Θ. Λειτουργίας ό Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος αναφέρθηκε στίς ὡς τώρα εργασίες του Συνεδρίου

υπογραμμίζοντας: "Ελέχθησαν πολύ ενδιαφέροντα πράγματα μέχρι στιγμής, σχέση έχοντα με την αυτοσυνειδησία ήμῶν των Όρθοδόξων αλλά και με την αυτοκριτική, στην όποία πρέπει νά προχωρήσουμε, εάν θέλουμε νά διορθώσουμε όρισμένα λάθη του παρελθόντος και νά βαδίσουμε στην τρίτη χιλιετία με την αυτοσυνειδησία μας αλλά και με την διαλεκτική διάθεση του διαλόγου προς πάντα άνθρωπο καλής θελήσεως, τόσο με τίς έτερόδοξες Χριστιανικές Έκκλησίες όσο και με τίς άλλες θρησκείες. Ίδιαίτερως σ' αυτόν τόν αἰῶνα τόν όποιο τόν χαρακτηρίζει ή πολυμορφία".

Άκολουθῶς ό Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος παραχώρησε τόν λόγο στον Ήπίσκοπο πρώην Έρζεγοβίνης κ. Άθανάσιο Γέφτις, τόν όποιο χαρακτήρισε ὡς "έναν από τούς γενναίους και ήρωες έπισκόπους της Σερβικής Έκκλησίας. Στα δύσκολα χρόνια της μεγάλης δοκιμασίας της Σερβικής Έκκλησίας, υπογράμμισε ό Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, ό Ήπίσκοπος πρώην Έρζεγοβίνης βρέθηκε στα χαρακώματα μαζί με τόν στρατό νά αγωνίζεται και νά πολεμᾷ ὑπέρ βωμῶν και έστιῶν, ὑπέρ Πίστεως και Πατρίδος.

"Μακάρι, συνέχισε ό Μακαριώτατος, νά έχουμε στην Άγία Όρθοδοξία μας κι άλλους Ήπισκόπους, οί όποιοι νά παίρνουν αυτό τό μήνυμα. Νά είναι, δηλαδή, κοντά στο λαό και νά συμπάσχουν μαζί του την Μεγάλη Παρασκευή με την ελπίδα και την προσδοκία της Κυριακής της Άναστάσεως, πράγμα τό όποιο εύχόμεθα και εἰς την σημερινή δοκιμαζομένην ἀδελφήν Άγιωτάτην Έκκλησίαν της Σερβίας".

Στή σύντομη ὁμιλία του ό Ήπίσκοπος πρώην Έρζεγοβίνης κ. Άθανάσιος Γέφτις εἶπε μεταξύ άλλων: "Εὐχαριστῶ ἐκ βάθους ψυχῆς τούς ἀδελφούς Έλληνες, την Έκκλησία, τόν λαόν, την πολιτεία, τίς μητροπόλεις, τά μοναστήρια, τά Πανεπιστήμια, τά σχολεία, τά νηπιαγωγεία, από την Άλεξανδρούπολη μέχρι τά Χανιά της Κρήτης και από την Κύπρο και Ρόδο μέχρι την Πάτρα και την Κέρκυρα, για ὅλη την βοήθεια στο δρόμα των Όρθοδόξων ἀδελφῶν Σέρβων στην Κράινα, στην Έρζεγοβίνη, στη Βοσνία και τώρα στο Κοσσυφοπέδιο και τά Μετόχια. Πριν από 80 χρόνια ζήσαμε τό μαρτύριο της Μεγάλης του Χριστού Έκκλησίας με την Μικρασιατική τραγωδία. Μετά ὅλοι περάσαμε

στον δύο άδικους και κατακτητικούς πολέμους. Ακολούθησε ή τραγωδία της άδελφής Έκκλησίας της Κύπρου και τώρα τὸ δράμα με τή σταύρωση του Σερβικού Λαού. Εὐχαριστοῦμε πὸν μᾶς κατανοεῖτε και πὸν μᾶς συμπαραστέκεστε. Εἴμαστε ἁμαρτωλοὶ και τὸ ὁμολογοῦμε. Ξέρουμε ὅτι και ἄλλοι λαοὶ πάσχουν. Οἱ ἄδελφοὶ Ἕλληνες μετέχουν στὸ σταυρὸ μας αὐτὸν διότι εἶναι σταυροναστάσμιος Λαός”.

Μετὰ τή λήξη τῆς Θείας Λειτουργίας και τὸ πρόγευμα πὸν παρατέθηκε στοὺς συνέδρους στήν Αἴθουσα τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος Πειραιῶς, πραγματοποιήθηκε ή Α΄ Συνεδρία τῆς τέταρτης ἡμέρας στὸ Πανεπιστήμιον Πειραιῶς. Στὴ συνεδρία προήδρευσαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἰωάννης και οἱ Καθηγητὲς κ. Χρῆστος Βασιλόπουλος και κ. Ἡλίας Οἰκονόμου. Τὴ συνεδρία χαιρέτησε ὁ πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς κ. Βασίλειος Μπένος. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης κ. Ἀμβρόσιος με θέμα: “Ὁρθοδοξία και Νέοι”, ὁ κ. Albert Laham ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας και ὁ Ἱερομόναχος Ἰουστῖνος Σιναιῆς ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ Σινᾶ με θέμα “Ἡ Ὁρθοδοξία στήν 3η χιλιετία. Ἡ κρίση τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ, αἰτίες κ.λπ.”.

Ἡ Β΄ και ή Γ΄ Συνεδρία πραγματοποιοῦνται τὸ ἀπόγευμα στήν Αἴθουσα Συνεδρίων τοῦ ξενοδοχείου “Divani Caravel”.

(Εκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 8ης Μαΐου 2000

Με ἰδιαίτερη ἐπιτυχία ὁλοκληρώθηκαν χθὲς τὸ βράδυ οἱ ἐργασίες τῆς τέταρτης ἡμέρας τοῦ Διορθοδόξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου “Ὁρθοδοξία 2000, Παρελθὸν - Παρὸν - Μέλλον” παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου και με τὴ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων ἀπὸ ὅλες τῖς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, Καθηγητῶν Θεολογικῶν Σχολῶν και ἄλλων διακεκριμένων προσωπικοτήτων τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας.

Στὴ Β΄ Συνεδρία, ή ὁποία πραγματοποιήθηκε

χθὲς τὸ ἀπόγευμα στήν Αἴθουσα Συνεδρίων τοῦ Ξενοδοχείου “Divani Caravel”, προήδρευσαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης κ. Ἀμβρόσιος, ὁ Ὁμότιμος Καθηγητὴς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου και ὁ Αἰδεσμιολογιώτατος Καθηγητὴς π. Ion Chivu ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας, ὁ Καθηγητὴς κ. Γ. Μαντζαρίδης και ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τριφυθοῦντος κ. Βασίλειος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου.

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Τσιαταόρα κ. Ἀβραάμ ἀνέπτυξε τὸ θέμα “Ὁ Λόγος, ή μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας στὸ σύγχρονο κόσμον”. Στὴν εἰσήγησή του ἐπεσήμανε τὴν ἀνάγκη πληρέστερης ἀξιοποίησης τῶν δυνατοτήτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὴν κατεύθυνση τοῦ συντονισμοῦ ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐνῶ πρότεινε τὴ σύγκληση Εἰδικῶν Πανορθοδόξων Συνόδων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση διεθνῶν προβλημάτων πὸν χρονίζουν, ὅπως, γιὰ παράδειγμα, τὸ Κυπριακό. Στὴ συνέχεια ἀναφέρθηκε στήν κρίση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ και τῆς συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων στὸν Οἰκουμενικὸ Διάλογο, κρίση ή ὁποία, ὅπως ὑπεγράμμισε, ὀφείλεται στήν μετατροπὴ τῶν Οἰκουμενικῶν Κινήσεων σὲ ἱεραποστολικές, στὸν προσηλυτισμὸ εἰς βάρος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας και στὸ γεγονὸς ὅτι στὸ πλαίσιο τοῦ Διαλόγου ἐξετάζονται δευτερεύοντα ζητήματα, κάτι πὸν δὲν μπορεῖ τελικὰ νὰ προσφέρει στήν ὑπόθεση τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ του ὁ Καθηγητὴς κ. Γ. Μαντζαρίδης, παρουσιάζοντας και αὐτὸς τὸ θέμα “Ὁ Λόγος, ή μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας στὸ σύγχρονο κόσμον”, ἀναφέρθηκε κυρίως στήν πρόκληση τῆς παγκοσμιοποίησης, στήν ὁποία ἀντιπαρέθεσε τὴν παγκοσμιοτὴτα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Ἐπεσήμανε δὲ χαρακτηριστικὰ: “Ἐνῶ ἀποδυναμώνονται και διαβρώνονται τὰ ἐθνικὰ κράτη, δὲν δημιουργεῖται κάποια ὑψηλότερη ὑπερεθνικὴ ἐνότητα. Ἀντίθετα μάλιστα τὸ κέντρο βάρους τῆς παγκοσμιοποίησης τοποθετεῖται στήν οἰκονομία, πὸν βρίσκεται πρακτικὰ σὲ κατὰσταση νομικῆς και ἠθικῆς ἀνομίας. Ἔτσι ὁμως παραλύει ή συνοχὴ τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας γιὰ τὴ συγκράτηση τῆς ὁποίας προωθεῖται μὴ πρωτοφανὴς ἀστυνόμευση”. Καὶ συνέχισε: “Ἡ παγκόσμια κοινωνία δὲν πρέπει νὰ οἰκοδομηθῇ με τὴν ἰσοπέδωση τῶν ἰδιαιτεροτήτων και τὴν ὁμογενοποίηση τῶν ἀνθρώ-

πων, αλλά με την ανύψωσή τους ως προσώπων και τη συνένωσή τους σε πνευματικό επίπεδο. Ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία μπορεί νά εἶναι πραγματική μόνο ως κοινωνία ἑτεροτήτων, ως κοινωνία προσώπων με παγκόσμιο πνεῦμα". Ὑπεγράμμισε τέλος ὅτι "μέσα στή Θεία Λειτουργία προσλαμβάνεται ὁλόκληρος ὁ κόσμος καί διανοίγεται στήν παγκοσμιότητα ὁ κάθε ἄνθρωπος".

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τριμυθοῦντος κ. Βασίλειος μίλησε με θέμα «Ἀνθρωπος καί Κόσμος - Ὁρθοδοξία καί σύγχρονες προκλήσεις". Στήν εἰσήγησή του, ἀφοῦ ἀρχικά μετέφερε τίς εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομου πρὸς τοὺς συνέδρους, παρουσίασε τήν Πατερική Θεολογία γιά τή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου κάνοντας ιδιαίτερες ἀναφορές στή Θεολογία τοῦ Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καί τοῦ Γρηγορίου Νύσσης. Ὁ Θεοφιλέστατος μίλησε καί αὐτός γιά τὸ φαινόμενο τῆς παγκοσμιοποίησης, ὑπογραμμίζοντας χαρακτηριστικά ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρέπει νά σταθμίσει τίς θετικές καί ἀρνητικές πλευρές της με βάση τή Βιβλική καί Πατερική Θεολογία.

Στή Γ' Συνεδρία πού ἀκολούθησε, προσήδρευσαν ὁ Καθηγητής κ. Β. Σταυρίδης ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἡ Δρ. κ. Εὐτυχία Πούλτση καί ὁ Καθηγητής κ. Hannu (Ioannis) Röhönen ἀπὸ τήν Ἐκκλησία τῆς Φινλανδίας. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὁ Καθηγητής κ. Χρ. Βασιλόπουλος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος καί ὁ Μέγας Πρωτοπρεσβύτερος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου π. Γεώργιος Τσέσης, ἐνῶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τριμυθοῦντος κ. Βασίλειος ἀνέγνωσε τήν εἰσήγηση τοῦ Καθηγητῆ κ. Φωτίου ἀπὸ τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ὁ ὁποῖος ἐκτάκτως ἀπουσίαζε.

Ὁ καθηγητής κ. Χρ. Βασιλόπουλος ἀνέπτυξε τὸ θέμα "Ἡ Χριστιανικὴ Ἀγωγή ἐνώπιον τῆς τρίτης χιλιετίας". Στήν εἰσήγησή του τόνισε ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Ἀγωγή ἀντλεῖ τίς ἀρχές της ἀπὸ τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ὅμως δέν εἶναι στατική καί ἀπρηχαιωμένη, ἀλλὰ δυναμική. "Ὁ Χριστιανός, ὑπεγράμμισε, ὀφείλει νά ἀπαντᾷ με τὴ στάση καί τὴ ζωή του στίς προκλήσεις τῆς ἐποχῆς".

Ἡ εἰσήγηση τοῦ Καθηγητῆ κ. Στ. Φωτίου εἶχε καί αὐτὴ θέμα "Ἡ Χριστιανικὴ Ἀγωγή ἐνώπιον τῆς τρίτης χιλιετίας". Κατὰ τὸν κ. Φωτίου ἔσχατος σκοπὸς τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς εἶναι ὁ ἄνθρωπος νά γίνῃ πρόσωπο "κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμῶσιν Θεοῦ", πὺν σημαίνει νά βρῖσκεται σὲ ἀρμονικὴ σχέση με τὸν Θεὸ καί κατ' ἐπέκταση με τὸν ἑαυτό του, τὸν συνάνθρωπό του καί τὴ φύση...". Ἡ Χριστιανικὴ Ἀγωγή ὑπερβαίνει τίς συμπληγάδες τοῦ σεκταρισμοῦ καί τοῦ συγκρητισμοῦ μεταξὺ τῶν λαῶν. Στὴ συνάντηση ἀνθρώπων καί λαῶν, αὐτοὶ δέν συμφύρονται καί δέν συγχέονται, ἀλλὰ παραμένουν μοναδικοὶ καί ἀνεπανάληπτοι".

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος μίλησε με θέμα "Ὁρθοδοξία καί Οἰκουμενικὴ Κίνηση". Στήν εἰσήγησή του περιέγραψε ἀναλυτικὰ τὰ προβλήματα λειτουργίας τῶν ὁργάνων τῆς Οἰκουμενικῆς Κίνησης καί ιδιαίτερα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.). Ὁ Σεβασμιώτατος πρότεινε τὸν συντονισμό τῶν προσπάθειῶν τῶν Ὁρθοδόξων, προκειμένου νά ἐπιτευχθῇ, εἰ δυνατόν, ἡ ἐπανίδρυση τοῦ Π.Σ.Ε., με νέες προοπτικές καί νέο δυναμισμό.

Τέλος, ὁ Μέγας Πρωτοπρεσβύτερος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου π. Γεώργιος Τσέσης, παρουσιάζοντας καί αὐτὸς τὸ θέμα "Ὁρθοδοξία καί Οἰκουμενικὴ Κίνηση", ἀναφέρθηκε στήν ἱστορία τῆς προσεγγίσεως μεταξὺ τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, πὺν ξενικᾷ ἤδη ἀπὸ τοὺς Ἀποστολικοὺς χρόνους. Τόνισε δὲ χαρακτηριστικὰ ὅτι "στὴν ἀντιμέτωπιση τοῦ σκανδάλου τῆς διαιρέσεως δέν ὑπάρχει καμία οὐσιώδης διαφορὰ μεταξὺ τῆς πράξεως τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας καί τῆς σημερινῆς πολιτείας τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὅπως κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, παρετήρησε, «ἔτσι καί τώρα, ἡ Ἐκκλησία, ἐνῶ συνεχίζει νά προσεύχεται ἀδιαλείπτως "ὑπὲρ τῆς Οἰκουμένης" καί "ὑπὲρ εὐσταθείας τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καί τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως", ταυτόχρονα ἐπιχειρεῖ τὴν προσέγγιση καί τὴ συζήτηση με τοὺς ἑτεροδόξους στὸ πλαίσιο τῶν ποικίλων διμερῶν καί πολυμερῶν διαλόγων, ὅχι μόνο ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπιτακτικὸ Τῆς καθῆκον κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καί διότι σήμερα τὸ ἐπιβάλλουν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, οἱ συνθήκες μέσα στίς ὁποῖες ζεῖ ὁ σύγχρονος κόσμος».

Οί εργασίες του Διορθοδόξου Θεολογικού Συνεδρίου, που είναι ανοικτές για τὸ κοινό, συνεχίζονται σήμερα για τελευταία ἡμέρα, παρουσία του Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου, στήν Αἴθουσα Συνεδρίων του Ξενοδοχείου “Divani Caravel”.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 11ης Μαΐου 2000

Με ἰδιαίτερη ἐπιτυχία ὁλοκληρώθηκαν τὴν Δευτέρα τὸ βράδυ παρουσίᾳ του Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου καὶ με τὴ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων ἀπὸ ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, Καθηγητῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἄλλων διακεκριμένων προσωπικοτήτων τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας, οἱ ἐργασίες του Διορθοδόξου Θεολογικού Συνεδρίου “Ὁρθόδοξια 2000, Παρελθὸν - Παρὸν - Μέλλον”, τὸ ὁποῖο διοργάνωσε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος με τὴν εὐκαιρία του ἑορτασμοῦ του Ἱεροῦ Ἰωβηλαίου γιὰ τὴν συμπλήρωση 2000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως του Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Στὴ Γ' Συνεδρία, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε χθὲς τὸ ἀπόγευμα στήν Αἴθουσα Συνεδρίων του Ξενοδοχείου “Divani Caravel”, προήδρυσαν ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς του Συνεδρίου, Καθηγητῆς κ. Κ. Σκουτέρης καὶ ὁ Dr. Tarek Mitri ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὁ π. Νικολάι Μπαλασῶφ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρωσίας, ὁ Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας καὶ ὁ Πανοσιολογώτατος Ἀρχιμανδρίτης Δρ. Νικόλαος Χατζηνικολάου.

Ὁ π. Νικολάι Μπαλασῶφ μίλησε με θέμα: “Ζητήματα Βιοθικῆς καὶ Τεχνολογίας”. Στὴν εἰσηγήσή του τόνισε ὅτι πρέπει νὰ ἐπανεκτιμηθεῖ ἡ σχέση μεταξὺ πίστεως καὶ γνώσεως. Ἐπεσήμανε δὲ περαιτέρω ὅτι “πολλὲς φορὲς οἱ θεολόγοι καὶ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας διατυπώνουν τὶς ἀπόψεις τους σχετικά με τὴν ἐξέλιξη τῆς τεχνολογίας, χωρὶς ὅμως αὐτὲς νὰ ἀπηρεχῶν τὴ γνώμη ὁλοκλήρου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας: ἴσως ἦρθε ἡ ὥρα νὰ συζητήσουμε τὸ θέμα καὶ νὰ καταλήξουμε σὲ κοινὲς θέσεις”. Ὁ π. Μπαλασῶφ ὑπεγράμμισε, ὅτι ἡ Ρωσικὴ

Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ προσφέρει τὴν συμβολὴ τῆς σὲ θέματα Βιοθικῆς καὶ Τεχνολογίας, τὰ ὁποῖα μάλιστα προγραμματίζει νὰ ἐξετάσει διεξοδικὰ στὴ Σύνοδο τῶν Ἱεραρχῶν τῆς τὸν προσεχῆ Αὐγούστο. Ὁ π. Μπαλασῶφ στάθηκε ἰδιαίτερα στὸ ζήτημα τῶν ἐκτρώσεων, ζητώντας τὴν λήψη ἀποτελεσματικῶν μέτρων γιὰ τὴν ὑποστήριξη τῆς μητρότητας καὶ σημειώνοντας ὅτι “οἱ ποιμένες πρέπει νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν ἐδραίωση τῆς οἰκογενείας”. Ἐπίσης ἀναφέρθηκε στὰ προβλήματα που ἀνακύπτουν ἐξαιτίας τῆς χρήσης τῶν νέων τεχνολογιῶν στὸν τομέα τῆς ὑποβεβημένης ἀναπαραγωγῆς, ὑπογραμμίζοντας τοὺς κινδύνους που ἐνέχει ἡ κακὴ χρῆση τῶν γενετικῶν πληροφοριῶν, ἐνῶ μίλησε ἀναλυτικὰ καὶ γιὰ τὰ θέματα τῶν μεταμοσχεύσεων καὶ τῆς εὐθανασίας. Καὶ κατέληξε: “Ἡ προσπάθεια τῶν ἀνθρώπων νὰ πάρουν τὴ θέση τοῦ Θεοῦ εἶναι ἓνα μεγάλο πρόβλημα. Οἱ ὀρθόδοξοι πρέπει νὰ μεταφέρουμε τὸ μήνυμα ὅτι ὁ ἄνθρωπος βαδίζει πρὸς τὴν τελειώσή του καὶ τὴ συνάντησή του με τὸ Θεό”.

Ὁ Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας, παρουσιάζοντας καὶ αὐτὸς τὸ θέμα: “Ζητήματα Βιοθικῆς καὶ Τεχνολογίας”, ἀναφέρθηκε ἀναλυτικὰ στὴ σχέση μεταξὺ ἱατροῦ καὶ ἀσθενοῦς. Τόνισε δὲ χαρακτηριστικὰ ὅτι ὁ ἱατρός δὲν πρέπει νὰ βλέπει τὸν ἀσθενῆ ὡς ἀριθμὸ ἢ νὰ τὸν ταυτίζει με τὴν ἀσθένεια ἀπὸ τὴν ὁποία πάσχει, ἀλλὰ νὰ τὸν ἀντιμετωπίζει ὡς πρόσωπο, ὡς ψυχοσωματικὴ ὄντοτητα καὶ ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Σεβασμώτατος μίλησε γιὰ τὴν ὑπαρξὴ κωδίκων ἱατρικῆς ἠθικῆς με ἀρχαιότερο τὸν Ὁρκο τοῦ Ἱπποκράτη, ἐξέτασε διεξοδικὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἄν καὶ κατὰ πόσο ὁ ἱατρός πρέπει νὰ λέγει τὴν ἀλήθεια στὸν ἀσθενῆ καὶ ὑπεγράμμισε τὴν μεγάλη σημασία τοῦ ἱατρικοῦ ἀπορρήτου.

Ὁ Πανοσιολογώτατος Ἀρχιμανδρίτης Δρ. Νικόλαος Χατζηνικολάου ἀνέπτυξε τὸ θέμα: “Βιολογία τῆς Ἀναπαραγωγῆς καὶ Θεολογία τῆς Ἀνθρώπινης Ἀρχῆς”. Στὴν εἰσηγήσή του ὁ π. Νικόλαος σημείωσε ἀρχικὰ ὅτι “σκοπὸς καὶ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἔχει ψυχοσωματικὴ ὑπόσταση καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀθάνατη, ἀφθαρτὴ καὶ αἰώνια ψυχὴ καὶ φθαρτὸ καὶ θνητὸ σῶμα, εἶναι ἡ κληρονομία τῆς αἰωνίου Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ θέωση, ὁ ἐξαγιασμὸς ψυχῆς καὶ σώματος, ἡ κοινω-

νία της θείας φύσεως και ή μεταμόρφωση, ή έτεροποίηση του σώματος από θνητό σέ άναστημένο” και παρατήρησε ότι “σέ κάθε σύλληψη έχουμε άρχή άτέρμονης αϊωνιότητας, γέννηση άνεπαναλήπτου προσώπου, ξεκίνημα άκαταλύτου αύτεξουσίου”. Στη συνέχεια ανέλυσε τά ιδιώματα της αναπαραγωγικής λειτουργίας που εΐναι ή μόνη διπλή λειτουργία του ανθρώπινου σώματος (αναπαραγωγική και σεξουαλική), ή κατ’ έξοχήν ψυχοσωματική λειτουργία του ανθρώπινου σώματος, ή μόνη που άπαιτεί και δεύτερο άτομο, ή λειτουργία που δέν εΐναι αναγκαία για την επιβίωση του ανθρώπου, αλλά για τή ζωή κάποιου τρίτου, του παιδιού, και ή λειτουργία που επιβεβαιώνει την ταυτότητα του φύλου. Ο π. Νικόλαος αναφέρθηκε στις συνέπειες της αναπαραγωγικής ίερουργίας, όπως την απέκάλεσε και στόν μυστηριακό χαρακτήρα του Γάμου, ένω παρουσίασε προβληματισμούς εκκλησιαστικής σεξουαλικής ήθικης καθώς επίσης και την στάση της Έκκλησίας ως προς τις αναπαραγωγικές τεχνολογίες. Και σημείωσε: «Η νηστεία, ή άποχή, ό περιορισμός της σεξουαλικής “ποσότητας” συντελούν στην αύξηση και βελτίωση της σεξουαλικής ήδονικής ποιότητας. Η ποιότητα της ήδονης πιστοποιεί την ιερότητα της συνευρέσεως. Έτσι ό άνθρωπος φεύγει από τή άτμόσφαιρα της όρμης και μεταφέρεται στο κλίμα της κατά Θεόν έλευθερίας. Παύει νά συμπεριφέρεται παρορμητικά και άρχίζει νά λειτουργεί αύτεξουσίως. Ο σαρκικός άνθρωπος εΐναι παρορμητικός. Ο πνευματικός αύτεξούσιος. Η αύτεξουσιότητα στη σεξουαλική έκφραση άποτελεί την κατ’ έξοχήν κίνηση επιβολής του άνωτέρου ανθρώπου στην σαρκική φύση του. Και αυτό εΐναι που μεταμορφώνει την ήδονή από σαρκικό ή ψυχικό στοιχείο σέ πνευματική κατάσταση από κάτι τό όποιο ζεί καθένas μόνος του ή για τόν έαυτό του σέ κάτι που ζούν οι δύο μαζί και ό καθένas για τόν άλλον. Έτσι ή άγάπη γίνεται αυθεντική, από έγωιστική κτητικότητα γίνεται ταπεινή κένωση, από έμπαθής όρμη συζυγική τελείωση”.

Κατά τή Δ’ Συνεδρία, στην όποία προήδρευσαν ό Καθηγητής κ. Κ. Σκουτέρης και ό Έπ. Καθηγητής κ. Σπ. Κοντογιάννης, εισηγήσεις παρουσίασαν ό Σεβασμιώτατος Άρχιεπίσκοπος Πράγας κ. Χριστοφόρος από την Έκκλησία της Τσεχίας και

Σλοβακίας και ό Ίεροδιάκονος Δρ. Μάξιμος Βασιλιέβιτς από την Έκκλησία της Σερβίας.

Ο Σεβασμιώτατος Άρχιεπίσκοπος Πράγας κ. Χριστοφόρος ανέπτυξε τό θέμα: “Η Όρθοδοξία στην Τσεχική και τή Σλοβακική Δημοκρατία”. Στην εισήγησή του έκανε μία ιστορική αναδρομή στην πορεία της Έκκλησίας Τσεχίας και Σλοβακίας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην σχέση της με την Βυζαντινή Αυτοκρατορία και τούς Ίδρυτές της Κύριλλο και Μεθόδιο. Περαιτέρω αναφέρθηκε στα προβλήματα που άνέκυψαν στην Έκκλησία τους εξαιτίας της Ουνίας.

Τέλος ό Ίεροδιάκονος Δρ. Μάξιμος Βασιλιέβιτς μίλησε με θέμα: “Η Όρθοδοξία μπροστά στο φαινόμενο του Μοντερνισμού και του Μεταμοντερνισμού”. Στην εισήγησή του, άφοϋ παρατήρησε ότι ό σημερινός κόσμος τόν όποιο συμβατικά όνομάζουμε “Μεταμοντέρνο” εΐναι σφραγισμένος από τόν Εϋρωπαϊκό Διαφωτισμό, ανέλυσε τις προκλήσεις του “Μεταμοντερνισμού” και έδωσε τήν, κατά την εκτίμησή του, θέση της Όρθοδοξίας μπροστά στις νέες πολιτισμικές προκλήσεις. “Η σύγχρονη Όρθοδοξία”, σημείωσε, “ως εκκλησιαστική κοινωνία πρέπει νά άποφύγει την έσωστρέφεια και την περιθωριοποίησή της και νά άντιμετωπίσει τόν μεταμοντέρνο πολιτισμό με συμπαθή και φιλάνθρωπο συγκατάβαση. Παράλληλα πρέπει νά άποφύγει την αναζήτηση λύσης για τά σημερινά προβλήματα, έμμένοντας στις προδιαγραφές του πολιτισμού του Μεταμοντερνισμού και χρησιμοποιώντας τά δικά του μέσα για νά περάσει τά μηνύματά Της”. Έπeseήμανε δέ ότι ή Όρθόδοξη Έκκλησία μπορεί νά διαδραματίσει άποφασιστικό ρόλο τόν 21ο αϊώνα, προτάσσοντας τήν έννοια του προσώπου που εΐναι τό αντίδοτο στην άτομοκρατία.

Ο ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΕΠΙ ΤΗ ΛΗΞΕΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Ο Μακαριώτατος, κλείνοντας τις εργασίες του Συνεδρίου, απήνθυνε προς τούς συνέδρους τόν ακόλουθο χαιρετισμό:

“Σεβασμιώτατοι Ίεράρχες, Έλλογμιώτατοι Καθηγητές, άγαπητοί Πατέρες, Μητέρες, έντιμότατοι Σύεδροι, με αισθήματα μεγάλης ταπεινώσεως και

μετριοφροσύνης *ἀνέρχομαι* στο βήμα κατά την ἀκροτελεύτια αὐτῇ συνεδρίαση τοῦ Διεθνoῦς Ὁρθοδόξου Συνεδρίου μας, γιὰ νὰ ἀπευθύνω κατ' ἀρχὴν λόγους εὐγνωμοσύνης στὸν ἐν Τριάδι Θεὸν μας, πὺν ἀξίωσε τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, νὰ ὀργανώσει καὶ νὰ φέρει εἰς αἶσιο πέρας τὶς ἐργασίες τοῦ παρόντος Θεολογικοῦ Συνεδρίου.

Χάρις εἰς τὴν βοήθειαν καὶ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ Θεοῦ κατορθώθη νὰ εἴμαστε τώρα πλέον εἰς τὸ τέρμα αὐτῶν τῶν ἐργασιῶν τοῦ παρόντος Συνεδρίου καὶ νὰ νεμόμεθα τοὺς καρποὺς τῆς θεολογικῆς σκέψεως καὶ τῶν ιδεῶν καὶ ἀπόψεων πὺν κατετέθησαν εἰς τὸν κοινὸν ἐκκλησιαστικὸν μας κορβανάν.

Εὐχαριστῶ ἐπίσης ἀπὸ τὴ θέση αὐτῇ καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐπιστημονικῆς καὶ Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς τελοῦσης ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐλλογμωτάτου Καθηγητοῦ κ. Κων/νου Σκουτέρη καὶ ἀποτελουμένης ἀπὸ τοὺς Ἐλλογμωτάτους Καθηγητὰς κ.κ. Βλάσιο Φειδᾶ, Γεώργιο Μαντζαρίδη, Ἐμμανουὴλ Κωνσταντινίδη καὶ Σπυρίδωνα Κόντογιάννη. Ἰδιαιτέρως ὁμως θέλω νὰ εὐχαριστήσω τὸν τελευταῖο αὐτὸ Καθηγητῇ, τὸν ἀγαπητό μας Σπύρο Κοντογιάννη; γιὰ αὐτὸς σήκωσε τὸ μεγαλύτερο βάρος ἀπὸ τὴν ἀντιμετώπιση καὶ ἐπίλυση τῆς πληθώρας τῶν πρακτικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι πολὺ φυσικὸ νὰ ἀναφύονται σὲ κάθε τέτοια ἐκδήλωση.

Εὐχαριστίες ἐπίσης θέλω νὰ ἀπευθύνω καὶ στοὺς εἰσηγητὰς τοῦ Συνεδρίου, Ἕλληνες καὶ ξένους, οἱ ὁποῖοι μὲ προθυμία ἐδέχθησαν τὶς προτάσεις τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀνέλαβαν νὰ εἰσηγηθοῦν καὶ νὰ παρουσιάσουν ἐδῶ τὶς εἰσηγήσεις των, τεκμηριωμένες καὶ ὁλοκληρωμένες, οἱ ὁποῖες εἶμαι βέβαιος ὅτι προώθησαν τὸ θεολογικὸ μας διάλογο καὶ τὸ θεολογικὸ μας στοχασμό.

Καθὼς ἐπίσης καὶ ὅλα τὰ μέλη πὺν συμμετέσχον στὸ Συνέδριο αὐτὸ καὶ τὰ ὁποῖα καὶ μὲ τὴν παρουσία των καὶ μὲ τὰς παρεμβάσεις των ἀσφαλῶς συνετέλεσαν εἰς τὴ διαφύλαξη, τὴ διατήρηση, τοῦ ἀρχῆθεν ὑψηλοῦ ἐπιπέδου εἰς τὸ ὁποῖο ἐκινήθησαν οἱ ἐργασίες αὐτοῦ τοῦ συνεδρίου. Παρὰ τὸ ὅτι εἶπα ὅτι μὲ μετριοφροσύνη θέλω νὰ ὁμλήσω ἀπὸ τὸ βήμα αὐτό, ἐντούτοις ἔχω τὴν αἴσθηση ὅτι μετὰ ἀπὸ τὸ 1ο Θεολογικὸ Συνέδριο

τὸ ὁποῖο διοργανώθηκε στὴν πόλη αὐτῇ κατὰ τὸ 1936, αὐτὸ τὸ τωρινὸ μας Διεθνὲς Θεολογικὸ Συνέδριο, ἴσως θὰ μπορούσε νὰ ἔχει τὴν ἀξίωση νὰ εἶναι τὸ δεύτερο εἰς τὴν ἱστορία τῶν θεολογικῶν μας γραμμᾶτων καὶ τοῦ θεολογικοῦ μας στοχασμοῦ.

Ὅταν μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ θὰ κυκλοφορηθεῖ ὁ τόμος ἢ οἱ τόμοι τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου, τότε θὰ κατανοηθεῖ καὶ ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ παρακολουθήσουν τὶς ἐργασίες αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου, ἢ ἀξία του, καίτοι οἱ εἰσηγήσεις καὶ οἱ ἐργασίες γενικότερα μετεδίδοντο ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὥστε καὶ οἱ μακρὰν εὐρισκόμενοι νὰ ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ ἀκούσουν ὁρισμένα ἀπὸ τὰ θέματα πὺν ἐδῶ ἀνεπτύχθησαν.

Ὅσο ἡ ἐκτύπωση τῶν εἰσηγήσεων ἀσφαλῶς θὰ συμβάλλει στὴν γενικότερη ἐκτίμηση ἑνὸς σημαντικοῦ θεολογικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖο κατὰ τὶς ἡμέρες αὐτὲς κατὰ τὸ τετραήμερο κατὰ τὸ ὁποῖο διήρκεσαν οἱ ἐργασίες αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου, κατετέθησαν καὶ ἠκούσθησαν εἰς τὸν χῶρον αὐτόν.

Βεβαίως καὶ ἐγὼ μαζί μὲ τὸν Ἐλλογμωτάτο Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς, θέλω νὰ εὐχαριστήσω καὶ ὅλα τὰ στελέχη τοῦ Συνεδρίου, ἀφανή, ἀνώνυμα, ἐπώνυμα, πὺν τὸ καθένα ἀνέλαβε νὰ διεκπεραιώσει κάποιο μέρος τῆς εὐθύνης καὶ τῆς διακοινίας, ὥστε καὶ ἡ ὑλικοτεχνικὴ ὑποδομὴ νὰ εἶναι κατὰ τὸ δυνατόν τελεία, ἀλλὰ καὶ γενικότερα τὸ ἦθος αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου νὰ συμβάλλει εἰς τὴν πρῶθηση τοῦ στοχασμοῦ μας καὶ εἰς τὴν προβολὴ τῶν ὀρθοδόξων ἀληθειῶν καὶ ἀπόψεῶν μας, ἐνώπιον τοῦ συγχρόνου κόσμου.

Τὸ Συνέδριο εἶχε μία θεματολογία, ἡ ὁποῖα βεβαίως ἐκάλυπτε τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ ἱστορικὰ δεδομένα, τὸ Συνέδριο αὐτὸ ἔδωσε κατ' ἀρχὴν τὴν αὐτοσυνειδησία τῆς Ὁρθοδοξίας, ὡς τῆς Μόνης, Μίας, Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ νομίζω ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι καινοφανές.

Εἶναι εὐτύχημα τὸ ὅτι διαχρονικῶς ἡ Ὁρθοδοξία οὐδέποτε ἔπαυε νὰ ἔχει αὐτὴ τὴν αὐτοσυνειδησία, τὴν ὁποῖα καὶ κατέθετε καὶ καταθέτει κατὰ

πᾶσαν εὐκαιρία, ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλείων, μὲ ταπείνωση βεβαίως, ἀλλὰ καὶ μὲ ὁμολογιακὴ παρηγορία ἀπὸ τῶν διαφόρων βημάτων εἰς τὰ ὁποῖα συμμετέχει, μία αὐτοσυνειδησία ἢ ὁποῖα τὴν ἀναγορεύει ὡς τὴν μόνη ἀληθινὴ πίστη τοῦ Χριστοῦ, τὴν κεμένη ἐπὶ τὴν θεμελίον τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία ἐν συνεχείᾳ νὰ δοῦμε τὴν ἱστορικὴ διαδρομὴ καὶ τὴν πορεία τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴ διάρκεια τῶν 2000 ἐτῶν, τὰ ὁποῖα ἤδη συνεπληρώθησαν. Ἄλλωστε καὶ τὸ Συνέδριό αὐτὸ ἐντάσσεται μέσα εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ Ἰωβηλαίου, τίς ὁποῖες διοργάνωσε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ ὁποῖες διήκουν διὰ μέσου ὅλου τοῦ ἔτους 2000, ἀρξάμενες ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ παρελθόντος καὶ ἐξικνούμενες μέχρι καὶ τίς τελευταῖες περίπου ἡμέρες τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους αὐτοῦ.

Μᾶς ἐδόθη ἐπίσης ἡ εὐκαιρία νὰ δοῦμε τὴν σχέση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ὁρθοδοξίας, μὲ τὸν σύγχρονο χριστιανικὸ κόσμο. Καὶ βεβαίως ἐτονίσθη ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ, πρεπόντως, τὸ σκάνδαλο τῆς διαιρέσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ ἐλέχθη μάλιστα προσφυῶς ὅτι ἡ πρώτη χιλιετία ὑπῆρξε ἡ περιόδος τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, τότε πού οἱ Ἅγιοι Πατέρες μὲ τὰ θεσπίσματα τῶν Ἁγίων Ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἔθεσαν τίς βάσεις καὶ τὰ πλαίσια καὶ τὴν ὁριογραμμὴ τῶν δογμάτων τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀληθείας καὶ ὅτι ἡ δευτέρα χιλιετία εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴ διαίρεση καὶ τὸ σχίσμα τοῦ ἀράφου χιτῶνος τοῦ Κυρίου μας, δημιουργήσασα τὸ σκάνδαλο τῶν διχασμῶν καὶ τῶν διχρυστασιῶν καὶ τῶν διαιρέσεων ἀνάμεσα κυρίως εἰς Ἀνατολὴ καὶ Δύση.

Καὶ εἶναι αὐτὸ ὅπωςδήποτε ἓνα σημεῖο, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖο ὀφείλαμε καὶ ὀφείλουμε νὰ προβληματιστοῦμε. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ προσπάθεια τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας νὰ συμμετέχει εἰς τὴν οἰκουμένην κίνηση, ἐθεωρήθη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι εἶναι μία ἀνταπόκριση τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐσχάτη, τὴν τελευταία ἐπιθυμία τοῦ Κυρίου μας, «ἵνα πάντες ἐν ᾧσι».

Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, ἐδικαιώθησαν ἐκεῖνοι οἱ ἀείμνηστοι πατέρες μας οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἔτος

1948 ὅταν συνεστήθη μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Ἄμστερνταμ τὸ Παγκόσμιό Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν, ὑπῆρξαν ἐκ τῶν ἰδρυτικῶν μελῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, γιὰ τὸ ὁποῖο ἐδῶ, ἀπὸ τῆς ἑδρας, ἐλέχθη ὅτι δὲν εἶναι οὔτε Ἐκκλησία, οὔτε Σύνοδος, οὔτε πολλῶ μᾶλλον ὑπερσύνοδος, ἀλλὰ εἶναι ἓνα ὄργανο ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ἀναπτύσσονται οἱ ἀπόψεις τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν - μελῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ προβληματισμοὶ τοῦς ὁποῖους ἰδιαίτερος ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι ἔχουμε καθὼς ἐπικοινωνοῦμε καὶ συνεργαζόμαστε μὲ τὸν ἑτερόδοξο κόσμο τῆς χριστιανοσύνης.

Καὶ ἡ προβολὴ ἀπὸ μέρους τοῦ βήματος αὐτοῦ θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀπὸ πολλῶν δεκαετιῶν χαρακτηριστεῖ ὡς προτάσεις τῆς Ὁρθοδοξίας, δηλαδή ἐπιθυμητὲς τροπολογίαι καὶ τροποποιήσεις εἰς τὸν κανονισμὸ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐτονίσθη δεόντως ὅτι εἶναι λογικὲς προτάσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, προκειμένου νὰ μὴν εὕρισκεται εἰς τὸ περιθώριο τῶν ἐξελίξεων καὶ νὰ μὴν συμπράττει ἀπλῶς ἢ νὰ παρίσταται εἰς τὴν λήψη ἀποφάσεων μὲ τίς ὁποῖες δὲν συμφωνεῖ, ἀλλὰ νὰ ἐπιδιώξει καὶ νὰ καταστήσει ἰσχυρὰ τὴν παρουσία καὶ τὴν θέσιν της μέσα εἰς τὸν διεθνή χριστιανικὸ αὐτὸ Ὄργανισμό, ὁ ὁποῖος βεβαίως ἔχει ἀρκούντως διαβληθεῖ εἰς τὴν πατρίδα μας ὅλως ἰδιαίτερος καὶ ἀποτελεῖ βεβαίως τὸ ἀντικείμενο σφοδρᾶς κριτικῆς ὅχι πάντοτε ἄνευ λόγου, ἀπὸ μέρους συντηρητικῶν στοιχείων τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ ὁποῖα καὶ μὲ φόβο καὶ μὲ τρόπο βλέπουν τὴν συμμετοχὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς αὐτὰς Συνάξεις, μὴ γνωρίζοντες ὅμως οἱ περισσότεροι τῶν κύκλων αὐτῶν τὸ τί σημαίνει νὰ μετέχει κανεὶς εἰς αὐτὲς τίς διαχριστιανικὰς συνάξεις, ὅταν ἔχει τὸ θάρρος καὶ τὴν παρηγορία νὰ ὁμολογεῖ τὴν ὀρθὴν πίστη ἐνώπιον τῶν ἑτεροδόξων ἀδελφῶν καὶ νὰ προβάλλει τίς ὀρθόδοξες θέσεις ἐκεῖ εἰς τὰ διεθνή αὐτὰ βήματα.

Καὶ ἀναμένουμε ὅλοι μας τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὑποεπιτροπῶν ποὺ συνεστήθησαν μετὰ ἀπὸ τὴν Σύναξιν τοῦ ἔτους 1998 εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὑπὸ τὴν σοφὴ καὶ ἐμπνευσμένη καθοδήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος Ἐφέσου κ. Χρυσόστομου. Ἀναμένουμε λέγω ὅλοι τὰς προτάσεις καὶ εἰσηγήσεις αὐτῶν τῶν ὑποεπιτροπῶν ὡς

πρὸς τὰ ἐπιδιωκτέα, σὲ σχέση μετὶς τροποποιήσεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καὶ τοῦ Καταστατικοῦ ἐν γένει τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ὥστε νὰ καθορίσωμεν ἐν συνεχείᾳ καὶ τὴν γραμμὴν πλεύσεως καὶ τὴν ἀπόφαση τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω συμμετοχή μας εἰς τὸν παγκόσμιον αὐτὸ Χριστιανικὸ Ὁργανισμόν.

Καὶ γνωρίζω πολὺ καλὰ, ὅτι καὶ κατὰ τὴν 25ετία τοῦ Ὁργανισμοῦ αὐτοῦ, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὸ μήνυμα τὸ ὁποῖο τὴν ἐποχὴ ἐκείνη διετύπωσε, διεκήρυνε αὐτὴν τὴν ἀπόφασίν της νὰ μὴν ἀνεχθεῖ περαιτέρω μία δευτερεύουσα ἢ τριτεύουσα θέσις διὰ τὴς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες - μέλη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ νὰ βελτιώσῃ πως τὴς προϋποθέσεις καὶ τὴς συνθήκες συμμετοχῆς της εἰς τὸ ὄργανον αὐτό, μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ λόγος τῆς Ὁρθοδοξίας, εἶναι λόγος πὺν ὀρθοτομεῖ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ ἐπομένως εἶναι χρήσιμος καὶ ὠφέλιμος καὶ εἰς τοὺς ἑτεροδόξους ἀδελφούς μας, πράγμα τὸ ὁποῖο ἀποδεικνύει ἡ ὑπὲρ 50ετῆς συμμετοχὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας στὶς διάφορες ἐπιτροπές, στὶς ἐργασίες καὶ τὴς ἄλλες ἐκδηλώσεις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἀνάγκη ἐπιβεβλημένη ἐκ τῶν πραγμάτων, καθὼς καὶ οἱ ἄλλες θρησκείες ἄρχισαν νὰ διεκδικοῦν καὶ αὐτὲς μία θέσιν ὡς θρησκείες μέσα εἰς τὸν κοινωνικὸν μας ὀργανισμόν καὶ ἐπομένως, δὲν μπορεῖ νὰ ἀγνοηθῇ ἡ παρουσία των ἄσχετα ἂν ὁ σκοπὸς αὐτῶν τῶν διαλόγων δὲν εἶναι, ὅπως κατ' ἐπανάληψιν ἔχει τονιστεῖ, τὸ νὰ πεισθοῦν οἱ ἀλλόθρησκοι νὰ γίνουν Χριστιανοί, ἀλλὰ νὰ βρεθοῦν τὰ κοινὰ σημεῖα συμφωνίας ἐπὶ τῶν ὁποίων μποροῦμε νὰ ἐδράσουμε τὴν εἰρηνικὴν συμβίωσίν μας, ἰδίως εἰς τὰς περιοχὰς ἐκείνας, ὅπου τὸ χριστιανικὸ στοιχεῖο ἀποτελεῖ μειονότητα καὶ ὑπάρχει ὁ φόβος τῆς καταπιέσεώς του ἀπὸ τὴν πλημυρία τῶν ἄλλων θρησκειῶν, κυρίως δὲ τοῦ Ἰσλάμ καὶ ἐπομένως, ὅλοι ἀναμένομεν, ἀπ' αὐτοὺς τοὺς διαλόγους καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν διαλεκτικὴν σχέση μας μετὰ τῶν ξένων καὶ τῶν ἄλλων θρησκειῶν, καὶ τὴν ἐκτίμησιν, θὰ μποροῦσε νὰ ὑποστηρίξῃ κανεὶς, τοῦ ἡθους καὶ τῆς ποιότητος τῆς Χριστιανικῆς Διδασκαλίας, ἰδίως εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς εἰρήνης, τῶν

ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῆς τοποθετήσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔναντι τοῦ ρατσισμοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐκδηλώσεων πὺν μαστιγώνουν καὶ πλήττον τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον, πράγμα τὸ ὁποῖο συνιστᾷ γιὰ τὴν ἐποχὴν μας μεῖζον πρόβλημα καὶ μεῖζον θέμα.

Εἰς τὸ Συνέδριόν μας αὐτό, μᾶς ἐδόθη ἐπίσης ἡ εὐκαιρία νὰ ἀναλύσωμεν τὴν σχέση τῆς Ὁρθοδοξίας μετὰ τὴς διάφορες πολιτισμικὲς παραδόσεις πὺν ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον καὶ τοῦτο ἐν συναφείᾳ πρὸς τὸ ἀναπτυσσόμενο ἔργον τῆς ἐξωτερικῆς κυρίως ἱεραποστολῆς καὶ ἐχάρην νὰ πληροφοροῦμαι ὅτι ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι μποροῦμε νὰ ἐπικαλούμεθα τὸ γεγονός ὅτι ὁσάκις ἡσχολήθημεν μετὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἱεραποστολὴν ἀρχῆς γενομένης κατὰ τὸν 10ον μ.Χ. αἰῶνα ἐπὶ Πατριάρχον Κωνσταντινουπόλεως Φωτίον, εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τὸν ἐκχριστιανισμόν καὶ ἐκπολιτισμὸν τῶν βορείων βαλκανικῶν λαῶν, ἀλλὰ ἔκτοτε μέχρι καὶ σήμερον, ὅτι ἐσεβάσθημεν πάντοτε τὴς τοπικὲς πολιτιστικὲς παραδόσεις καὶ δὲν ἡθελήσαμε νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Πίστην καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἓνα εἶδος πολιορκητικοῦ κριοῦ, προκειμένου νὰ διανοίξωμεν δίοδον εἰς ἄλλον εἶδον ἐθνικιστικὰ ἢ πολιτικὰ συμφέροντα, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποίησαν συνήθως, ὡς αὐτὸ συνέβη μετὰ τὴς δυτικῆς ἐκφορῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν ὡς τὴν αἵμα τὸν δόρατος γιὰ νὰ εἰσέλθουν, εἰσπηδήσουν μέσα εἰς τὴς παραδόσεις τῶν τοπικῶν λαῶν.

Καὶ ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ ἐδῶ νὰ σᾶς ἀφηγηθῶ ἢ μᾶλλον νὰ σᾶς περιγράψω μία εἰκόνα τὴν ὁποῖαν εἶχα ὅταν συμμετεῖχα στὴν 7η Γενικὴ Συνέλευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν στὸ Ναϊρόμπι τῆς Κένυα, ὅταν ἐκεῖ στὴν αἴθουσαν τῶν Συνεδριάσεων ἢ μᾶλλον ἔξω στὸ λόμπυ, ὑπῆρχε ἓνα τεράστιον πανό, τὸ ὁποῖον εἰκόνιζε ἓνα ἰθαγενὲς κρατοῦντα στὰ χέρια τὴν Βίβλον καὶ ἓναν δυτικὸν μισσιονάριον.

Ἔλεγε ὁ ἰθαγενὴς εἰς τὸν δυτικὸν μισσιονάριον: "Ὅταν ἤρθατε εἰς τὴν χώραν μας, ἐσεῖς κρατοῦσατε τὴν Βίβλον καὶ ἐμεῖς κρατούσαμε τὴν γῆν μας. Τώρα μετὰ ἀπὸ τόσα χρόνια, ἄλλαξαν τὰ πράγματα. Ἐμεῖς κρατᾶμε τὴν Βίβλον καὶ ἐσεῖς κρατᾶτε τὴν γῆν μας".

Τὸ Συνέδριον αὐτὸ ὑπῆρξε πολυσυλλεκτικόν, μετὰ τὴν ἔννοιαν ὅτι τὰ θέματά του ὑπῆρξαν τόσο εὐρέα

και ἐκάλυψαν τόσο σπουδαίους τομείς, ὥστε οἱ κατατεθεῖσες ἐδῶ σοφές ἀπόψεις ἀπὸ μέρους τῶν εἰσηγητῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ παρατηρήσεις, οἱ ὁποῖες ἐν συνεχείᾳ ἦλθαν ἀπὸ μέρους τῶν συμμετεχόντων, διήνοιξαν καὶ νέους ὀρίζοντες καὶ νέες ὁδοὺς εἰς τὴν θεολογικὴ σκέπη τῶν ἡμερῶν μας.

Ἐγινε λόγος γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ Διασπορά, γιὰ ἓνα θέμα δηλαδὴ τὸ ὁποῖο ἀπασχολεῖ τὴ διοίκηση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐγινε λόγος γιὰ τὴν ἐτοιμαζόμενη νὰ συγκληθεῖ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδο, γιὰ τὰ θέματά της. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἐσωτερικὰ θέματα τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀπὸ τὰ πολλὰ τὰ ὁποῖα τὴν ἀπασχολοῦν εἰς τὸν αἰῶνα πὺν πέρασε καὶ εἰς τοὺς καιροὺς οἱ ὁποῖοι ἔρχονται.

Καὶ ἔγινε ἐπίσης λόγος καὶ γιὰ τὰ προβλήματα πὺν ἀντιμετωπίζουν οἱ νεωστὶ ἐξελθοῦσες ἐκ τοῦ πολιτικοῦ γύψου Ἐκκλησίες τῆς τέως Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν Βαλκανίων, ὅπου καταλυθέντων τῶν τειχῶν τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος, τώρα πλέον οἱ Ἐκκλησίες αὐτὲς ἔχουν μὲν τὸ δικαίωμα νὰ δροῦν κατὰ τρόπο σχετικῶς ἐλεύθερο συγκρινόμενο μὲ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ ὥστόσο ἔχουν παραλλήλως νὰ ἀντιμετωπίσουν μία δέσμη καὶ πληθώρα προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἤδη ἀναφνεῖ μέσα εἰς τὴν τοπικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας των, μὲ αὐτὴ τὴν ἐπιβουλήν, τὴν εἰσπήδησιν, τὴν διείσδυσιν, τὴν ἐπέλασιν, θὰ μποροῦσε νὰ εἰπεῖ κανεὶς καὶ νὰ χαρακτηρίσει, τῶν ξένων μισσιοναρίων καὶ τῶν ξένων ἱεραποστόλων καὶ ἱεραποστολῶν, οἱ ὁποῖες λυμαίνονται τὸν παρθενικὸ χῶρο τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν καὶ ἀποτελοῦν δεινὸ κίνδυνον κατὰ τῆς ἐνότητάς τους.

Ἡκούσαμε τοὺς προβληματισμοὺς καὶ θέλουμε νὰ διαβεβαιώσουμε τοὺς ἐν Χριστῷ Ἀδελφούς μας, οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπὸ αὐτὲς τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὴν συμπαράσταση καὶ τὴν συμμετοχὴν μας εἰς τὸν ἀνηφορικὸ καὶ σταυρικὸ δρόμον τοῦ Γολγοθᾶ, τὸν ὁποῖον οἱ Ἐκκλησίες αὐτὲς αὐτὴ τὴν περίοδο ἀνέρχονται καὶ πορεύονται, σὺν τῇ ἐλπίδι ὅτι τελικῶς ἡ Ἀνάστασις εἶναι κοντὰ καὶ ἡ ὅλη Ὁρθοδοξία θὰ δοκιμάσει πολὺ μεγάλη χαρά, ὅταν θὰ διαπιστώσει ὅτι οἱ δυσκολίες ἔχουν ἤδη ὑπερπηδηθεῖ καὶ ὅτι ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ πάντα νοῦν ὑπερέχουσα, εἶναι αὐτὴ ἡ ὁποία τελικῶς ἔχει ἐπικρατήσῃ κυρίως εἰς τῆς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων οἱ

ὁποῖοι εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ ἐγωκεντρικὰ τοὺς πιστεύματα καὶ κυρίως τῆς ἀτομικτικῆς καὶ ἐγωπαθεῖς των ἐπιδιώξεις.

Στὸ πλαίσιον τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν οἱ Ἐκκλησίες αὐτὲς ἐντάσσεται καὶ τὸ πρόβλημα τῆς παρουσίας τῆς Οὐνίας μὲ ἀνανεωμένη καὶ ἐνισχυμένη σήμερα μορφή, πράγμα τὸ ὁποῖο ἤδη κατετέθη ἐδῶ εἰς τὸ Συνέδριόν μας καὶ ἔδωσε τὸ ἐρέθισμα γιὰ ἓναν γόνιμον προβληματισμό, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν τρόπο τῆς ἀντιμετωπίσεως ἐνὸς προβλήματος, τὸ ὁποῖο συνεχίζει νὰ δηλητηριάζει τῆς σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μὲ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν, παρὰ τὸ γεγονὸς τῶν ἐντόνων διαμαρτυριῶν πὺν κατὰ διαστήματα καὶ κατὰ καιροὺς ἔχουν διατυπωθεῖ ἀπέναντι τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς τοῦ μεγάλου κόστους, τὸ ὁποῖο ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ ἔσχεν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν πρόοδο τοῦ ἀμοιβαίου θεολογικοῦ διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ.

Υπῆρξαν βεβαίως καὶ θέματα ποιμαντικῆς εὐθύνης καὶ ποιμαντικοῦ ἐνδιαφέροντος ὅπως εἶναι π.χ. τὰ θέματα “Ἡ γυναῖκα μέσα εἰς τὴν Ὁρθοδοξία”, “Ἡ μοναχὴ μέσα εἰς τὴν Ὁρθοδοξία”, “Ὁρθοδοξία καὶ νέοι”, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὴν Ἐκκλησίαν πλέον ἐκ παραδόσεως καὶ ἐξ ὑποχρεώσεως, διότι οἱ Ἐκκλησίες μας εἶναι ἱεραποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ οὐαὶ μοι ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι.

Καὶ τέλος, εἶχαμε τὴν εὐκαιρία –γιὰ νὰ φτάσω εἰς τὸ τέλος– νὰ ἀσχοληθοῦμε καὶ μὲ πολλὰ σύγχρονα προβλήματα διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Ὁρθοδοξία αἰσθάνεται τὸν ἐαυτὸν τῆς ἱκανὸν νὰ καταθέσει τὴν δικὴν τῆς πνευματικῆς συμβολήν, ὅπως εἶναι τὰ θέματα τῆς οἰκολογίας καὶ τὰ θέματα τῆς βιοηθικῆς, ἐπιστημῶν αἰχμῆς, ὅπως λέγονται εἰς τὸν αἰῶνα μας, πὺν ἀπασχολοῦν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων καὶ διὰ τὰ ὁποῖα θέματα, ὅπως εἶπα προηγουμένως, ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία αἰσθάνεται ὅτι μπορεῖ νὰ συμβάλει καὶ νὰ καταθέσει τὸν πνευματικὸν τῆς ὀβολόν, διὰ τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισήν των, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐξαρτᾶται ἐν πολλοῖς ἡ βιωσιμότης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ καὶ ἡ ποιότης τῆς ζωῆς μας.

Διότι ἡ μὲν οἰκολογία εἶναι αὐτὴ ἡ ὁποία ἐξασφαλίζει τὴν ἐπιβίωσιν ἢ τὴν μὴ ἐπιβίωσιν τοῦ γένους μας, ἐνῶ ἡ βιοηθικὴ ἀπαρτίζεται ἀπὸ μία δέσμη προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται ἰδίως εἰς

τὸν χώρο τῆς γενετικῆς βιολογίας καὶ πλέον ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὴν ποιότητα τῆς ζωῆς μας, ἂν κρίνει κανεὶς ἀπὸ τὶς δυνατότητες ποὺ διαανοίγονται εἰς τὸν ἀνθρώπινο ὁρίζοντα, μὲ βάση τὶς ἐπιστημονικὲς ἀνακαλύψεις καὶ κατακτήσεις τῶν τελευταίων ἐτῶν καὶ βεβαίως τὴν εἴσοδο, τὴν εἰσαγωγή ἢ τὴν εἰσχώρηση τοῦ ἀνθρώπου σὲ ἀλλότρια πεδία, ὅπως εἶναι τὸ πεδίο τῆς ἀναπαραγωγῆς καὶ τῆς γενετικῆς τεχνολογίας, τὰ ὁποῖα πεδία κινδυνεύουν νὰ ὀδηγήσουν τὸν ἄνθρωπο εἰς τὴν ἀπέναντι τοῦ Δημιουργοῦ ὑβριστικὴ τοποθέτησή του.

Ἐκαμα μία πολὺ σύντομη ἀναδρομὴ εἰς τὰ θέματα μὲ τὰ ὁποῖα ἡσχολήθη τὸ Θεολογικὸ Συνέδριό μας καὶ αἰσθάνομαι τὴν ἱκανοποίησιν νὰ πῶ καὶ ἐγὼ, νὰ χρησιμοποιήσω τὴν εἰκόνα τὴν ὁποία ἐχρησιμοποίησε ὁ κ. Σκουτέρης, τοῦ καλοῦ μαγείρου ὁ ὁποῖος ἐτοίμασε πολὺ καλὸ φαγητό, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ μεταλαβόντες τῆς τροφῆς αὐτῆς, νὰ αἰσθάνονται ἱκανοποιημένοι καὶ μὲ σχετικὴ εὐχαρίστηση καὶ ἱκανοποίησιν νὰ παρέχουν τὴν εὐλογία τῶν εἰς τὸν μάγειρον ἢ εἰς τοὺς μαγείρους.

Αἰσθάνομαι καὶ ἐγὼ ὅτι σὰς δώσαμε, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς, τὴν δυνατότητα νὰ ἀκούσετε νεότερους προβληματισμοὺς τῆς Ὁρθοδόξου σκέψεως, τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας, τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῆς πίστεώς μας, μέσα εἰς τὸν αἰῶνα μας καὶ σὰς δώσαμε ἐπιπλέον καὶ τὰ ἐρεθίσματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ συμβάλλουν εἰς τὴν ἀπὸ μέρους ὅλων συνειδητοποίηση τῆς εὐθύνης, τὴν ὁποία φέρουμε ἅπαντες ἐνώπιον τοῦ συγχρόνου κόσμου, ἐνὸς κόσμου ὁ ὁποῖος συνεχῶς ἀλλοτριώνεται καὶ ὁ ὁποῖος κινδυνεύει ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀλλοτρίωση νὰ χάσῃ τὴν πνευματικὴν του ταυτότητα καὶ νὰ ὀδηγηθεῖ μέσω τῆς παγκοσμιοποίησης, εἰς μία νέα τάξιν πραγμάτων γιὰ τὴν ὁποία ὑποπτευόμεθα, ὅτι δὲν θὰ ἐπιναφέρει τὴν ἠθικὴν τάξιν εἰς τὸν κόσμον, ἡ ὁποία ἔχει διασλευθεῖ μὲ τοὺς πολέμους, μὲ τὰς διχοστασίας καὶ μὲ τὰς ἀλόγους προόδους τῶν ἐπιστημῶν, ἀλλὰ εἶναι μία ἐποχὴ ἡ ὁποία δημιουργεῖ ἐνδεχομένως τὶς προϋποθέσεις γιὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς κοινωνίας ἀνωνύμων ὄντων, ὅπου ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου συνεχῶς θὰ ὑποτιμᾶται καὶ τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο θὰ ὠθεῖται εἰς τὸ περιθώριον τῶν ἐξελιξέων, ἐπ' ὠφελείαν ἄλλων τα-

κτικῶν καὶ ἄλλων πρακτικῶν καὶ ἄλλων πολιτικῶν, οἱ ὁποῖες ἀποβλέπουν εἰς τὴν δέσμευσιν τῶν ἀνθρώπινων συνειδήσεων καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν ἀβούλων ὄντων, διὰ τὰ ὁποῖα ἄλλοι φορεῖς καὶ ἄλλοι παράγοντες θὰ σκέφτονται καὶ θὰ ἀποφασίζουν.

Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι ζῶντες μέσα εἰς τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ εἰς τὸ κλίμα τῆς ζειδωρῆς ἐλευθερίας τὴν ὁποία εὐαγγελίζεται ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Πίστις μας, ἓνα κλίμα τὸ ὁποῖο οὔτε οἱ δυσκολίες, οὔτε τὰ προβλήματα οὔτε οἱ διάφορες δύσκολες καταστάσεις, τὶς ὁποῖες ἀπὸ τὴ φύσιν τῆς θὰ ἔλεγα ἀντιμετωπίζει στὴν Ἀνατολὴ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, ὅχι τώρα, ἀλλὰ μέσα στοὺς αἰῶνες, εἶμαι λέγω βέβαιος, ὅτι αὐτὸ τὸ κλίμα τῆς ζειδωρῆς ἐλευθερίας δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ ὑποσταλεῖ, ἀλλὰ ἀντιθέτως θὰ ἀποτελεῖ τὴν ἐλπίδα τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδίως τῶν ὀρθοδόξων λαῶν.

Καὶ εἶναι αὐτὸ μία γλυκιά προσδοκία καὶ μία γλυκιά ἐλπίς, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὴν ζῶσαν πίστιν μας, εἰς τὸ πρόσωπο τοῦ ἀληθινοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ δομῆτορος τῆς Ἐκκλησίας μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐλευθέρωσε ἐκ τῆς ἡγεμονίας καὶ δουλείας τοῦ διαβόλου καὶ μᾶς ἔδωσε τὴν δυνατότητα νὰ σκεπτόμεθα καὶ νὰ ζοῦμε καὶ νὰ συμπεριφερόμεθα ὡς ἐλεύθερα ἀνθρώπινα ὄντα μέσα εἰς μία κοινωνία ἡ ὁποία συνεχῶς ἀφαιρεῖ ἐλευθερίας ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐξαντλεῖται εἰς ὑμνολόγια ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου.

Δὲν ὑπῆρξε ἄλλη ἐποχὴ ποὺ νὰ γίνεται τόσο πληθωρικὸς λόγος γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα ὅσο ἡ δική μας, ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπῆρξε ἄλλη ἐποχὴ ὅπου τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο νὰ ἐξευτελίστηκε τόσο πολὺ ὅσο εἰς αὐτὴ τὴν ἐποχὴ τῶν διθυράμβων οἱ ὁποῖοι πλέκονται καὶ λέγονται, ὑπὲρ δῆθεν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου.

Τελευταῖον, θὰ ἤθελα γιὰ ἄλλη μία φορὰ νὰ εὐχαριστήσω ὅλους ἐσᾶς, ἰδίως τοὺς ἐκ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἐλθόντας ἐκπροσώπους, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν παρουσίαν των ἐδῶ καὶ πέραν τῆς ἐπιστημονικῆς των συμβολῆς εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Συνεδρίου, μᾶς ἔδωσαν τὴν αἴσθησιν τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελ-

φότητος καὶ ἐγέμισαν μὲ παρηγορία τὴν ψυχὴν μας καὶ ἐνίσχυσαν μέσα μας τοὺς δεσμοὺς τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ ἀλληλεγγύης οἱ ὅποιοι μᾶς συνδέουν.

Ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἑλλήνες ἀγαπητοὺς Πατέρες καὶ Ἀδελφούς Καθηγητὰς τῶν Θεολογικῶν μας Σχολῶν, γιὰ ἄλλη μία φορὰ ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω διότι αὐτοὶ ἐσήκωσαν τὸ μέγιστο μέρος τοῦ βάρους τὸ ὁποῖο συνεπήγετο ἡ διοργάνωσις αὐτοῦ τοῦ Θεολογικοῦ Συνεδρίου.

Εὐχομαι σὲ ὅλους ἐσᾶς τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἰδιαίτερος ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω καὶ ἐγὼ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γέροντα Ἐφέσου κ. Χρυσόστομο, τοῦ ὁποίου ἡ συμβολὴ στὰ πανορθόδοξα θέματα καὶ ζητήματα εἶναι πλέον αὐτονόητη καὶ ὑπὸ πάντων ἀναγνωριζομένη καὶ νὰ παρακαλέσω νὰ μεταφέρει εἰς τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα, τὸν Οἰκουμηνικόν μας Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο, τὰ αἰσθήματα τῆς τιμῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ μετὰ τῶν ὁποί-

ων, ὅχι μόνο ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὴν ὁποία ἐκπροσωπῶ, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ ὁλόκληρος ἡ Πανορθόδοξος Κοινότης καὶ Κοινωνία, αἰσθάνεται γιὰ τὴν κορυφὴ τῆς Ὁρθοδοξίας μας.

Νὰ ἔχετε τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσει ὁ Κύριος νὰ συναντηθοῦμε καὶ εἰς παρεμφερεῖς ἄλλας ἐκδηλώσεις. Ἡ κορυφαία πάντως ἐκδήλωση τῶν ἐορτασμῶν τοῦ Ἰωβηλαίου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας προγραμματίζεται διὰ τὴν 15ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους αὐτοῦ, ὅτε καὶ θὰ καταφθάσουν εἰς τὴν Ἀθήνα αὐτοὶ οὗτοι οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γιὰ νὰ συμμετάσχουν σὲ μία γενικότεραν ἐκδήλωσιν γιὰ τὸ Ἰωβηλαῖο ἔτος 2000, ὁπότε ἡ ἔλευσὴ των ἐδῶ συνδνάζεται καὶ μὲ μία γενικότερα δέσμη ἄλλων τιμητικῶν ἐκδηλώσεων διὰ τὰ πρόσωπά των καὶ διὰ τὰς Ἐκκλησίας των.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εὐχομαι νὰ εἶναι μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν”.

**ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ, ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ**

**«ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΙΕΡΟΨΑΛΤΟΥ»**

Ἡ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ Καταρτίσεως Κανονισμοῦ Ἱεροψάλτου, διορίσθη ὑπὸ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὴν Συνεδρίαν Αὐτῆς τῆς 1ης Μαρτίου 1999, προκειμένου νὰ καταρτίσῃ ἓνα Κανονισμόν, ὁ ὁποῖος νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν ὁμοιόμορφον καὶ ἐν εὐταξίᾳ παρουσίαν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν τῶν διακόνων τῶν ἱερῶν ἀναλογίων, ὅσον καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν λυσιτελεστέραν ἐπίλυσιν τῶν ἐκάστοτε ἀναφυομένων προβλημάτων κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν καὶ τὴν συνεργασίαν αὐτῶν μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ της ἕως σήμερον συνήλθεν εἰς τέσσαρας Συνεδρίας:

Κατὰ τὴν πρώτην Συνεδρίαν, τῆς 23ης Μαρτίου 1999, ἐμελετήθησαν τόσον τὸ «Ἐγχειρίδιον Ἱεροψάλτου», τὸ ὁποῖον εἶχε καταρτίσει ὁ Μακαριώτατος ὡς Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ 1971, «ὁ Κανονισμὸς δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν Ἱεροψαλτῶν», ὁ ὁποῖος εἶχε ὑποβληθῇ πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὴν Δ.Ι.Σ. ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μητροπόλιν Δημητριάδος τὸ 1995, ὅσον καὶ τὸ «Προσχέδιον Κανονισμοῦ λειτουργίας τῶν ψαλτῶν», τὸ ὁποῖον εἶχον συντάξῃ ἀπὸ κοινοῦ ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Κοζάνης Διονύσιος μὲ τὸν κ. Χρήστον Χατζηνικολάου. Ἀπεφασίσθη ἡ ἐκπόνησις ἐνὸς νέου Σχεδίου, βάσει τῶν ἀνωτέρω, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἐγένοντο παρατηρήσεις, ὥστε ἐν τέλει νὰ ψηφισθῇ ἓνας ὁλοκληρωμένος καὶ πλήρης Κανονισμός.

Κατὰ τὴν δευτέραν Συνεδρίαν, τῆς 4ης Μαΐου 1999, ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν δύο προσχέδια, ἓνα τοῦ Πρωτοπρ. Κων/νου Ἀνδρουλάκη καὶ ἓνα τοῦ Σεβ. Προέδρου, Μητροπολίτου Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, συμπεριλαμβάνοντος στοιχεῖα ἐξ ὅλων τῶν μνημονευθέντων Κανονισμῶν καὶ τοῦ ὁποίου ἐψηφίσθησαν τὰ 3 πρῶτα ἄρθρα.

Κατὰ τὴν τρίτην Συνεδρίαν, τῆς 28ης Μαΐου 1999, ἐψηφίσθησαν εἰσέτι ὀκτὼ ἄρθρα.

Κατὰ τὴν τετάρτην Συνεδρίαν, τῆς 26ης Ἰουνίου 1999, ἐψηφίσθησαν εἰσέτι τὰ ὑπόλοιπα τέσσερα καὶ τελευταῖα ἄρθρα.

Κατόπιν ἐγγράφου αἰτήματος τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὴν Δ.Ι.Σ., ὥστε νὰ ἐγκριθῇ ἡ παρουσία νομικῶν παραστατῶν, τόσον ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ ἐκ μέρους τῶν Ἱεροψαλτῶν, προκειμένου νὰ κατοχυρωθοῦν νομικῶς τὰ σχετικὰ ἄρθρα μὲ ἀναφορὰν εἰς τὴν ἀσφάλειν καὶ τὰς οἰκονομικὰς ἀμοιβὰς τῶν ἱεροψαλτῶν, ἡ Δ.Ι.Σ. διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2657/14.6.1999 ἐγγράφου Αὐτῆς ἀπεφάσισεν ὅπως παρίσταται, διὰ τὴν ἐπίλυσιν νομικῶν ζητημάτων, ἐκ μέρους τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἐκ τῶν Ἀντιπροέδρων τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, κ. Ἀναστάσιος Μαρῖνος, ὁ ὁποῖος ἀπέστειλε καὶ σχετικὴν γνωμοδότησιν, ἀπὸ 1.6.1999, τὰ στοιχεῖα τῆς ὁποίας ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει κατὰ τὴν Συνεδρίαν τῆς 26ης Ἰουνίου.

Ὡσαύτως ἐκ μέρους τῶν Ἱεροψαλτῶν ἐνεφανίσθη ὁ Δικηγόρος - Ἱεροψάλτης κ. Κων/νος Καρακατσάνης, ὁ ὁποῖος καὶ κατέθεσε τὴν ἰδικὴν του Γνωμοδότησιν.

Εἰς τὴν ἐπομένην Συνεδρίαν θὰ ὁριστικοποιηθοῦν τὰ ἄρθρα, τὰ ἔχοντα σχέσιν μὲ τὶς κατηγορίες Ἱεροψαλτῶν καὶ τὶς Ἐπιτροπὲς Κρίσεως αὐτῶν.

Ἐπὶ τούτοις, ἀναφέρομεν ὅτι σημαντικὸν στοιχεῖον εἶναι ἡ ἀμοιβαία κατανόησις, διὰ τὰ ἀναφύμενα, κατὰ τὰς συζητήσεις προβλήματα, καὶ ἡ ἐν πνεύματι ἀγάπης Χριστοῦ ἐπίλυσιν αὐτῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς
† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ 3ου ΤΕΚΝΟΥ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Συνεδρία τῆς 9ης Μαρτίου 1999 καὶ μετὰ ἀπὸ συζήτηση ἐπάνω εἰς τὸ Δημογραφικὸ Πρόβλημα καθὼς καὶ εἰς τὸ θέμα τῆς ποιμαντικῆς ἀντιμετώπισεως τῶν προβλημάτων τῆς Θράκης ἀποφάσισε τὴν σύσταση Ὑποεπιτροπῆς ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης κ. Παντελεήμονος μὲ σκοπὸ νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ εἰσηγηθεῖ εἰς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τὴν δυνατότητα οἰκονομικῆς ὑποστηρίξεως τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν τῆς Θράκης, προκειμένου νὰ ἀποκτήσουν τρίτο παιδί.

Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ εἶναι ἓνα ποιμαντικὸ μέτρο τὸ ὁποῖο ἐκφράζει τὴν θέληση τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὰ προβλήματα τοῦ ποιμνίου τῆς.

Εἰς τὴν Ὑποεπιτροπὴ, ἡ ὁποία λειτουργεῖ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ Νεότητος συμμετέχουν ἀνὰ ἓνας ἐκπρόσωπος ἀπὸ τὶς τέσσερις Μητροπόλεις τῆς Θράκης, ὁ οἰκονομολόγος κ. Δημήτριος Τίκας καὶ ὁ κ. Ἰωάννης Ναυπλιώτης, Γραμματεὺς τοῦ “Συλλόγου γιὰ τὴν προστασία τοῦ ἀγέννητου παιδιοῦ”, ἐνῶ Γραμματεὺς αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀρχιμ. Παῦλος Ἰωάννου.

Ἡ Ὑποεπιτροπὴ ἀφοῦ μελέτησε ὅλα τὰ δεδομένα εἰσηγήθηκε εἰς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τὴν ἐπιχορήγηση τοῦ τρίτου παιδιοῦ τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν τῆς Θράκης ἀπὸ τὴν 1η Σεπτεμβρίου 1999 μὲ τὸ ποσὸ τῶν σαράντα χιλιάδων (40.000) γιὰ κάθε μῆνα καὶ γιὰ ὅλα τὰ γεννηθέντα ὡς τρίτα τέκνα ἀπὸ 1.1.1999. Ἡ ἐπιχορήγηση αὐτὴ θὰ διαρκεῖ μέχρι καὶ τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας τους.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δέχθηκε τὴν πρόταση αὐτὴ καὶ συνέστησε γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο, εἰς τὰ πλαίσια τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν (ΕΚΥΟ), τοῦ ὁποίου οἱ πόροι προέρχονται ἀπὸ εἰσφορὰς τῆς ἰδίας τῆς ΕΚΥΟ, τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, Ἱερῶν Μονῶν, Ἱερῶν Προσκυνημάτων, Τραπεζῶν, Ἐπιχειρήσεων καὶ Ἰδιωτῶν. Ὅλες αὐτὲς οἱ εἰσφορὰς ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλη προσφορὰ ἰδιώτη ἢ φορέα κατατίθενται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 146/546003-46 Εἰδικὸν Λογαριασμὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.

Μνημονεύουμε ἰδιαίτερος τὴν προσφορὰ τοῦ Ὁμίλου τῆς Τραπεζῆς Πειραιῶς ἡ ὁποία διὰ τὸ

ἔτος 1999 ἀνῆλθε εἰς τὸ ποσὸ τῶν ἑκατὸν πενήντα ἑκατομμυρίων (150.000.000) δραχμῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅμως ἀφαιρέθησαν τὰ τριάντα περίπου ἑκατομμύρια (30.000.000) ὡς φορολογία ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, διὰ δὲ τὸ τρέχον ἔτος 2000 θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν διακοσίων ἑκατομμυρίων (200.000.000) σύμφωνα μὲ ἔγγραφο τοῦ Προέδρου τῆς ἀνωτέρω Τραπεζῆς κ. Μιχαὴλ Σάλλα πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο καὶ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο.

Σὲ κάθε μία ἀπὸ τὶς Μητροπόλεις τῆς Θράκης ὑπάρχει Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου εἰς τὴν ὁποία ὑποβάλλονται οἱ αἰτήσεις τῶν δικαιουμένων τοῦ ἐπιδόματος. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποφάσεων τῶν Τοπικῶν Ἐπιτροπῶν, ἡ Ὑποεπιτροπὴ, ἡ ὁποία συνεδριάζει ἀνὰ δίμηνο εἰς τὴν Ξάνθη, συντάσσει τοὺς τελικοὺς καταλόγους τοὺς ὁποίους καὶ ὑποβάλλει εἰς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο πρὸς ἔγκριση.

Διὰ τὸ ἔτος 1999 ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν οἱ ὁποῖες ἐπιδότηθηκαν ἀνέρχεται εἰς τὸν ἀριθμὸ τῶν ἑκατὸν ἐνενήντα ἐννέα (199), μαζί δὲ μὲ αὐτὲς ποὺ ἐγκρίθηκαν διὰ τὸ δίμηνο Μαΐου - Ἰουνίου 2000 θὰ ἀνέλθουν εἰς τὸν ἀριθμὸ τῶν διακοσίων σαράντα (240) οἰκογενειῶν.

Ὁ κατωτέρω πίνακας καταδεικνύει τὴν ἀνὰ δίμηνο δαπάνη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ποὺ ἄρχισε χορηγοῦμενο τὸ ἐπίδομα μέχρι σήμερον:

ΔΙΜΗΝΟ	ΔΑΠΑΝΗ
Σεπτέμβριος - Ὀκτώβριος 1999	7.120.000
Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1999	9.240.000
Ἰανουάριος - Φεβρουάριος 2000	11.440.000
Μάρτιος - Ἀπρίλιος 2000	15.760.000

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος μὲ δηλώσεις του, ἐξέφρασε τὴν πεποίθηση ὅτι ἡ Ἐκκλησία δύναται νὰ ἐπιστρατεύσῃ ὅλες τὶς ὑπάρχουσες δυνάμεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ διὰ τὴν σωτηρία τῆς Πατρίδος μας, ἔκαμε ἔκκληση πρὸς πάντας τοὺς δυναμένους νὰ στηρίξουν τὸ ἔργο αὐτὸ καὶ εὐχαρίστησε θερμότερα ὅσους ἀνταποκρίθηκαν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν προσπάθεια αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς ἐπίλυση τοῦ δημογραφικοῦ στὴν εὐαίσθητη περιοχὴ τῆς Θράκης.

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΟΪΑΣ

Η ΕΛΛΑΔΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

ΑΝΑΓΚΕΣ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟ 2000*

Πώς αντιλαμβάνεται ή ίδια ή Έκκλησία, τόσο ως φορέας πολιτικών κοινωνικής φροντίδας, όσο και ως φορέας διαχείρισης αντιστοίχων μονάδων, τὸ ρόλο τῶν μονάδων κοινωνικής πρόνοιας (άνοικτοῦ καὶ κλειστοῦ τύπου) μέσα στὸν κοινωνικὸ χῶρο (ἀπὸ ἀποψη χρηματοδότησης καὶ διαχείρισης);

Ὁ Χριστὸς δίδασκε τοὺς μαθητὲς του νὰ ἀγαποῦν καθὼς Ἐκεῖνος τοὺς ἀγάπησε (Ἰωάν. 15, 12). Ὁ Θεὸς εἶναι τὸ πρότυπο, καὶ τὸ δημιουργήμα πρέπει νὰ μιμῆται τὸν Δημιουργό του. Σύμφωνα με

Τοῦ Πανσο. Ἀρχιμ. κ. Τιμοθέου Ἀνθη

τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ: «Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γίνονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἔστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» (Ἰωάν. 13, 34-35).

Ἡ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία ὠργάνωσε φιλανθρωπίες καὶ φροντίζε τοὺς πτωχοὺς, τὶς χήρες καὶ τὰ ὀρφανὰ. Ὁργάνωσε κοινὰ δεῖπνα καὶ οἱ χριστιανοὶ προωθοῦσαν τὴ βοήθειά τους τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία καθὼς καὶ σ' ἄλλους φορεῖς. Πίστευαν ὅτι ἦταν ζωντανὰ μέλη τοῦ αὐτοῦ σώματος. Ἐτσι ἂν κανεὶς ἦταν ἄρρωστος ὅλοι μοιράζονταν τὴ δοκιμασία του, δίνοντας χέρι βοήθειας. Ἡ φιλανθρωπία εἶχε γίνεῖ ὁ συνεκτικὸς κρίκος τῶν χριστιανῶν μεταξὺ των καὶ τὸ διακριτικὸ γνώρισμα ἀνάμεσα στοὺς χριστιανοὺς καὶ τοὺς εἰδωλολάτρες.

Ἡ Ἐκκλησία λοιπὸν ἵδρυσε μίαν ἰσχυρὴ παράδοση φιλανθρωπικῶν ἔργων, καθὼς μαρτυροῦν ἀρκετοὶ κανόνες. Ὁ 59ος Ἀποστολικὸς Κανὼνας ἀναφέρει ὅτι καὶ οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ πρεσβύτεροι

ἐπρεπε ὑποχρεωτικῶς νὰ ἀσκοῦν τὴν φιλανθρωπία.

Ἡ βασικὴ καινοτομία γιὰ τὴν συστηματικὴ ὁργάνωση φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων εἰσήχθη ἀπὸ τὸν Μ. Βασίλειο, δηλαδὴ ἡ δημιουργία νοσοκομείων, ὀρφανοτροφείων, γηροκομείων, ξενόνων γιὰ τοὺς πτωχοὺς ταξιδιώτες καὶ ἐπισκέπτες, νοσοκομείων γιὰ μεταδοτικὲς ἀσθένειες, καὶ ἄλλων παραμφερῶν ἰδρυμάτων κοινωνικῆς φροντίδας.

Ὑπάρχουν λοιπὸν πολλὲς προσωπικὲς ἀρετὲς καὶ κοινωνικὰ κίνητρα ποὺ μποροῦν νὰ βελτιώσουν τὴν κοινωνία. Ἡ πίστη, ἡ δικαιοσύνη, ἡ φιλοξενία, ἡ πραότητα, ὅλες εἶναι ἀπαραίτητες, ἀλλὰ ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ ὑψίστη ἀρετὴ καὶ ἡ καλύτερη ἐκδήλωση ἀγάπης εἶναι ἡ κοινωνικὴ φροντίδα.

Ἡ Ἐκκλησία ἔτσι ἀντιλαμβάνεται τὴν κοινωνικὴ φροντίδα ἀποβλέποντας κάθε ἐνέργειά της νὰ ἔχει ὁδηγὸ τὸ λόγιο τοῦ φιλανθρώπου Σωτῆρος Χριστοῦ· «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. 25, 40). Ἀνευρίσκει, μέσω τῆς ποιμαντικῆς της, συνεχῶς τρόπους διεξαγωγῆς διὰ τὴν πραγματοποίηση τῆς κοινωνικῆς φροντίδας, διαχειριζόμενῃ τὶς μονάδες αὐτὲς με μεγάλη προσοχή, φόβο Θεοῦ καὶ ἀγάπη διὰ τὸν πάσχοντα συνάνθρωπο.

Τὸ κοινωνικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶναι θέμα ψυχροῦ νομικισμοῦ, ποὺ στὴ θεωρία μπορεῖ νὰ λέγει πολλὰ ἀλλὰ στὴν πράξη νὰ γίνονται πολὺ λίγα. Οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας δὲν χρειάζονται νόμους νὰ τοὺς πιέζουν γιὰ νὰ ἐκφράσουν τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν ἀδελφό τους. Ἀπ' τὸν ἐπίσκοπο μέχρι τὸν πῶ ἀπλὸ πιστό, ἡ ἄσκηση τῆς κοινωνικῆς φροντίδας ἀποτελεῖ τὴν καθημερινή τους μεριμνα. Σὲ πολλὲς περιπτώσεις ὁ Ἐπίσκοπος πρωτοστατεῖ στὸ ποίμνιό του ἐκφράζοντας τὴν φροντίδα ὁλόκληρης τῆς Ἐκκλησίας.

Παράλληλα, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ποιμαντικοῦ της σχεδιασμοῦ ἡ Ἐκκλησία, ἀποδέχεται πλήρως καὶ ἀκολουθεῖ τὶς διάφορες μελέτες καὶ τὰ συμ-

* Εἰσήγηση σὲ Ἡμερίδα ποὺ ὁργανώθηκε ἀπὸ τὸ Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας. Ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ζητήθηκε νὰ ἀναδειχθοῦν τὰ θέματα τὰ ὁποῖα περιέχονται στὴν παρούσα Εἰσήγηση.

περάσματα της κοινωνικής επιστήμης, για την λειτουργία των Ίδρυμάτων της κοινωνικής φροντίδας, και άσκειται πλήρως ό οικονομικός έλεγχος υπό τοϋ Κράτους σέ αυτά.

Έχει άγκαλιάσει πλήρως τόν θεσμό τών μονάδων κοινωνικής προνοίας (άνοικτοϋ και κλειστοϋ τύπου) και μέσα στόν κοινωνικό χώρο προσφέρει τό εΐναι τών πιστών της σέ αυτά.

Έκτός άπό τά άναρίθμητα ιδρύματα κλειστοϋ τύπου που λειτουργοϋν στίς κατά τόπους Έρεές Μητροπόλεις, πλήρως λειτουργοϋν και τά ιδρύματα νέου τύπου, άνοικτοϋ τύπου, είτε άποκαλοϋνται Σπίτια Γαλήνης, είτε Οϊκοτροφεία, είτε Γηροκομεία, και άλλα διάφορα ιδρύματα κοινωνικής πρόνοιας, δίδοντας έτσι την δυνατότητα στοϋς ανθρώπους, άνεξαρτήτως φύλου και ήλικίας νά άπολαμβάνουν την στοργή της Έκκλησίας και νά άνακουφίζονται στην όποιαδήποτε άνάγκη τους, σύμφωνα με τό δικό τους πρόγραμμα. Η χρηματοδότηση για την λειτουργία όλων αυτών τών ιδρυμάτων στηρίζεται στην έθελοντική προσφορά και στην σχετικώς ελάχιστη χρηματοδότηση τοϋ Κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ ή Β΄ βαθμοϋ.

Η λειτουργία των, σέ προσωπικό, στελεχώνεται άπό τοϋς έθελοντές άνδρες και γυναίκες οί όποιοι πιστεύουν στο έργο της Έκκλησίας και συμπαρίστανται ύλικώς και ήθικώς, διότι μέσα στην καρδιά τους, ή όποία πάλλεται άπό την άγάπη τοϋ Χριστοϋ, δονείται ή θέσις τοϋ Άποστόλου Παύλου στην πρός Ρωμαίους Έπιστολή του (15, 7) «διό προσλαμβάνεσθε άλλήλους, καθώς και ό Χριστός προσελάβετο ύμās εις δόξαν Θεοϋ».

Η διαχείριση αυτών γίνεται σύμφωνα με τά ισχύοντα εις τό δημόσιο λογιστικό και γνωστοποιείται με την δημοσίευση τοϋ Άπολογισμοϋ και Ίσολογισμοϋ εκάστου έτους.

Β. Ποιό ρόλο θά έπιχειρήσει νά διαδραματίσει ή Έκκλησία στόν τομέα σχεδιασμοϋ, οργάνωσης και διαχείρισης τέτοιων μονάδων;

Όλα τά μέτρα που παίρνονται σέ όρισμένο τόπο και χρόνο, με σκοπό την κοινωνική φροντίδα επί μέρους ατόμων ή ομάδων σέ συγκεκριμένη κατάσταση άνάγκης και με συγκεκριμένα μέσα, συνιστοϋν την *μικροδιάστατη διακονία* της Έκκλησίας. Σ΄ αυτήν άνήκουν κυρίως τά φιλανθρωπικά ιδρύματα και «καταστήματα», που άρχισε νά συγ-

κροτεί άπό νωρίς, με σκοπό νά άντιμετωπίσει άποτελεσματικά διάφορες μορφές ανθρώπινης δυστυχίας. Σ΄ αυτήν την πολϋ γνωστή σέ όλους φιλανθρωπική δραστηριότητα δέν εΐναι άνάγκη νά άναφερθοϋμε. Τρία δεδομένα θά πρεπε, ωστόσο, νά κρατήσουμε για την συζήτησή μας.

Πρώτον, ότι τά ιδρύματα κοινωνικής φροντίδας ύπήρχε συνήθεια νά άνεγείρονται στόν περιγυρο τών ναών, ως επέκταση της Άγίας Τράπεζας, της εύχαριστιακής κοινωνίας, πάνω στην ανθρώπινη άνάγκη, και στο κέντρο βέβαια της Ένορίας, άφοϋ δικό της έργο ήταν ή φιλανθρωπία.

Δεύτερον, ότι ή Έκκλησία έδειξε πάντοτε μίαν άξιοθαύμαστη εύελιξία, μιá μεγάλη έλευθερία, προθυμία και έφευρετικότητα όσον άφορā στην εγκατάλειψη παλαιών και στην έφαρμογή νέων μεθόδων και δομών διακονικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τις άνάγκες και τις συνθήκες καιρών και τόπων, και

Τρίτον, ότι ή Έκκλησία δέν έθεώρησε τη φιλανθρωπία ως άποκλειστικό της προνόμιο και ως χώρο άνταγωνισμοϋ με τό Κράτος και την κοινωνία, άλλ΄ άντίθετα, προσπάθησε νά παρακινήσει και την κοινωνία και τό Κράτος νά αναλάβουν τις ευθύνες τους για τοϋς πάσχοντες. Τό ενδιαφέρον της Έκκλησίας έχει στραφεί μάλιστα στην προσπάθεια νά έπηρεασθεί θετικά άπό τό πνεϋμα τοϋ έλέους και της φιλανθρωπίας όλόκληρο τό σώμα της κοινωνίας και της Πολιτείας (διοίκηση, δικαιο, δικαστήρια, αστυνομία, φυλακές και κρατητήρια, κοινωνικές οργάνώσεις).

Αυτή ακριβώς ή τελευταία προσπάθεια της Έκκλησίας άποτελεί μέρος της δραστηριότητάς της εκείνης, που άποκαλοϋμε *μακροδιάστατη διακονία*.

Η Έκκλησία μπόρεσε νά διαπιστώσει άπό νωρίς, πώς ή μικροδιάστατη διακονία, όσο άπαραίτητη και έντυπωσιακή και αν εΐναι, οϋτε ως ασφαλές τεκμήριο για τη ζωτικότητα της Ένορίας της τοπικής Έκκλησίας θά μπορούσε νά θεωρηθεί, οϋτε και θά ήταν ποτέ σέ θέση νά άνταποκριθεί, έστω και κατά προσέγγιση, στο μέγεθος της κοινωνικής αθλιότητας, που πρέπει νά άντιμετωπισθεί κάθε φορά. Άνεξάρτητα όμως άπό αυτό, ή Έκκλησία είχε άπό την άρχή κιόλας τη διακονική άποστολή της σέ πολϋ ευρύτερα πλαίσια, δηλαδή ως μακρο-

διάστατη διακονία, πρὸς τρεῖς κατευθύνσεις:

α) Ὡς οἰκοδόμησι μιᾶς κοινότητος ἀλληλεγγύης,

β) Ὡς διακονικὴ ἱεραποστολὴ καὶ

γ) Ὡς στράτευσι γιὰ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, προσφορὰ καὶ ἀπελευθέρωσι.

Ὅσον ἀφορᾷ στὸν καθ' αὐτὸ σχεδιασμὸ ὁργάνωσι καὶ διαχείρισι μονάδων κοινωνικῆς φροντίδας, ὑπάρχουν πάρα πολλὲς γνώσεις καὶ ἐμπειρίες λειτουργίας τέτοιων ἰδρυμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς πατρίδος μας.

Γ. Τὰ ἰδιαίτερα ποιοτικὰ χαρακτηριστικὰ ποὺ θὰ πρέπει νὰ κατέχουν τὰ διοικητικὰ στελέχη τῶν μονάδων αὐτῶν.

Θὰ πρέπει νὰ συμμετέχουμε στὴ ζωὴ τῶν ἄλλων. Χρειάζονται βέβαια πολλὰ ἀποθέματα ἀγάπης μέσα μας γιὰ νὰ ἀνησυχοῦμε καὶ νὰ θλιβόμαστε μὲ τὶς ἀνησυχίες καὶ τὶς θλίψεις τῶν ἄλλων. Ἄν δὲν μάθουμε νὰ χαίρουμε μὲ τοὺς χαίροντες καὶ νὰ κλαίουμε μὲ τοὺς κλαίοντες, ὅπως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τόσο χαρακτηριστικὰ διδάσκει, δὲν μποροῦμε νὰ λέμε ὅτι εἴμαστε ὅπως μᾶς θέλει ὁ Θεός. Καὶ τὸ νόημα αὐτῶν τῶν λόγων εἶναι ὅτι μᾶς χρειάζεται μιὰ μέθεξις, μιὰ βαθιὰ συμμετοχὴ στὰ προβλήματα τῶν ἄλλων, ἐκδίωξι τῆς ἀδιαφορίας γι' αὐτά, πνεῦμα θυσίας γιὰ τὴν ἐπίλυσή τους, προσφορὰ τῶν ἀπαραιτήτων δυνάμεων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή τους. Ὅταν μένουμε εὐχαριστημένοι καὶ ἱκανοποιημένοι γιὰ τὴ δική μας χαρὰ, γιὰ τὴ δική μας ὑγεία, γιὰ τὶς δικές μας ἐπιτυχίες καὶ ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὶς θλίψεις τῶν ἄλλων, ἀρνιόμαστε τὴν ὑπαρξή μας καὶ δὲν εἴμαστε ἄξιοι νὰ ὀνομαζόμαστε ἄνθρωποι, πολὺ δὲ περισσότερο χρι-

στιανοί. «Καὶ κάτι ποὺ δὲν τρέφει ὅλους, κάτι ποὺ δὲν εἶναι χαρὰ ὅλων, δὲν εἶναι οὔτε δική σου. Μιὰ δική σου χαρὰ –καὶ ἡ πιὸ μεγάλη– ὅταν δὲν εἶναι χαρὰ καὶ ἀνακούφισι γιὰ ὅλους, δὲν εἶναι καὶ γιὰ σένα παρὰ ἄρνησι καὶ ὀδύνη. Ἄφησέ τὴν καὶ γύρει κάτι ἄλλο. Πατί, ἀντὶ νὰ θρέψει τὸν μέσα καὶ ἀληθινὸ σου ἄνθρωπο θὰ σὲ δαπανήσει μάταια καὶ ἀναπόφευκτα. Ὅποιος δὲν ἀγαπᾷ, ἀρνεῖται τὴ φύση του» (Ἀρχιμ. Βασιλείου, Εἰσοδικόν, σ. 115).

Συνεπῶς χρειάζεται πίστις στὸ Θεὸ καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Πραγματικὴ καὶ ὑπερβολικὴ ἀγάπη πρὸς τὸν συνάνθρωπο. Νὰ ἀναλαμβάνουμε τὶς ἀνάγκες τῶν ἄλλων καὶ νὰ θυσιαζόμαστε γι' αὐτόν, χωρὶς νὰ προβάλουμε τὸ τέλος τοῦ ὥραρίου τῆς ἐργασίας μας, τὸν κόπο μας, τὴν ἔλλειψι κατανοήσεως ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ περιθάλλουμε, ἢ τὴν μὴ συνετὴ συνεργασία μας μὲ τοὺς συνεργάτες στὸ σπουδαῖο αὐτὸ ἔργο. Νὰ μὴν εἴμεθα ὀργίλοι, ἀλλὰ προσηνεῖς καὶ ὑπομονετικοί. Θὰ πρέπει νὰ ἀναπτύξουμε τὶς δημόσιες καὶ διαπροσωπικὲς σχέσεις μας γιὰ τὴν ἐξεύρεσι οἰκονομικῶν πόρων καὶ νὰ διαχειριζόμεθα αὐτὰ σὰν πιστοὶ οἰκονόμοι, καλοὶ διαχειριστὲς τόσο στὰ οἰκονομικὰ καὶ ὑλικά, ὅσο καὶ στὰ πνευματικά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1) π. Δημητρίου Ι. Κωνσταντέλου, «Βυζαντινὴ φιλανθρωπία καὶ κοινωνικὴ πρόνοια». Ἐκδόσεις Φῶς. Ἀθῆναι.

2) Πρακτικὰ Διορθοδόξου Διασκέψεως, «Λειτουργικὴ διακονία», Ἐκδόσεις Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης. Χανιά 1981.

3) Ἀρχιμ. Βασιλείου, Εἰσοδικόν.

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ (133/1999)

Ψηφίσθηκε από την Διαρκή Ίερά Σύνοδο και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 236/8.11.1999, ό ύπ' άριθμ. 133/1999 Κανονισμός περι «Συστάσεως, Όργανώσεως και Λειτουργίας Εϊδικής Συνοδικής Έπιτροπής για την Άκαδημία Έκκλησιαστικών Τεχνών».

Ή απόφαση του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστοδού-

Του Άρχιμ. κ. Δωροθέου Πολυκανδριώτη
Γραμματέως της Εϊδικής Συνοδικής Έπιτροπής
της Άκαδημίας Έκκλησιαστικών Τεχνών

λου νά προτείνη στην Ίερά Σύνοδο την σύσταση της έξονομασθείσης Εϊδικής Συνοδικής Έπιτροπής, ήταν αναγκαία και επιβεβλημένη.

Οί Λειτουργικές Τέχνες, μητέρες ιερών εκκλησιαστικών κεμηλίων, έργων πίστεως έπωνύμων και άνωνύμων δημιουργών, τά όποία συνδέονται με στιγμές δοξολογίας του Άγίου Θεού, παρουσιάζουν σήμερα έμφανη απόκλιση κατά την κατασκευή παρομοίων έργων, λειτουργικών αντικειμένων και ιερατικών ή εκκλησιαστικών συμβόλων, διαφόρων ποιότητων, από την παραδεδομένη καλλιτεχνία και εκκλησιαστική αίσθητική, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί από την συνείδηση του όρθοδόξου πληρώματος.

Ή Έκκλησιαστική Λειτουργική Τέχνη, σέ όλες τις εκφάνσεις της, είναι άέναη. Ή άγιογραφία, είκονογραφία, ξυλογλυπτική, χρυσοκεντητική, άργυροχρυσοχοΐα, μεταλλοπλαστική, μαρμαρογλυπτική, ψηφιδογραφία, ή τέχνη της συντηρήσεως των ιερών εϊκόνων, σκευών, χειρογράφων, κωδίκων και έντύπων βιβλίων, πρέπει νά έμπνέουν ευλάβεια, νά δημιουργούν έξαρση, νά έχουν για τó μέλλον καλλιτεχνική άξία.

Τά έργα που προέρχονται από τó χέρι του κάθε ξεϊδιευμένου καλλιτέχνη έχουν πάντα άξία ιστορική, όχι μόνον για τις πληροφορίες που μπορεί νά άντλήση ό ιστορικός του μέλλοντος από έπι-

γραφές και ήμερομηνίες, αλλά γιατί καθρεπτίζουν τις εκάστοτε άλλαγές στις κοινωνικές δομές, που έχουν επιπτώσεις και στην τέχνη.

Κάθε εποχή βεβαίως έχει τις δικές της αίσθητικές άντιλήψεις, τόν δικό της τρόπο ύπογραμμίσσεως, με καλλιτεχνικά μέσα, της λαμπρότητος των εκκλησιαστικών τελετών και της προβολής του κύρους της Έκκλησίας.

Άπό τά έργα αυτά ώσαύτως τεκμαίρεται, σέ κάθε εποχή, ή τεχνολογική εξέλιξη της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, ή όποία όπωσδήποτε άσκει επίδραση και στην ποιότητα της κατασκευής.

Ή νέα Εϊδική Συνοδική Έπιτροπή, ύπό την προεδρία του Αϊδεσμιολογιωτάτου Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Θωμά Συνοδινού, Πρωτοσυγκέλλου της Ίεράς Άρχιεπισκοπής Άθηνών, και Μέλη, Συνοδική Άποφάσει της 7ης Φεβρουαρίου 2000, τόν Αϊδεσμιολογιώτατον Πρωτοπρεσβύτερον κ. Σταμάτιον Σκλήρη, τόν Έλλογιμώτατον κ. Νικόλαον Γκιολέν, τούς Έντιμωτάτους κ.κ. Ίωάννην Καροΰσον, Ευστράτιον Φιλιππότην, Γρηγόριον Μαυρομαμάτην, Σταϋρον Μιχαλαριά, τόν Άξιότιμον κ. Χρήστον Παννιώτη και την Έρίτιμον καν Αϊκατερίνην Καμηλάκη, ως αναπληρωτάς δέ τόν Έλλογιμώτατον κ. Άθανάσιον Βουρλήν και τούς Έντιμωτάτους κ.κ. Πέτρον Βαμπούλην και Σωτήριον Βάρβογλην, έχει τās άρμοδιότητας ποι' της παρέχει ό Κανονισμός, ήτοι:

«... α) Νά οργανώσει την λειτουργίαν Άκαδημίας επί τῷ σκοπῷ της εκμαθήσεως και διακονίας εν συνεχεία των Έκκλησιαστικών Τεχνών, με προοπτικήν διορθοδόξου συμβολής, της όποίας όρίζει τó οργανόγραμμα, την σύνθεσιν και τούς όρους λειτουργίας, ώστε νά αποτελέση Κιβωτόν διατηρήσεως και διαφυλάξεως και διαδόσεως των στοιχείων της πατρώας Έκκλησιαστικής Τέχνης της Όρθοδόξου Έκκλησίας.

β) Νά προσδιορίση την στάθμην των σπουδών (ΙΕΚ - ΤΕΙ), άφοϋ διερευνήση την δυνατότητα περι της εκ μέρους της Πολιτείας και των άρμο-

δίων ὀργάνων αὐτῆς ἀναγνωρίσεως τῶν ἀντιστοιχῶν τίτλων, πρὸς ἐπαγγελματικὴν κατοχύρωσιν τῶν ἀποφοίτων.

γ) Νὰ συντάξῃ τὰ προγράμματα σπουδῶν τῇ συνδρομῇ εἰδικῶν καθ' ὕλην ἀρμοδίων καθηγητῶν.

δ) Νὰ δημιουργήσῃ τὰς προϋποθέσεις ὥστε οἱ σπουδασταὶ τῆς ἐξονομασθείσης Ἀκαδημίας νὰ βιώνουν μὲ ἐκκλησιαστικὴν συνείδησιν καὶ τὸ ἀρμόζον ἐκκλησιαστικὸν ὕψος καὶ ἥθος τὴν διακονίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν - Λειτουργικῶν Τεχνῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ

τοῦ πληρώματος Αὐτῆς.

ε) Νὰ ὑποβάλλῃ προτάσεις πρὸς ἐξασφάλισιν χρηματοδοτικῶν πόρων διὰ τὴν οἰκονομικὴν αὐτοτέλειαν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Ἀκαδημίας...».

Εἶναι βέβαιον, ὅτι τὰ μέγιστα θὰ συμβάλλῃ μὲ τὴν κατάθεσιν τῆς πολυτίμου καὶ πολυχρονίου πείρας τοῦ Προέδρου καὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν Μελῶν τῆς, εἰς τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ ἱεροῦ χαρακτῆρος τῶν λειτουργικῶν ἀντικειμένων καὶ τὴν ἀποσόβησιν τῆς ἤδη ὑφισταμένης ἀνεξέλεγκτου ἐμπορικῆς παραγωγῆς, στὸ χῶρον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Λειτουργικῶν Τεχνῶν.

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ

1. Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου ἀποτελεῖ ἕναν ἀπὸ τοὺς πολυτιμώτε-
ρους λειτουργικοὺς θησαυροὺς, ποὺ μᾶς κληροδό-
τησε ἡ χριστιανικὴ ἀρχαιότητα. Εἶναι δὲ εὐτύχημα
τὸ γεγονός ὅτι, σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλα ἐξ Ἰσου σπου-
δαῖα ἀρχαῖα λειτουργικά κείμενα ποὺ ἐξέπεσαν
προοδευτικὰ τῆς λειτουργικῆς πράξης τῆς Ἐκκλη-
σίας, ἡ λειτουργία αὐτὴ ἐξακολουθεῖ νὰ τελεῖται
στοὺς ναοὺς μας ὡς σήμερα, τουλάχιστον κατὰ

ζεταί μὲ στοιχεῖα ἀπὸ τὴ μεταγενέστερη λειτουρ-
γικὴ ἐξέλιξη⁷, δὲν ἔπαυσε ποτὲ νὰ ἀκτινοβολεῖ τὸ
ξεχωριστὸ ἀρχικὸ τῆς κάλλος καὶ νὰ μᾶς μεταφέ-
ρει στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς
ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ποὺ ἀποτελεῖ σταθερὸ στοι-
χεῖο ἀναφορᾶς καὶ πηγὴ ἔμπνευσης γιὰ τὴ λει-
τουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Σήμερα γίνεται πολὺς λόγος γιὰ λειτουργικὴ
ἀνανέωση⁸, μὲ τὴν ἔννοια τῆς ἀνάδειξης καὶ προ-
βολῆς ὅλων ἐκείνων τῶν γνησίων καὶ αὐθεντικῶν
στοιχείων τῆς λειτουργικῆς μας παράδοσης, ποὺ
θὰ μπορούσαν νὰ συμβάλλουν στὴν ἀναζωπύρη-
ση τῆς λειτουργικῆς ζωῆς⁹, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν πεμ-
πτουσία τῆς ὀρθόδοξης πνευματικότητας. Αὐτὴ δ'
ἀκριβῶς εἶναι καὶ ἡ δευτέρη αἰτία γιὰ τὴν ὁποία ἡ
λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου προσλαμβάνει στίς
ἡμέρες μας μιὰ ξεχωριστὴ ἐπικαιρότητα, ποὺ φαί-
νεται ὅχι μόνο στὸ ὅλο καὶ μεγαλύτερο θεολογικὸ
ἐνδιαφέρον ποὺ δημιουργεῖται γι' αὐτήν, ἀλλὰ καὶ
στὴν πυκνὴ προσέλευση τῶν πιστῶν ποὺ παρατη-
ρεῖται κατὰ τὴν τέλεσή της¹⁰. Διότι πρόκειται τε-
λικά γιὰ ἕνα πρώτης τάξεως μάθημα λειτουργικῆς
ἀγωγῆς¹¹, ποὺ γίνεται μ' ἕναν ἔμπρακτο καὶ βιωμα-
τικὸ τρόπο καὶ φέρνει στὸ προσκήνιο τῆς ἐκκλη-
σιαστικῆς συνειδήσεως μεγάλες ἀλήθειες ἀπὸ τὴν
ιστορικὴ καὶ θεολογικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας,
ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ προσδιορίσουν καὶ σήμερα
μὲ ἀσφάλεια τὴν πορεία ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθή-
σει στὸ ἐξῆς ἡ ἐξέλιξη τῶν λειτουργικῶν μας πρα-
γμάτων.

2. Πρώτη ἀπὸ τίς ἀλήθειες αὐτὲς εἶναι ἡ λει-
τουργικὴ πολυμορφία, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν κατ'
ἐξοχὴν ἀρετὴ καὶ τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ γνώρι-
σμα τοῦ λειτουργικοῦ πνεύματος τῆς ὀρθόδοξης
Ἀνατολῆς. Ἡ Ἐκκλησία, ὡς ἔκφραση τῆς φιλαν-
θρωπίας τοῦ Θεοῦ, καταφάσκει τὴν ἀνθρώπινη
πραγματικότητα σ' ὅλες τίς μορφές καὶ ἐκδηλώσεις
της¹². Μὲ τὴν ἔννοια αὐτή, καὶ κάτω ἀπὸ τὴν πίεση
ὀρισμένων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν παραγόν-
των, (ὅπως ἡ γλώσσα, τὸ πολιτιστικὸ περιβάλλον,
οἱ ἱστορικὲς περιστάσεις, ἡ διοικητικὴ διάρθρωση,

Τοῦ Πρωτοπρ. κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Β. ΤΖΕΡΠΟΥ
Δρ. Θ. Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς

τὴν ἡμέρα τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου, ποὺ ἄγεται στίς
23 Ὀκτωβρίου¹.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ πρῶτος καὶ κύ-
ριος λόγος, ποὺ συνετέλεσε στὴν διὰ μέσου τῶν
αἰώνων ζωντανὴ ὡς σήμερα παράδοση τῆς ἱερῆς
αὐτῆς ἀκολουθίας, εἶναι τόσο τὸ κύρος τοῦ ἁγίου
Ἰακώβου, ὡς ἀδελφοῦ καὶ μαθητῆ τοῦ Κυρίου
(Γαλ. 1, 19)², ὅσο καὶ ἡ λειτουργικὴ ἀκτινοβολία
τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς μητέρας
ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν, τῆς ὁποίας ὁ ἀπόστολος
Ἰάκωβος διετέλεσε πρῶτος ἐπίσκοπος (Πράξ. 12,
17)³.

Πράγματι, ἡ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μαρτυ-
ρεῖ σταθερὰ ὅτι ὁ ἀδελφόθεος ἀπόστολος Ἰάκω-
βος δὲν εἶναι μόνον ἐκεῖνος, ποὺ κατέγραψε μὲ τὸν
δικό του ξεχωριστὸ τρόπο ἕνα τμῆμα τῆς κυριακῆς
διδασχῆς, ποὺ περιέχεται στὸ ὁμώνυμο βιβλίο - ἐπι-
στολὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης⁴. Ἀλλ' εἶναι καὶ
ἐκεῖνος, ποὺ ὡς πρῶτος ἐπίσκοπος καὶ ἀρχιεπίσκοπος
τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, διαμόρφωσε τὴ βάση
τοῦ λειτουργικοῦ τύπου, μὲ τὸν ὁποῖο οἱ πρῶτες
χριστιανικὲς κοινότητες τῶν τόπων ἐκείνων, ποὺ
ἀγίασε μὲ τὴν ἐπὶ γῆς παρουσία του ὁ ἴδιος ὁ Κύ-
ριος, τελοῦσαν τὸ ὑπερφυῆς μυστήριό τῆς Θείας
Εὐχαριστίας⁵. Ὅσο δὲ κι ἂν ἡ μορφὴ τῆς ἀκολου-
θίας αὐτῆς, ὅπως τὴ γνωρίζουμε σήμερα⁶, διανθί-

ή καταπολέμηση τῶν αἱρέσεων, οἱ ποιμαντικές ἀνάγκες κ.ἄ.), ἡ μία καὶ ἐνιαία ἀρχικὰ λειτουργικὴ παράδοση τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἦταν φυσικὸ νὰ ἐκφρασθῇ στὴ συνέχεια μέσα ἀπὸ διάφορες μορφές καὶ ἐκφάνσεις. Ἐτσι προέκυψαν προοδευτικὰ ὄχι μόνο οἱ λειτουργίες τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, μὲ τις ὁποῖες τελεῖ ὡς σήμερα ἡ Ἐκκλησία μας τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἀλλὰ καὶ οἱ διάφορες κατὰ τόπους καὶ ἐποχὲς ἀκολουθίες τῶν ἄλλων ἱερῶν μυστηρίων καὶ ἁγιαστικῶν πράξεων, τὰ διάφορα λειτουργικὰ τυπικά, οἱ διάφοροι τύποι ναῶν καὶ γενικὰ ἡ ποικιλία τῶν λειτουργικῶν ἐθίμων¹³. Ὅλα αὐτὰ δείχνουν δημιουργικότητα καὶ χαρισματικὴ ἐλευθερία¹⁴, πού ἀποτελεῖ τὴν κινητήρια δύναμη μιᾶς ἀδιάκοπης λειτουργικῆς ἐξέλιξης, μὲ τὴν ὁποία ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ὑπερβαίνει τὸν λειτουργικὸ καὶ ἐκκλησιολογικὸ ὀλοκληρωτισμὸ τοῦ παπισμοῦ, ἐνῶ ταυτόχρονα δὲν ὀδηγεῖται ποτὲ στὴ λειτουργικὴ ἀταξία καὶ τὸν ἐκκλησιολογικὸ κατακερματισμὸ τοῦ Προτεστантиσμοῦ. Διότι αὐτὴ τὴν ἐτερότητα καὶ παραλλαγὴ τῆς ὀρθόδοξης ἐκκλησιαστικῆς λατρείας τὴν διαπνέει ἡ *ἐνοειδὴς τοῦ Πνεύματος χάρις*, ὅπως λέγει ὁ ἱερὸς Φώτιος¹⁵, ἡ ὁποία καὶ μεταφράζεται στὴν πράξη μὲ τὴ Λειτουργικὴ Τάξη¹⁶, μέσα ἀπὸ τὴν ὁποία καὶ ἐκφράζεται κατὰ ἓνα ξεχωριστὸ τρόπο ἡ ἐνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος.

3. Ἡ δευτέρη μεγάλη ἀλήθεια, τὴν ὁποία μᾶς ὑπενθυμίζει ἡ τέλεση τῆς λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου καὶ ἀποτελεῖ μείζον αἶτημα τοῦ καιροῦ μας, εἶναι ἡ *ἐνεργὸς καὶ συνειδητὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ* στὰ δρώμενα τῆς θείας λατρείας καὶ ἰδιαίτερα στὴ Θεία Λειτουργία. Ὅπως προκύπτει καὶ ἀπὸ τὴν ἐτυμολογία τῆς λέξεως, *λειτουργία* σημαίνει ἔργο τοῦ λαοῦ¹⁷ καὶ στὴν προκειμένη περίπτωσις ἔργο ἱερὸ, πού ἐπιτελεῖται ἀπὸ τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸς ὄφελος αὐτοῦ τοῦ ἴδιου τοῦ λαοῦ. Αὐτὸς δ' ἀκριβῶς εἶναι καὶ ὁ κύριος θεολογικὸς λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ἡ τυπικὴ διάταξη ὅλων τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ ἰδιαίτερα τῶν ἱερῶν μυστηρίων προβλέπει τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ, χωρὶς τὴν παρουσία τοῦ ὁποίου δὲν μπορεῖ νὰ τελεσθῇ ἔγκυρα σχεδὸν καμιά ἱερὴ ἀκολουθία. Δυστυχῶς σὲ χρόνους ἐκκλησιαστικῆς παρακμῆς, κλη-

ρικοκρατίας, θεολογικῆς ἀμάθειας καὶ λειτουργικῆς τυπολατρείας, ἡ ἀλήθεια αὐτὴ ἐπισκιασθήκε, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ νὰ παραμένει ἀκόμη σὲ μεγάλο βαθμὸ παθητικὸς θεατὴς τῶν ἱερῶς τελουμένων.

Ἐνα ἔναυσμα πρὸς ἀποκατάσταση τῆς πρωταρχικῆς αὐτῆς λειτουργικῆς ἰσορροπίας μᾶς παρέχει ἡ πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα τὴν ὁποία δημιουργεῖ ἡ τέλεση τῆς λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου. Τὸ πρῶτο δὲ πού ἐντυπωσιάζει κατ' αὐτὴν εἶναι ἡ σμίκρυνση τῆς ἀπόστασης μεταξὺ κλήρου καὶ λαοῦ μὲ τὴν τοποθέτηση τῆς ἁγίας τράπεζας στὸ κέντρο τῆς πρὸς εὐχαριστία συναγμένης Ἐκκλησίας. Δὲ γίνεται κανεὶς εἰκονοκλάστης ἂν πῇ ὅτι ἡ παρεμβολὴ ὅλων αὐτῶν τῶν τεράστιων καὶ συχνὰ ἀκαλαίσθητων τέμπλων –εἰκονοστασίων μεταξὺ ἱεροῦ βήματος καὶ κυρίως ναοῦ ἀποτελεῖ ἓναν ἀπὸ τοὺς κυριώτερους λόγους, πού ἀναιρεῖ γιὰ αἰῶνες τώρα τὴ δυνατότητα μιᾶς πιὸ ἄμεσης ἀπὸ τὸ λαὸ προσφορᾶς τῆς λογικῆς λατρείας (Ρωμ. 12, 1)¹⁸.

Ἡ ἄμεση καὶ ἀναλυτικὴ ἀναφορὰ τῆς λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου στὰ καθημερινὰ προβλήματα τῶν πιστῶν τῆς ἐποχῆς πού διαμορφώθηκε, εἶναι ἓνας ἀκόμη λόγος, πού ἀναδεικνύει τὸν χαρακτήρα τῆς ἱερῆς αὐτῆς ἀκολουθίας ὡς λειτουργίας τοῦ λαοῦ. Καὶ δὲν πρόκειται ἐδῶ μόνο γιὰ τις ἐμπεριεχόμενες στὴ λειτουργία αὐτὴ ἐκτενεῖς δεήσεις ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, πού μὲ περίσσεια ψυχικῆς συμμετοχῆς καὶ χωρὶς αὐστηροὺς χρονικοὺς περιορισμοὺς παρακολουθοῦσαν ἰδιαίτερα τὰ πλήθη τῶν προσκυνητῶν, πού ἀπ' ὅλο τὸν τότε γνωστὸ κόσμον συνέρρεαν στοὺς ἁγίους τόπους. Πρόκειται κυρίως γιὰ τὸ ἱερὸ ρῖγος πού προκαλοῦν καὶ στὸ σύγχρονο πιστὸ οἱ πολλαπλὲς ἀναφορὲς τῆς λειτουργίας αὐτῆς στοὺς διωγμοὺς καὶ τὰ μαρτύρια, πού ὑφίσταντο οἱ χριστιανοὶ στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία, τότε πού καὶ μόνο ἡ προσέλευση στὶς λειτουργικὲς συνάξεις ἀπαιτοῦσε ἡρωϊκὸ φρόνημα, ἀφοῦ αὐτὴ καθαυτὴ ἡ τέλεση τῆς χριστιανικῆς λατρείας ἀποτελοῦσε ἀδίκημα τιμωρούμενο ἀπὸ τοὺς κρατικούς νόμους¹⁹.

Αὐτὸς ὁ ἐσώτερος πόθος γιὰ προσωπικὴ συμμετοχὴ στὴν κοινὴ σύναξη τῶν μελῶν τῆς λατρευουσας Ἐκκλησίας εἶναι καὶ ὁ λόγος πού προσέδιδε ἓνα ξεχωριστὸ δυναμισμό στοὺς τόσο θαυμάσιους

λειτουργικούς διαλόγους μεταξύ κλήρου και λαού, πού έμπεριέχει ή λειτουργία αυτή, όσο και στίς διακονικές παρακελεύσεις για συμψαλμωδία. Κορυφώνονταν δέ στην ανάκραση τών καρδιών πού δημιουργοῦσε ό ίδιος τρόπος μέ τόν όποιο προσήρχοντο κλήρος και λαός στη Θεία Κοινωνία: *Ὁ Κύριος εὐλογήσει καί ἀξιώσει ἡμᾶς ἀγναῖς ταῖς τῶν δακτύλων λαβαῖς λαβεῖν τόν πύρινον ἄνθρακα καί ἐπιθεῖναι τοῖς τῶν πιστῶν στόμασιν εἰς καθαρισμόν καί ἀνακαινισμόν τῶν ψυχῶν αὐτῶν καί τῶν σωμάτων*²⁰. Εἶναι ό τρόπος τῆς ξεχωριστῆς μετάδοσης καί στο λαό τοῦ ἁγίου σώματος καί αἵματος τοῦ Κυρίου, πρὶν ἀπό τήν ἀνάμειξή τους στο ἅγιο ποτήριο, ὅπως αὐτόν μάς τόν περιγράφει ό ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων²¹ καί ὅπως ἐφαρμόζεται ὡς σήμερα ἀπό τοὺς κληρικούς κατὰ τήν προσέλευσή τους στη Θεία Κοινωνία. Πρόκειται ἴσως γιά τήν πιό πολύτιμη ἐμπειρία ἀπό τήν εὐχαριστιακή ζωή τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, πού μάς διασώζει ζωντανή ή λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου καί ή ὁποία μπορεῖ ν' ἀποτελέσει τή βάση γιά τήν παραδοσιακή ἀντιμετώπιση ἀνάλογων σύγχρονων λειτουργικῶν προβλημάτων²².

4. Ἀνάλογη πρὸς τό ἀνωτέρω θέμα σημασία γιά τή λειτουργική ἀγωγή τῶν πιστῶν ἔχει καί τό ἀνάγνωσμα ἀπό τή Παλαιά Διαθήκη, πού προβλέπει ή Τάξη νά διαβάζεται πρὶν ἀπό τό ἀποστολικό καί τό εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα τῆς εὐχαριστιακῆς αὐτῆς ἀκολουθίας. Διότι εἶναι γνωστό ὅτι κατὰ τήν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου διαβάζονται σήμερα δύο μόνο ἁγιογραφικά ἀναγνώσματα, παρμένα ἀπό τήν Καινή Διαθήκη. Στά πλαίσια δέ τοῦ σύγχρονου προβληματισμοῦ γιά τήν ἀναθεώρηση τοῦ ὅλου συστήματος τῶν ἁγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων κατὰ τήν τέλεση τῆς Θείας Λατρείας, ὥστε νά δίδεται στοὺς πιστοὺς ή δυνατότητα μεγαλύτερης ἐπαφῆς μέ τίς ἀλήθειες τῆς Ἀγίας Γραφῆς, γίνεται εὐρύτατα λόγος καί γιά τήν ἐπαναφορὰ τοῦ παλαιοδιαθηκικοῦ ἀναγνώσματος στη Θεία Λειτουργία²³.

Ἀνατρέχοντας στην ἱστορία τοῦ θέματος αὐτοῦ τό πρῶτο τό ὁποῖο θά πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε ἐδῶ εἶναι ό βαθύτατα βιβλικὸς χαρακτήρας τόν ὁποῖο ἀνέκαθεν εἶχε ή χριστιανική λατρεία. Διότι, ὅπως τονίζουν οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, κοινωνοῦμε τοῦ σώματος καί τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ

ὄχι μόνο μέ τή Θεία Εὐχαριστία, ἀλλά καί μέ τή μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Π' αὐτό καί τό πρῶτο μέρος τῆς Θείας Λειτουργίας (Λειτουργία τῶν Κατηχουμένων) χαρακτηρίζεται ὡς Λειτουργία τοῦ Λόγου²⁴. Μὲ δεδομένο μάλιστα τό γεγονός ὅτι ή χριστιανική λατρεία γεννήθηκε στοὺς κόλπους τῆς ἰουδαϊκῆς καί ὅτι γιά ἓνα ἀρκετὸ χρονικὸ διάστημα, ἔως ὅτου καταγραφοῦν τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, τή χριστιανική Βίβλο ἀποτελοῦσε μόνο ή Παλαιά Διαθήκη, γίνεται εὐκόλα κατανοητό γιὰ ή ἀνάγνωση ἀπὸ τό πρῶτο αὐτό τμήμα τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἀποτελοῦσε ἀπαραίτητο στοιχεῖο τῆς Λειτουργίας τοῦ Λόγου σ' ὅλους τοὺς ἀρχαίους λειτουργικούς τύπους²⁵.

Ὅμως μετὰ τή διαμόρφωση τοῦ κανόνα τῆς Καινῆς Διαθήκης καί τήν κεντρική θέση πού κατέλαβαν μετὰ τῶν κατὰ τίς εὐχαριστιακές συνάξεις γινομένων ἁγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων τὰ ἀπομνημονεύματα τῶν Ἀποστόλων²⁶, ἦταν φυσικὸ τὰ ἀναγνώσματα ἀπὸ τήν Παλαιά Διαθήκη νά περιέλθουν σέ δεύτερη μοῖρα. Αὐτό συνέβη ἰδιαίτερα στο βυζαντινὸ λειτουργικὸ τύπο, ὅπου ὄχι μόνο ή ἀνάπτυξη τῆς ὑμνογραφίας, ἀλλὰ καί τῆς συμβολικῆς κατανόησης τῆς Θείας Λειτουργίας, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὸν πλήρη ἐξοβελισμό τοῦ παλαιοδιαθηκικοῦ ἀναγνώσματος ἀπὸ τή Θεία Λειτουργία καί τὸν περιορισμὸ τους στοὺς ἐσπερινοὺς τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν καί στίς ἀκολουθίες τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς²⁷. Ἡ πρακτική αὐτή ἐφαρμόζεται γιά αἰῶνες τώρα στην Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί εἶναι ό μοναδικὸς τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἔρχεται τό μεγαλύτερο μέρος τῶν πιστῶν σέ ἐπαφή μέ τὰ νοήματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Δυστυχῶς, ὅμως, καί ή δυνατότητα αὐτή τείνει σήμερα νά ἐκλείψει, ἀφοῦ ἐλάχιστοι πλέον χριστιανοὶ προσέρχονται κατὰ τίς ἐσπερινὲς λειτουργικὲς συνάξεις, ὅπως ἐλάχιστοι κατανοοῦν καί τοὺς πλούσιους σέ βιβλικὲς ἔννοιες λειτουργικὸς ὕμνους. Μὲ δεδομένο δέ ἀκόμη τό γεγονός ὅτι οἱ εὐχαριστιακὲς συνάξεις ἀποδεικνύονται στο ἐξῆς ὡς ή προνομιούχος εὐκαιρία, πού προσφέρεται στην ἐνοριακή πράξη, γιά τήν ἀσκηση τῆς διδακτικῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι προφανὲς ή ἀναγκαιότητα γιά τήν ἐπαναφορὰ τοῦ παλαιοδιαθηκικοῦ ἀναγνώσματος στη Θεία Λειτουργία²⁸. Μὲ τὸν τρόπο αὐτό ὄχι μόνο θά αὐξηθῇ ό ἀριθμὸς

τῶν ἁγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων, πού θά ἔχουν οἱ πιστοί τήν εὐκαιρία νά ἀκοῦν κατὰ τίς λειτουργικές τους συνάξεις, ἀλλά θά ἐμπλουτισθῇ καί τὸ θεῖο κήρυγμα μὲ καινούργια θέματα, τὰ ὁποῖα ἐμφανίζονται νά μονοπωλοῦν σήμερα οἱ αἱρετικοὶ καὶ οἱ ἑτερόδοξοι²⁹. Ἡ χριστιανικὴ ἐρμηνεία καὶ κατανόηση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὡς προεξαγγελίας καὶ προτύπου αὐτοῦ πού πραγματώνεται καὶ ἐκπληρώνεται στὴν Καινὴ Διαθήκη ὑπῆρξε ἀνέκαθεν μεῖζον θεολογικὸ πρόβλημα, στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ὁποῖου ἡ συμβολὴ τῆς θείας λατρείας μπορεῖ νά εἶναι καὶ σήμερα καθοριστική³⁰.

5. Τέλος ἡ λειτουργικὴ λιτότητα καὶ γενικὰ ἡ ἀσκητικότητα τοῦ γνήσιου ὁρθόδοξου ἐκκλησιαστικοῦ ἥθους ἴσως νά εἶναι τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, πού προσδιορίζουν καλλίτερα ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο τὴν πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα, πού δημιουργεῖ ἡ τέλεση τῆς ἀρχαιοπρεποῦς αὐτῆς εὐχαριστιακῆς λειτουργίας. Μετὰ τοὺς διωγμοὺς ἡ Ἐκκλησία ἀρχισε νά τελεῖ ἐλεύθερα τὴ λατρεία της, κτίζοντας μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς καὶ συνθέτοντας δοξολογικοὺς ὕμνους καὶ λαμπρὲς ἀκολουθίες, γιὰ νά ἐκφράσει μὲ αὐτὰ ὄχι μόνο τὴν κατίσχυσή της ἐναντίον τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους, ἀλλὰ καὶ τὴ δόξα μιᾶς χριστιανικῆς αὐτοκρατορίας, ὅπως ἦταν ἡ βυζαντινὴ³¹. Δὲν ξέχασε ὅμως ποτὲ ὅτι εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἑσταυρωμένου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ μαζί μὲ τὴν ἀντίδραση στὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, πού σήμανε ὁ μοναχισμός, δὲν ἔπαυσε ὡς καὶ σήμερα νά καθρεπτίζεται στὸ ἥθος τοῦ ἀρχέγονου Χριστιανισμοῦ, πού περισώζουν οἱ λειτουργικοὶ της θησαυροί. Στὸ κέντρο τοῦ ναοῦ ὁ ἐπίσκοπος καὶ ὁ περὶ αὐτὸν σύλλογος τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων εἰς τύπον τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων³². ἄρτος καὶ οἶνος, καθημερινὸ ψωμὶ καὶ κρασί ζυμωμένα μὲ τὸν κόπο καὶ τὸν πόνο, τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἐλπίδα κλήρου καὶ λαοῦ, πού προσκομίζονται μὲ ἀπλότητα³³ ἵνα γένωνται πᾶσι τοῖς ἐξ αὐτῶν μεταλαμβάνουσιν εἰς ἄφεισιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, εἰς ἁγιασμόν ψυχῶν καὶ σωμάτων, εἰς καρποφορίαν ἀγαθῶν, εἰς στηριγμὸν τῆς ἀγίας σου καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας· ἅμψια λιτά, τελετουργικὲς κινήσεις μὲ φυσικὴ ἐκφραστικότητα, ἀπαλλαγμένες ἀπὸ τὸ φόρτο τῶν μεταγενέστερων περίπλοκων συμβολισμῶν, ὕψος γενικὰ ταπεινὸ καὶ διακονικὸ, ξένο πρὸς κάθε

στοιχεῖο ὑπεροχῆς καὶ ἐξουσίας, εἶναι ἡ εἰκόνα πού συνθέτει καὶ σήμερα ἡ σωστὴ τέλεση τῆς λειτουργίας αὐτῆς. Δὲν πρόκειται γιὰ κάποια ἀρχαιολογικὴ ἀναστήλωση, ἀλλὰ γιὰ τὴν αὐθεντικότητά τοῦ ὁρθόδοξου ἥθους, πού μέσα ἀπὸ τὰ βάθη τῶν χρόνων ἐρχεται νά συνταιριάξει μὲ τὴ λειτουργικὴ αἴσθηση καὶ εὐαισθησία τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου καὶ νά διαζωγραφίσει μ' ἓναν γνήσιο καὶ αὐθεντικὸ τρόπο τὸ πρότυπο πρὸς τὸ ὁποῖο θά πρέπει νά κατατείνει καὶ σήμερα ἡ λειτουργικὴ μας ζωὴ.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Συνηθίζεται νά τελεῖται καὶ τὴν Κυριακὴ μετὰ τὰ Χριστούγεννα, ἐξ αἰτίας τῆς κατὰ τὴν ἡμέρα αὐτὴ συνάξεως, πού γινόταν... ἐν τῷ Ἀποστολείῳ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἰακώβου, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου, ἐνδὸν τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Χαλκοπρατείων. Βλ. Μηναιὸν Ὀκτωβρίου, Ἔκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι 1994, σ. 545. Πρβλ. Σ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ (Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως), Ἀγιολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Ἔκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι 1995, σ. 545.

2. Γιὰ τὴ συγγενικὴ σχέση τοῦ ἁγίου Ἰακώβου πρὸς τὸν Κύριο βλ. ἰδιαίτερα Μ. ΣΙΩΤΗΣ, *Τὸ πρόβλημα τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰησοῦ*. Ἀθῆναι 1950.

3. Βλ. σχετικὰ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ (Μητροπολίτης Τυρολόης καὶ Σεργεντίου), *Ἡ Θεία Λειτουργία κατὰ τὰς Μυσταγωγικὰς Κατηχήσεις Κυρίου Ἱεροσολύμων, στὸν τόμο Μελέται Α' (Ἀνάλεκτα Βλατάδων 56)*, Θεσσαλονίκης 1993, σ. 579 - 593. ΕΥ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, *Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ ἀδελφός*. Ἐφημέριος ΜΖ (1998), σ. 273 - 274, 289 - 290.

4. Πρόκειται γιὰ τὴν Καθολικὴν Ἐπιστολὴν τοῦ Ἰακώβου γιὰ τὴν ὁποία βλ. ἰδιαίτερα: Π. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ, *Υπόμνημα εἰς τὰς ἐπιστολὰς τῆς Κ. Διαθήκης, τ. 3 (Εβραίους καὶ ἐπὶ Καθολικαί)*, Ἀθῆναι 1956², σ. 214 - 291. Σ. ΑΓΟΥΡΙΑΔΗΣ, *Υπόμνημα εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου*, Ἀθῆναι 1956. Π. ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΣ, *Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἰακώβου στὴν ἱστορία καὶ θεολογία τῆς Κ. Διαθήκης*. Ἀθῆναι 1990. Σ. ΣΑΚΚΟΣ, *Ἐρμηνεία εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἰακώβου*, Θεσσαλονίκη 1975. ΕΥ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, μν. ἐργ., σ. 305 - 306, 321 - 322.

5. Κανὼν 32 τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου. Κ. ΡΑΛΛΗΣ - Π. ΠΟΤΛΗΣ, *Σύνταγμα Ἱερῶν Κανόνων Β'*, Ἀθῆναι 1966, σ. 374: *Ἰάκωβος ὁ κατὰ σάρκα Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀδελφός, ὃς τῆς Ἱεροσολυμιτῶν Ἐκκλησίας πρῶτος τὸν θρόνον ἐνεπιστεύθη, καὶ Βασίλειος ὁ τῆς Καισαρέων Ἀρχιεπίσκοπος ... ἐγγράφως τὴν μυστικὴν ἡμῖν ἱερουργίαν παραδεδώκοτες οὕτω τελειῶν ἐν τῇ Θεῇ Λειτουργίᾳ ἐξ ὕδατος τε καὶ οἴνου τὸ ἱερὸν ποτήριον ἐκδεδώκασιν*. Πρβλ. Π. ΤΡΕΜ-

ΠΕΛΑΣ, *Λειτουργικοί τύποι Αιγύπτου και Ανατολής*, Αθήναι 1961, σ. 107 - 108. ΕΥ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, *Ἡ Θ. Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου*. Ἐφημέριος ΜΗ', Μάρτιος (1999), σ. 4 - 5. Ι. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ, *Θεία Λειτουργία Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου*. (Κείμενα Λειτουργικῆς 5), Θεσσαλονίκη 1977², σ. 5 - 21.

6 Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔγιναν διάφορες ἐκδόσεις τῆς Λειτουργίας αὐτῆς, γιὰ τὶς ὁποῖες βλ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ, *Θεία Λειτουργία Ἰακώβου*, σ. 6 - 12. Πρὸς λειτουργικὴ χρήση κυκλοφοροῦνται σήμερα οἱ ἑξῆς ἐκδόσεις: *Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου*, ἐπιστολαί Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου, Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἐν Ἀθήναις 1952⁶. *Λειτουργικὸν Ἱεροσολύμων*, ἥτοι ἡ *Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου*, Ἐπιστολαί τοῦ Ἀριστείδη Πανώτη, Ἀθήναι 1998.

7 Βλ. σχετικὰ ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ, *Λειτουργικοί τύποι...*, σ. 109.

8 Πὰ τὸ αἶτημα τῆς λειτουργικῆς ἀνανεώσεως στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σήμερα βλ. ἰδιαίτερα: Π. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ, *Ἡ ρωμαϊκὴ λειτουργικὴ κίνησις καὶ ἡ προᾶξις τῆς Ανατολῆς. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ ἐν τῇ λατρείᾳ καὶ ἡ ἐκφώνησις τῶν εὐχῶν τῆς λειτουργίας*, Ἀθήναι 1949. ΑΛ. ΣΜΕΜΑΝ, *Ἡ λειτουργικὴ ἀναγέννησις καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία*. Ἐκδόσεις Σηματογράφος, Λάρινα, 1989. Π. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ, *Ὁρθοδοξία καὶ λειτουργικὴ ἀνανέωσις*. Καθ' ὁδόν, Α (1992), σ. 57 - 68. Ι. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ, *Περὶ μίαν μεταρρύθμισιν τῆς Θείας Λειτουργίας*, Θεσσαλονίκη 1961. ΙΩΑΝΝΗΣ (ΖΗΖΟΥΛΙΑΣ), Μητροπολίτης Περγάμου, *Συμβολισμὸς καὶ ρεαλισμὸς στὴν Ὁρθόδοξη Λατρεία* (ἰδιαίτερα στὴ *Θεία Εὐχαριστία*), Σύνταξη 71 (1999), σ. 6 - 21. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ (ΤΙΜΙΑΔΗΣ), Μητροπολίτης Σηλυβρίας, *Διὰ μίαν λειτουργικὴν ζωὴν*, Ἐκκλησία ΝΗ (1981), σ. 483 ἑξ. Ι. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ, *Ἡ λειτουργικὴ ἀνανέωσις στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία*. Κληρονομία 22 (1989), σ. 325 - 334. Ρ. MEYENDORF, *The liturgical path of Orthodoxy in America*. St. Vladimir's Theological Quarterly 40 (1996), σ. 43 - 64.

9. Βλ. σχετικὰ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ (ΤΙΜΙΑΔΗΣ), Μητροπολίτης Σηλυβρίας, *Ἄσατε τῷ Κυρίῳ. Σκέψεις γιὰ τὴν ἀναζωπύρωση τῆς Θείας Λατρείας*. Ἐκδοσις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Πρέβεζα 1990.

10. Ἦδη ὁ ΕΥ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ (*Περὶ τοῦ ἀσματικοῦ ἢ Βυζαντινοῦ κοσμικοῦ τύπου τῶν ἀκολουθιῶν*. Θεολογία, ΚΑ (1950), σ. 567) θεωρεῖ ὅτι στὸ θέμα τῆς ἐνεργότερης συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ στὴ *Θεία Λατρεία* καθοριστικὸ ρόλο μπορεῖ νὰ παίξουν ἡ ἀναβίωσις τοῦ Ἀσματικοῦ Τυπικοῦ καὶ τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἰακώβου. Ἡ ἀπασιδόδοξη δὲ διαπίστωση τοῦ π. Α. ΠΙΝΑΚΟΥΛΑ (*Τυπικὸ καὶ συμμετοχὴ*. Σύνταξη 71 (1999), σ. 53) γιὰ τὰ ἐλάχιστα ἀποτελέσματα, πού εἶχε ὡς σήμερα ἡ προσπάθεια αὐτή, μόνο ὡς ἐπιχείρημα γιὰ περισσότερη δραστηριοποίηση μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ.

11. Πὰ τὴν ἔννοια τῆς λειτουργικῆς ἀγωγῆς βλ. ἰδιαίτερα ΕΥ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, *Ἡ λειτουργικὴ μόρφωσις καὶ ἀγωγή*. Συμβολὴ εἰς τὴν θεωρίαν τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς. Ἐν

Ἀθήναις 1958.

12. Πρβλ. ΕΥ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, *Μαθήματα Λειτουργικῆς Α'*. Ἐκδόσεις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἐν Ἀθήναις 1975, σ. 308.

13. ΕΥ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, *Τὸ σταθερὸ καὶ τὸ μεταβλητὸ στὴν Ὁρθόδοξη Λατρεία*, Ἀθήνα, 1999.

14. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ (ΤΙΜΙΑΔΗΣ), Μητροπολίτης Σηλυβρίας, *Ὁ ἱερός Φῶτιος ὑπέρμαχος τῆς λειτουργικῆς ἐλευθερίας*. Κληρονομία 23 (Α - Β), Θεσσαλονίκη 1991.

15. *Ἐπιστολὴ Β' Ἀπολογητικὴ*. PG 102, 608 c.

16. Πὰ τὴν ἔννοια λειτουργικῆς Τάξεως βλ. ἰδιαίτερα ΑΛ. ΣΜΕΜΑΝ (Πρωτοπρεσβύτερος), *Ἡ Ἐκκλησία προσευχομένη. Εἰσαγωγὴ στὴ Λειτουργικὴ Θεολογία*. (Ἀπόδοσις ἀπὸ τὰ Ἀγγλικά: π. Δημήτριος Τζέρπος), Ἐκδόσεις Ἀκρίτας, Ἀθήνα 1991, σ. 39 - 55.

17. Ἡ λέξις *λειτουργία* εἶναι σύνθετη ἀπὸ τὶς λέξεις *λεῶς* (λαὸς) καὶ *ἔργον* καὶ σημαίνει στὴν κυριολεξίᾳ δημόσιο ἔργο. Βλ. ΕΥ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, *Μαθήματα Λειτουργικῆς Α'*, σ. 41.

18. Ἦδη ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία στὰ πλαίσια τῆς ὑπὸ τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου ἐπιχειρηθείσας λειτουργικῆς μεταρρύθμισης μετέφερε τὴν Ἁγία Τράπεζα ἔξω ἀπὸ τὸ ἱερό Βῆμα, στὸ κέντρο τοῦ σολέα. Πὰ τὴν ἐξέλιξη τοῦ τέμπλου στὴν Ἀνατολὴ βλ. ἰδιαίτερα Κ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ, *Ὁ χριστιανικὸς ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ*, Ἐκδόσεις Γρηγόρη, Ἀθήναι 1969, σ. 108 - 114. Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ, *Χριστιανικὴ καὶ Βυζαντινὴ Ἀρχαιολογία Α'*, Ἐν Ἀθήναις 1942, σ. 200 - 206.

19. Βλ. GR. DIX, *The shape of the liturgy*, Dacre press, London, 1970, σ. 144.

20. F. BRITHMAN, *Liturgies Eastern and Western I*, University Press, Oxford 1967, σ. 63.

21. Ε' *Μυσταγωγικὴ Κατήχησις* κα' κβ. ΒΕΠΕΣ 39, σ. 262: *Προσῶν οὖν μὴ τεταμένος τοῖς τῶν χειρῶν καρποῖς προσέρχον, μηδὲ δηρημένοις τοῖς δακτύλοις· ἀλλὰ τὴν ἀριστερὰν θρόνον ποιήσας τῇ δεξιᾷ, ὡς μελλοῦσῃ βασιλείᾳ ὑποδέχεσθαι καὶ κοιλάνας τὴν παλάμην δέχον τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἐπιλέγων Ἀμὴν. Μετ' ἀσφαλείας οὖν ἀγιάσας τοὺς ὀφθαλμοὺς τῇ ἐπαφῇ τοῦ ἁγίου σώματος μεταλάμβανε, προσέχων μὴ παραπολέσης τι ἐκ τούτου· ὅπερ γὰρ ἐὰν ἀπολέσης, τοῦτο ὡς ἀπὸ οἰκείου ἐξημιώθης μέλους. Εἰπέ γάρ μοι, εἴ τίς σοι ἔδωκε ψήγματα χρυσοῦ, οὐκ ἂν μετὰ πάσης ἀσφαλείας ἐκράτεις, φυλαττόμενος μὴ τι αὐτῶν παραπολέσης καὶ ζημίαν ὑποστῇς; Οὐ πολλῶ οὖν μάλλον ἀσφαλέστερον τοῦ χρυσοῦ καὶ λίθων τιμίων τιμώτερον διασκοπήσεις ὑπὲρ τοῦ μὴ ψίχα ἐκπεσεῖν; Εἴτα μετὰ τὸ κοινωνῆσαι σε τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, προσέρχον καὶ τῷ ποτηρίῳ τοῦ αἵματος, μὴ ἀνατείνων τὰς χεῖρας, ἀλλὰ κύπτων, καὶ τρόπῳ προσκυνήσεως καὶ σεβάσματος λέγων τὸ Ἀμὴν, ἀγιάζον καὶ ἐκ τοῦ αἵματος μεταλαμβάνων Χριστοῦ. Ἔτι δὲ τῆς νοτίδος ἐνούσης τοῖς χεῖλεσιν χερσὶν ἐπαφόμενος καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ μέτωπον καὶ τὰ λοιπὰ ἀγίαζε αἰσθητήρια. Εἴτα ἀναμείνας τὴν εὐχήν, εὐχαρίστηε τῷ Θεῷ τῷ καταξιώσαντί σε τῶν τηλικούτων μυστηρίων.*

22. Τò πρόβλημα τοῦ τρόπου μετάδοσης τῆς Θείας Κοινωνίας στοὺς πιστοὺς ἀπασχολεῖ κατὰ περιόδους τὴν Ἐκκλησία ἐξ ἀφορμῆς διαφορῶν, ποιμαντικῆς καὶ πρακτικῆς κυρίως φύσεως, προβλημάτων. Ἐτοὶ τὴ χρήση τῆς ἱερᾶς λαβίδας κατὰ τὴ μετάδοση τῆς Θείας Κοινωνίας, ποὺ μαρτυρεῖται σταθερὰ ἀπὸ τὸν 12ο αἰ. καὶ ἐξῆς, ἐπέβαλαν προοδευτικὰ διαφοροὶ λόγοι, ὅπως ἡ πρακτικότητά της κατὰ τὴν κοινωνία τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν βρεφῶν, ἡ δυσκολία μετάδοσης τῆς Θείας Κοινωνίας μετὰ τὸν παραδοσιακὸ τρόπο ἐξ αἰτίας τῆς μείωσης τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διακόνων, ἡ μείωση τῆς μεταδιδόμενης ποσότητος μετὰ στόχο τὴν ἐλαχιστοποίηση τοῦ κινδύνου βεβήλωσης τῆς Θείας Εὐχαριστίας, διαφοροὶ ὑστερογενεῖς συμβολισμοὶ κ.ἄ. Βλ. σχετικὰ Κ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ, μν. ἔργ., σ. 188 - 191. Τὰ τελευταῖα χρόνια διαφοροὶ κύκλοι, ἐπικαλούμενοι λόγους ὑγιεινῆς (ἀνακάλυψη μικροβίων) καὶ μετ' ἀφορμὴν τὸν φόβο ἐξάπλωσης τῆς λοιμώξεως τοῦ aids, ἔθεσαν θέμα κατάργησης τῆς ἱερᾶς λαβίδας καὶ γενικὰ ἀλλαγῆς τοῦ τρόπου μετάδοσης τῆς Θείας Κοινωνίας. Καὶ θέμα μὲν μετάδοσης ἀσθενειῶν διὰ μέσου τῆς Θείας Κοινωνίας δὲν τίθεται γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἀφοῦ κατὰ τὴν πίστιν τῆς ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι φάρμακον ἀθανασίας καὶ ἀντίδοτον κατὰ τοῦ ἀποθανεῖν (ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ, *Πρὸς Ἐφεσίους* XX. ΒΕΠΕΣ 2, σ. 292). Πολὺν δὲ περισσότερον ὅταν ἐγκριτοὶ ἐκπρόσωποι τοῦ ἱατρικοῦ κόσμου ἐπιμαρτυροῦν ὅτι οὐδέποτε, οὔτε πρόσφατα οὔτε κατὰ τὸ παρελθὸν μετὰ τὴ μεγάλη διάδοση τῶν λοιμωδῶν νοσημάτων, καταγράφηκε τέτοια περίπτωσις. Τὸ μόνο θέμα τὸ ὁποῖο τίθεται στὴν Ἐκκλησία πρὸς ἀντιμετώπιση εἶναι ἡ ψυχολογικὴ διευκόλυνσις τῶν ὀλιγοπίστων χριστιανῶν κατὰ τὴν προσέλευσίν τους στὴ Θεία Κοινωνία. Γιὰ τὸν προβληματισμὸ αὐτὸ βλ. ἰδιαίτερα ΑΘ. ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ, *Ἱατρικὴ καὶ Θεία Κοινωνία*. Ἀνάπλαις, 318 (1988), σ. 8 - 10. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, (Μητροπολίτης Δημητριάδος, νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν), *Ἡ Θεία Κοινωνία καὶ τὸ... aids*. Ἐλεύθερος Τύπος, 6 - 7 Φεβρουαρίου 1988, σ. 26.6.

23. Ἐνδεικτικὴ τῆς σπουδαιότητος τοῦ θέματος εἶναι ἡ συμπερίληψή του στὸν κατάλογο τῶν θεμάτων ποὺ πρόκειται νὰ συζητηθοῦν στὴ μέλλουσα Πανορθόδοξο Σύνοδο. Βλ. Ἐκκλησία ΛΘ' (1962), σ. 15.

24. Βλ. σχετικὰ Π. ΕΥΔΟΚΙΜΩΦ, *Ἡ προσευχὴ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας*. (Λογικὴ Λατρεία 1). Μετάφρασις ἀπὸ τὰ Γαλλικά: Μαρία Παπαζάχου - Δημήτριος Τζέρπος. Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἀθήνα 1980, σ. 164 - 165.

25. Ι. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ, *Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Θεείᾳ*

Λατρείᾳ, στὰ Λειτουργικὰ Θέματα Α', Θεσσαλονίκη 1973, σ. 41 - 47.

26. ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ, *Α' Ἀπολογία* 67. ΒΕΠΕΣ 3, σ. 198.

27. Π. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ, *Αἱ τρεῖς λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις κώδικας*, Ἀθήναι 1982², σ. 46-50. Ι. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ, *Λειτουργικὴ Α'*, Θεσσαλονίκη 1993, σ. 220 - 222.

28. Κ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ (Πρωτοπρεσβύτερος), *Ἡ Ἁγία Γραφὴ ἐν τῇ Θεείᾳ Λατρείᾳ. Ἡ σημερινὴ τῆς θέσεως - Ἐπιβαλλόμεναι μεταρρυθμίσεις*. Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 49 (1966), σ. 234 - 248. EMILIANOS TIMIADIS (Μητροπολίτης Σηλυβρίας), *For a renewed and renewing liturgy*, Κληρονομία 21 (1989), σ. 315 - 316. Ι. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ, *Σύγχρονα λειτουργικὰ προβλήματα*. Ἐκκλησία, ΞΘ' (1992), σ. 658.

29. Ἡδὴ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ὄχι μόνο ἐπανεφερε τὸ παλαιοδιαθηκικὸ ἀνάγνωσμα στὴ Θεία Λειτουργία, ἀλλὰ καθιέρωσε καὶ τριετὴ περίοδο ἀνακύκλωσης τῶν ἀγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων. Βλ. Ε. ΣΗΜΑΙΝΔΗΡΑΚΗΣ (Πρωτοπρεσβύτερος), *Ἡ παρὰ τοῖς Ρωμαιοκαθολικοῖς τελεσιουργία τῶν μυστηρίων τοῦ Βαπτίσματος, τοῦ Χρίσματος καὶ τῆς Θείας Εὐχαριστίας μετὰ τὴν Β' Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου*. Διατριβὴ ἐπὶ διδασκαλίᾳ. Ἐν Ἀθήναις 1979, σ. 178 - 180.

30. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ βλ. ἰδιαίτερα Ρ. GRELOT, *Sens chrétien de l' Ancien Testament*, Desclée, Paris 1962.

31. Βλ. ΑΛ. ΣΕΜΕΜΑΝ, *Ἡ Ἐκκλησία προσευχομένη*, σ. 137 - 141.

32. ΙΓΝΑΤΙΟΣ, *Μαγνησιεύσιν* 6. ΒΕΠΕΣ 2, σ. 269: *Προκαθημένον τοῦ ἐπισκόπου εἰς τύπον Θεοῦ καὶ τῶν πρεσβυτέρων εἰς τύπον συνεδρίου τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν διακόνων, τῶν ἐμοὶ γλυκυτάτων, πεπιστευμένων διακονίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ*.

33. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ ἀκολουθία τῆς Προσκομιδῆς, μετὰ τὴν ὁποία γίνεται σήμερα ἡ τελετουργικὴ προετοιμασία τῶν πρὸς καθαγιασμὸ προσφερομένων δώρων, διαμορφώθηκε ἀπὸ τὸν 8ο ὡς τὸ 14ο αἰ., κύριος δὲ λόγος ποὺ συνετέλεσε στὴν ἀνάπτυξή της εἶναι ἡ κυριαρχήσασα μετὰ τὴν εἰκονομαχίαν ἀντίληψις, ὅτι κάθε τμῆμα τῆς Θείας Λειτουργίας θὰ πρέπει νὰ ἐξεικονίζετο καὶ μὴ φάσις τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Μετὰ τὴν ἔννοια αὕτη ἡ Προσκομιδὴ ἐξεικονίζει κυρίως τὰ γεγονότα τῆς ἐνανθρωπήσεως. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ βλ. ἰδιαίτερα Μ. ΜΑΝΔΑΛΑ, *La protesi della Liturgia nel Rito Bizantino - Greco*. Grottaferrata 1935. ΧΑΝΣ - ΓΙΟΑΚΕΙΜ ΣΟΥΛΤΣ, *Ἡ βυζαντινὴ λειτουργία. Μαρτυρία πίστεως καὶ συμβολικὴ ἔκφρασις*. (Ἀπόδοσις ἀπὸ τὰ Γερμανικά π. Δημήτριος Β. Τζέρπος). Ἀκρίτας, Α. Ἀθήνα 1998, σ. 113 - 116, 153 - 154.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΜΑΤΟΣ

Εισήγηση στο Α΄ Πανελλήνιο Λειτουργικό Συμπόσιο Στελεχών Ίερών Μητροπόλεων

Το δεύτερο Μυστήριο της χριστιανικής πίστεως, ή δια της χρίσεως με Άγιο Μύρο μετάδοση των χαρισμάτων του Άγίου Πνεύματος προς τους βαπτιζομένους, θα αποτελέσει αντικείμενο της εισήγησής μας, ή οποία προτίθεται να εκθέσει –πρωτίστως– τα στάδια της λειτουργικής εξέλιξης του

είχαν βαπτισθεί, το κείμενο διευκρινίζει ότι, «τὸ Ἅγιο Πνεῦμα δὲν εἶχε κατεβεῖ σὲ κανέναν ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἀπλῶς ἦταν βαπτισμένοι στὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου». Τότε, «καθὼς οἱ ἀπόστολοι ἔθεταν τὰ χέρια ἐπάνω τους, ἐκεῖνοι ἐλάμβαναν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα».

Τοῦ Καθηγητοῦ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΙΛΙΑ

Μυστηρίου καὶ νὰ θίξει ἐν συντομίᾳ τὶς θεολογικὲς πτυχὲς καὶ κάποια τελετουργικὰ του ζητήματα.

Α) Μελέτη τῆς λειτουργικῆς ἐξελίξεως

(α) *Οἱ μαρτυρίες τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων.* Ἡ πρώτη, χρονικῶς, μαρτυρία τῶν Πράξεων δὲν ἐπιβεβαιώνει τὴν ὑπαρξὴ ἰδιαίτερης λειτουργικῆς πράξεως –πλὴν τοῦ Βαπτίσματος– γὰρ τὴ μετάδοση τῶν «δωρεῶν» τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πρόκειται περὶ τοῦ ἐπιλόγου τοῦ κηρύγματος τοῦ ἀπ. Πέτρου κατὰ τὴν Πεντηκοστή, ὅταν προτρέπει τοὺς συγκεντρωμένους μὲ τὰ ἀκόλουθα λόγια: *Μετανοήσατε καὶ βαπτισθῆτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ λήψετε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*¹. Εἶναι, βεβαίως, ἐπισημὰς νὰ συμπεράνουμε ὅτι, τὸ ἐν λόγω κείμενο μαρτυρεῖ περὶ ἀνυπαρξίας μεταβαπτισματικῆς λειτουργικῆς διαδικασίας παροχῆς τῶν χαρισμάτων καὶ δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· καὶ τοῦτο διότι οἱ ἐνδείξεις περὶ τοῦ ἀντιθέτου εἶναι ἐλάχιστα μεταγενέστερες τοῦ βαπτίσματος τῶν τριῶν χιλιάδων, περίπου, κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἀναφερόμαστε, λοιπόν, στὸ σημαντικότερο χωρίο τῶν Πράξεων περὶ τοῦ Χρίσματος, αὐτὸ τοῦ 8ου κεφαλαίου, στίχοι 15-17: μετὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Φιλίππου στὴ Σαμάρεια καὶ τὸ Βάπτισμα πολλῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Ἰωάννης μεταβαίνουν ἐκεῖ γὰρ νὰ προσευχηθοῦν, ὥστε νὰ λάβουν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐκεῖνοι ποὺ

Ἡ ἐν λόγω μαρτυρία ἐμπερικλείει κάποια καθοριστικὴ λεπτομέρεια ὑπὸ τὴ φράση *τότε ἐπέτιθον τὰς χεῖρας* (ὁ λόγος περὶ τῶν ἀποστόλων). Τὸ ὅλο γεγονός χρονολογεῖται μετὰ τὸ λιθοβολισμὸ τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου, ἐπομένως ὀλίγον μεταγενέστερα τοῦ 35 μ.Χ. Πιθανόν, ἐπομένως, ἡ φράση *τότε ἐπέτιθον*... νὰ δηλώνει ὅτι παλαιότερα ὑφίστατο καὶ ἄλλος τρόπος μεταδόσεως τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Αὐτὸς ὁ ἄγνωστος –ὁ ἐμᾶς– «ἄλλος τρόπος» θὰ μπορούσε νὰ ἐρμηνεύσει τὴν ἀπουσία (στὴν ὁμιλία τοῦ ἀπ. Πέτρου κατὰ τὴν Πεντηκοστή) λειτουργικῆς πράξεως μεταβαπτισματικῆς παροχῆς τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος.

Ἡ μετάδοση τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀμέσως μετὰ τὸ Βάπτισμα, διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μαρτυρεῖται καὶ στὸ ὑπὸ τῶν Πράξεων περιγραφόμενο γεγονός τῆς βαπτίσεως, στὴν Ἔφεσο, μαθητῶν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἀπὸ τὸν ἀπ. Παῦλο. Τὸ κείμενο ἀναφέρει ὅτι, *ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ προεφήτευν*². Ἡ λειτουργικὴ πράξη, ἡ ὁποία μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸ ἐν λόγω κείμενο, εἶναι σαφὴς καὶ ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀντιστοιχίαν τῆς Σαμάρειας.

Στὴν πρώτη Ἐκκλησία, ὅμως, ἀξιοσημείωτη εἶναι ἡ συνείδηση ὅτι καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δέχθηκε τὸ Χρίσμα. Τοῦτο πιστοποιεῖται στὴν ὁμιλία τοῦ ἀπ. Πέτρου πρὸς τὸ Ρωμαῖο ἐκατόνταρχο Κορνήλιο καὶ τοὺς οἰκείους του, ὅπου τονίζεται ὅτι ὁ Θεὸς ἔχρισε τὸν Κύριο Ἰησοῦ *Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ δυνάμει*³. Τὸ γεγονός αὐτό, ἄλλωστε, ὑποδηλώνεται ἀπὸ τὴ μαρτυρία τοῦ Κατὰ Ἰωάννην, ὅτι κατὰ τὴ Βάπτισμα τοῦ Κυρίου τὸ Πνεῦμα κατέβη ὡς πε-

ριστερὰ ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν⁴.

Στὸ προμνημονευθέν γεγονός τοῦ εὐαγγελισμοῦ τοῦ Κορνηλίου, ἡ ἔλευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπισυμβαίνει πρὸ τῆς Βαπτίσεως (ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ρήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον)⁵ καὶ διαδηλώνεται ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου: «Ποίος μπορεῖ νὰ ἐμποδίσει νὰ βαπτισθοῦνε μὲ νερὸ αὐτοί, οἱ ὅποιοι ἔλαβαν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ὅπως καὶ ἐμεῖς;»⁶. Ἡ τελευταία φράση τοῦ ἀπ. Πέτρου εἶναι ἐνδεικτικὴ τῶν δύο πτυχῶν τῆς εἰσόδου στὴ χριστιανικὴ Ἐκκλησία: Βάπτισμα μὲ νερὸ καὶ λήψη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πρόκειται περὶ μᾶς «ἐφαρμογῆς» στὴ λατρεία τῶν λόγων τοῦ Κυρίου πρὸς τὸ Νικόδημο, περὶ γεννήσεως «ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος»⁷.

(β) Ἡ λειτουργικὴ πράξις ἕως τὸν 3ο αἰ. Οἱ προαναφερθεῖσες μαρτυρίες διαμορφώνουν τὸ σαφὲς συμπέρασμα ὅτι, κατὰ τὴν ἀποστολικὴ ἐποχὴ τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος συνίστατο στὴν μετὰ τὸ Βάπτισμα διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μετάδοσις τῶν «δωρεῶν» τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Φαίνεται ὅτι τὸ ἴδιο ἴσχυε καὶ γιὰ τὴν μεταποστολικὴ ἐποχὴ, ὅπως μποροῦμε νὰ συμπεράνουμε ἀπὸ σχετικὴ μαρτυρία τοῦ Κλήμεντος Ρώμης⁸ (στὰ τέλη τοῦ 1ου αἰ.). Κατὰ τὴ διάρκεια, ὅμως, τοῦ 2ου αἰ. ἐμφανίζεται ἡ μεταβαπτισματικὴ χρῆσις καὶ ἀτونهῖ ἡ λειτουργικὴ πρακτικὴ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν.

Ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος ἔρευνα ἀδυνατεῖ νὰ προσδιορίσει ἐπακριβῶς τὴ χρονικὴ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποία ἐπισυμβαίνει ἡ λειτουργικὴ αὐτὴ ἐξέλιξις. Γνωρίζουμε ὅτι κατὰ τὸν 2ο αἰ., σὲ ὀρισμένους κλάδους τῆς αἱρέσεως τοῦ Γνωστικισμοῦ μαρτυροῦνται μεταβαπτισματικὲς χρίσεις. Οἱ σχετικὲς πληροφορίες προέρχονται ἀπὸ ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφεῖς, οἱ ὅποιοι καταπολέμησαν τὸ Γνωστικισμό. Ἔτσι, κατὰ τὸν 2ο αἰ., ὁ μὲν Εἰρηναῖος Λυῶνος ἀναφέρει ὅτι οἱ αἵρετικοὶ *μυρίζουσι βαλσάμῳ τοὺς βαπτισμένους*⁹, Κλήμης δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς ὅτι «ἀγιάζουν τὸ ἔλαιον μὲ τὴ δύναμις τοῦ ὀνόματος»¹⁰. Ἀλλὰ καὶ ὁ κατὰ τὸν 3ο αἰ. μαχόμενος ἐναντίον τῶν αἱρέσεων Ἰππόλυτος Ρώμης, μαρτυρεῖ περὶ μεταβαπτισματικῶν χρίσεων τῶν Γνωστικῶν δι' «ἀλάλου χρίσματος»¹¹. Στὶς μαρτυρίες, ὅμως, αὐτὲς περὶ χρίσματος τῶν αἵρετικῶν

οὐδαμοῦ γίνεται λόγος περὶ μεταδόσεως τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶναι, ἐπομένως, ἀδύνατο νὰ δεχθούμε ὅτι ἡ λειτουργικὴ πρακτικὴ τῆς ἐν λόγῳ μεταβαπτισματικῆς χρίσεως ἀνάγεται στὸ Γνωστικισμό.

Ἀντιθέτως, περὶ τὰ τέλη τοῦ 2ου αἰ., ὁ Τερτυλλιανὸς μᾶς προσφέρει μιὰ πολυτιμότερη μαρτυρία ὅταν γράφει: *Exinde egressi de lavacro perumquimur benedicta unctione de pristina disciplina*¹² (ἀκολούθως, ἐξελθόντες τοῦ Βαπτίσματος, χριόμεθα διὰ τῆς εὐλογημένης χρίσεως, κατὰ τὴν ἀρχαία διδασκαλία). Ἡ σημασία τῆς μαρτυρίας αὐτῆς συνίσταται, κυρίως, στὸ περὶ «ἀρχαίας διδασκαλίας». Ὁ Τερτυλλιανὸς ἀνάγει τὴ μεταβαπτισματικὴ χρῆσις (ὅπως ἐπεξηγεῖ στὴ συνέχεια τοῦ κειμένου) στὴν διὰ τοῦ «ἐλαίου τοῦ κέρατος» χρῆσις τοῦ Ἀαρὼν ἀπὸ τὸ Μωϋσῆ, ἐνῶ δὲν παραλείπει νὰ τὸνίσει ὅτι καὶ «ὁ Κύριος χρίσθηκε μὲ τὸ Πνεῦμα ἀπὸ τὸ Θεὸ Πατέρα». Θὰ πρέπει, βεβαίως, νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι στὸ ἴδιο κείμενο ὁ Τερτυλλιανὸς μαρτυρεῖ καὶ περὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ὡς «ἐπικλήσεως γιὰ τὴν ἔλευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (VIII, 1)¹³. Ἡ πληροφορία αὐτὴ ἐπιβεβαιώνει ὅτι παράλληλα μὲ τὴ μεταβαπτισματικὴ δι' ἐλαίου χρῆσις, ἴσχυε καὶ ἡ πρωτοχριστιανικὴ λειτουργικὴ πρακτικὴ τῆς διὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μεταδόσεως τῶν δωρεῶν τοῦ Πνεύματος.

Εἶναι φανερό, ἐπομένως, ὅτι ἀπὸ τὸν 2ο αἰ. ἡ μεταβαπτισματικὴ δι' ἐλαίου χρῆσις μαρτυρεῖται ὡς λειτουργικὴ πράξις ποὺ ὑποκαθιστᾷ, σταδιακῶς, τὴν ἐπίθεση τῶν χειρῶν ὡς μέσου παροχῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Παρατηροῦμε, βεβαίως, ὅτι γίνεται λόγος περὶ ἐλαίου καὶ ὄχι περὶ τοῦ μεταγενεστεροῦ Μύρου. Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι τὸ ἔλαιο ἀποτελοῦσε σύνηθες ὑλικὸ στοιχεῖο γιὰ τὶς ποικίλες χρίσεις, γι' αὐτὸ καὶ υἱοθετήθηκε στὴν ἐν λόγῳ χρῆσις. Τὸ πρόβλημα, βεβαίως, εἶναι ἡ πιθανὴ σύγχυσις, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ δημιουργηθεῖ κατὰ τὴν ἔρευνα περὶ Χρίσματος στὴν συγκεκριμένη ἐποχὴ, μεταξὺ τῆς γνωστῆς μεταβαπτισματικῆς χρίσεως διὰ τοῦ «ἐλαίου τῆς εὐχαριστίας» καὶ τῆς δι' ἐλαίου μεταβαπτισματικῆς χρίσεως ὡς παροχῆς τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων δυνάμεθα νὰ κατανοήσουμε τὴν ἀρχαιότερη ὄλων περὶ Χρίσματος μαρτυρία, τὴν ὁποία παρέχει ὁ

ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Θεόφιλος. Ἀπαντώντας, περὶ τὸ 180 μ.Χ., στὸν ἐθνικὸ Αὐτόλυκο, ὁ ὁποῖος καταγελοῦσε τὸ Θεόφιλο ἐπειδὴ ὀνόμαζε τὸν ἑαυτό του «Χριστιανό», ὁ ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας ἀναπτύσσει τὸ θεολογικὸ περιεχόμενο τοῦ Χρίσματος κατὰ τρόπο λίαν ἐνδιαφέροντα ἀκόμα καὶ γιὰ τὴν κατὰ δεκαεννέα αἰῶνες μεταγενέστερη ἐποχὴ μας: *Περὶ δὲ τοῦ καταγελαῖν μου (γράφει ὁ Θεόφιλος), καλοῦντά με Χριστιανόν, οὐκ οἶδας ὁ λέγεις. Πρῶτον μὲν ὅτι τὸ χριστόν ἡδὺν καὶ εὐχρηστον καὶ ἀκαταγέλαστον ἐστίν. Ποῖον γὰρ πλοῖον δύναται εὐχρηστον εἶναι καὶ σώζεσθαι, ἐὰν μὴ πρῶτον χρισθῇ; Ἡ ποῖος πύργος ἢ οἰκία εὐμορφος καὶ εὐχρηστός ἐστιν, ἐπὰν οὐ κέχρισται; Τίς δὲ ἄνθρωπος εἰσελθὼν εἰς τόνδε τὸν βίον ἢ ἀθλῶν οὐ χρίεται ἐλαίῳ; Ποῖον δὲ ἔργον ἢ κόσμον δύναται εὐμορφίαν ἔχειν, ἐὰν μὴ χρισθῇ καὶ στιλβωθῇ; Εἴτα ἀῆρ μὲν καὶ πᾶσα ἡ ὑπ' οὐρανὸν τρόπῳ τινὶ χρίεται φωτὶ καὶ πνεύματι. Σὺ δὲ οὐ βούλει χρισθῆναι ἔλαιον Θεοῦ; Τοιγαροῦν ἡμεῖς τούτου ἕνεκεν καλούμεθα Χριστιανοὶ ὅτι χριόμεθα ἔλαιον Θεοῦ¹⁴.*

Ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοφίλου Ἀντιοχείας συνοψίζεται στὴν ἔννοια τοῦ «Χριστιανοῦ» ὡς «κεχρισμένου», αὐτοῦ ὁ ὁποῖος –διὰ τοῦ Χρίσματος– στίλβει καὶ λάμπει. Ἀνεξαρτήτως τοῦ προβληματισμοῦ κάποιων ἐρευνητῶν περὶ τοῦ ἐὰν τὸ ἐν λόγῳ κείμενο ἀναφέρεται στὸ Χρῖσμα κατὰ τρόπο συμβολικὸ ἢ κατὰ τρόπο πραγματικόν¹⁵, ὁ Θεόφιλος ἐπιβεβαιώνει τὴν κατὰ τὸν 2ο αἰ. ἀρξαμένη λειτουργικὴ πρακτικὴ τῆς μεταβαπτισματικῆς χρίσεως ὡς παρεχούσης τὸν ἰδιαιτέρο χαρακτήρα τοῦ νεοφύτου. Κατὰ τὴν ἴδια ἐποχὴ, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς μαρτυρεῖ ὅχι μόνον περὶ μεταβαπτισματικοῦ χρίσματος (τὸ ἀκήρατον εὐωδίας ἐπαλειφώμεθα χρῖσμα¹⁶) ἀλλὰ γιὰ πρώτη φορὰ διακρίνει τὸ Βάπτισμα ἀπὸ τὴν «μακαρία σφραγίδα», ὅπως ἀποκαλεῖ τὸ Χρῖσμα¹⁷. Ἀναφερόμενος, μάλιστα, σὲ Βάπτισμα πὺν ἐτέλεσε ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης στὴν Ἔφεσο, ὁ Κλήμης ἀποκαλεῖ τὸ Βάπτισμα ὡς «φώτισμα» καὶ τὸ Χρῖσμα ὡς «σφραγίδα τοῦ Κυρίου» καί, μάλιστα, ὡς «τέλειον φυλακτήριον»¹⁸.

Διαπιστώνουμε, ἐπομένως, μὲ σαφήνεια τὴ διάκριση Βαπτίσματος καὶ Χρίσματος κατὰ τὰ τέλη τοῦ 2ου αἰ. Ἀπὸ πλευρᾶς τελετουργικῆς ἐνδεικτικὸ εἶναι τὸ σχεδιάγραμμα, τὸ ὁποῖο ἐκθέτει ὁ Τερτυλλιανὸς στὸ ἔργο τοῦ *De baptismo*: «βαπτισματικὴ

κατάδυση», χρίση μὲ «ἅγιο Χρῖσμα» (τὸ ὁποῖο, κατὰ τὸν Τερτυλλιανόν, ἐκφράζει τὴν «ταυτοσημεία» τοῦ βαπτισμένου μὲ τὸ Χριστό, ἴδὸν «κεχρισμένο ἀπὸ τὸν Πατέρα») καὶ ἐπίθεση χειρῶν¹⁹. Ὁ Τερτυλλιανός, μάλιστα, ἀναφέρεται στὶς τρεῖς λειτουργικὰς πράξεις, οἱ ὁποῖες εἰσάγουν στὴ χριστιανικὴ ζωὴ, ὅταν γράφει ὅτι «αὐτὴν τὴν πίστην, σφραγίζει τὸ ὕδωρ, ἐνδύει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ ὁλοκληρώνει ἡ Εὐχαριστία»²⁰. Στὸ «περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν» ἔργο του ἀναφέρεται στὴν ἐνότητα τῶν τριῶν Μυστηρίων κατὰ τρόπο ἀξιοσημειώμενο: «Ἡ σάρκα θὰ λουσθεῖ» γράφει ὁ Τερτυλλιανός «γιὰ νὰ καθαρθεῖ ἡ ψυχὴ. Ἡ σάρκα θὰ χρισθεῖ, γιὰ νὰ ἁγιασθεῖ ἡ ψυχὴ. Ἡ σάρκα θὰ σφραγισθεῖ, γιὰ νὰ εὐσταθήσῃ ἡ ψυχὴ. Μὲ τὴ χειροθεσία, ἡ σάρκα θὰ σκιασθεῖ, γιὰ νὰ φωτισθεῖ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ἡ σάρκα θὰ τραφεῖ μὲ τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, γιὰ νὰ χορτασθεῖ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ Θεόν»²¹.

Στὸ μεταίχμιό 2ου καὶ 3ου αἰ., ὁ Ἰππόλυτος Ρώμης ἐπαναβεβαιώνει τὴν ὑπαρξὴ ἰδιαίτερης λειτουργικῆς πράξεως, ὅταν γράφει ὅτι «τὸ ἔλαιον εἶναι ἡ δύναμις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ὁποία λαμβάνουν οἱ πιστεύοντες μετὰ τὸ Βάπτισμα διὰ τοῦ Χρίσματος»²². Τὸ σχετικὸ τελετουργικόν, ὅμως, τὸ ὁποῖο περιγράφει στὸ ἔργο τοῦ *Αποστολικὴ Παράδοσις* ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερη προσοχή: πρὸ τῶν τριῶν καταδύσεων καὶ ἀναδύσεων, ὁ ἐπίσκοπος εὐλογεῖ δύο διαφορετικὰ δοχεῖα ἐλαίου, τὰ ὁποῖα περιέχουν τὸ «ἐπορκιστὸν ἔλαιον» καὶ τὸ «ἔλαιον τῆς εὐχαριστίας». Μὲ τὸ ἐπορκιστὸν ἔλαιον χρίεται ὁ βαπτιζόμενος πρὸ τῆς βαπτίσεως. Ἀμέσως μετὰ τὴν τρίτη ἀνάδυση, ἕνας ἐκ τῶν πρεσβυτέρων χρίει τὸν βαπτισθέντα λέγοντας «σὲ χρίω διὰ τοῦ ἁγίου ἐλαίου εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ἀκολουθεῖ ἡ ἐνδυση τοῦ βαπτισθέντος καὶ ἡ εἰσοδὸς τοῦ στο ναό. Ἐκεῖ, ὁ ἐπίσκοπος ἐπιθέτει τὰς χεῖρας στὴν κεφαλὴ τοῦ βαπτισθέντος, ἀναπέμποντας μικρὴ εὐχή, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν πρώτη εὐχολογιακὴ μαρτυρία «εὐχῆς τοῦ Χρίσματος» (μὲ τὴ μεταγενέστερη ὁρολογία, ἐφ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ Χρίσματος ἀλλὰ περὶ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, ἡ ὁποία ὅμως παρέχει τὰ ἴδια ἀποτελέσματα, δηλαδή τις δωρεές τοῦ Ἁγίου Πνεύματος):

«Κύριε ὁ Θεός, ὁ καταξιώσας τούτους ἄφρουν λαβεῖν τῶν ἁμαρτιῶν διὰ τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγ-

γενεσίας, καταξίωσον αὐτοὺς πλησθῆναι Πνεύματος Ἁγίου καὶ κατάπεμψον ἐπ' αὐτοὺς τὴν χάριν σου. Ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν»²³ (μετάφραση ἐκ τοῦ λατινικοῦ).

Ὁ Ἰππόλυτος καταγράφει τὴ λειτουργικὴ πράξι τῆς Ρώμης καί, ἐμμέσως, τῆς Ἀλεξανδρείας. Στὴ μαρτυρία του διαπιστώνουμε ὅτι ὁ πρωτοχριστιανικὸς τρόπος τῆς μεταβαπτισματικῆς μεταδόσεως τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἔχει ἐξελιχθεῖ, ἐφ' ὅσον καταγράφεται καὶ εἰδικὴ εὐχή. Τὸ ἀξιοσημείωτο, ὅμως, εἶναι ὅτι τὸ «ἔλαιον τῆς εὐχαριστίας» συνυφαίνεται μὲ τὴ μετάδοση τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διότι εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπίθεση τῶν χειρῶν, ὁ ἐπίσκοπος ἀλείφει τὴν κεφαλὴ τοῦ βαπτισθέντος μὲ τὸ ἔλαιο, λέγοντας: «Σὲ χρίω διὰ τοῦ ἁγίου ἐλαίου ἐν τῷ παντοδυνάμῳ Θεῷ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι».

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 2ου αἰ., ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης Κορνήλιος ἐξιστορεῖ πρὸς τὸν Φάβιον Ἀντιοχείας τὰ περὶ τοῦ κληνικοῦ βαπτίσματος τοῦ αἵρεσιάρχου Νοβατιανοῦ. Στὴν ἐπιστολὴ του αὐτὴ (τὴν ὁποία μᾶς διέσωσε ὁ Εὐσέβιος Καισαρείας), ὁ Κορνήλιος ἀναφέρει ὅτι ὁ Νοβατιανὸς «δὲν σφραγίσθηκε ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο καί, ἐπομένως, δὲν ἔλαβε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα»²⁴. Ὁ ὅρος τῆς «σφραγίσεως» εἰσάγει στὴ σταδιακὴ ἐμφάνιση τῆς χρίσεως. Τὴν ἴδια ἐποχὴ ὁ Κυπριανὸς ἀναφέρεται σ' αὐτὸν *qui baptisatur ut accepto crismate, id est unctione* (ὁ ὁποῖος βαπτίσθηκε καὶ δέχθηκε τὸ χρίσμα, δηλαδὴ τὴν ἀλειψη)²⁵. Ἡ καινούργια ὁρολογία ἐμφαίνει τὴν ἀρχόμενη λειτουργικὴ ἐξέλιξη, ἐνῶ ἡ ἐπίθεση τῶν χειρῶν μνημονεύεται ἀπὸ τὸν Κυπριανὸ ὡς ὁ τρόπος «λήψεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» ἐκ παραλλήλου μὲ «τὴ χρίση»²⁶ καὶ συνιστᾷ λειτουργικὴ πράξι διακρινόμενη ἀπὸ τὸ Βάπτισμα²⁷. Ἡ προαναφερθεῖσα λειτουργικὴ ἐξέλιξη ἦταν ἐντονότερη στὴ Β. Ἀφρική ἀλλὰ ὀλιγότερο ὁρατὴ στὴ Μ. Ἀσία, ὅπως διαπιστώνουμε ἀπὸ ἐπιστολὴ, τὴν ὁποία ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Κυπριανὸ ὁ σύγχρονός του Φιρμιλιανὸς Καισαρείας ὅταν γράφει ὅτι, «ἡ κάθοδος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ τὸ Βάπτισμα συντελεῖται μὲ τὴ χειροθεσίαν καὶ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Χριστοῦ»²⁸.

(γ) *Ἡ μετὰ τὸν 4ο αἰ. ἐξέλιξη.* Ἀρξαμένου τοῦ 4ου αἰ., παρατηροῦμε ὅτι ἡ ὁρολογία περὶ «χρίσματος» καὶ «σφραγίδος» μαρτυρεῖται ὅλο καὶ περισσότερο σὲ συνάφεια μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ὁ Μ. Ἀθανάσιος τονίζει ὅτι *χρίσμα καὶ σφραγὶς λέγεται καὶ ἔστι τὸ Πνεῦμα*²⁹ ἀλλὰ δὲν παραλείπει νὰ τονίσει ὅτι «διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἐνεργεῖται ἡ ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»³⁰. Τὴν ἴδια ἐποχὴ ὁ Σεραπίων, ἐπίσκοπος Θμουέως, φίλος καὶ συναθλητὴς τοῦ Μ. Ἀθανασίου στὸν κατὰ τῶν αἱρέσεων ἀγῶνα, παραθέτει στὸ Εὐχολόγιό του τὴν εὐχὴ εἰς τὸ χρίσμα ἐν ᾧ *χρίονται οἱ βαπτισθέντες*, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ τὴν εὐχὴ μετὰ τὸ *βαπτισθῆναι καὶ ἀνελθεῖν*. Πρόκειται, ἐπομένως, περὶ τοῦ Χρίσματος ἀμέσως μετὰ τὴν τελευταία ἀνάδυση. Τὸ περιεχόμενο τῆς εὐχῆς ἀποδεικνύει ὅτι, ἡ λειτουργικὴ πράξι περὶ τῆς μεταβαπτισματικῆς παροχῆς τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶχε λάβει σχεδὸν τὴ μορφή, μὲ τὴν ὁποία διήλθε διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἕως τῆς ἐποχῆς μας.

Ἀπὸ τὴν εὐχὴ εἰς τὸ χρίσμα ἀπομονώνουμε τὸ πρὸς τὸ Θεὸ αἶτημα: *Ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων... ἐπικαλούμεθά σε... ἐνεργῆσαι ἐν τῷ χρίσματι τούτῳ ἐνέργειαν θεῖαν καὶ οὐράνιον, ἵνα οἱ βαπτισθέντες καὶ χριόμενοι ἐν αὐτῷ... μέτοχοι γένονται τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἀσφαλισθέντες τῇ σφραγίδι ταύτῃ διαμείνωσιν ἐδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι...*³¹.

Ἀπὸ τὰ μέσα, πλέον, τοῦ 4ου αἰ. πληθαίνουν οἱ περὶ Χρίσματος μαρτυρίες. Ὁ 48ος κανόνας τῆς Συνόδου τῆς Λαοδικείας (περὶ τὸ 360 μ.Χ.) παραγγέλλει ὅτι *δεῖ τοὺς φωτιζομένους μετὰ τὸ βάπτισμα χρίεσθαι χρίσματι ἐπουρανίῳ, καὶ μετόχους εἶναι τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ*³². Μὲ τὸν 7ο κανόνα τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου συμπληρώνεται, πλέον, ἡ τελετουργικὴ εἰκόνα τοῦ Μυστηρίου: μετὰ ἀπὸ τὴν εὐχὴ τοῦ Χρίσματος, τὴν ὁποία παραθέτει ὁ Σεραπίωνας, ὁ 7ος κανὼν καταγράφει καὶ τὴν συγκεκριμένην φράσιν τοῦ ἱερέως κατὰ τὴν χρίση. Θὰ πρέπει, βεβαίως, νὰ τονισθῇ ὅτι, ὁ ἐν λόγῳ κανὼν ἀναφέρεται περὶ τοῦ πῶς δεκτέον τοὺς αἵρετικούς, τοὺς ὁποίους ἡ ἐκκλησία δέχεται σφραγιζομένους ἤτοι χριζομένους, *πρῶτον τῷ ἁγίῳ μύρῳ τὸ τε μέτωπον καὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τὰς ρίνας καὶ τὸ στόμα καὶ τὰ ὦτα. Καὶ σφραγίζοντες αὐτοὺς λέγομεν· Σφραγὶς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου*

ου³³. Ἡ φράση «σφραγίς δωρεᾶς...» μαρτυρεῖται γιὰ πρώτη φορὰ (προκειμένου περὶ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρίσματος) σὲ ἐπιστολὴ ἀγνώστου ἀποστολέως πρὸς τὸν Μαρτύριο Ἀντιοχείας περὶ τὰ μέσα τοῦ 5ου αἰ.³⁴

Ὁ Κύριλλος Ἱεροσολύμων, γράφων περὶ τὰ μέσα τοῦ 4ου αἰ., ἀφιερώνει στὸ Χρῆμα τὴν Γ' Μυσταγωγικὴ Κατήχησή του. Στὸ ἐν λόγω κείμενο, ὁ Κύριλλος ἀναφέρεται στὴν διὰ τοῦ Μύρου χρῆση³⁵, στὸ γεγονός ὅτι τὸ Μύρο εἶναι «ἐνεργητικὸ τῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»³⁶, στὰ διὰ τοῦ μύρου χριόμενα μέλη τοῦ σώματος (τὸ μέτωπο, τὰ ὦτα, τὴν «ἄσφρηση» καὶ τὰ στήθη)³⁷, ἐνῶ τονίζει ὅτι «διὰ τοῦ ἁγίου Χρίσματος καταξιώνεται ὁ βαπτιζόμενος τῆς χριστιανικῆς ιδιότητος»³⁸. Στὴν 18ῃ Κατήχηση πρὸς Φωτιζομένους, ὁ Κύριλλος Ἱεροσολύμων τονίζει ὅτι τὸ Μύρο εἶναι «ἡ σφραγίδα τῆς κοινωνίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»³⁹.

Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 4ου αἰ., φαίνεται ὅτι τὸ Χρῆμα διαμορφώνεται εὐχολογιακῶς. Ἀδιάσειστο μάρτυρα τοῦ γεγονότος αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὸ σημαντικότερο λειτουργικὸ κείμενο τῶν τεσσάρων πρώτων αἰώνων, οἱ Ἀποστολικὲς Διαταγές, ἔργο συμπληρτὴ στὴ Συρία, τέλη τοῦ 4ου αἰ. Τὸ ἐν λόγω κείμενο ὄχι μόνον μαρτυρεῖ ὅτι, μετὰ τὴν τριπλὴ κατάδυση καὶ ἀνάδυση ὁ ἐπίσκοπος χριέτω τοὺς βαπτισθέντας τῷ μύρῳ⁴⁰, ἀλλὰ διασώζει εὐχὴ μετὰ τὴν διὰ τοῦ Μύρου μεταβαπτισματικὴ χρῆση:

*Κύριε ὁ Θεὸς ὁ ἀγέννητος καὶ ἀδέσποτος, ὁ τῶν ὄλων Κύριος, ὁ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως τοῦ εὐαγγελίου ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι εὖοσμον παρασχόμενος· σὺ καὶ νῦν τοῦτο τὸ μῦρον δὸς ἐνεργῆς γενέσθαι ἐπὶ τῷ βαπτιζομένῳ, ὥστε βέβαιον καὶ πάγιον ἐν αὐτῷ τὴν εὐωδίαν μεῖναι τοῦ Χριστοῦ σου καὶ συναποθανόντα αὐτὸν συναναστῆναι καὶ συζῆσαι αὐτῷ*⁴¹.

Ἀπὸ διακεκριμένους ἐρευνητὲς τῆς χριστιανικῆς λατρείας (ὅπως ὁ G. Kretschmar καὶ ὁ αἰμνηστος Π. Τρεμπέλας) διατυπώθηκε ἡ ἄποψη ὅτι περὶ τὰ τέλη τοῦ 4ου αἰ. σημειώνεται σοβαρὸ κενὸ στὶς περὶ τοῦ Χρίσματος μαρτυρίες. Πρόκειται περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος σιγῆς τοῦ ἁγ. Ἰ. Χρυσόστομου⁴², ὁ ὁποῖος χρησιμοποιοῖ μὲν τὸν ὄρο «χρῆμα» –ἀλλὰ περὶ τῆς προβαπτισματικῆς χρῆσεως⁴³– καὶ ἀναφέρεται σὲ «πνευματικὸ μῦρο»⁴⁴, οὐδὲν ὅμως ἀναφέρει περὶ μεταβαπτισματικῆς χρῆ-

σεως ὡς παρεχούσης τὴ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Φρονοῦμε ὅτι ἡ διαπίστωση αὕτη δὲν πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ὡς τελεσίδικη καὶ τοῦτο διότι ὁ ἱ. Χρυσόστομος, στὴν 1ῃ ὁμιλία του στὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, διακρίνει μεταξὺ «Βαπτίσματος τοῦ ὕδατος» καὶ «Βαπτίσματος τοῦ Πνεύματος»⁴⁵, ἐνῶ καὶ στὸ *Υπόμνημα τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς* (τὸ ὁποῖο συντάχθηκε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀρχιεπισκοπίας του στὴν Κωνσταντινούπολη), ἀναφέρεται στὸ Βάπτισμα ὡς «μετοχὴ στὸ Ἅγιο Πνεῦμα»⁴⁶. Τὸ σημαντικότερο, ὅμως, εἶναι ὅτι στὸ ἴδιο *Υπόμνημα* ἀναφέρεται στὴν «προδρομικὴ» πράξη τοῦ Χρίσματος, δηλαδὴ στὴ ἐπίθεση τῶν χειρῶν⁴⁷.

Φαίνεται ὅτι ἡ λειτουργικὴ παράδοση τῆς συριακῆς ἐκκλησίας δὲν προέβλεπε μεταβαπτισματικὴ χρῆση, στὸ γεγονός δὲ αὐτὸ ὀφείλεται ἢ σιγῇ τοῦ Χρυσόστομου καθὼς καὶ τὸ ὅτι ὁ ἱ. Πατὴρ δὲν ἐγκαινίασε κάποια σχετικὴ παράδοση στὴν Κωνσταντινούπολη, ἐφ' ὅσον οὔτε στὴν περὶ Βαπτίσματος «Μυσταγωγία» τοῦ Πρόκλου Κωνσταντινουπόλεως γίνεται ἀναφορὰ στὸ Χρῆμα. Ὁ ἑλληνόφωνος συριακὸς χῶρος υἱοθετεῖ τὸ μεταβαπτισματικὸ Χρῆμα ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 4ου – ἀρχῆς τοῦ 5ου αἰ., κυρίως διὰ τοῦ 7ου βιβλίου τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν, τὸ ὁποῖο θεωρεῖται ἱεροσολυμιτικῆς προελεύσεως (συνήθως ἀποκαλεῖται ὡς «ἰουδαιοχριστιανικὸ εὐχολόγιο»). Στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο τῆς Συρίας, ὅμως, οἱ βαρυσήμαντες μαρτυρίες περὶ υἱοθετήσεως τοῦ Χρίσματος προέρχονται ἀπὸ τὸ Θεόδωρο Μοψουεστίας καὶ τὸ ψευδοαρεοπαγικὸ ἔργο *Περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας*.

Ὁ Θεόδωρος Μοψουεστίας ἀναφέρει ὅτι, ἀμέσως μετὰ τὴν ἔνδυση τοῦ βαπτισθέντος «μὲ λαμπρὰ ἐνδύματα», ὁ ἐπίσκοπος τὸν χρίει στὸ μέτωπο λέγοντας: «Χρίεται ὁ δεῖνα στὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»⁴⁸. Ὁ Θεόδωρος προσθέτει ὅτι, διὰ τοῦ Χρίσματος αὐτοῦ «ὁ Πατέρας, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα κατοικοῦν πλέον στὸ βαπτιζόμενο»⁴⁹. Ἀλλὰ καὶ στὸ *Περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας*, ὁ περὶ τὰ τέλη τοῦ 5ου αἰ. ἀντιοχεανὸς συγγραφέας ἀναφέρει ὅτι, μετὰ τὴν ἔνδυση ὁ ἱεράρχης σφραγίζει τὸν βαπτισθέντα «μὲ τὸ θεουργικότετο μῦρο καὶ τὸν ἀνακη-

ρύνει μέτοχο τῆς ἱεροτελεστικῆς εὐχαριστίας»⁵⁰. Τὸ μύρο αὐτὸ καθαγιάζεται κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας μετὰ τὰ ἀναγνώσματα καὶ ἐνῶ οἱ παριστάμενοι ψάλλουν τὸ «Ἀλληλούϊα»· ὁ συγγραφέας, ὅμως, δὲν παραθέτει τὸ κείμενο τῆς καθγιαστικῆς εὐχῆς τοῦ Μύρου, τὸ ὁποῖο (ὅπως τὸ νίζει) χρησιμοποιεῖται πρὸς πᾶσαν σχεδὸν ἱερατικὴν τελεσιουργίαν (Δ', β). Ἄλλωστε, περὶ τοῦ καθγιασμοῦ τοῦ Μύρου τὸ *Περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας* ἔργο φαίνεται ὅτι ἀναπλάθει τὴν πρώτη ἐπὶ τοῦ θέματος μαρτυρία: τὸν καθγιασμό τοῦ μύρου κατὰ τὴν ἀρχιερατικὴν λειτουργίαν τῆς Μ. Πέμπτης ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀντισχείας Πέτρου τοῦ Κναφέως (5ο αἰ.)⁵¹.

Δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν περὶ Χρίσματος ἐξέλιξη ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 4ου αἰ. καὶ ἐξῆς, χωρὶς σύντομη ἀναφορὰ σὲ σημαντικὲς μαρτυρίες τοῦ Ἀμβροσίου Μεδιολάνων περὶ χρίσματος διὰ τοῦ μύρου ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου λέγοντος: «Ὁ Θεὸς ὁ Παντοδύναμος, ὁ ἀνακαινίσας σὲ δι' ὕδατος καὶ Πνεύματος καὶ συγχωρήσας τὰς ἁμαρτίας σου, Αὐτὸς χρίει σὲ εἰς ζωὴν αἰώνιον» (μετάφραση ἐκ τοῦ λατινικοῦ)⁵². τὴν μαρτυρία τοῦ Αὐγουστίνου ὅτι ἓνα παιδί «βαπτίσθηκε, ἀγιάστηκε, χρίστηκε καὶ δέχθηκε τὴν ἐπίθεση τῶν χειρῶν»⁵³. τὴν μαρτυρία τοῦ Ἰννοκεντίου Α' (ἀρχὲς τοῦ 5ου αἰ.) περὶ «σφραγίσσεως» (consignare) τοῦ μετώπου τοῦ βαπτισθέντος ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου»⁵⁴ καθὼς καὶ τὴν ὀλίγο μεταγενέστερη τοῦ Θεοδώρητου Κύρου ὅτι, οἱ βαπτισθέντες δέχονται «τὸ χρίσμα», πού εἶναι «ἡ βασιλικὴ σφραγίδα τοῦ πνευματικοῦ μύρου»⁵⁵. Στὸ χωρὶς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, πάντως, εἶναι ἀπορίας ἄξιον τὸ γεγονὸς ὅτι, ἐνῶ ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρχε ἐνότητα Βαπτίσματος καὶ Χρίσματος [στὶς ἀρχὲς τοῦ 4ου αἰ. ὁ πᾶπας Μελχιάδης (311-314) γράφει ὅτι «τὸ Βάπτισμα καὶ τὸ Χρίσμα εἶναι τόσο στενῶς συνδεδεμένα, ὥστε δὲν δύναται τὸ ἓνα νὰ τελειωθεί χωρὶς τὸ ἄλλο»⁵⁶], τὸ 13ο αἰ. τὸ Χρίσμα ἀποκόπηκε ἀπὸ τὸ Βάπτισμα καὶ τελεῖται ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου σὲ ἡλικία 12-14 ἐτῶν. Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, ἄλλωστε, ἔχει ταυτίσει τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ ἐπισκόπου, ὅπως μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Ι. Φωτίου πρὸς τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, διότι «ἀνεμύρωσαν ἐν Βουλγαρίᾳ τινὰς ὑπὸ πρεσβυτέ-

ρων μύρῳ χρισθέντας»⁵⁷.

Β) Σύντομη ἀναφορὰ στὴ θεολογία τοῦ Μυστηρίου

Θέλοντας νὰ διατυπώσουμε κατὰ τρόπο σύντομο καὶ περιεκτικὸ τὴν περὶ Χρίσματος θεολογία, καταφεύγουμε σὲ τρεῖς μεγάλους ἱερούς συγγραφείς καὶ θεολόγους τῆς λατρείας: τὸν Κύριλλο Ἱεροσολύμων, τὸ Συμεὼν Θεσσαλονίκης καὶ τὸ Νικόλαο Καβάσιλα.

Ὁ ἁγ. Κύριλλος Ἱεροσολύμων τονίζει ὅτι καταχρίομεθα μύρῳ κατὰ τὸν καιρὸν μάλιστα τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, σύμβολον τοῦ μεταλαβεῖν ἁγίου Πνεύματος, τὸ χρίσμα ποιούμενοι⁵⁸. Κατὰ τὸν ἁγ. Συμεὼν Θεσσαλονίκης, τὸ χρίσμα τὴν σφραγίδα τὴν πρώτην καὶ τὸ κατ' εἰκόνα ἐντίθησιν, ὅπερ διὰ παρακοὴν ἀπωλέσαμεν· ἔτι δὲ καὶ τὴν χάριν, ἣν ἐν τῇ ψυχῇ τῇ θεῖᾳ ἐμπνεύσει ἐλάβομεν. Διὸ καὶ τὴν τοῦ Πνεύματος φέρει δύναμιν, καὶ τὴν εὐωδίαν αὐτοῦ πλουτεῖ, καὶ σημειώσις Χριστοῦ ἐστὶ καὶ σφραγίς⁵⁹. Ὁ Νικόλαος Καβάσιλας γράφει ὅτι, αὐτὸ τὸ χρίσμα εἶναι «σημεῖο τοῦ Χρίσματος τοῦ Χριστοῦ», ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι «εἰσερχόμεστε σὲ μία νέα θεανθρώπινη ζωὴ, τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος, τὴ μία ζωὴ τῆς ἁγίας Τριάδος, τὴν ἀληθινὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας»⁶⁰. Ἔτσι (θὰ συμπληρώσει ὁ κάλαμος τοῦ Συμεὼν Θεσσαλονίκης), «ὁ ἄνθρωπος ἀποκαθίσταται στὴν ἀληθινὴν του φύσιν ὡς εἰκόνα Θεοῦ· γίνεται πνευματικὸς καὶ κεχαριτωμένος»⁶¹.

Αὕτῃ εἶναι ἡ «κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Β' Κορ. 13, 13). Ὁ ἁγ. Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ τονίζει ὅτι «σκοπὸς τῆς χριστιανικῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἀναζήτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» καὶ προσθέτει ὅτι «ὅταν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα κατεβαίνει στὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν σκιάζει μὲ τὴν πληρότητα τῆς ἐκχύσεώς του, τότε ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ ξεχειλίζει ἀπὸ ἀνείπωτη χαρὰ γιατί τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ περιγράφεται ὡς «δικαιοσύνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ» (Ρωμ. 14, 17).

Ἡ συμμετοχὴ μας στὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος εἶναι, ὄντως, ἡ μεγαλύτερη «δωρεὰ» σ' ἐμᾶς. Ὁ ἀείμνηστος π. Ἀ. Σμέμαν ἔγραφε ὅτι «τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μὲ τὴν κατὰ τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος σφραγίδα Του, μᾶς μεταβάλλει ἀληθινὰ καὶ μᾶς χειροτονεῖ σ' αὐτὸ πού ὁ Θεὸς προαιώνια θέλει νὰ

εΐμαστε, ἀποκαλύπτοντας τὴν ἀληθινὴ προσωπικότητά μας καὶ τὸ μοναδικό μας πλήρωμα»⁶². Ὁ Χριστιανὸς ποὺ ἔλαβε, κατὰ τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος, τὴ «σφραγίδα τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», καλεῖται νὰ ζήσει ἐν Πνεύματι, δηλαδή νὰ ἀγωνισθεῖ γιὰ τὴν πραγμάτωση τῶν αἰτημάτων ποὺ διατυπώνονται στὴν εὐχὴ τοῦ μύρου: *Φύλαξον αὐτὸν ἐν τῷ σῶ ἁγιασμῷ, βεβαίωσον ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ρῦσαι ἀπὸ τοῦ πονηροῦ καὶ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ καὶ τῷ σωτηρίῳ σου φόβῳ ἐν ἀγνείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ διατήρησον*.

Ὁ βαπτισμένος λαμβάνει –μὲ τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος– ἓνα θησαυρό. Κάποτε ὑπῆρχαν τὰ «μαρσούπια», ἐντὸς τῶν ὁποίων τοποθετοῦντο αἱ βασιλικοὶ θησαυροὶ καί, ἀκολουθῶς, σφραγίζονταν. Στὴν Ὁμολογία του, ὁ Μητροφάνης Κριτόπουλος δανεῖζεται τὴν εἰκόνα τῶν «μαρσούπιων» καὶ γράφει: *τὸ βάπτισμα, ὅπερ ἐστὶ μέγιστος καὶ βασιλικώτατος θησαυρός, μετὰ τὸ ἐπενεχθῆναι τοῖς βαπτισθεῖσιν, ὥσπερ μαρσούποις εὐθὺς ἐπιτίθησι τὸ ἅγ. Μύρον, ὥσπερ τινὰ βασιλικὴν σφραγίδα, φόβον ἅμα καὶ ἀπειλὴν ἐπάγουσαν τοῖς κοινοῖς ἐχθροῖς, τοῖς τὸν βασιλικὸν θησαυρὸν λυμάναι πειρωμένοις*⁶³.

Ἐνας σύγχρονος ὀρθόδοξος θεολόγος τονίζει ὅτι, «τὸ νερὸ περιβάλλει τὸ βαπτιζόμενο ἐξωτερικά, ἐσωτερικά ὅμως τὸ Ἅγιο Πνεῦμα βαπτίζει τὴν ψυχὴ. Ὅπως ἡ φωτιὰ εἰσδύει στὸ σίδηρο καὶ τὸ ἀλλοιώνει, ἔτσι καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἰσέρχεται στὰ ἐνδότερα τῆς ψυχῆς καὶ τὴ μεταμορφώνει. Σφραγίζει τὴν ψυχὴ, κινεῖ τὸν ἄνθρωπο στὸ ἀγαθὸ καὶ τὸ σωτηριῶδες»⁶⁴.

Ἡ περὶ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρίσματος θεολογία περιέχει πολλὰ καὶ ποικίλες πτυχές. Ὁ χρόνος δὲν ἐπιτρέπει ἐκτενέστερη ἀναφορὰ σ' αὐτές καί, κυρίως, στὴν περὶ τῆς «σφραγίδος» θεολογία. Τὰ σημαντικότερα, πάντως, ἀπὸ τὰ θεολογικά αὐτὰ στοιχεῖα ἐπιβάλλεται νὰ περιληφθοῦν στὴ λειτουργικὴ ἀγωγή τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποία ὅλοι ὁραματιζόμαστε.

Γ) Τελετουργικὰ ζητήματα

(α) Τὸ πρῶτο θέμα ἀφορᾷ στὴν περίπτωση τοῦ ἀποκαλουμένου «Βαπτίσματος τῶν κλινικῶν». Εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους ὅτι, τὸ Βάπτισμα αὐτὸ θε-

ωρεῖται ἔγκυρο ἂν καὶ δὲν τελέσθηκε τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος. Τὸ 1801, ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοσίθεος γράφει περὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ πρὸς τὸν Καθολικὸ Κάτω Ἰβηρίας Γρηγόριον τὰ ἑξῆς: «Ὅποιος βαπτισθῇ μέσα εἰς τὸ νερόν, ἐκεῖνος εἶναι χριστιανὸς καὶ πρέπει καὶ νὰ μυρωθῇ, ὅτι τὸ ἅγιον Μύρον εἶναι σφραγὶς τῆς πίστεως. Ἐὰν δὲ καὶ τύχη καὶ ἀποθάνῃ καὶ δὲν μυρωθῇ, πάλιν χριστιανὸς ἀποθνήσκει»⁶⁵.

Ἐὰν τὸ βρέφος, τὸ ὁποῖο βαπτίσθηκε κατ' ἀνάγκην ἀπὸ κάποιο λαϊκὸ, ἐπιζήσει, τότε (ὅπως τονίζει ὁ Νικηφόρος Κων/πόλεως ὁ Ὁμολογητὴς) οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες ὁρίζουσιν, ἵνα ὁ ἱερεὺς ἐκτελέσῃ πᾶσαν τὴν ἱερὰν τοῦ βαπτίσματος ἀκολουθίαν ἐπὶ τοῦ βαπτισθέντος ἐκεῖνον βρέφους, ἐκτὸς τῶν τριῶν καταδύσεων καὶ τῆς ἐπικλήσεως τῆς Ἁγίας Τριάδος⁶⁶. Φυσικά, στὴν ἀκολουθία αὕτη τελεῖται κανονικῶς τὸ Χρίσμα. Στὴ περίπτωσιν, ἐπίσης, κατὰ τὴν ὁποία ἡ ἀκολουθία τοῦ Βαπτίσματος διακοπεῖ πρὸ τοῦ Χρίσματος, τότε τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος τελεῖται κατὰ τὴ Βάπτισιν ἑνὸς ἄλλου βρέφους⁶⁷.

(β) Μικρὴ ἀναφορὰ ἐπιβάλλεται περὶ τοῦ τρόπου τῆς χρίσεως. Σὲ παλαιὰ χειρόγραφα εὐχολόγια καθορίζεται ἰδιαίτερη φράση κατὰ τὴ χρῆσιν ἐκάστου μέλους (παραθέτουμε μία ἀπὸ τίς διατάξεις αὐτές): *Καὶ χρίει ὁ ἱερεὺς τῷ ἁγίῳ Μύρῳ τοὺς βαπτισθέντας, ποιῶν τοῦ στανροῦ τὸν τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ λέγων· Σφραγὶς δωρεᾶς Πνεύματος Ἁγίου· καὶ ἐπὶ τοὺς μνητῆρας λέγων· Χρίσμα ἀρραβῶνος βασιλείας οὐρανῶν· καὶ ἐπὶ τὰς ἀκοὰς λέγων· Χρίσμα μετοχῆς ζωῆς ἀθανάτου· καὶ ἐπὶ τὰ μετὰφρενα λέγων· Πλήρωμα δωρεᾶς Πνεύματος Ἁγίου· καὶ ἔξωθεν τῶν χειρῶν λέγων· Θῶραξ πίστεως καὶ ἀληθείας καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας λέγων· βάσις θείας ὁδοῦ καὶ χρίσμα δωρεᾶς Πνεύματος Ἁγίου*⁶⁸.

Μὲ ἀφορμὴ τίς μαρτυρίες τῆς χειρογράφου εὐχολογιακῆς παραδόσεως περὶ τοῦ τρόπου τῆς χρίσεως, θέτουμε πρὸς εὐρύτερο προβληματισμὸ τὸ θέμα τοῦ τρόπου τῆς χρίσεως στὴ σύγχρονη λειτουργικὴ πράξη. Τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος, βεβαίως, εἶναι –ἀπὸ πλευρᾶς τελετουργικῆς– τὸ χρονικῶς συντομότερο· τὸ γεγονός, ὅμως, αὐτὸ δὲν θὰ πρέπει νὰ ὑπαγορεύει τὴν τέλεσή του κατὰ τρόπο βιαστικὸ καὶ πλημμελῆ. Ἡ στενὴ σχέση τοῦ Μυ-

στηρίου τοῦ Χρισματος μετὰ τὸ Βάπτισμα περιεμπό-
δισε τὴ διαμόρφωση αὐτοτελοῦς ἀκολουθίας.
Ἐπάρχουν διατάξεις κάποιων χειρογράφων εὐχο-
λογίων, σύμφωνα μετὰ τις ὁποῖες μετὰ τῆς ἐξόδου
τοῦ νεοφωτίστου ἀπὸ τὴν κολυμβήθρα καὶ τῆς χρί-
σεως μετὰ τὸ ἅγιο Μύρο παρενεβάλοντο εἰρηνικά
καὶ μικρὰ συναπτή, κατὰ τὴν ὁποία ἀνεγινώσκετο
ἡ εὐχή τοῦ Μύρου καὶ ἐπακολουθοῦσε ἡ χρίσις⁶⁹.
Ἡ συναπτή αὕτη προσέδιδε κάποια αὐτοτέλεια
στὴν τελετὴ τῆς χρίσεως. Τὰ δεδομένα αὐτὰ θὰ
πρέπει νὰ λειτουργήσουν ὡς ἀντιστάθμισμα στὴν
ἀξιόμιμνη αἴσθηση, ὅτι τὸ Μυστήριον τοῦ Χρί-
σματος ἀποτελεῖ μικρὴ τελετουργικὴ παρένθεση
στὴν ὅλη βαπτισματικὴ διαδικασία.

(γ) Ὀλίγα ἄς ἀναφερθοῦν καὶ περὶ τῆς προσθή-
κης ἐλαίου στὸ μυροδοχεῖο. Ὁ καθ. Ἰ. Φουντούλης
ἔχει, στὸ παρελθόν, καταγράψει κάποιες πηγές
τῶν νεωτέρων χρόνων, σύμφωνα μετὰ τις ὁποῖες τό-
σον ἡ παλαιότερη ὅσον καὶ ἡ νεότερη λειτουργικὴ
πράξις γνωρίζει κατ' οἰκονομίαν τὴν προσθήκη
ἐλαίου στὸ ἅγιό Μύρο γιὰ τὴν ἐπαύξησή του. Ὁ
ἅγ. Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης κρίνει τὴ συνήθεια
αὐτὴ ὡς «ἀτοπώτατη».

Δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε ὅτι τὸ ἅγιο Μύρο
εἶναι ἄρωματικὴ ὕλη ποὺ συμβολίζει τὴν εὐωδία
τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποία πρέπει νὰ ἀποπνέει ὁ βα-
πτιζόμενος. Ἡ διαρκὴς προσθήκη ἐλαίου συντελεῖ
στὸ νὰ χάσει τὸ ἅγιο Μύρο τὴν εὐωδία του καὶ ἡ
διατήρησή του ἐπὶ μακρὸ χρονικὸ διάστημα ἀλλοι-
ώνει τὴ σύνθεσή του. Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, εἶναι
ἐπιβεβλημένο νὰ ἐπαναλάβουμε τοὺς λόγους τοῦ
προαναφερθέντος ἁγ. Νικοδήμου πρὸς τοὺς ἐπι-
σκόπους καὶ ἱερεῖς τῆς ἐποχῆς του: «ὅθεν παρακα-
λοῦμεν... δι' ἀγάπην Θεοῦ, νὰ φροντίζουν νὰ
ἔχουν ἅγιον μύρον πλούσιον εἰς τὰς ἐνορίας καὶ
ἐπαρχίας των, διότι ἀφήνοντες τοὺς Χριστιανοὺς
χωρὶς μύρου ἢ χρίοντες αὐτοὺς μετὰ ἔλαιον καὶ μετὰ
μύρον ὅχι ἁρμόδιον ἁμαρτάνουσι θανασίμως»⁷⁰.

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι καὶ σεβαστοὶ
Πατέρες,

Τὸ Χρῖσμα εἶναι ὁ καθαγιασμός ὃχι μόνο τῆς
ψυχῆς, ἀλλὰ ὁλόκληρου τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος
γίνεται, πλέον, ναὸς τοῦ Θεοῦ. Χριόμενος διὰ τοῦ
ἁγίου Μύρου, ὁ ἄνθρωπος εἰσέρχεται στὴν πληρό-
τητα τῆς θεϊκῆς δημιουργίας καὶ ἡ ζωὴ του γίνεται,
στὸ ἐξῆς, μία λειτουργία. Εὐχηθεῖτε, Μακαριώτα-

τε, οἱ ἐργάτες τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου, κληρι-
κοὶ καὶ λαϊκοί, νὰ διατηρήσουμε –μετὰ τὴ Χάρη τοῦ
Θεοῦ καὶ δι' ἀγώνων πνευματικῶν– ἀμόλυντη τὴ
σφραγίδα τῶν δωρεῶν ποὺ ἐλάβαμε κατὰ τὸ Μυ-
στήριον τοῦ Χρισματος μας, ὥστε νὰ διδάξουμε
«ἔργῳ καὶ λόγῳ» τοὺς ἀδελφούς μας τὴ μεγάλη
ἀλήθεια ποὺ νοσηματοδοτεῖ τὴ χριστιανικὴ μας
ὑπαρξί: ὅτι ὁ Θεὸς (κατὰ τὸν λόγο τοῦ ἁπ. Παύ-
λου) εἶναι ὁ χρίσας ἡμᾶς, ὁ καὶ σφραγισάμενος
ἡμᾶς καὶ δούς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν
ταῖς καρδίαις ἡμῶν (Β' Κορ. 1, 21, 22).

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Πρ. 2, 38.
2. Πρ. 19, 5-6.
3. Πρ. 10, 38.
4. Ἰω. 1, 32/Πρβλ. Μτ. 3, 16/1, 9/Λκ. 3, 22.
5. Πρ. 10, 44.
6. Πρ. 10, 47.
7. Ἰω. 3, 5.
8. PG 1, 680A καὶ 1045B.
9. Ἐλεγχος ψευδωνύμου γνώσεως Α', XXI, 3 καὶ 4, BE-
ΠΕΣ 5, σ. 138 (41) καὶ 139 (5-6).
10. Ἐκ τῶν Θεοδότου ἐπιτομαί, BEΠΕΣ 8, σ. 335 (31).
11. Κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων ἔλεγχος Ε, 7 καὶ Ε, 9
BEΠΕΣ 5, 248 (26) καὶ 261 (9).
12. De baptismo VII, 1 CCSL, τόμ. 1, σ. 282.
13. Στὸ ἴδιο, σ. 283.
14. Πρὸς Αὐτόλυνκον Α, 12, BEΠΕΣ 5, σσ. 18(35) -
19(3).
15. Βλ. τις σχετικὲς συζητήσεις ἐν F. J. DÖLGER, Das
Sakrament der Firmung, historische - dogmatisch darge-
stellt, Wien 1906, σ. 6 (Theologische Studien der Leo -
Gesellschaft 15) / J. COPPENS, L' imposition des mains et
les rites connexes dans le Nouveau Testament et dans l'
Eglise ancienne, Paris 1925, σ. 325 / B. WELTE, Die
postbaptismale Salbung, Freiburg im Br. 1939, σ. 21.
16. Παιδαγωγὸς Α, XII, BEΠΕΣ 7, σ. 126 (6-7).
17. Στωματεῖς Β, III, BEΠΕΣ 7, σ. 311 (15).
18. Τίς ὁ σφζόμενος πλούσιος, BEΠΕΣ 8, σ. 372 (27-29).
19. De baptismo 8, PL 1, 1207.
20. De praescriptione haereticorum XL, 4 CCSL τόμ. 1,
σ. 220.
21. De resurrectione mortuorum VIII, 3 CCSL, τόμ. 2, σ.
931.
22. Εἰς τὸν Δανιὴλ Α, XVI, BEΠΕΣ, 6, σ. 31-32 Πρβλ.
καὶ Περὶ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἀντιχρίστου, LIX, BEΠΕΣ 6, σ.
218 (2).
23. Ἀποστολικὴ Παράδοσις 21, ἔκδ. B. BOTTE, La

Tradition Apostolique de Saint Hippolyte, Münster West., Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung, 1962, σ. 52 (Liturgiewissenschaftliche Quellen und Forschungen 39).

24. Εὐσεβίου, Ἑκκλησιαστική ἱστορία, ΣΤ, 43, 14έ., ΒΕΠΕΣ 19, σ. 381, 4.

25. Epistula LXX, 2, CSEL III (II), σ. 768 (13).

26. Epistula LXXIII, 6, 2, CSEL III (II), σ. 783 (9).

27. Epistula LXXIV, 4, PL 3, 1124.

28. Παρὰ Κυπριανῶ Epistula LXXV, 18, CSEL III (II), σ. 822.

29. Ἐπιστολή πρὸς Σεραπίωνα περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος 3, ΒΕΠΕΣ 3, σ. 129 (18).

30. Στὸ ἴδιο, Ἀποσπάσματα, ΒΕΠΕΣ 33, σ. 186 (7, 13).

31. Εὐχή ΚΕ (16), ΒΕΠΕΣ 43, σ. 81 (24) - 82 (4).

32. Α. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ, Οἱ ἱεροὶ Κανόνες, Ἀθήναι 1949, σ. 205.

33. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ, σ. 38.

34. Τὸ κείμενο παραθέτει ὁ F. J. DÖLGER, Sphragis, Paderborn 1911, σ. 185, σημ. 4.

35. Κατήχηση Μυσταγωγική Γ, Β', ΒΕΠΕΣ 39, σ. 253 (35 - 36).

36. Στὸ ἴδιο, Γ, σ. 254 (4-5).

37. Στὸ ἴδιο, Δ', σ. 254 (9-23).

38. Στὸ ἴδιο, Ε', σ. 254 (24-25).

39. ΛΓ, σ. 245 (16-17).

40. Γ, XVI, 4, ἔκδ. M. METZGER ἐν Sources Chrétiennes 329 (1986), σ. 158 (28-29).

41. Ὁπ. π., Sources Chrétiennes 336 (1987), σ. 69.

42. Βλ. G. KRETSCHMAR, «Nouvelles recherches sur l' initiation chrétienne», La Maison Dieu 132 (1977), σ. 13 / Π. ΤΡΕΜΠΕΛΑ, Λειτουργικοὶ τύποι Αἰγύπτου καὶ Ἀνατολῆς (Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Χριστιανικῆς λατρείας), Ἀθήναι, Ἀποστολικὴ Διακονία, 1961, σ. 274-275.

43. Βαπτισματικὴ Κατήχηση IB', 10, ΕΠ.Ε, Χρυσόστομου ἔργα, τόμ. 30, Θεσ/νίκη, 1987, σ. 614 (6-7).

44. Βαπτισματικὴ Κατήχηση Β', 22, ἔκδ. A. WENGER, Sources Chrétiennes, 50bis, 1970, σ. 145.

45. Εἰς τὰς Πράξεις, Ὁμιλία Α', 5, Ε.Π.Ε., Χρυσόστομου ἔργα, 15, σ. 40 (19-27).

46. Εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους, Ὁμιλία Θ', 2, Ε.Π.Ε., Χρυσόστομου ἔργα, 24, σ. 432 (19-21, 24-26).

47. ΣΤὸ ἴδιο, σ. 432 (11-13).

48. Ὁμιλία 14η (3η περὶ τοῦ Βαπτίσματος), Εἰσαγωγικὸ τμήμα, ἔκδ. R. TONNEAU - R. DEVREESSE, Les home-

lies Catéchétiques de Theodore de Mopsueste (Reproduction phototypique de Mr. Mingana Syr, 561), Città del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana, MDCCCCLXIX, σ. 403 (Studi e Testi 145).

49. Στὸ ἴδιο, § 26, σ. 445.

50. Β', β', 7, ἔκδ. Φιλοκαλία τῶν Νηπτικῶν καὶ ἀσκητικῶν 3, Θεσσαλονίκη 1986, σ. 354 (5-8).

51. PG 86, 208-209.

52. De Sacramentis II, 24, ἔκδ. B. BOTTE, Sources Chrétiennes 25bis, σ. 88.

53. Sermo 324, PL 38, 1447.

54. Epistula à Decentius Gubbiensis, ἔκδ. R. CABIÉ, Lettre du pape Innocent Ier à Decentius de Cubbio, Louvain, Publications universitaires, σσ. 22-24.

55. Ἑρμηνεία εἰς τὸ Ἰσάμα Ἰσμάτων ΙΑ, Α, β', PG 81, 60C.

56. Κείμενο ἐν ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΟΥ, Τὰ Μυστήρια ..., σ. 83.

57. Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἀρχιερατικούς θρόνους, PG 102, 725.

58. Ἐξηγήσεις ὑπομνηματικὴ εἰς τὸν Προφήτην Ἡσαΐαν, PG 70, 561.

59. PG 155, 177.

60. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, λόγος Β', ἔκδ. Π. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ, Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν νηπτικῶν καὶ ἀσκητικῶν, Θεσσαλονίκη 1979, σ. 324.

61. PG 155, 248 A.

62. Ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, σ. 152.

63. Ὁμολογία 8, παρὰ Μεσολωρᾶ, Συμβολικὴ, τ. Α', σ. 321.

64. Ι. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, «Ἡ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων περὶ βαπτίσματος», Γρηγόριος Παλαμᾶς ΞΕ (1982), σ. 121.

65. Ἀρχ. Καλλινίκου ΔΕΛΙΚΑΝΗ, Πατριαρχικά ἔγγραφα, τόμ. Γ, Κων/πολις, Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον, 1905, σ. 210.

66. ΡΑΛΛΗ - ΠΟΤΛΗ, Σύνταγμα..., σ. 431.

67. Π. ΜΕΝΕΒΙΣΟΓΛΟΥ, σ. 204.

68. ΔΙΜΙΤΡΙΕΦΚΙ, Εὐχολόγια, σ. 235, 236.

69. ΕΒΕ 662, 12-14ος αἰ. / ΕΒΕ 664, 15ος αἰ. / Σινᾶ 959, 11ος αἰ. / Σινᾶ 973, 11ος - 12ος αἰ. Βλ. καὶ Π. ΤΡΕΜΠΕΛΑ, Μ. Εὐχολόγιον, τόμ. Α', σ. 6, 7 καὶ 303.

70. Πηδάλιον, Ζάκυνθος 18643, σ. 467.

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ
- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ
- ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
- ΔΙΑΦΟΡΑ

Τὸ ἄρθρον τῆς Συντάξεως

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ

Ἡ ἐπικαιρότης καὶ ἡ σκοπιμότης τοῦ ἁρθρου μας, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος τῆς “Ἐκκλησίας” (Ἀπρίλιος 2000) καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὰς σχέσεις Ὁρθοδοξίας καὶ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἔγιναν φανε-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
 Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
 Ἀθηνῶν, Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς
 Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

ραι ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ἐν τῷ ἁρθρῳ αὐτῷ συνοπτικῶς ἐπισημαινόμενα ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀπὸ 4ης μέχρι 8ης Μαΐου ἐ. ἔ. συγκληθέντος Διεθνoῦς Ὁρθοδόξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, τὸ ὁποῖον, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Ἰωβηλαίου Ἔτους 2000, ὠργανώθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐξέτασιν διαφόρων ἐπὶ μέρους πτυχῶν τοῦ κεντρικοῦ θέματος: «Ὁρθοδοξία 2000: Παρελθόν, Παρόν, Μέλλον».

Περὶ τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων Ὁρθοδοξίας καὶ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἡσχολήθησαν κυρίως ὑπὸ διαφόρους ὀπτικὰς γωνίας αἱ κατὰ τὴν διάρκειαν δύο εἰδικῶν συνεδριῶν γινόμεναι ἐμπεριστατωμέναι καὶ ἐξαίρετοι εἰσηγήσεις –κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐκφωνήσεως– ἀφ’ ἑνὸς τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὸ σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Σεβ. Μητροπολίτου Γέροντος Ἐφέσου κ. Χρυσοστόμου, ἀναπτύξαντος τὸ θέμα «Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ ὁ λοιπὸς χριστιανικὸς κόσμος», ἀφ’ ἑτέρου τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας Σεβ. Μητροπολίτου Καρθαγένης κ. Χρυσοστόμου, ὁμλήσαντος ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ οἱ ἄλλες Χριστιανικῆς Ἐκκλησίαι καὶ Ὁμολογίαι», τρίτον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Χρυσοστόμου, ἀναφερθέντος εἰς τὰς σχέσεις «Ὁρθοδοξίας καὶ Οἰκουμενικῆς Κινήσεως» καὶ τέταρτον τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Αἰδεσμιολογιατάτου

Μ. Πρωτοπρεσβυτέρου π. Γεωργίου Τσέπη, ἐξετάσαντος τὸ ἴδιον θέμα.

Ἐκ τῶν εἰσηγήσεων τούτων κατέστη σαφές ὅτι ἡ ὑπ’ αὐτῶν προβληθεῖσα κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἥττον παθολογία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, –ἐνῶ δὲν δικαιολογεῖ τὴν ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων ἐγκατάλειψιν τῶν Οἰκουμενικῶν Διαλόγων, ἀντιθέτως– ἐπιβάλλει ὅπως ἡ μὲν μνημονευθεῖσα εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον μας Ὁρθοδοξο-Προτεσταντικὴ Διαμεσολαβητικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξεύρη τρόπους ἄρσεως τῶν ἐμποδίων, τὰ ὁποῖα καθιστοῦν δυσχερῆ τὴν συνεργασίαν τῆς Ὁρθοδοξίας μετὰ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ δὲ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, λαμβάνουσαι ὑπ’ ὄψιν τὴν μακραίωνα παράδοσιν των, συνεχίσουν τοὺς Οἰκουμενικοὺς Διαλόγους καὶ ὑπὸ ἥκιστα εὐνοϊκὰς ἢ καὶ λίαν ἀντιξόους δι’ αὐτὰς συνθήκας. Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι οἱ Διάλογοι αὐτοὶ πρέπει νὰ διεξάγονται ὑπὸ ὠρισμένας δεοντολογικὰς προϋποθέσεις, πρὸς καθορισμὸν τῶν ὁποίων θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον πάντες οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ ἔχουν ἀποφασίσει ἀπὸ κοινοῦ.

Ἰδοὺ δειγματοληπτικῶς ἐν μικρὸν Ἀνθολόγιον ἐκ τῶν λεχθέντων εἰς τὸ Διορθόδοξον Συνέδριον:

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος, ἀφοῦ ὑπέμνησε μερικὰς πτυχὰς τῆς Ἱστορίας τῶν Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, ἐτόνισε: «Πὰ τὴν Ὁρθοδοξία οἱ ἐπαφές, οἱ συνομιλίαι, οἱ συνεννοήσεις, καὶ μὲ μὴ λέξις ὁ διάλογος, εἶναι πράξεις συνυφασμένες μὲ τὸ εἶναι τῆς. Καὶ φυσικὰ, στὸ χωρὸ τῶν σχέσεων τῆς μὲ τὸ λοιπὸ χριστιανικὸν κόσμον αὐτὴ τὴν τακτικὴν καλεῖται ἀλλὰ καὶ προσφέρεται νὰ ἐφαρμόσει χωρὶς δισταγμό. Ἀντιθέτως. Αὐτὴ ἡ ἴδια καλεῖ τὴν ἑτέρα πλευρὰ σὲ κάθε μορφῇ ἐπαφῆς, συνεννοήσεις, συνομιλίαι, συζητήσεις καὶ ἀντιμετρήσεις ἀκόμη, ἀρκεῖ ὅλα αὐτὰ νὰ γίνονται καὶ νὰ ἀποβλέπουν στὴν ὑπηρεσίαν, στὴν ἐπικράτησιν καὶ στὴν ἀποδοχὴ τῶν ἀληθειῶν, τῶν ὁποίων ὑπεραμύνεται ἡ ἴδια... Ἀρκεῖ σὲ κάθε φάση ἐπικοινωνίας καὶ διαλόγου νὰ ἰσχύουν οἱ ἀρχὲς τῆς εἰλικρίνειας, τῆς ἐντιμότη-

τος και τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ...».

Γιὰ τὶς ἐνδοορθόδοξες ἀντιδράσεις στὸν Οἰκουμενισμό ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ὁ Οἰκουμενισμὸς δημιουργεῖ καὶ ὀρισμένα ἀντισώματα στὸ σῶμα τῆς Ὁρθοδοξίας, ὀρισμένες ἀντιδράσεις στὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες... Καὶ ἀναμφιβόλως οἱ κρίσεις αὐτὲς πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθοῦν μὲ τὴ δέουσα σοβαρότητα καὶ προσοχή καὶ νὰ ἐπιλυθοῦν κατὰ τὸν πιὸ σωστὸ καὶ ὀρθολογικὸ τρόπο, διότι ἄλλως τὰ πράγματα θὰ ἐξελιχθοῦν ἐπὶ τὸ ἀρνητικότερο». Στὴ δημιουργία τῶν κρίσεων αὐτῶν συνετέλεσαν καὶ «οἱ γνωστὲς διαβρωτικὲς ἐνέργειες ὀρισμένων ὑπερσυντηρητικῶν καὶ φονταμενταλιστικῶν (γνωρίμων στὸν ἐδῶ καὶ στὸν εὐρύτερο διορθόδοξο χῶρο) κύκλων οἱ ὅποιοι ἐξώθησαν ἐν πολλοῖς τὰ πράγματα σὲ ἀκραῖες καταστάσεις».

Γιὰ τὴν οἰκουμενικὴ εὐθύνη τῆς Ὁρθοδοξίας ὁ Σεβ. Γέρων Ἐφέσου τόνισε: «Πρέπει ἡ Ὁρθοδοξία, αὐτὴ πρώτη καὶ μὲ δικαίαν τῆς εὐθύνη, νὰ ξεκαθαρίσει τὶς θέσεις της καὶ τὶς τοποθετήσεις της στὸ χῶρο αὐτὸ τῶν σχέσεων της πρὸς τοὺς ἕξω, ὥστε νὰ μὴ χωροῦν ἀμφιβολίες, νὰ μὴ ὑπάρχουν ἀμφιλογίες, νὰ μὴ γεννῶνται ὑποψίες στοὺς ἄλλους γιὰ τὶς ἀπόψεις της, νὰ εἶναι ἀναμφίλεκτες καὶ ἀπὸ κοινοῦ εἰλημμένες οἱ ἀποφάσεις πού θὰ παίρνονται καὶ νὰ ἀπηχοῦν πανορθόδοξη συναίνεση καὶ ἀποδοχή».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καρθαγένης κ. Χρυσόστομος εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν εἰσήγησίν του παρουσίασε τὰς προϋποθέσεις καὶ τὰ πλαίσια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Διαλόγου, ὅπως αὐτὰ ἐτέθησαν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τῶν ρηξικελεύθων Ἐγκυκλίων του τῶν ἐτῶν 1902 καὶ 1920. Ἀναφερόμενος εἰς τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διέπῃ τὰς σχέσεις τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς τὰς ἄλλας Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας, ἐτόνισε χαρακτηριστικῶς:

«Στὴν Ἱστορία εἶναι γεγονὸς ἀναντίρρητον, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπέβλεπε στὸ νὰ δημιουργηθεῖ καὶ ἐπικρατήσῃ τὸ πνεῦμα τῆς καταλλαγῆς, τῆς συνεννόησης, τῆς πειθοῦς καὶ τοῦ διαλόγου καὶ στὸ νὰ παραμερισθοῦν τὰ πάθη, ἡ μισαλλοδοξία, οἱ παρεξηγήσεις καὶ οἱ κακόβουλες ἐνέργειες».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος παρουσίασε κατὰ ρεαλιστικὸν τρόπον τὰ παθολογικὰ φαινόμενα τῶν σχέσεων Ὁρθοδοξίας καὶ Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἀναφερθεὶς ἰδιαίτερος εἰς τὰ προβλήματα τῆς καταλληλότητος τῶν μερικῶν φορέων τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ τῆς συνθέσεως τῶν στελεχῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅσον καὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ποιότητος τῶν εἰς αὐτὸ ἐκπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἰδιαίτερος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Περιστερίου ὑπεγράμμισεν ὅτι διὰ τὰ παθολογικὰ φαινόμενα εὐθύνονται ὄχι μόνον οἱ κατευθύνοντες τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν Προτεστάνται, ἀλλὰ καὶ μερικοὶ ἐκπρόσωποι τῆς Ὁρθοδοξίας, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς ἀμελείας, ἀφασίας, ἀδρανείας, δειλίας καὶ ἐλλείψεως πνεύματος ἀντιστάσεως δὲν ἀντιμετωπίζουν πάντοτε, ὡς θὰ ἔπρεπε, τὰ συζητούμενα θέματα καὶ τὰς λαμβανομένας ἀποφάσεις ἐν γνησίῳ ὀρθοδόξῳ πνεύματι. Ὁ Σεβασμιώτατος προέβαλε τὴν ἀνάγκην συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν τῶν Ὁρθοδόξων, προκειμένου νὰ ἐπιτευχθῇ εἰ δυνατόν, ἡ ἐπανάδρυσις ἢ ἀναμόρφωσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν μὲ νέας προοπτικὰς καὶ νέον δυναμισμόν.

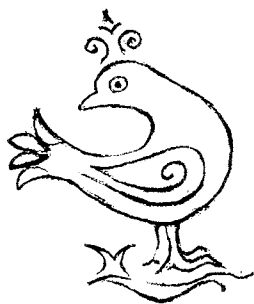
Ὁ Μέγας Πρωτοπρεσβύτερος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου π. Γεώργιος Τσέτσης, ἀναφερθεὶς εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν προσπαθειῶν πρὸς φρούρησιν ἢ ἀποκατάστασιν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, ἐτόνισε χαρακτηριστικῶς ὅτι «στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ σκανδάλου τῆς διαιρέσεως δὲν ὑπάρχει καμιὰ οὐσιώδης διαφορὰ μεταξὺ τῆς πράξεως τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας καὶ τῆς σημερινῆς πολιτείας τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὅπως κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἔτσι καὶ τώρα, ἡ Ἐκκλησία, ἐνῶ συνεχίζει νὰ προσεύχεται ἀδιαλείπτως “ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης” καὶ “ὑπὲρ εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως”, ταυτόχρονα ἐπιχειρεῖ τὴν προσέγγιση καὶ συζήτηση μὲ τοὺς ἑτεροδόξους στὰ πλαίσια τῶν ποικίλων διμερῶν καὶ πολυμερῶν διαλόγων, ὅχι μόνον ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπιτακτικὸν τῆς καθήκον κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ διότι σήμερον τὸ ἐπιβάλλουν, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, οἱ συνθήκες μέσα στὶς ὁποῖες ζεῖ ὁ σύγχρονος κόσμος. Καθὼς δὲ ὑπογράμμιζε ἐμφαντικὰ ἡ Γ’

Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψις (Σαμπεζύ, 1986), “ή Όρθόδοξος Έκκλησία, κατά τη διάρκεια της Ιστορίας, πάντοτε αγωνίσθηκε για την αποκατάσταση της χριστιανικής ενότητας, γι’ αυτό και σήμερα ή συμμετοχή της στην Οικουμενική Κίνηση δέν είναι καθόλου ξένη πρὸς τή φύση και τήν ιστορία της, ἀλλ’ ἀποτελεῖ συνεπῆ έκφραση τῆς ἀποστολικῆς πίστεως μέσα σέ νέες συνθήκες και πρὸς ἀντιμετώπιση νέων ὑπαρξιακῶν αἰτημάτων”».

Στή συνέχεια τῆς εἰσηγήσεώς του ὁ π. Γεώργιος Τσέσης προσέθεσε συμπερασματικῶς τὰ ἑξῆς: «Η σύντομη ἐπισκόπηση τῆς τοποθετήσεως τῶν ὀρθοδόξων ἔναντι τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, δέν ἀφήνει νομίζω περιθώρια γιά καμιά παρερμηνεία ὅσον ἀφορᾷ στή φύση τῆς συμμετοχῆς στήν ἐν λόγω Κίνηση και στὰ θεσμικά της ὄργανα. Πρόκειται γιά συμμετοχή τήν ὁποία ὑπαγορεύει ή αὐτοσυνειδησία τῆς Όρθοδόξου Έκκλησίας και ή ὑποχρέωση πού πηγάζει ἀπὸ αὐτή, νά δώσει τή μαρτυρία τῆς πίστεως τῆς μίας ἀδιαιρέτου Έκκλησίας, και μεταδώσει τοιουτοτρόπως τὸ σωτηριῶδες μήνυμα τὸ ὁποῖο κηρύττει. Όπως πολὺ εὐστοχα παρατηροῦσε κάποτε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και Πάσης Ἑλλάδος Χριστόδουλος, ὡς Μητροπολίτης Δημητριάδος, “δέν εἶναι ἐνδεχομένως ή τάσις κάποιας δογματικῆς μειοδοσίας ή ἐνὸς ἐκκλησιαστικοῦ μνημαλι-

σμοῦ, οὔτε ή ἐνδοτικότης τυχόν τῶν ὀρθοδόξων, τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα πού κεῖνται εἰς τήν βάσιν τῶν διεργασιῶν πού συντελοῦνται ἐντὸς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως μέ τήν συμμετοχήν τῶν Όρθοδόξων. Εἶναι μᾶλλον ή στερεῶς προσήλωσις τῆς Έκκλησίας μας εἰς τὸ θεῖον ἰδεῶδες τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν και ή ἐπιθυμία της νά συμβάλῃ, μέ συνέπειαν, εἰς τήν διαφώτισιν τῶν ἑτεροδόξων ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, πρὸς ἐπιστροφήν πάντων εἰς τὰς πηγάς” (Χριστοδούλου Δημητριάδος –νῦν Ἀθηνῶν–, Αἱ ἀποφάσεις τῆς Γ΄ Πανορθόδοξου Προσυνοδικῆς Διασκέψεως –Όρθόδοξος Έκκλησία και Οἰκουμενική Κίνησης, ἐν «Πληροφορία», Α. 12-13, Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1987, σελ. 6).

Συμφώνως πρὸς τὸ διατυπωθὲν ἀπὸ τὸν π. Γεώργιον Τσέσην γενικὸν συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον εἶναι και τὸ περὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως συμπέρασμα ὁλοκλήρου τοῦ Διορθοδόξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου τῶν Ἀθηνῶν, «συμμετέχοντας ἐνεργὰ στήν Οἰκουμενική Κίνηση και τὰ διάφορα παγκόσμια, περιφερειακά ή τοπικά θεσμικά ὄργανά της, οἱ κατὰ τόπους Όρθόδοξες Έκκλησίες, σὲ τελευταία ἀνάλυση, δέν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νά μετουσιώνουν σὲ πράξη τήν μακραίωνα θεολογική και λειτουργική παράδοσή τους, ἀποβλέποντας σ’ ἓνα και μόνο σκοπὸ, τήν εἰρήνευση τῆς Έκκλησίας και τήν ἀποκατάσταση τῆς Χριστιανικῆς ἐνότητος».

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ*

Στή βιβλική αφήγηση για τή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου, βλέπουμε τήν πρώτη εἰκόνα τοῦ γάμου καί τή δημιουργία τῆς οἰκογένειας.

Ὁ Θεός ἔπλασε τόν Ἀδάμ, καί ἐν συνεχείᾳ τόν Παράδεισο, μέσα στόν ὁποῖο ἔβαλε τόν ἄνθρωπο. Ἐκεῖ «εἶπεν κύριος ὁ Θεός· οὐ καλόν εἶναι τόν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθόν κατ' αὐτόν»¹, δηλαδή ἀπό τὸ εἶδος του. Ἔτσι δημιούρ-

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν

καί πάσης Ἑλλάδος

κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

γησε ἀπό τήν πλευρά τοῦ ἀνδρός τή γυναῖκα, τήν ὁποία, «ἤγαγεν πρὸς τόν Ἀδάμ»².

Ὁ δὲ Ἀδάμ, ὑποδέχεται τή γυναῖκα του προφητεύων: «ἐνεκεν τούτου καταλείψει (δηλαδή ἐγκαταλείψει) ἄνθρωπος τόν πατέρα αὐτοῦ καί τήν μητέρα αὐτοῦ καί προσκολληθήσεται πρὸς τήν γυναῖκα αὐτοῦ, καί ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν»³.

Ἐφερε λοιπόν τή γυναῖκα πρὸς τόν ἄνδρα ὁ ἴδιος ὁ Θεός, καθὼς σήμερα φέρνει τή νύφη ὁ πατέρας στόν ναό καί τήν παραδίδει στόν ἄνδρα. Ὁ δὲ Ἀδάμ προφητεύει ἐνώπιον Κυρίου τοῦ Θεοῦ τήν δημιουργία τῆς οἰκογένειας.

Τί σημαίνει, ὅμως, ἡ γυναῖκα εἶναι «βοηθός» τοῦ ἀνδρα; Μὲ ποιό τρόπο εἶναι βοηθός; Ὅχι βέβαια ὅτι ἐκεῖνος θά ἐπιλέγει τίς ἐργασίες πού ἀναλαμβάνει καί θά δίνει ἐντολές στήν βοηθό του γιά ὅσες δουλειές δὲν θέλει νά τίς κάνει ὁ ἴδιος. Δὲν «προσκολλᾶ» κανεὶς τήν ὑπαρξή του στήν ὑπηρετριά του, οὔτε ἐγκαταλείπει τόν πατέρα καί τή μητέρα του ἐπειδὴ βρῆκε ὑπηρετρία. Ἄν αὐτὸ ἴσχυε, τότε θά σήμαινε πὼς τὸ παιδί μένει μὲ τοὺς γονεῖς του ἕως ὅτου βρεῖ ὑπηρετρία - ἀντικαταστάτη τῶν γονιῶν του, κι ἄρα ἡ οἰκογένεια εἶναι ἄχρηστη

ἀφοῦ μπορεῖ νά πάρει τή θέση τῆς μίας δούλα.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προσδιορίζει μὲ ἄφθαστο τρόπο τήν εἰκόνα τῶν σχέσεων τῶν δύο συζύγων: «Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ»⁴. Ὁ ἄνδρας ἐπέχει θέσιν Χριστοῦ, ἡ γυναῖκα δὲ ἐπέχει τήν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας Του. Γι' αὐτὸ καί ἀπευθυνόμενος στίς γυναῖκες ζητᾶ νά ὑποτάσσονται ὅχι ὡς ἄβουλες ὑπηρετρίες ἀλλὰ «ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ», ἀπευθυνόμενος δὲ στοὺς ἄνδρες ζητᾶ ὅχι νά τρέφουν τίς γυναῖκες τους ὡς χρήσιμα ὑποζύγια ἀλλὰ νά τίς ἀγαποῦν «καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τήν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς»⁶.

Ὁ ἄνδρας δὲν εἶναι μόνον βοηθὸς τῆς γυναῖκός του: ὀφείλει νά διαθέτει ὁλόκληρη τήν ὑπαρξή του γι' αὐτήν: αὐτὴ τήν ἔννοια ἔχει τὸ «προσκολληθήσεται πρὸς τήν γυναῖκα αὐτοῦ». Πρόκειται βεβαίως ὅχι γιά ἀπλή σχέση, ὅχι γιά ἓναν σύνδεσμο δύο ἀνθρώπων, ἀλλὰ γιά μυστηριακὴ ὑπερβαση τῶν ὁρίων τοῦ ἀνθρώπου: «τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τήν ἐκκλησίαν»⁷.

Ἡ γυναῖκα δὲν εἶναι βοηθὸς μόνο στίς φροντίδες τοῦ οἴκου. Εἶναι ἀληθινὰ βοηθὸς τοῦ συζύγου τῆς, φροντίζοντας νά τοῦ δίνει πάντοτε κουράγιο, εἶναι στήριγμα τῆς ψυχῆς του. Δημιουργημένη ἀπὸ τήν πλευρά του, εἶναι πάντοτε στὸ πλευρό του. Εἶναι ἡ δημιουργὸς τῆς κοινότητος τοῦ ζευγαριοῦ: «Κοινὰς δεῖ τὰς εὐφροσύνας καὶ τὰς λύπας ποιήσασθαι, κοινὰς δὲ πάλιν τὰς φροντίδας»⁸, διδάσκει Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

Αὐτὴ ἡ κοινότητα, ἡ κοινωνία τῶν συζύγων, εἶναι ἀληθῶς φανέρωση μυστηρίου. Καὶ εἶναι ἀξία μεγάλου θαυμασμοῦ, διότι μὲ τὴ δύναμη τῆς ἀγάπης ὁδηγεῖ τὰ πρόσωπα τῶν δύο συζύγων σὲ ἀπίστευτο βάθος ἀμοιβαίας κατανοήσεως, στήν ὑπερβαση τοῦ ἐγὼ καὶ στήν διάνοιξη τοῦ ἑαυτοῦ πρὸς τὸν ἄλλον.

Εἶναι ἀληθές ὅτι γιά τοὺς Ἰουδαίους ὁ μοναδικὸς σκοπὸς τοῦ γάμου ἦταν ἡ τεκνογονία. Ἡ γυναῖκα πού δὲν ἔδινε στόν ἄνδρα τῆς παιδιὰ ἦταν ἀντικείμενο ἀπροκάλυπτης ἀποστροφῆς καὶ ἐθεωρεῖτο μισμένη. Χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ λό-

* Ὁμιλία στήν ἐκδήλωση τοῦ «Κέντρου Στήριξης Οἰκογενείας» τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν στὸ «Μέγαρο Μελά», μὲ τήν εὐκαιρία ἐορτασμοῦ τῆς Παγκόσμιας Ἡμέρας τῆς Μητέρας (13 Μαΐου 2000).

για τῆς μητέρας τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Ἑλισάβετ, ἡ ὁποία συνέλαβε μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ ὅταν ἦταν πιά σὲ μεγάλη ἡλικία: «περιέκρυβεν ἑαυτὴν μήνας πέντε λέγουσα ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπειδὲν ἀφελεῖν ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις»⁹. Δηλαδή, κρυβόταν, ἐπὶ πέντε μῆνες, λέγοντας αὐτὸ μοῦ τὸ ἔδωσε ὁ Κύριος ὅταν θέλησε νὰ σβῇσιν τὴν ντροπὴ μου ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὃχι μόνον ἀποκατέστησε τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου ἀλλὰ, καταργώντας τὴν ἰουδαϊκὴ παράδοση ποὺ ἔβλεπε στὸν γάμο μίαν ἀπλὴ σύμβαση, τὸν ἀνύψωσε σὲ θέση μυστηρίου: «οὐκ ἔτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία, ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω»¹⁰. Πάνω στὸν γάμο ὡς μυστηριακὴ μορφὴ ἐνώσεως ἀνθρώπων, ἐδράζεται πλέον τόσον ἡ οἰκογένεια ὅσον καὶ ἡ κοινωνία.

Ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια εἶναι λοιπὸν στὴν οὐσία τῆς ὑπερβατικῆ, ἀφοῦ γεννᾶται ἐν μυστηρίῳ. Ἡ εὐλογία Κυρίου τὴν ὁποία ἔχει ἡ σχέση τῶν συζύγων ἀπλώνεται πλέον καὶ στὴ σχέση τῶν παιδιῶν μὲ τοὺς γονεῖς των.

Ἡ τεκνογονία, δὲν εἶναι βέβαια ὁ ἀποκλειστικὸς σκοπὸς τοῦ γάμου, ἀλλὰ μέσα στὰ πλαίσια τοῦ χριστιανικοῦ γάμου τὰ παιδιά εἶναι εὐλογημένος καρπὸς του. Εἶναι, ἀσφαλῶς, μέγα δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς. Ἀλλ' εἶναι, ἐπίσης, πεδίο μεγάλης δοκιμασίας τους καὶ εὐθύνης. Τὰ παιδιά γίνονται τὸ κέντρο τῆς ζωῆς καὶ μέριμνας τῶν γονέων, ἀφοῦ στοὺς γονεῖς ἀνατίθεται ὃχι μόνον ἡ δημιουργία τοῦ νέου ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐθύνη τῆς ἀνατροφῆς καὶ διαπαιδαγώγησής των παιδιῶν τους: «Ἐκτρέφετε αὐτὰ [τὰ τέκνα ὑμῶν] ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου»¹¹. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, τὸ παιδί ἔχει μὲ τοὺς γονεῖς του πνευματικὴ καὶ ὃχι μόνον βιολογικὴ σχέση.

Λέγοντες ὅτι ὁ γονιὸς πρέπει νὰ φροντίζει ὥστε «τὸ παιδί νὰ φάει, νὰ παίξει καὶ νὰ μάθει», ὀρίζουμε τρεῖς διαφορετικὲς λειτουργίες τοῦ γονέως, κάθε μιὰ ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀπαιτεῖ σκληρὴ προσπάθεια καὶ μεγάλη εὐαισθησία.

Πρέπει νὰ φάει, σημαίνει πρέπει οἱ γονεῖς νὰ καλύψουν τίς ἀνάγκες τῆς σωματικῆς ἀνάπτυξης τοῦ παιδιοῦ, τὴν τροφὴν του, τὰ ἐνδύματά του, τὴν ὑγεία του. Πρέπει ἐπίσης νὰ τὸ διδάξουν πῶς νὰ

τρῶει, νὰ ντύνεται, νὰ φροντίζει τὸ σῶμα του, καὶ ἀκόμη, πῶς νὰ συμπεριφέρεται.

Πρέπει νὰ παίξει, σημαίνει πρέπει οἱ γονεῖς νὰ φροντίσουν νὰ διδάξουν τὸ παιδί μὲ τί καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους μπορεῖ νὰ διασκεδάσει, ποιὲς ἐπιτρέπεται νὰ εἶναι οἱ παρῆες του, ὅπως ἐπίσης γιατί καὶ πότε τὸ παιχνίδι πρέπει νὰ ὑποχωρεῖ γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τίς εὐθύνες του, τίς ὑποχρεώσεις ποὺ ἔχει, ἂν καὶ εἶναι παιδί.

Πρέπει νὰ μάθει, σημαίνει ὅτι ὁ γονιὸς πρέπει νὰ φροντίζει ὥστε τὸ παιδί ὃχι μόνον νὰ πάει σχολεῖο, ἀλλὰ καὶ νὰ παρακολουθεῖ σωστὰ τὰ μαθήματά του, ὥστε νὰ ἀποκτᾷ τὰ ἐφόδια ποὺ θὰ τοῦ ἐπιτρέψουν νὰ ζήσει, νὰ σταδιοδρομήσει, νὰ ἀποκτήσει δική του οἰκογένεια καὶ νὰ προσφέρει στὴν κοινωνία. Πρέπει ἐπίσης οἱ γονεῖς νὰ φροντίσουν γιὰ τὴ μύησίν του στὴν πίστη ἀλλὰ καὶ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀκόμη, νὰ φροντίσουν γιὰ τὴν ἐξω-σχολικὴ παιδεία του.

Ὅλες αὐτὲς οἱ φροντίδες, ἀπαιτοῦν ἀπὸ τοὺς γονεῖς μεγάλες ἱκανότητες, ἀπαιτοῦν ὀλόπλευρη ἀφοσίωση, ἀπαιτοῦν πνεῦμα διάκρισης καὶ συνέσεως.

Εἶναι φανερό, ἀπὸ αὐτὴ τὴν κατ' ἀνάγκην περιληπτικὴ ἀναφορὰ, ὅτι τὸ ἔργο τῶν γονέων στὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν εἶναι ἐξαιρετικὰ σύνθετο. Ὁ ἐπιμερισμὸς καθηκόντων μεταξὺ πατέρα καὶ μητέρας ἦταν ἐπὶ αἰῶνες δεδομένος καὶ κατὰ κανόνα λειτουργοῦσε ἀποδοτικά. Ἐπὶ αἰῶνες, ὁ ἄνδρας κάλυπτε τίς οἰκονομικὲς ἀνάγκες καὶ ἡ μητέρα εἶχε περίπου τὸ σύνολο τῶν εὐθυνῶν ἀνατροφῆς. Σήμερα, ὅμως, ἡ γυναίκα πολὺ συχνὰ καλύπτει καὶ αὐτὴ οἰκονομικὲς ἀνάγκες.

Στὸ σημερινὸ πλαίσιο ζωῆς, οἱ ρόλοι τῶν γονέων δὲν εἶναι δεδομένοι. Ὁ ἐπιμερισμὸς καθηκόντων δὲν εἶναι αὐτονόητος γιὰ ὅλα τὰ ζευγάρια, καὶ σπανίως εἶναι λειτουργικὸς, ἀποδοτικὸς. Σήμερα πιά, οἱ σύζυγοι πρέπει νὰ βρίσκουν ἀπὸ κοινοῦ τοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποῖους θὰ μπορέσουν νὰ ἀνταποκριθοῦν στὰ δύσκολα καθήκοντά των.

Στὴ σημερινὴ οἰκογένεια, τὰ στερεότυπα τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας δὲν ἰσχύουν. Σήμερα, ὁ πατέρας μπορεῖ νὰ πλένει τὸ παιδί, ἢ νὰ τοῦ μαγειρεῦει, ἐνόσω ἡ μητέρα διερευνᾷ σὲ ποιό σχολεῖο θὰ πάει τὸ παιδί.

Ἐπὶ αἰῶνες, αὐτὸ ποὺ εἶχε σημασία ἦταν ἡ ἐνί-

σχυση αὐτῶν τῶν στερεοτύπων. Ἡ κατάργησή τους ἔχει ὀδηγήσει σὲ οὐσιαστική διάλυση τῆς οἰκογένειας καὶ ἀντικατάστασής της ἀπὸ μία –θὰ λέγαμε– συμβιωτική μονάδα. Πολλοὶ ἀπὸ ἐμᾶς ἔχουν φοβηθεῖ, καὶ ἐπιζητοῦν τὴν ἐπιστροφή στὸ παλαιὸ σχῆμα οἰκογένειας. Ἀλλὰ αὕτὴ ἡ ἐπιστροφή εἶναι ἀδιανόητη καὶ ἐπὶ πλέον μὴ λειτουργική. Εἶναι ὑποχρέωσή μας, ὑποχρέωση ὄχι μόνο τῶν γονιῶν ἀλλὰ καὶ ἡμῶν τῶν πνευματικῶν των, νὰ βροῦμε τοὺς τρόπους ποὺ ἡ οἰκογένεια μπορεῖ νὰ ὑπάρχει, νὰ λειτουργεῖ καὶ νὰ ἐπιτελεῖ τὸ χρέος της ἔναντι τοῦ Κυρίου, χωρὶς δεδομένους ρόλους τῶν συζύγων, χωρὶς στερεότυπα.

Ὅσο, καὶ πάντοτε καὶ μέσα στὶς σύγχρονες συνθήκες, ἡ μητέρα ἔχει ἀπολύτως ἰδιαίτερο, εὐλογημένο ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο, ρόλο. Ἡ Ἐκκλησία καταδικάζει μὲ αὐστηρότητα τὴν καταπίεση τῆς γυναίκας, τὴ μετατροπὴ της σὲ πρόσωπο χωρὶς δικαιώματα, τὴν ὑποτίμησή της. Αἰῶνες πρὶν τὰ φεμινιστικὰ κινήματα, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος διδάσκει μὲ ἀσυνήθιστη ὀξύτητα: «Ὁὐ δέχομαι ταύτην τὴν νομοθεσίαν, οὐκ ἐπαινώ τὴν συνήθειαν. Ἄνδρες ἦσαν οἱ νομοθετοῦντες, διὰ τοῦτο κατὰ γυναικῶν ἡ νομοθεσία»¹². Καὶ συνεχίζει ὀρίζοντας τὴν νομοθεσίαν τοῦ χριστιανοῦ: «Ὁρᾶτε τὸ ἴσον τῆς νομοθεσίας: Εἷς ποιητὴς ἀνδρὸς καὶ γυναικός, εἷς χοῦς ἀμφοτέροι, εἰκὼν μία, νόμος εἷς, θάνατος εἷς, ἀνάστασις μία»¹³.

Ἄν κάποιον δεχθεῖ διάκριση, θὰ τὸ κάνει μόνο γιὰ νὰ τιμῇ τὴ μητρότητα: «Ὁὐδὲν γὰρ μητρός εὐσπλαχνότερον· καὶ τούτῳ λέγω ἵνα τιμᾶσθαι νομοθετήσω τὰς μητέρας»¹⁴.

Ἀντίθετα, ὀρισμένες ἰδεολογίες καὶ τάσεις τῆς ἐποχῆς μας ἔσπειραν τὸν θάνατο τῆς οἰκογενείας. Στὸ ὄνομα τῆς ἰσότητος, προπαγάνδισαν τὴν εἰκόνα μιᾶς γυναίκας ποὺ μισεῖ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν οἰκογένεια. Ἀντὶ ν' ἀγωνισθοῦν γιὰ τὴν ἀγάπη, καλλιέργησαν τὴ σύγκρουση. Ἀντὶ ν' ἀφαιρέσουν ὅ,τι προσβάλλει καὶ ὑποτιμᾷ τὴ γυναίκα, ἀφαίρεσαν τὸν στέφανό της, τὴ μητρότητα· ξήλωσαν τὸ βασιλικὸ μανδύα της, τὴν οἰκογένεια.

Ὁ εὐδαιμονισμός, μία ἀπὸ τίς πιὸ ἀρρωστημένες τάσεις τῆς σημερινῆς κοινωνίας, λειτούργησε καὶ αὐτὸς σὲ βάρος τῆς γυναίκας. Στὸ ὄνομα τῆς

ἀπελευθέρωσής της ἀπὸ τὰ «δεσμὰ» τῆς οἰκογενείας, ὑποδούλωσαν τὴ γυναίκα στοὺς πιὸ φρικτοὺς ζυγούς: τὸ σῶμα της ὑποβαθμίσθηκε σὲ μία σεξιστική μηχανή, ὁ συναισθηματικὸς της κόσμος ὀρίζεται ἀπὸ τὰ καταναλωτικὰ πρότυπα, ἡ μοναδικὴ εὐλογία τῆς μητρότητος πνίγεται στὴν ὑπερβολὴ τῆς καριέρας.

Τὸ σημερινὸ ζεῦγος θὰ πρέπει νὰ βρεῖ μέσα στὴν πίστη μας τοὺς τρόπους καὶ τίς δυνάμεις μὲ τίς ὁποῖες θὰ βιώνει τὸ μυστήριο τοῦ γάμου. Θὰ πρέπει νὰ συναισθανθεῖ ὅτι ἡ τεκνογονία εἶναι εὐλογία τὴν ὁποία Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ τὴ μεταδίδουν πλήρεις χαρᾶς καὶ θάμβους.

Ὁ γάμος, ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ μητρότητα θὰ πρέπει νὰ συνεχίσουν νὰ κατανοοῦνται ὄχι ὡς νομικὲς καταστάσεις, ὄχι ὡς βιολογικὲς ὁρμὲς καὶ συνέπειες, ὄχι ὡς περιοριστικὰ κοινωνικὲς λειτουργίες, ἀλλὰ ὡς μυστηριακὸ, ὡς πνευματικὸ γεγονός: «*Μερίζονται [οἱ σύζυγοι] τὸν πόνον, ἵνα μερίσωνται καὶ τὸν στέφανον. Κοινὰ τὰ τοῦ γάμου. Ἔστω κοινὰ καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς. Βοηθὸν σε ἔλαβον. Γενοῦ μοι βοηθὸς καὶ ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις πράγμασιν*»¹⁵.

1. Γεν. 2, 18. (Ὅλες οἱ παραπομπὲς στὴν Παλαιὰ Διαθήκη γίνονται στὴν Septuaginta, κριτικὴ ἔκδοση Alfred Rahlfs, ἐνῶ τῆς Καινῆς Διαθήκης στὴν Novum Testamentum Graece, κριτικὴ ἔκδοση τῶν Nestle καὶ Aland).

2. ἔν. ἀν., 2, 22.

3. ἔν. ἀν., 2, 24.

4. Ἐφεσ., 5, 21.

5. ἔν. ἀν., 5, 24.

6. ἔν. ἀν., 5, 25.

7. ἔν. ἀν., 5, 31-32.

8. PG, 96, 192 b.

9. Λουκ. 1, 24-25.

10. Ματθ., 19, 6.

11. Ἐφεσ., 6, 4.

12. Λόγ. λζ', στ.

13. ἔν. ἀν.

14. ἔν. ἀν., ιδ'.

15. Ἰω. Χρυσόστ., PG 55, 506.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Θέματα φλέγοντα

Στά γενικώτερα φλέγοντα ζητήματα, πὸν ἀπασχολοῦν τὴν Ὁρθοδοξία ἀναφέρθηκε μὲ σαφήνεια στὴν εἰσήγησί του στοῦ Διορθόδοξο Συνέδριο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνός, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, ἔχει τὴν τεραστία γραμματειακὴ εὐθύνη τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁ Σεβ. κ. Δαμασκηνός, ἀφοῦ ὑπέμνησεν ὅτι ἡ Σύνοδος αὐτὴ ὑπῆρξεν ἐμπνευσις καὶ ὄραμα τοῦ αἰμνήστου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Ἀθηναγόρα, παρουσίασε ἀναλυτικῶς τὴν ἐμπειρία τῶ πρώτων Πανορθόδοξων Διασκέψεων, πὸν ἔγιναν στὴ Ρόδο (1961, 1963 καὶ 1964) καὶ στὸ Σαμπεζὺ (παρὰ τὴν Γενεύη, 1968) καὶ τὸν καταρτισμὸ τοῦ καταλόγου τῶν ὑπὸ συζήτησιν φλεγοντῶν θεμάτων. Πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθοῦν πολλὰ ἐμπόδια, πὸν ἐπιπροσθοῦν στὴν ἀντιμετώπισιν λ.χ. τῶν ζητημάτων τῆς Ὁρθόδοξου Διασποράς, τοῦ καθορισμοῦ τῶν Διπτύχων, τοῦ κοινοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα, τοῦ Παλαιοῦ καὶ Νέου Ἡμερολογίου, τῆς Αὐτοκεφαλίας τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν σχέσεων πρὸς τίς ἄλλες Ἐκκλησίες, καὶ τῆς συνεισφορᾶς τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας στὴν ἐδραίωσιν τῆς εἰρήνης καὶ στὴν κατάργησιν τῶν φυλετικῶν διακρίσεων.

Εἶναι εὐδαίμων ὅτι, ὡς ὑπεγράμμισεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνός, κατὰ τίς προπαρασκευαστικὰς γιὰ τὴ Μεγάλῃ Σύνοδο Διασκέψεις καὶ Συναντήσεις «διαμορφώθηκε ἓνα πλαίσιο ἀρχῶν ὃχι μόνον λειτουργίας τῶν Διορθόδοξων Ἐπιτροπῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ Διαλόγου μὲ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες».

Εὐχόμεθα νὰ γίνῃ αἰσθητὴ στὴν προᾶξιν ἡ πανορθόδοξη ἐνότης πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν φλεγοντῶν θεμάτων. Τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἐνότητος αὐτῆς προσέβαλεν ἀκριβῶς τὸ Διεθνὲς Διορθόδοξο Συνέδριο τῶν Ἀθηνῶν.

Δεσμοὶ Ἐκκλησίας καὶ Πανεπιστημίου

Εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας ἐξάρσεως τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ξένων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖοι συμμετέσχον στοῦ Διεθνὲς Θεολογικοῦ Συνέ-

δριου, μὲ ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση γνώρισαν κάτι, πὸν γνωρίζαμε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες. Πρόκειται γιὰ τὴν χριστιανικὴ πίστι καὶ γιὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸ, πὸν τρέφουν γιὰ τὴν Ἐκκλησία τόσοσιν ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κωνσταντῖνος Δημόπουλος, ὅσον καὶ ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς κ. Βασίλειος Μπένος. Καὶ οἱ δύο τόνισαν τοὺς στενοὺς δεσμοὺς Ἐκκλησίας καὶ Πανεπιστημίου.

Ὁ Πρύτανις κ. Δημόπουλος στὴν προσφώνησί του στὴν ἱστορικὴ Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὴν ἐπίσημην ἑναρξιν τοῦ Συνεδρίου ἐπεσήμανεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Δίκαια ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες αἰσθανόμαστε βαθύτατη εὐλάβεια πρὸς τὴ Χριστιανικὴ μας Θρησκεία καὶ τοὺς ἱερούς ἐκπροσώπους της, ἀφοῦ τὰ ράσα τοῦ Ὁρθόδοξου κλήρου δὲν εἶναι μόνον ἱερά, ἀλλὰ καὶ ματωμένα ἀπὸ τοὺς Ἐθνικοὺς του ἀγῶνες γιὰ τὴν κοινὴ μας πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα.

»Ἵσως εἶναι περιττὸ ἀλλὰ νοιώθω τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπενθυμίσω τοὺς στερεοὺς δεσμοὺς πὸν ὑπάρχουν μεταξὺ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Πανεπιστημίου μας. Ὅλοι γνωρίζουμε ὅτι ἡ Θεολογικὴ του Σχολή, εἶναι ἐκείνη πού, ἀπὸ τὸ 1837 μέχρι καὶ σήμερα, διδάσκει στοῦ φοιτητὴ καὶ αὐριανὸ πολίτη ὃχι μόνον τὴ γνώσιν καὶ τὸ ἥθος, τίς ἀξίες καὶ τοὺς θεσμούς, ἀλλὰ εἶναι αὐτὴ πὸν ἀποτελέσει καὶ ἀποτελεῖ τὸ βασικὸ φυτώριον ἀπὸ τὸ ὁποῖο ξεκίνησαν φωτεινοὶ δάσκαλοι, ἱερωμένοι, δεινοὶ κήρυκες τοῦ Λόγου τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀξιόμαχα στελέχη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἀνὰ τὸν κόσμον.

»Καὶ ἐσεῖς, Μακαριώτατε, εἶστε πνευματικὸ τέκνον αὐτῆς τῆς Σχολῆς καὶ αὐτοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. Ἡ φωτισμένη προσωπικότης καὶ ἀκτινοβολίας, οἱ ἀρετές, ἡ σοφία καὶ ἡ δράση σας μετουσιώνουν τὸ μῆνυμα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί, ἐπιτρέψτε μου νὰ πῶ, ἀνακαθορίζουν τὸν ἴδιον τὸν προσανατολισμὸ της, τουλάχιστον γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ ἀνακαθορισμὸς αὐτός, εἶναι ἀπαρσῆτος καὶ οὐσιαστικὸς καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε ἀπὸ καρδιάς, γιὰ τίς ἐξαιρετικὰ ἀξιόλογες προσπάθειές σας, πὸν ἔχουν ἤδη ἀρχίσει νὰ καρποφοροῦν κυρίως στοῦ χώρου τῶν νέων παιδιῶν.

Μακαριώτατε,
Σᾶς εὐχαριστοῦμε ἀκόμη μία φορά πὺν τιμήσατε
σήμερα μὲ τὴν παρουσία σας τὸ Πανεπιστήμιο».

**«Θεσμοθετημένος θεματοφύλακας τῶν ἀξιῶν
καὶ παραδόσεων τοῦ Ἑθνους μας»**

Ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς στὴν
προσφώνησί του πρὸς τοὺς συμμετασχόντες στὸ Διε-
θνὲς Διορθόδοξο Θεολογικὸ Συνέδριο, ἡ ὁποία ἔγινε
ἐντὸς τῆς ὡραίας Αἰθούσης Τελετῶν τοῦ Πανεπιστη-
μίου αὐτοῦ, εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Ὁρθοδοξία ἐπεκράτησεν ... ὡς ὀρθὴ ἐρμηνεία
τῶν θρησκευτικῶν κεμένων καὶ παραδόσεων καὶ ὡς
ὀρθὴ νοουθεσία γιὰ τὸν τρόπο ζωῆς πὺν ἔπρεπε νὰ
ἀκολουθοῦν οἱ ἀπανταχοῦ Χριστιανοί... Θὰ πρέπει
σήμερα ἡ Ὁρθοδοξία νὰ ἀνασυντάξει τις ἠθικὲς δυνά-
μεις της μὲ στόχο τὴν ἐπιβεβαίωση τῶν μεταξὺ
Ὁρθοδόξων θρησκευτικῶν δεσμῶν, τείνοντας πάν-
τοτε κλάδο ἐλαίας πρὸς τὴ Δύση, μὴ ἀπεμπολῶντας

ὅμως τὰ πιστεύω της. Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς τὸ
παρὸν Διορθόδοξο Συνέδριο ἀναπτύσσει μεγίστη
σημασία.

»Μακαριώτατε, σᾶς καλωσορίζουμε στὸ Πανεπι-
στήμιο Πειραιῶς μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς φιλοξενίας
στοὺς χώρους μας τοῦ Διεθνoῦς Θεολογικοῦ Συν-
εδρίου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς καὶ
τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ
θὰ ἤθελα νὰ τονίσω τὴν ἀρίστη καὶ ἀρμονικότητα
συνεργασίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πειραιῶς καὶ τοῦ
Πανεπιστημίου Πειραιῶς, δύο κορυφαίων θεσμῶν
στὸν Ἐκκλησιαστικὸ καὶ Ἐκπαιδευτικὸν ὡρο τῆς πε-
ριοχῆς μας... Δὲν ξεχνᾶμε ὅτι τὸ Πανεπιστήμιο Πει-
ραιῶς, ὅπως καὶ κάθε Πανεπιστήμιο στὸν Ἑλλαδικὸ
ὡρο εἶναι θεσμοθετημένος θεματοφύλακας τῶν
ἀξιῶν καὶ παραδόσεων τοῦ Ἑθνους μας. Στὰ πλαί-
σια αὐτὰ χαιρετίζουμε τοὺς Διοργανωτὲς καὶ τὰ Μέλη
τοῦ Συνεδρίου, Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς καὶ Πατέρες καὶ ζη-
τοῦμε τὴν εὐλογία τους».

Ε.Δ.Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τής 8ης Μαΐου 2000

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σὲ συνεργασία μὲ τὸν Εὐρωπαϊκὸν Ὄργανισμὸν «European Round Table Of Charitable Social and Welfare Associations, E.E.I.G.», διοργανώνει ἀπὸ 19ης ἕως 20ῆς Μαΐου 2000 εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκδηλώσεων τῆς Χ.Α.Ν. (Ἀκαδημίας 36 καὶ Ὁμήρου), Εὐρωπαϊκὴν Διάσκεψιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχουσιν ὡς θέμα:

«Ὁ Ρόλος καὶ ἡ Ἐνδυνάμωσις τῶν Μὴ Κυβερνητικῶν Ὄργανώσεων Προνοίας εἰς Ἐθνικὸν καὶ Εὐρωπαϊκὸν Ἐπίπεδον».

Ἀφορμὴ διὰ τὴν πρώτην αὐτὴν ἐκδήλωσιν εἰς Κράτος - Μέλος, μὲ συμμετοχὴν τῆς νέας Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπῆρξε ἡ συμφωνία τῶν Κρατῶν - Μελῶν διὰ τὴν συνεργασίαν τῶν Ἐθελοντικῶν Ὄργανισμῶν Προνοίας (Maastricht, Διακήρυξις 23).

Σκοποὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Διασκέψεως εἶναι:

1. Ἡ εὐρεία ἐνημέρωσις τῶν Ἑλληνικῶν Μὴ Κυβερνητικῶν Ὄργανώσεων (Μ.Κ.Ο.) Προνοίας περὶ τῶν προσφάτων πολιτικῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν συμμετοχὴν καὶ ὑποστήριξιν τοῦ ἑθελοντικοῦ τομέως.

2. Ἡ παρουσίαις διαφόρων ὑποδειγμάτων ὁργανώσεως καὶ ἐκπροσωπήσεως τῶν ἑθελοντικῶν Μὴ Κυβερνητικῶν Ὄργανώσεων Προνοίας εἰς ἄλλα κράτη.

3. Ἡ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων περὶ τῶν προοπτικῶν ὁργανώσεως μιᾶς περισσότερον ἀποτελεσματικῆς ἐκπροσωπήσεως τῶν Ἑλληνικῶν Μὴ Κυβερνητικῶν Ὄργανώσεων Προνοίας εἰς τοπικόν, περιφερειακόν, ἐθνικὸν καὶ κοινοτικὸν ἐπίπεδον.

Τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνει τὰς ἐξῆς τέσσαρας Ἐνότητες, μὲ ἀντιστοίχους ὁμιλητὰς ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωσην καὶ ἄλλους Εὐρωπαϊκοὺς Ὄργανισμούς.

α. Ἡ θέσις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως ἔναντι τοῦ Τρίτου Τομέως.

β. Εὐκαιρίαι ἀναπτύξεως καὶ Μηχανισμοὶ Ἐκπροσωπήσεως.

γ. Ἐθνικὰ Ὑποδείγματα Δικτυώσεως τοῦ Ἐθελοντικοῦ Τομέως.

δ. Συνομιλία Ὁμιλητῶν καὶ Συνέδρων διὰ θέματα Ὄργανώσεως καὶ ἐνδυναμώσεως τῶν Ἑλληνικῶν Μ.Κ.Ο.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Διασκέψεως θὰ ἀρχίσουν τὸ πρωὶ τῆς Παρασκευῆς 19ης Μαΐου 2000 μὲ χαιρετισμούς καὶ εἰσηγητικὴν ὁμιλίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου. Θὰ πραγματοποιήσουν εἰσηγήσεις μεταξὺ ἄλλων ἡ κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου, Ἑλληνίς Ἐπίτροπος εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωσην μὲ θέμα: «Ὁ ρόλος τοῦ Ἐθελοντικοῦ Τομέα στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ὁλοκλήρωση», ὁ κ. Ἀλέξανδρος Ἀλαβάνος, Μέλος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, μὲ θέμα: «Τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο γιὰ τὸν Ἐθελοντικὸν Τομέα», ὁ κ. Bernd - Otto Kurper, Πρόεδρος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Ὄργανισμοῦ ETWelfare, ἡ κ. Mary Preston, ἐκ τῆς Γραμματείας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ κ. Giacomina Cassina, Ἀντιπρόεδρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς καὶ Κοινωνικῆς Ἐπιτροπῆς κ.ἄ.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 15ης Μαΐου 2000

Συνήλθε ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου ἀπὸ 9ης ἕως 12ης Μαΐου ἐ.ἔ., στὴν τακτικὴ κατὰ μῆνα Συνεδρία τῆς ἡ Διαρκῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὶς Συνεδριάσεις:

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὰ Μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὶς εὐχὰς τοὺς μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐπετείου τῆς ἐνθρονίσεως Αὐτοῦ,

Α. Ἐνημέρωσε:

- Γιὰ τὶς ἐργασίαι τοῦ διεθνοῦς Θεολογικοῦ Συνεδρίου, τὸ ὅποιο πραγματοποιήθηκε μὲ ἀπόλυτη ἐπιτυχίαν στὰ πλαίσια τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Ἱεροῦ Ἰωσηφαίου ἀπὸ 4ης ἕως 8ης Μαΐου ἐ.ἔ.

- Για την επικοινωνία του με τόν κ. Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων επί θεμάτων διμερούς ενδιαφέροντος και για την επικήμενη συνάντησή τους στις 17 Μαΐου έ.έ.

- Για τὸ περιεχόμενο τῆς Έκθεσης τοῦ State Department σὲ σχέση με τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα στὴν Ελλάδα.

- Για τὶς δηλώσεις τοῦ κ. Υπουργοῦ Δικαιοσύνης περὶ τῶν νέων ταυτοτήτων.

- Για τὴν Θεολογικὴ Ἡμερίδα σχετικὰ με τὸ θέμα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὰ Γραφεῖα τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς, γιὰ τὴν ἀνάγκη στενότερης καὶ οὐσιαστικότερης συνεργασίας ἀνάμεσα στὶς κατὰ τόπους Ἱερὲς Μητροπόλεις καὶ στοὺς λαϊκοὺς θεολόγους καθηγητὲς με σκοπὸ τὴν προώθηση τῶν ποιμαντικῶν προγραμμάτων αὐτῶν.

- Για τὸν διορισμὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου στὴ θέση τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Γραφείου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἀθήνα κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

- Για τὴν διοργάνωση ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν κάτωθι τριῶν Συνεδρίων:

α) Τοῦ Ἀθλητικοῦ Συνεδρίου στὸ Καβούρι Βουλιαγμένης (13 Μαΐου έ.έ.) με θέμα: «Ἐκκλησία καὶ ἀθλητισμὸς με ὄραμα τὴν τρίτην χιλιετίαν».

β) Τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σύσκεψης Ἀθηνῶν ἀναφερομένης στὸ θέμα τοῦ Ἐθελοντισμοῦ στὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς πρόνοιας (19-20 Μαΐου έ.έ.)

γ) Τοῦ Πανελληνίου Συνεδρίου Πνευματικῶν - Ἐξομολόγων (1 - 2 Ἰουνίου έ.έ.) στὸν Ἅγιον Ἰωάννη τὸ Ρῶσο.

- Για τὴν πορεία τοῦ θέματος τῆς ἐπιχορήγησης τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ μεγάλο ἀναπτυξιακὸ πρόγραμμα (Πακέτο Pronti).

Β. Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε:

- Τὴν ἀποστολὴ συγχαρητηρίου ἐγγράφου πρὸς τὰ Μέλη τῆς Ἐπιστημονικῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοὺς Εἰσηγητὲς τοῦ Διεθνoῦς Θεολογικοῦ Συνεδρίου.

- Τὴν ἀναβολὴ γιὰ εὐθετότερο χρόνο τῆς Εἰρηνικῆς Ἐπίσκεψης τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου στὴν Ἐκκλησία τῆς Σερβίας, ἡ ὁποία

εἶχε προγραμματισθῇ γιὰ τὸν μῆνα Ἰούλιο έ. έ.

- Τὴν ἔγκριση δαπάνης ὕψους 13.376.480 δρχ. γιὰ ἀποπληρωμὴ τῶν ἤδη ἐγκατασταθέντων δύο προκατασκευασμένων Ναῶν, οἱ ὁποῖοι καλύπτουν τὶς λατρευτικὲς ἀνάγκες τῶν σεισμοπαθῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Περιστερίου.

- Τὴν ἔγκριση δαπάνης ὕψους 80.000.000 δρχ. γιὰ τὴν ἀποπληρωμὴ τῶν 40 προκατασκευασμένων οἰκίσκων οἱ ὁποῖοι ἐγκαταστάθηκαν στὰ Νέα Λιόσια γιὰ τὴν στέγαση τῶν σεισμοπαθῶν τῆς περιοχῆς.

- Τὴν ἀποστολὴν τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες α) Ζακύνθου κ. Χρυσόστομον, β) Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεον καὶ γ) Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσέβιον προκειμένου νὰ συζητήσουν με τὸν κ. Υπουργὸ Διημόσιας Τάξης τὸ θέμα τῶν νέων ταυτοτήτων.

- Τὴν συγκρότηση Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Ἐκκλησιατικὴ Ἐκπαίδευση μέσω Internet.

- Τὴν ἀποστολὴ ἐγγράφου στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ στὸ Πατριαρχεῖο Σερβίας σχετικὰ με τὴν πορεία τῶν συζητήσεων γιὰ τὴν σχισματικὴ Ἐκκλησία τῶν Σκοπίων.

- Τὴν ἀνύψωση τῶν Θεοφιλεσάτων Βοηθῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Εὐρίπου κ. Βασιλείου καὶ Ἀχελώου κ. Εὐθυμίου σὲ Πανιερώτατους Τιτουλάριους Μητροπολίτες, τῶν αὐτῶν Μητροπόλεων.

Ἐπίσης ἡ Διάρκῃς Ἱερὰ Σύνοδος ἀσχολήθηκε με διάφορα ὑπηρεσιακὰ θέματα τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἐγκρίσεις ἀποσπάσεων Κληρικῶν στὸ ἐξωτερικὸ, ἰδρύσεις Ἱερῶν Μονῶν, Ἐνοριῶν καὶ ὁρισμοὺς μελῶν ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων Ἱερῶν Μητροπόλεων κ.ἄ.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 15ης Μαΐου 2000

Με μεγάλη ἐπιτυχία πραγματοποιήθηκε ἡ πρώτη Συνεδριακὴ Συνάντηση με θέμα «Ἐκκλησία καὶ Ἀθλητισμὸς με ὄραμα τὴν τρίτην χιλιετίαν», ποὺ διοργάνωσε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ Σάββατο 13 Μαΐου 2000 στὸ Ξενοδοχεῖο Divani Apollon Palace στὸ Καβούρι.

Ὁμιλητὲς στὴν ἐκδήλωση αὐτὴ ἦσαν:

α) Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπά-

κτου και Άγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος με θέμα «*Έκκλησία και Άθλητισμός*», ό όποιος τόνισε ότι: «... Η Έκκλησία δέν είναι ένα άθλητικό σωματείο. Η Έκκλησία προτρέπει τά παιδιά νά άθλοΰνται, συγκροτεί διάφορες άθλητικές ομάδες και διοργανώνει άγώνες και πρωταθλήματα, δημιουργεί, ιδίως σέ κατασκηνωτικούς χώρους, γήπεδα ποδοσφαίρου, καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης κ.λπ., χωρίς αυτά νά ύποδηλώνουν έναν άποπροσανατολισμό της Έκκλησίας από την κύρια άποστολή της πού είναι ή προσφορά του μηνύματος της σωτηρίας σέ όλους τους ανθρώπους, και μάλιστα στους νέους».

β) Ό Αϊδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Μεταλληνός, Καθηγητής Πανεπιστημίου, με θέμα «*Ιστορική επισκόπησης των Όλυμπιακών Αγώνων*», ό όποιος ύπεγράμμισε την άδικη επίθεση πολλών σέ βάρος της Έκκλησίας χρεώνοντας σέ αυτή την κατάργηση των Όλυμπιακών Αγώνων και άναίρεσε τους άνιστόρητους και άδικους αυτούς ισχυρισμούς με βάση τά στοιχεία, όπως αυτά άβίαστα προκύπτουν από την έρευνα των ιστορικών πηγών.

γ) Ό κ. Ιωάννης Κοΐνης, ιατρός και παλιός πρωταθλητής με θέμα «*Η έννοια του Όλυμπισμού σήμερα*», ό όποιος, άναφέρθηκε στους κινδύνους πού άπειλούν τόν Όλυμπιακό Ιδεώδες και πού προέρχονται από τά όλο και συχνότερα έμφανιζόμενα κρούσματα έμπορευματοποίησης των Όλυμπιακών Αγώνων, τονίζοντας την έπιτακτική άνάγκη άνάληψης προσπάθειών από όλους ώστε ό Άθλητισμός νά βρεί τόν πραγματικό του πρόσωπο και άποστολή.

δ) Ό κ. Άντώνιος Άντωνιάδης, παλιός ποδοσφαιριστής και Πρόεδρος του Πανελληνίου Συλλόγου Άμειβομένων Προδοσφαιριστών, με θέμα «*Η ψυχολογία των γηπέδων*», ό όποιος άναφέρθηκε στην σχέση άθλητικών παραγόντων, φιλάθλων και άθλητών πού και αυτή πλήττεται από φαινόμενα έντελώς ξένα πρός τους σκοπούς πού καλείται νά ύπηρετήσει ό Άθλητισμός.

Κατά τή διάρκεια της Συνάντησης κατετέθη με δύναμη λόγου και καθαρότητα, ή πρόταση της Έκκλησίας για τήν ύπέρβαση των άδιεξόδων και των νοσηρών φαινομένων, πού σήμερα παρατηροΰνται στόν Άθλητισμό.

Ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και Πάσης Έλλάδος κ. Χριστόδουλος, στην όμιλία

του με θέμα «*Η συμμετοχή της Έκκλησίας μας εις τους Όλυμπιακούς Αγώνες του 2004*» τόνισε ιδιαίτερα ότι ή Έκκλησία μας είναι έτοιμη νά βοηθήσει ήθικώς και υλικώς τήν Πολιτεία, για τήν κατά πάντα άρτια όργάνωση από τήν χώρα μας των Όλυμπιακών Αγώνων του 2004.

Τήν συνάντηση παρακολούθησαν ό Γενικός Γραμματέας Άθλητισμού κ. Σγουρός, ό κ. Φιλάρετος, στελέχη από όλες σχεδόν τις Άθλητικές Όμοσπονδίες, Όλυμπιονίκες, Πρωταθλητές, στελέχη - εκπρόσωποι του Νεανικού Έργου των Ιερών Μητροπόλεων και ή κ. Κατερίνα Παναγοπούλου, πρέσβυς της χώρας μας «για τόν Άθλητισμό, τήν Άνοχή και τόν Εϋ Άγωνίζεσθαι», στην όποία ό Μακαριώτατος, μετά τόν τέλος της Συνάντησης, προσέφερε μία Εικόνα της Αγίας Αικατερίνης ως εύλογία και ένδειξη εύχαριστιών για τήν προσφορά της στην έπιτυχία της Συναντήσεως. Χαιρετισμούς στη Συνάντηση απέστειλαν ό Υπουργός Παιδείας και Όρησκευμάτων κ. Π. Εϋθυμίου, ό Γενικός Γραμματέας Νέας Γενιάς του ίδιου Υπουργείου κ. Π. Σφηκάκης και ή Πρόεδρος της Όργανωτικής έπιτροπής των Όλυμπιακών Αγώνων κ. Πάννα Δασκαλάκη - Άγγελουπούλου.

(Έκ της Άρχιγραμματείας της Ιερής Συνόδου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Έπίσκεψη του Μακαριωτάτου στό 2ο Ένιαίο Λύκειο Άθηνών

Τόν 2ο Ένιαίο Λύκειο Άθηνών έπισκέφθηκε σήμερα τόν μεσημέρι ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Έλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος κατόπιν πρόσκλησης έκπαιδευτικών και μαθητών.

Ό Μακαριώτατος συνομίλησε για άρκετή ώρα με τους καθηγητές του σχολείου και άναφέρθηκε ιδιαίτερα στη σημασία του λειτουργήματός τους, καθώς καλοΰνται νά διαμορφώσουν συγκροτημένες, ίσορροπημένες και ώριμες προσωπικότητες, έχοντας τις τύχες των παιδιών στα χέρια τους.

Στή συνέχεια ό Μακαριώτατος, άπευθυνόμενος πρός τους μαθητές, τόνισε ότι εάν θέλουν νά έπιτύχουν στη ζωή τους, σέ μία έποχή έντονης ανταγωνιστικότητας, πρέπει νά μοχθήσουν γι' αυτό και νά φροντίσουν νά άποκτήσουν τά

κατάλληλα πνευματικά εφόδια. Καί συνέχισε: «Πρέπει νά εἴσθε προετοιμασμένοι, καθὼς τὰ σύνορα ἔχουν καταπέσει. Καί ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες μὲ τὸν πολιτισμὸ ποὺ διαθέτουμε ἀγκαλιάζουμε ὅλα τὰ παιδιὰ ποὺ ἔχουν ἔλθει στὴν Ἑλλάδα γιὰ διάφορους λόγους. Τὴ συνάντηση μὲ τοὺς ξένους λαοὺς δὲν τὴν φοβόμαστε».

Ὁ Μακαριώτατος κάλεσε τοὺς μαθητὲς νὰ μείνουν προσηλωμένοι στὴν ἑλληνορθόδοξη αὐτοσυνειδησία «ποὺ εἶναι ἡ ταυτότητά μας» καί νὰ ἀγαπήσουν αὐτὸ ποὺ εἶναι: «Ἕλληνες καὶ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί». «Ὅλοι οἱ λαοί» ἐπίσημανε «ἔχουν τὴ δική τους ταυτότητα καὶ αὐτὲς οἱ διαφορὲς ὁμορφαίνουν τὴ ζωὴ μας».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ζήτησε ἀπὸ τοὺς μαθητὲς νὰ μὴν ἀνεχθοῦν μία κοινωνία τοῦ Ἐγώ, γιατί δὲν τοὺς ταιριάζει καὶ τόνισε ὅτι πρέπει νὰ βλέπουν στὸν διπλανό τους, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὅλοι, τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.

Τέλος ἀναφέρθηκε στίς παγίδες ποὺ ἀπειλοῦν τὴ σημερινὴ νεολαία, «τὴ διαφθορὰ καὶ τὰ ναρκωτικά», τονίζοντας χαρακτηριστικά: «πρέπει νὰ προστατεύσετε τὸν ἑαυτὸ σας. Δὲ χρειάζεται νὰ πάθετε γιὰ νὰ μάθετε. Καί ἡ Ἐκκλησία θέλει νὰ σᾶς δώσει ἓνα χέρι γιὰ νὰ ἀνεβεῖτε πρὸς τὰ πάνω. Νὰ μὴν τραυματισθεῖτε καὶ νὰ μὴν σπάσετε τὰ φτερά σας». Καί κατέληξε: «Ἀνάψτε ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα κερί γιὰ νὰ διαλυθεῖ τὸ σκοτάδι καὶ κάντε τὴν ἐπανάστασή σας».

Μετὰ τὴν ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου ἀκολούθησε συζήτηση μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν μαθητῶν.

(17.4.2000)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

**Ἀπαντήσεις τοῦ πάπα Ἰωάννη Παύλου τοῦ Β΄
καὶ τῆς προέδρου τῆς Δημοκρατίας
τῆς Φινλανδίας στὴν ἔκκληση
τοῦ Μακαριωτάτου γιὰ τὸ Κοσσυφοπέδιο.**

Ἀνταποκρινόμενος στὴν ἔκκληση γιὰ τὴν προστασία τῶν λαῶν καὶ τῶν ἱερῶν Τόπων στὸ Κοσσυφοπέδιο, ποὺ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος ἀπηύθυνε, στὴ σχετικὴ μὲ ἡμερομηνία 11 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ἐπιστολή του, πρὸς τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμοὺς, τοὺς ἡγέτες τῶν χωρῶν - μελῶν τοῦ ΝΑΤΟ, τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως καὶ τοὺς Προκαθήμενους τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος ὁ Β΄, δι' ἐπι-

στολῆς τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τοῦ Βατικανοῦ Καρδινάλιου Σαντάνο, δήλωσε ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ προσεύχεται γιὰ τὴν ἐξεύρεση μίας συνολικῆς διευθέτησης, σύμφωνης πρὸς τὶς νόμιμες ἀξιώσεις ὅλων τῶν ἐμπλεκομένων μερῶν, ἢ ὅποια νὰ ἐγγυᾶται τὴν ἀποκατάσταση τῆς εἰρήνης, μὲ δικαιοσύνη καὶ διάρκεια, στὴν περιοχὴ.

Ἐπιπρόσθετα διαβεβαίωσε τὸν Προκαθήμενο τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ὅτι «ἡ Ἁγία Ἐδρα καὶ ὁ Νούντιος στὸ Βελιγράδι παρακολουθοῦν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν κατάσταση καὶ δὲν ἔχουν παραλείψει νὰ καλέσουν τοὺς ἀρχηγούς τῆς διεθνοῦς εἰρηνευτικῆς δυνάμεως στὸ Κοσσυφοπέδιο νὰ προστατεύσουν ὅλους τοὺς τόπους λατρείας στὴν περιοχὴ».

Παράλληλα ἡ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Φινλανδίας κ. Τάργια Χαλόνεν σὲ ἐπιστολὴ τῆς μὲ ἡμερομηνία 16 Μαρτίου ἐ.ἔ. πρὸς τὸν Μακαριώτατο τόνισε ὅτι ἡ χώρα τῆς, μαζί μὲ ἄλλες χώρες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως καὶ τὴ διεθνή κοινότητα στὸ σύνολό τῆς, καταδίκασε ἐπανειλημμένα τὶς συνεχιζόμενες πράξεις βίας καὶ καταστροφῆς στὸ Κοσσυφοπέδιο. «Ἐπίσης καλέσαμε» ὑπογράμμισε χαρακτηριστικά «ὅλους τοὺς πολιτικούς ἡγέτες τῆς περιοχῆς νὰ καταδικάσουν κατηγορηματικὰ μὲ τὴ σειρά τους κάθε μορφῆς βία καὶ νὰ χρησιμοποιήσουν τὴν ἐπιρροή τους γιὰ νὰ θέσουν ἓνα τέρμα σὲ αὐτήν». Καί συνέχισε: «Προσδοκοῦμε τὴν πλήρη ἐφαρμογὴ τοῦ Ψηφίσματος 1244 τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθοῦν τὰ πάντα τόσο γρήγορα ὅσο θὰ ἐπιθυμούσαμε. Τὸ Ψήφισμα ἀποδίδει μεγάλη σημασία στὴν προστασία τόπων σερβικῆς κληρονομιάς καὶ στὴν ἐπιστροφή τοῦ σερβικοῦ πληθυσμοῦ σὲ αὐτοὺς. Ἀυστυχῶς, οἱ περιστάσεις δὲν καθιστοῦν κάτι τέτοιο μέχρι στιγμῆς δυνατόν, ἀλλὰ στὸ τέλος θέλουμε νὰ δοῦμε ἓνα πολυεθνικὸ Κοσσυφοπέδιο, ἀπαλλαγμένο ἀπὸ μίσος καὶ ἐκδίκηση».

Ἡ κ. Χαλόνεν διαβεβαίωσε τὸν Μακαριώτατο ὅτι ἡ Φινλανδία καταβάλλει κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ τὴν προώθηση τῆς συμφιλίωσης καὶ τῆς κατανόησης, ποὺ ἐξασφαλίζουν τὶς συνθήκες γιὰ μία εἰρηνικὴ καὶ φυσιολογικὴ ζωὴ γιὰ ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ Κοσσυφοπεδίου. Καί κατέληξε: «Προσωπικὰ θὰ παραμείνω δεσμευμένη πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς προαγωγῆς μίας

πραγματικής ειρήνης στην περιοχή. Είμαι πεπεισμένη ότι μία ημέρα ή διεθνής κοινότητα στο σύνολό της θα μπορεί, μαζί με όλους τους Κοσσοβάρους, να πανηγυρίζει την επίτευξη αυτού του στόχου”.

(20.4.2000)

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Έπισκέψεις του Μακαριωτάτου στο Ν.Ι.Μ.Τ.Σ. και τὸ Ναυτικὸ Νοσοκομείο Ἀθηνῶν

«Ὁ ἄνθρωπος ὅταν πάσχει καὶ ὑποφέρει καὶ βλέπει ὅτι τὸν ἐγκαταλείπουν οἱ δυνάμεις του καὶ ὅτι τὸ μέλλον γι’ αὐτὸν εἶναι ἀβέβαιο καὶ ἄδηλο, ζητᾷ βοήθεια καὶ ἀναμένει τὴν ἀνταπόκριση τῶν συνανθρώπων του, μία ἀνταπόκριση ποὺ πρέπει νὰ κινεῖται ὄχι στὸ πλαίσιο ἑνὸς ἐπαγγελματισμοῦ, ποὺ ἐν πολλοῖς εἶναι στεῖρος καὶ δὲν ἀποδίδει, ἀλλὰ στὸ πλαίσιο μίας ἀληθινῆς ἀνθρώπινης σχέσης ποὺ χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἀγάπη, θαλπωρὴ καὶ στοργή».

Αὐτὸ ἐπισήμανε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Πρόεδρο τοῦ Δ.Σ., τὸν Γενικὸ Διευθυντὴ καὶ τὸ ἐπιστημονικὸ, διοικητικὸ καὶ βοηθητικὸ προσωπικὸ τοῦ Ν.Ι.Μ.Τ.Σ. κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸ νοσοκομεῖο σήμερα τὸ μεσημέρι.

«Χωρὶς ἀγάπη, ἀρετὴ καὶ ὅλα ὅσα ἐξωραΐζουν τὴ ζωὴ μας, ὁδηγούμεστε σὲ μία κοινωνία ἀπρόσκλητη, μηχανιστικὴ καὶ ἀπάνθρωπη, ὅπου ὁ ἄκρατος καταναλωτισμὸς καὶ ὁ πρακτικὸς ὕλισμὸς κυριαρχοῦν καὶ ὅπου οἱ ἄνθρωποι σιγὰ σιγὰ λέγεται ὅτι θὰ ἀναγνωρίζομαστε ἀπὸ κάποιον ἀριθμὸ ποὺ θὰ κατέχει ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς», ὑπογράμμισε χαρακτηριστικὰ ὁ Μακαριώτατος καὶ συνέχισε: «Βέβαια ὁ Θεὸς μᾶς χάρισε τὸ λογικὸ καὶ τὸ αὐτεξούσιο, δηλαδὴ τὸ δικαίωμα καὶ τὴ δυνατότητα νὰ σκεπτόμαστε καὶ νὰ εἴμαστε ἐλεύθεροι, νὰ κάνουμε ἐλεύθερες ἐπιλογὲς ἀκόμη καὶ ἂν αὐτὲς στρέφονται πολλὰς φορὲς ἐναντίον τοῦ καλῶς ἐννοούμενου συμφέροντός μας... Ἐὰν ὑπάρχει κακοδαιμονία στὸν κόσμον αὐτὸ ὀφείλεται σὲ ἕναν καὶ μοναδικὸ λόγο: στὸ ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐνῶ γνωρίζουν τὴν ἀλήθεια προτιμοῦν τὸ ψεῦδος καὶ ὄντας ἐγωῖστές δὲν θέλουν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ ἄνομα συμφέροντά τους καὶ νὰ φέρουν στὸν κόσμον μία νέα ἐποχὴ στὴν ὁποία ὅλοι θὰ εἶναι ἴσοι, θὰ ἔχουν

ἴσες εὐκαιρίες καὶ θὰ ἀπολαμβάνουν τῶν ἴδιων δικαιωμάτων».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρθηκε στὴν ἀλήθεια τοῦ λόγου τοῦ Εὐαγγελίου ἀνὰ τοὺς αἰῶνες καὶ στὴν προσφορὰ τους, Χριστιανισμοῦ στὴν ἀνθρωπότητα καὶ ζήτησε ἀπὸ ὅλους νὰ ἀναπτύσσουν εὐεργετικὲς πρωτοβουλίες γιὰ τὸ κοινωνικὸ σύνολο καὶ νὰ δίνουν ταυτόχρονα μία μαρτυρία τῆς πίστεως τους «ποὺ δὲν εἶναι συνονθύλευμα θεωρητικῶν προτάσεων, ἀλλὰ κυρίως τρόπος ζωῆς».

Ὁ Μακαριώτατος ἐπισκέφθηκε τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ Ν.Ι.Μ.Τ.Σ., συνομίλησε μαζί τους εὐχόμενος «Χρόνια Πολλὰ» καὶ ταχεῖα ἀνάρρωση καὶ τοὺς προσέφερε δῶρα ἀγάπης. Στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος βρέθηκε κοντὰ στοὺς νοσηλευμένους στὸ Ναυτικὸ Νοσοκομεῖο Ἀθηνῶν.

(24.4.2000)

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου στὸ Νοσοκομεῖο Παίδων «Ἀγία Σοφία» καὶ στὸ Νοσοκομεῖο «Ἅγιος Σάββας»

Κοντὰ στὰ παιδιὰ ποὺ πάσχουν καὶ «χρειάζονται ὅσο κανεὶς ἄλλος τὴν εὐαισθησία, τὴν ἀγάπη καὶ τὴ στοργή μας» βρέθηκε σήμερα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸ Νοσοκομεῖο Παίδων «Ἀγία Σοφία».

«Εἶναι ἰδιαίτερα ὀδυνηρὸ νὰ βλέπει κανεὶς τὰ παιδιὰ νὰ ὑποφέρουν» εἶπε χαρακτηριστικὰ ὁ Μακαριώτατος ποὺ εὐχήθηκε στοὺς μικροὺς ἀσθενεῖς «Χρόνια Πολλὰ» καὶ ταχεῖα ἀνάρρωση, προσφέροντάς τους καὶ πασχάλινὰ δῶρα. Παράλληλα συνεχάρη τὴ Διοίκηση τοῦ νοσοκομείου καὶ ἰδιαίτερα τὸ ἐπιστημονικὸ, νοσηλευτικὸ καὶ βοηθητικὸ προσωπικὸ γιὰ τὴν μεγάλη ἀφοσίωση ποὺ ἐπιδεικνύει στὰ δύσκολα καθήκοντά του.

Στὴ συνέχεια, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐπισκέφθηκε τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ νοσοκομείου «Ἅγιος Σάββας» δίνοντάς τους ἕνα μήνυμα αἰσιοδοξίας καὶ ἐλπίδας μετὰ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα. Ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸ ἐπιστημονικὸ, νοσηλευτικὸ καὶ βοηθητικὸ προσωπικὸ, ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὸν προσωπικὸ χαρακτήρα τῆς σχέσης ἱατροῦ καὶ ἀσθενοῦς ἐνῶ ἐξήρε τὸν ἀγῶνα ποὺ γίνεται παγκοσμίως γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς

επάρατης νόσου. Όπως επισήμανε «μέσα στη δοκιμασία του ό άνθρωπος ώριμάζει. Ό πόνος δικαιώνει την ύπαρξή μας και μάς μεταφέρει από τὰ πρόσκαιρα στὰ παντοτινά, από τὰ εφήμερα στὰ αιώνια. Ό πόνος πρέπει νὰ γίνει ό μεγάλος μας δάσκαλος». Καί κατέληξε: «Ό Χριστιανισμός δέν ύποτίμησε ποτέ την επίγεια ζωή, ούτε θέλησε με την περι αιώνιότητος διδασκαλία Του νὰ ύποβαθμίσει τή σημασία της. Τόσο ή ψυχή όσο και τὸ σῶμα εἶναι δῶρα τοῦ Θεοῦ. Η ψυχή εἶναι ἀθάνατη. Τὸ δὲ σῶμα, ποῦ εἶναι τὸ φυλακτήριο τῆς ψυχῆς, ἔχουμε ύψιστη ύποχρέωση νὰ τὸ φροντίζουμε καὶ νὰ τὸ νοσηλεύουμε ὅταν κάποια ἀσθένεια ἔρχεται νὰ τὸ ἐπισκεφθεῖ».

Τέλος, ἀπαντώντας σὲ ἐρώτηση δημοσιογράφου περί τῆς ἀποψῆς ποῦ ἐκφράζουν ὀρισμένοι ἐπιστήμονες ὅτι «ήμερολογιακὰ θὰ ἦταν ἴσως πὼ ὀρθὸ νὰ ἐορτάζεται τὸ Πάσχα μία ἐβδομάδα νωρίτερα», ὁ Μακαριώτατος σημείωσε: «τὸ Πάσχα ἡμερολογιακὰ ἔχει ρυθμιστεῖ σύμφωνα με τὴν ἀπόφαση τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου τὸ 325 μ.Χ. με βάση τὸ τότε ἡμερολόγιο, τὸ Ἰουλιανό, τὸ ὁποῖο κρατᾷ καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας στὸν τρόπο ὑπολογισμοῦ τῆς ἐορτῆς. Αὐτὸ δέν μπορεῖ νὰ ἀλλάξει. Τηρεῖται με θρησκευτικὴ εὐλάβεια καὶ μαθηματικὴ ἀκρίβεια ἐδῶ καὶ δεκαεπτὰ αἰῶνες».

(25.4.2000)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Τελετὴ ἐγκαινίων οἰκισμοῦ σεισμοπλήκτων ποῦ δημιουργήθηκε δαπάναις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Τὸν πρῶτο οἰκισμό, ποῦ δημιουργήθηκε γιὰ τὴν κάλυψη τῶν στεγαστικῶν ἀναγκῶν σεισμοπλήκτων τῆς περιοχῆς τῶν Ἄνω Λιοσίων με δαπάνες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐγκαινίασε σήμερα τὸ μεσημέρι ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος, παρουσία τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἀττικῆς κ. Παντελεήμονος, Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθονίκου, Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαίου, Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντίνου καὶ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ, τοῦ Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου π. Θεολόγου Ἀποστολί-

δη, τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς κ. Ντ. Βρεττοῦ, τοῦ Ὑφυπουργοῦ ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. κ. Νάσου Ἀλευρά, τῶν βουλευτῶν κ.κ. Β. Οἰκονόμου, Χρ. Κατσιγιάννη καὶ Β. Λεβέντη, τοῦ Νομάρχῃ Δυτικῆς Ἀττικῆς κ. Π. Παπαπέτρου, τῆς Προέδρου τοῦ Νομαρχιακοῦ Συμβουλίου κ. Στ. Δήμου, τοῦ Δημάρχου Ἄνω Λιοσίων κ. Ν. Παπαδήμα, τοῦ Δημάρχου Φυλῆς κ. Κ. Μπουραῖμη, τοῦ Προέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἄνω Λιοσίων κ. Εὐ. Χριστοφιλάκη καὶ ἐκπροσώπων ἄλλων τοπικῶν φορέων.

Ό οἰκισμὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ 30 λυόμενους οἰκίσκους με ὅλη τὴν ἀπαραίτητη ὑποδομὴ, γιὰ τὴν ἀγορὰ τῶν ὁποίων διετέθη ποσὸ ὕψους 60.000.000 δρχ. καὶ οἱ ὁποῖοι ἐγκαταστάθηκαν σὲ χῶρο ποῦ παραχωρήθηκε ἀπὸ τὸ Δήμο Ἄνω Λιοσίων καὶ εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν ὁδῶν Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ Θέτιδος.

Μετὰ τὴν τέλεση τοῦ ἁγιασμοῦ, τὸ λόγο ἔλαβε ὁ Δήμαρχος Ἄνω Λιοσίων κ. Ν. Παπαδήμας, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν Μακαριώτατο, ὑπογράμμισε τὴν ἰδιαίτερα σημαντικὴ προσφορά τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας στιγμή, λίγες μόνον ὥρες μετὰ τὸν καταστροφικὸ σεισμὸ τῆς 7ης Σεπτεμβρίου 1999, ἔσπευσε στὸ πλευρὸ τῶν σεισμοπλήκτων καὶ τοὺς συμπαραστάθηκε με ὅλες τῆς τῆς δυνάμεις, ἡθικὰ καὶ ὕλικά, προσφέροντάς τους ἀνακούφιση, ἀγάπη καὶ ἐλπίδα. «Ἡ Ἐκκλησία» τόνισε ὁ κ. Παπαδήμας «συνεργάστηκε καὶ συνεργάζεται μαζί μας σὲ κάθε βῆμα. Καὶ ἡ δημιουργία τοῦ οἰκισμοῦ ποῦ ἐγκαινιάζεται σήμερα, λύνοντας, ἔστω καὶ προσωρινά, τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα κατοίκων τῆς περιοχῆς ποῦ εἶχαν τῆς μεγαλύτερες ἀνάγκες καὶ ἐπιλέχθηκαν βάσει αὐτῶν ἀπὸ τὸν Δήμο, εἶναι προῖον τῆς ἀριστερῆς αὐτῆς συνεργασίας».

Στὴ συνέχεια μίλησε ὁ Ὑφυπουργὸς ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ κ. Νάσος Ἀλευράς, ὁ ὁποῖος στὸ χαιρετισμὸ του ἐξῆρε τὴν ἄμεση καὶ καθοριστικὴ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Μακαριωτάτου προσωπικὰ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν καταστροφικῶν συνεπειῶν τοῦ σεισμοῦ, τῆς Ἐκκλησίας ποῦ πορεύτηκε καὶ πορεύεται μαζί με τὴν Πολιτεία προκειμένου νὰ κλείσουν τὸ συντομότερο οἱ πληγῆς ποῦ ἄνοιξαν τὴν 7η Σεπτεμβρίου. «Οἱ ἐνέργειες ὅλων μας συντείνουν στὴν μόνιμη ἀποκατάσταση τῶν πληγέντων συνανθρώπων μας» σημείωσε χαρακτηριστικά.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ του ὁ Μακαριώτατος, στὴν

σύντομη όμιλία του, έξέφρασε τις έγκάρδιες εύχαριστίες του πρὸς τὸν εύσεβή, φιλότιμο καί πιστό λαό μας, πού έδειξε με κάθε τρόπο τήν άγάπη του πρὸς τοὺς έμπερίστατους άδελφούς του Λεκανοπεδίου, τήν Πολιτεία για τήν άγαστή καί άποτελεσματική συνεργασία καί τὸ Δῆμο "Άνω Λιοσίων για τήν εύγενική παραχώρηση τῆς έκτασης όπου τοποθετήθηκαν οί οίκισκοι.

Ό Προκαθήμενος τῆς Έλλαδικῆς Έκκλησίας ύπογράμμισε ὅτι ἡ Έκκλησία ὡς φιλόστοργη Μητέρα βρέθηκε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή κοντὰ στοὺς πληγέντες με λόγους παρηγορίας, ἀλλὰ καί με τὴν έμπρακτη άρωγή Της για τὴν κάλυψη τῶν άμεσων άναγκῶν τους. "Ἡ Έκκλησία δὲν έμεινε ὁμως μόνον ἐκεῖ, ἀλλὰ έκπόνησε καί ένα συνολικὸ πρόγραμμα παροχῆς βοήθειας, τμήμα τοῦ ὁποίου σήμερα ὑλοποιεῖται. Παρὰ τὰ μεμονωμένα πικρόχολα καί άδικα σχόλια μερίδας τῶν Μ.Μ.Ε., ἡ Έκκλησία έκανε, ὅπως κάνει πάντοτε, τὸ καθήκον Της, γιατί ἡ έπιθυμία Της εἶναι νὰ βλέπει τὰ παιδιά Της νὰ μποροῦν νὰ ατενίζουν με αἰσιοδοξία καί έλπίδα τὸ μέλλον" έπισήμανε ὁ Μακαριώτατος. Καί συνέχισε: "Εντὸς τοῦ Μαΐου θὰ ακολουθήσει ἡ δημιουργία καί δεύτερου οίκισμοῦ με δαπάνες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς Έκκλησίας τῆς Ελλάδος, άποτελουμένου ἀπὸ 70 λυόμενους οίκισκους συνολικῆς άξίας 140.000.000 δρχ., πού θὰ εγκατασταθοῦν σὲ έκταση πού παραχωρεῖ ὁ Δῆμος "Άνω Λιοσίων... Βέβαια ἡ εύχῆ ὅλων μας εἶναι οί οίκισκοι νὰ λειτουργήσουν μεταβατικά καί σύντομα οί άδελφοί μας νὰ βρεθοῦν στὰ σπίτια τους". Καί κατέληξε, εύχόμενος σὲ ὅλους "Καλὴ Άνάσταση": "Απὸ τὴν μεγάλη αὐτὴ περιπέτεια άναδείχθηκαν για μία άκόμη φορά οί άρετὲς τῆς φυλῆς μας, ἡ άλληλεγγύη καί ἡ άγάπη".

Τέλος, ὁ Μακαριώτατος παρέδωσε τὰ κλειδιά τῶν οίκισκων στοὺς δικαιούχους καί τοὺς διαβεβαίωσε ὅτι ἡ Έκκλησία θὰ βρίσκεται πάντα δίπλα τους σὲ ὅτιδήποτε χρειαστοῦν.

(26.4.2000)

(Έκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

**Έπίσκεψη τοῦ Μακαριώτατου
στὸ Γενικὸ Κρατικὸ Νοσοκομεῖο Ἀθηνῶν
καί τὸ Νοσοκομεῖο "Εύαγγελισμός"**

Κοντὰ στοὺς άσθενεῖς τοῦ Γενικοῦ Κρατικοῦ

Νοσοκομεῖου Ἀθηνῶν βρέθηκε σήμερα τὸ πρῶτῳ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος. Ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ τοὺς προσέφερε δῶρα άγάπης, συνομίλησε μαζί τους καί τοὺς εύχήθηκε "Χρόνια Πολλὰ" καί ταχεῖα άνάρρωση.

Σὲ χαιρετισμὸ πού άπηύθυνε πρὸς τὸ έπιστημονικό, νοσηλευτικὸ καί βοηθητικὸ προσωπικὸ τοῦ νοσοκομεῖου, ὁ Προκαθήμενος τῆς Έλλαδικῆς Έκκλησίας τὸ συνεχάρη για τὴν μεγάλη άφοσίωση πού έπιδεικνύει στὰ δύσκολα καθήκοντά του καί τὸ κάλεσε νὰ άγκαλιάζει ὅλους τοὺς άσθενεῖς, ιδιαίτερα δὲ τὰ παιδιά πού κάνουν χρῆση ναρκωτικῶν οὐσιῶν. "Τὰ παιδιά αὐτὰ πρέπει νὰ αντιμετώπίζονται ὡς άσθενεῖς καί ἡ Πολιτεία ὀφείλει νὰ έπιδεικνύει έναντὶ τους άνοχή σὲ κάθε περίπτωση" έπισήμανε χαρακτηριστικά. Στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος άναφέρθηκε στὸν έξέχοντα ρόλο τοῦ κλήρου πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς πνευματικῆς καί ψυχικῆς ὑποστήριξης τῶν πασχόντων άδελφῶν μας. Καί τόνισε: "Ὁ κληρικὸς άσκει ἱεραποστολικὸ έργο. Δυστυχῶς ὁμως στὴν Ελλάδα, σὲ αντίθεση με τὰ εύρωπαϊκά κράτη καί τὴν Ἀμερική, αὐτὸ δὲ γίνεται ἀντιληπτό. Ἐπικρατεῖ ένα πνεῦμα παραμερισμοῦ του, καθῶς πολλὰ πράγματα ἔχουν διαστρεβλωθεῖ καί ἔχουμε άποκοπεῖ ἀπὸ τὴν παράδοσή μας. Εἶναι λανθασμένο νὰ βλέπουμε τὸν κληρικὸ ὡς κάποιον πού εἶναι περιττός ἢ ἀπλὰ χρήσιμος για τοὺς άρρωστους ἡλικιωμένους".

Κατόπιν ὁ Μακαριώτατος έπισκέφθηκε τοὺς άσθενεῖς τοῦ Νοσοκομεῖου "Εύαγγελισμός", δίνοντάς τους ένα μήνυμα αἰσιοδοξίας με τὴν εύκαιρία τῆς Ἑορτῆς τοῦ Πάσχα. Ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸ έπιστημονικό, νοσηλευτικὸ καί βοηθητικὸ προσωπικὸ τοῦ νοσοκομεῖου, έκανε λόγο για τὴν άναγκαία αύξηση τῶν κρατικῶν δαπανῶν στὸν τομέα τῆς Ὑγείας, ενώ άναφέρθηκε στὸ χρέος τῶν ιατρῶν νὰ βοηθοῦν ουσιαστικά τὸν συνάνθρωπό τους καί νὰ αντιμετώπίζουν τὴν εργασία τους, παρὰ τὸ ὅτι οί άμοιβές τους δὲν ανταποκρίνονται στὴν άξία τῆς προσφορᾶς τους, ὄχι ὡς βιοπορισμὸ, ἀλλὰ ὡς λειτουργημα. Ὑπάρχουν βέβαια μεμονωμένα περιστατικά έκμετάλλευσης άσθενῶν πού πρέπει τὸ σύντομότερο νὰ εκλείψουν. Γιατὶ ἡ παροχή οὐσιαστικῶν ὑπηρεσιῶν ὕγείας δὲν πρέπει νὰ

έξαρτάται από οποιαδήποτε οικονομικά κριτήρια” κατέληξε ο Μακαριώτατος.

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Συνάντηση του Μακαριωτάτου με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Σλοβακίας

Την επίσκεψη του Προέδρου της Δημοκρατίας της Σλοβακίας κ. Rudolf Schuster, συνοδευόμενου από την σύζυγό του, τον Υπουργό Έξωτερικών της χώρας του κ. Eduard Kukan, τον Πρέσβη της Σλοβακίας στην Ελλάδα κ. Milan Dubcek και άλλους ανώτατους αξιωματούχους, δέχθηκε σήμερα το μεσημέρι ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος στο Μέγαρο της Ί. Αρχιεπισκοπής.

Η συνάντηση έγινε μέσα σε κλίμα άμοιβαίας εγкарδιότητας. Ο Μακαριώτατος και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Σλοβακίας συζήτησαν για περίπου μισή ώρα θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Μετά το τέλος της συζήτησης, ο Πρόεδρος της Σλοβακίας εύχθηκε στον Μακαριώτατο “να συνεχίζει να αποτελεί το ζωντανό παράδειγμα προσανατολισμού και διαπαιδαγώγησης της ελληνικής νοελαίας”. Στη συνέχεια ακολούθησε ανταλλαγή αναμνηστικών δώρων.

(9.5.2000)

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Συνεδριακή Συνάντηση με θέμα “Εκκλησία και άθλητισμός με όραμα την τρίτη χιλιετία”

Την έναρξη των εργασιών της Α΄ Συνεδριακής Συνάντησης στελεχών νεανικού έργου των Ί. Μητροπόλεων της Εκκλησίας της Ελλάδος με θέμα “Εκκλησία και Άθλητισμός με όραμα την τρίτη χιλιετία”, που διοργανώνει η Ίερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος διὰ της «ειδικής Υποεπιτροπής της για τους Όλυμπιακούς Αγώνες του 2004”, κηρύσσει σήμερα στις 4.30 το απόγευμα στην Αΐθουσα Συνεδρίων του Ξενοδοχείου “Divani Palace” στο Καβούρι Βουλιαγμένης ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος.

Ο Προκαθήμενος της Έλλαδικής Εκκλησίας θα αναπτύξει το θέμα “Η συμμετοχή της Εκκλησίας εις τους Όλυμπιακούς Αγώνες του 2004”.

Στην εισήγησή του θα επισημάνει ότι “ή συμπαράσταση της Εκκλησίας στην υπόθεση της Όλυμπιάδος γίνεται με σκοπό να διεξαχθούν οι αγώνες, που άλλοι λαοί βύθισαν στην έμπορικότητα, υπό το φώς μιας πρότασης πνεύματος, αυτής της πρότασης που σαρκώνει από τις καταβολές του ο Έλληνισμός, αυτής που βάπτισαν στα ύδατα της πίστης μας οι Πατέρες της Εκκλησίας... Γιατί εάν συστρατευθούμε όλοι γι’ αυτό το σκοπό, θα κατορθώσουμε να μεταδώσουμε το Έλληνικό πνεύμα που βλέπει ανέκαθεν τον άθλητισμό όχι ως show και έμπορευματοποίηση, όχι ως νοσηρό πρωταθλητισμό, αλλά ως μέρος της παιδείας και θα επιτύχουμε να μετατρέψουμε τους Όλυμπιακούς σε αγώνες μαζικού έθελοντισμού”. Παράλληλα ή Εκκλησία, ή οποία δεν ύποτιμα την αναγκαιότητα των έργων ύποδομής και θέλει να συμπαρασταθεί στις προσπάθειες της Κυβέρνησης και των αρμοδίων φορέων διοργάνωσης των Όλυμπιακών Αγώνων να βρουν έπείγουσες λύσεις, είναι έτοιμη, θα ύπογραμμίσει ο Μακαριώτατος, να δώσει έγκριση άνέγερσης ξενοδοχείων σε χώρους ιδιοκτησίας Της, προκειμένου να βοηθήσει στην έξασφάλιση κλινών για τους πολυάριθμους έπισκέπτες, ενώ ταυτόχρονα προωθεί προτάσεις φιλοξενίας νέων, παραγόντων της Όλυμπιάδος σε όρισμένα Έκκλησιαστικά Ίδρύματα του Λεκανοπεδίου, καθώς επίσης και σε οικίες πιστών.

Έπιπρόσθετα, ο Μακαριώτατος θα αναλύσει τη σχέση μεταξύ Εκκλησίας και άθλητισμού, σημειώνοντας ότι “ο λόγος της Εκκλησίας, ο οποίος, όπως άλλωστε και ή πράξη Της μέσα στην κοινωνία, είναι δωρεά πνεύματος, δίνει και στον άθλητισμό το πνεύμα ζωής που έπρεπε να έχει κάθε ώρα, κάθε αίτημα και κάθε πράξη του ανθρώπου... Κάθε λόγος της Εκκλησίας άρθρώνεται μέσα στην κοινωνία και στερεώνει την κοινωνία”. Επίσης θα τονίσει ότι είναι λανθασμένη ή αντίληψη ότι ή Εκκλησία δεν ενδιαφέρεται για το σώμα, αλλά μόνο για την ψυχή του ανθρώπου, καθώς ή πίστη μας μιλά για τον άνθρωπο ως ένα αδιαίρετο σύνολο, ως πρόσωπο, στο οποίο ανήκει ή ψυχή αλλά και οι λειτουργίες της, όπως επίσης το σώμα και οι λειτουργίες του. “Συνιστά παρερμηνεία της Όρθοδοξίας” θα ύπογραμμίσει ο Μακαριώτατος “ή αντίληψη πως ο άθλητισμός είναι στοιχείο αδιάφορο ή ξένο

για τὸν πιστό. Ἡ Ἐκκλησία μας ἀρνεῖται “τὸ φρόνημα τῆς σαρκός”, ποὺ σημαίνει πὼς δὲν ἀρνεῖται τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὴν ἀναγωγή τῶν ἀναγκῶν καὶ ἡδονῶν τοῦ σώματος σὲ σκοπὸ ζωῆς, δηλαδὴ τὴν “κατὰ σάρκα ζωήν”, τὴν ὡμὴ ὑποβάθμιση τοῦ σώματος ποὺ μοιραίως ἐπιφέρει ἡ ἀρνηση τοῦ πνεύματος”.

Τέλος ὁ Μακαριώτατος θὰ ἀναφερθεῖ στὴν “πειθαρχημένη ζωή” τοῦ ἀθλητῆ, ὁ ὁποῖος “μαθητεύει σκληρά... μαθαίνοντας πρωτίστως τὰ ὅρια τῶν δυνάμεων καὶ ἱκανοτήτων του, τὴν ἀνάγκη καὶ τοὺς τρόπους νὰ τὰ ὑπερβαίνει συνεχῶς καὶ ἀκόμη τὴ συλλογικότητα, τὴν ἐπιτυχία ὡς συν-εργασία, ὡς κοινὴ ἐργασία”. Ἰδιαίτερα μάλιστα θὰ σταθεῖ στὸ “γόνιμον”, “στὸ σωστὸ γιὰ τὸν ἀθλητῆ, τὸ ὁποῖο δὲν ἀρχίζει καὶ τελειώνει μέσα στὸν στίβο, ἀλλὰ περιλαμβάνει τὸν τρόπο τῆς προετοιμασίας του: τὴν ἐγκράτειά του, τὴν ἀσκησή του, τὴν πειθαρχία καὶ τὴν ἐπιμονή του, τὴν ὑπακοή του στοὺς κανόνες καὶ τὸν διδάσκαλό του καὶ ἀσφαλῶς τὴν ὑποχρέωσή του νὰ ἀπορρίπτει τὴ χρῆση ἀναβολικῶν ἢ οὐσιῶν ποὺ μετατρέπουν τὸ σῶμα του σὲ παραφύσιν ἔκτρωμα μὲ μόνο σκοπὸ τοῦ τῆ συγκομιδῆ βραβείων”.

Τῆς εἰσήγησης τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας θὰ προηγηθοῦν εἰσηγήσεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου καὶ Προέδρου τῆς εἰδικῆς Ὑποεπιτροπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τοὺς Ὀλυμπακοὺς Ἀγῶνες τοῦ 2004 κ. Ἱεροθέου, μὲ θέμα “Ἐκκλησία καὶ Ἀθλητισμός”, τοῦ Πρωτοπρ. π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, μὲ θέμα “Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων”, τοῦ ἱατροῦ καὶ παλαιοῦ πρωταθλητῆ στίβου κ. Ἰωάννη Κοῖνη μὲ θέμα “Ἡ ἔννοια τοῦ Ὀλυμπισμού σήμερον” καὶ τοῦ ἔγκριτου δημοσιογράφου κ. Μανώλη Μαυρομάτη, μὲ θέμα “Ἡ ψυχολογία τῶν γηπέδων”.

(13.5.2000) (Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Συνάντηση τοῦ Μακαριωτάτου μὲ τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σήμερα τὸ μεσημέρι σὲ ἐθιμοτυπικὴ ἐπίσκεψη στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς

Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρο Εὐθυμίου.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνάντησης, ποὺ διήρκεσε περίπου δύο ὥρες, παρουσία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Χρυσόστομου ὡς ἐκπροσώπου τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐξετάσθηκαν σὲ πνεῦμα κατανόησης ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν στὶς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς συνάντησης ὁ Μακαριώτατος καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἔκαναν δηλώσεις πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Μ.Μ.Ε., οἱ ὁποῖες ἔχουν ὡς ἀκολουθῶς:

Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων: “Ἡ συνάντηση ἦταν προκατανομισμένη ἀπὸ καιρό, γιατί τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων εἶναι ὁ φυσικὸς συνομιλητῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Συζητήσαμε ὅλα τὰ θέματα τὰ δικά μας μέσα σὲ ἓνα σαφὲς πλαίσιο, ποὺ εἶναι κοινὰ ἀποδεκτό, τῶν διακριτῶν ρόλων ποὺ ἔχει ἡ Πολιτεία καὶ ἡ Ἐκκλησία. Ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ταυτόχρονα μία ἔννοια ποὺ ἔχει ἱστορικὴ ἀλληλεγγύη καὶ φυσικὰ ἡ τόνωση τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἓνα κοινὸ ζητούμενο καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας. Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ κλίμα ἀντιμετωπίσαμε ὅλα τὰ θέματα, συζητήσαμε, ἔτσι ὥστε νὰ ὑπάρχει ἓνας καλὸς καὶ γόνιμος διάλογος σὲ ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ τίθενται μέσα ἀκριβῶς καὶ πάντα στὸ κοινὰ ἀποδεκτὸ πλαίσιο τῶν διακριτῶν ρόλων τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας”.

Μακαριώτατος: “Μὲ πολλὴ χαρὰ δέχθηκα τὴν ἐθιμοτυπικὴ καταρχὴν ἐπίσκεψη τοῦ νέου Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρου Εὐθυμίου, ἐδῶ στὴν ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς μας. Καὶ τὸν ὑποδέχθηκα μὲ τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀμοιβαίας σχέσεως, τὴν ὁποία ἔχουμε ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ κάνουμε καὶ μία γενικότερη ἀνασκόπηση, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος σᾶς εἶπε, τῶν προβλημάτων καὶ τῶν ἐκκρεμοτήτων ποὺ ὑπάρχουν ἀνάμεσα στὴν Ἐκκλησία καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, τὸ ὁποῖο, ὅπως ξέρετε, εἶναι τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο γιὰ τὴν προώθηση αἰτημάτων τῆς Ἐκκλησίας μας. Πρέπει νὰ σᾶς δηλώσω ὅτι στὸ πρόσωπο τοῦ κυ-

ρίου Εύθυμίου συνάντησα έναν καλόπιστο συνομιλητή με διάθεση συναινετική και επαναβεβαιώσαμε τους όρους της άμοιβαίας στενής συνεργασίας μεταξύ της Έκκλησίας και της Πολιτείας. Έπαναβεβαιώσαμε με άλλα λόγια την αναγκαιότητα ή οποία υπάρχει σε αυτόν τον τόπο να αντιμετωπίζονται με τον δέοντα σεβασμό και την άμοιβαία κατανόηση και μέσα σε ένα κλίμα συναίνεσης τα προβλήματα που αναφύονται και τουτο για το καλό του πιστού λαού μας. Καί συνεννοηθήκαμε για τη συνέχιση αυτού του αγαθού κλίματος στις σχέσεις μεταξύ Έκκλησίας και Πολιτείας, γιατί από την ύπαρξη και τη διατήρηση ενός τέτοιου κλίματος εξαρτάται και η καλή προώθηση των επιμέρους ζητημάτων, τα οποία κατά καιρούς αναφύονται”.

Απαντώντας σε έρωτήσεις δημοσιογράφων για το εάν στη διάρκεια της συνάντησης συζητήθηκε το ζήτημα των νέων ταυτοτήτων, ο Μακαριώτατος τόνισε: “Συζητήσαμε έκτενως το θέμα αυτό. Είπαμε ότι πρέπει να επικρατήσει ψυχραιμία, ότι πρέπει να κυριαρχήσει ή νηφαλιότητα, προκειμένου να αντιμετωπισθεί το ζήτημα κάτω από αυτές τις συνθήκες. Επομένως εν θερμώ δεν πρόκειται να γίνει τίποτε και ή Έκκλησία έκδηλωσε για άλλη μία φορά την διάθεση την οποία έχει για να συνομιλήσει με την Πολιτεία για το όλο θέμα. Άρα δεν έχω τίποτε άλλο να σās πω. Έπαναβεβαιώθηκαν αυτές οι αρχές, ότι δηλαδή πρέπει να συνομιλήσουμε και ότι δεν πρέπει το κλίμα να είναι αυτή τη στιγμή όξυμένο. Αντίθετα και οι δύο πλευρές, και ή Πολιτεία και ή Έκκλησία, επιδιώκουν να υπάρξει ένα κλίμα ήπιο, ένα κλίμα νηφάλιο, ψυχραιμο, διότι μόνον κάτω από ένα τέτοιο κλίμα μπορούν να συζητηθούν θέματα τόσο σημαντικά, όπως είναι αυτό για το οποίο μιλάμε”.

Από την πλευρά του ό Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, άπευθυνόμενος στους δημοσιογράφους επισήμανε: “Τα πράγματα είναι σαφή, απόλυτως σαφή. Καί όλα αυτά τα ζητήματα δεν έχουν περιθώριο άλλων παραπομπών, όπως αυτές που αναφέρατε. Δεν υπάρχει θέμα ούτε ίερου πολέμου, ούτε άνιερου πολέμου, διότι υπάρχουν διαφορετικές λειτουργίες, που όμως όπου συμπίπτουν τίθενται θέματα διαλόγου, χωρίς να άμφισβητείται ό έκατέρωθεν ρόλος”).

Στα τέλη του μηνός ό Μακαριώτατος θα

άνταποδώσει την επίσκεψη του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

(17.5.2000)

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Έντυπωσησική παρουσία των άθλητριών του Κ.Α.Δ.Α. της Έρεās Αρχιεπισκοπής Άθηνών

Σημαντική ήταν ή παρουσία των δεκατεσσάρων άθλητριών του Κέντρου Άποκατάστασης Δυσπροσάρμοστων Άτόμων (Κ.Α.Δ.Α.) “ΔΑΜΑΡΙΣ” της Έρεās Αρχιεπισκοπής Άθηνών στους άγώνες στίβου άθλητών με νοητική ύστέρηση και μαθησιακές δυσκολίες.

Στους άγώνες, που διεξήχθησαν στο Ζηρίνιο Γυμναστήριο την προηγούμενη έβδομάδα (10, 11, 12 Μαΐου) για 19η συνεχή χρονιά, συμμετείχαν χίλιοι περίπου άθλητες και άθλήτριες από 46 φορείς. Η παρουσία των άθλητριών του Κ.Α.Δ.Α. “ΔΑΜΑΡΙΣ” ήταν έντυπωσησική καθώς στους έν λόγω άγώνες κέρδισαν συνολικά δεκατρία μετάλλια, έκ των οποίων τα έπτα χρυσά, τα τέσσερα άργυρά και τα δύο χάλκινα. Ιδιαίτερη μάλιστα ήταν ή στιγμή όπου μία από τις άθλήτριες του Κ.Α.Δ.Α. έκφώνησε τον όρκο της Ειδικής Όλυμπιάδας: “Δώσε μου την εύκαιρία να άγωνισθώ και εάν δεν κερδίσω άσε με να είμαι υπερέφανη που προσπαθώ”, προκαλώντας ρίγη συγκίνησης στους παρευρισκομένους.

(18.5.2000)

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Συνάντηση του Μακαριωτάτου με τον άρχηγό της Άξιωματικής Άντιπολίτευσης.

Ό Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σήμερα το μεσημέρι σε επίσκεψη στο Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο τον Αρχηγό της Άξιωματικής Άντιπολίτευσης κ. Κώστα Καραμανλή.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, που διήρκεσε περίπου μία ώρα, εξέτάσθηκαν τρέχοντα ζητήματα της επικαιρότητας και δή το ζήτημα των νέων ταυτοτήτων, καθώς και αυτό που άφορά στην εύρωπαϊκή προοπτική της χώρας.

Μετά το πέρας της συνάντησης και κατά την έξοδό του από το Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο ό Αρχηγός της Άξιωματικής Άντιπολίτευσης έκανε την ακόλουθη δήλωση προς τους εκπροσώπους των Μ.Μ.Ε.

«Είχαμε μία πολύ χρήσιμη και ούσιαστική συζήτηση με τὸν Μακαριώτατο γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν στὶς σχέσεις Κράτους καὶ Ἐκκλησίας. Καὶ εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ καταστήσω γιὰ μία ἀκόμη φορὰ σαφές ὅτι οἱ μονομερεῖς ἐνέργειες ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Κυβέρνησης στὰ ζητήματα αὐτὰ ἐμᾶς μᾶς βρίσκουν ἀντίθετους. Ὁ μόνος δρόμος εἶναι ὁ διαρκῆς καὶ εἰλικρινῆς διάλογος, διάλογος ποὺ θὰ ἀποσκοπεῖ, ποὺ θὰ ἀποβλέπει, στὴν ἀναζήτηση οὐσιαστικῶν λύσεων καὶ ὄχι βέβαια στὴν προώθηση προειλημμένων ἀποφάσεων.

»Σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ζήτημα ποὺ ἀνέκυψε, τὸ ζήτημα μετὶς ταυτότητες, ἡ θέση μας εἶναι καὶ παραμένει ξεκάθαρη. Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι σὲ ἓνα τόσο σοβαρὸ ζήτημα ἔπρεπε νὰ εἶχε ὑπάρξει οὐσιαστικὸς διάλογος, ποὺ ἔστω καὶ τώρα πρέπει

νὰ γίνεи χωρίς καμία καθυστέρηση. Καὶ μάλιστα πιστεύουμε, καὶ τὸ ἔχω πεῖ, ὅτι θάση αὐτοῦ τοῦ διαλόγου μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ δική μας θέση, ὅτι δηλαδὴ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ὑποχρεώσει, ἀλλὰ καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἐμποδίσαι τὸν ὁποιονδήποτε πολίτη ἀπὸ τὸ νὰ ἐπιλέξει τὴν καταχώρηση τοῦ θρησκευμάτος του στὸ δελτίο τῆς ταυτότητάς του, ἀρκεῖ αὐτὸ νὰ εἶναι προϊόν, νὰ εἶναι ἐπιλογή, ἐλεύθερης βούλησης. Καὶ τέλος θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω ὅτι εἶναι ἀδιανόητο, κατὰ τὴ δική μας ἀντίληψη, νὰ γίνονται μεθοδεύσεις σὰν αὐτὲς ποὺ ἀκολουθήθηκαν τελευταῖα, μεθοδεύσεις ποὺ προκαλοῦν τὸ διχασμὸ τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας καὶ πλήττουν τελικὰ τὸ κύρος καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λειτουργῶν Τῆς».

(19.5.2000)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Πρόγραμμα
τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων

Στὶς 11 τὸ πρωῒ τῆς Μεγάλῃς Τρίτης 25 Ἀπριλίου 2000, στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως (Καρτάλη μετὰ Γαζῆ), ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος θὰ δώσει συνέντευξη τύπου ἐφ' ὅλης τῆς ὕλης στὰ τοπικὰ μέσα ἐνημέρωσης. Ὁ Μητροπολίτης θὰ παρουσιάσει τὶς νέες πρωτοβουλίες τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας στὸν τομέα τῆς Ἐκπαίδευσης (λειτουργία Γυμνασίου, Θεολογικὴ Ἀκαδημία), λεπτομέρειες γιὰ τὴν 1ῃ Διεθνή Συνάντηση τῶν Πατρῶν τῆς Ἀγάπης ποὺ θὰ γίνεи στὸ Βόλο τὸ καλοκαίρι, ὅπως ἐπίσης καὶ τὰ προγράμματα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν περίοδο τοῦ Πάσχα, ἐνῶ θὰ ἀπαντήσῃ σὲ ἐρωτήσεις γιὰ ὅλες τὶς δραστηριότητες τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας.

Ἐκδήλωση ἀπὸ τοὺς νέους τοῦ Ἀγ. Βασιλείου

Γίνεται αὔριο Σάββατο 22 Ἀπριλίου καὶ ὥρα 7.30 στὸν Ἱ. Ν. Ἀγ. Βασιλείου Βόλου ἡ ἐκδήλωση ποὺ διοργανῶνουν οἱ νέοι τῆς Ἐνορίας γιὰ τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐφηβικὴ χορωδία τῆς Ἐνο-

ρίας, ὑπὸ τὴ διεύθυνση τῆς κ. Κατερίνας Ἀποστολοπούλου - Ρηγάκη θὰ παρουσιάσει μέλη ἀπὸ τὴ βυζαντινὴ καὶ δυτικὴ παράδοση μετὰ θέμα τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ οἱ νέοι τῶν Νεανικῶν Συντροφῶν τῆς Ἐνορίας καὶ τὰ παιδιὰ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων θὰ παρουσιάσουν ἓνα σύντομο πρόγραμμα στὸ ἴδιο ὕψος. Πρόκειται γιὰ τὴν καταληκτικὴ ἐκδήλωση τῶν νέων τῆς Ἐνορίας γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔτος 1999 - 2000. Ἡ εἴσοδος εἶναι ἐλεύθερη.

(21.4.2000)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου

Μετὶς εὐλογίες τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Παντελεήμονα, πραγματοποιήθηκε τὴν Κυριακὴ 14 Μαΐου στὸ κινηματοθέατρο «Ἀπόλλων» στὴν πόλη τῆς Κορίνθου, γιὰ δεκάτη τρίτη συνεχὴ χρονιά, ἡ ἐτήσια Γιόρτη Νεολαίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἰδιαίτερη συγκίνηση προκάλεσε στὸ κοινό, ποὺ ἀπὸ νωρὶς κατέκλυσε τὸ κινηματοθέατρο μαζί μετὶς Ἀρχὲς καὶ τοὺς Φορεῖς τοῦ νομοῦ, ἡ ἐφετινὴ ἐκδήλωση, ἀφιερωμένη στὴν θλιθερὴ ἐπέτειο τῆς Ἀλώσεως.

Τὴν ἱστορικὴ ἀναδρομὴ ἔκανε ὁ θεολόγος κ. Λάμπρος Ψωμᾶς, ἐνῶ τὴν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ πανοσ. Πρωτοσυγκελλεύων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως π. Νεκτᾶριος Μαρμαρινός, ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη στὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ Μητροπολίτου γιὰ τοὺς νέους καὶ στὴν ἠθικὴ, ὀργανωτικὴ, ἐπιθεωρητικὴ, οἰκονομικὴ κ.λπ. ὑποστήριξή των.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκδηλώσεως ἀκολούθησε δεξίωση γιὰ τὰ νιάτα στὴ Αἴθουσα Νεολαίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

(15.5.2000)

(Ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Γραφ. Νεότητος)

Ἱ. Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Νεαπόλεως γιορτάσθηκε πανηγυρικὰ καὶ φέτος ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν προεξήρχε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος. Στὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας καὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, καθηγητῆ Πανεπιστημίου, τελέσθηκε ἐντὸς τοῦ Ναοῦ μεγαλοπρεπῆς λιτάνευσις τῶν Ἱ. Εἰκόνων.

Συνήθεια παλιὰ στὴν Μητρόπολή μας θέλει τοὺς Δημάρχους καὶ τοὺς Προέδρους τῶν Κοινοτήτων παρόντες στὴν σημαντικὴ αὐτὴ ἡμέρα τῆς πίστεως. Γι' αὐτὸ κι ἐφέτος μετὰ ἀπὸ πρόσ-κληση τοῦ Σεβ. Ποιμενάρχου μας οἱ Δήμαρχοι καὶ οἱ Πρόεδροι τῶν Κοινοτήτων τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφερείας συμμετεῖχαν στὴν πανηγυρικὴ Θ. Λειτουργία. Ὁ Σεβασμιώτατος εὐχαρίστησε δημοσίᾳ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης γιὰ τὴν ἀγαθὴ συνεργασία καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐξεύρεση καὶ παραχώρηση πρὸς τὴν τοπικὴ Ἐκκλησίαν οἰκπέδων γιὰ ἀνεγέρσεις νέων Ἱ. Ναῶν ποὺ εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητοι γιὰ τὴν διαποίμανση τοῦ αὐξανόμενου πληθυσμιακὰ ποιμνίου.

Στὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας παρετέθη γεῦμα πρὸς τιμὴν τους, ἐνῶ σύντομο χαιρετισμὸ ἀπηύθυναν οἱ Ὑπουργοὶ Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Ἀπόστολος Τσοχατζόπουλος καὶ Μακεδονίας - Θράκης κ. Ἰωάννης Μαγκριώτης.

“Εὐτυχῶς ποὺ ὑπάρχουν ὄνειρα”

Μὲ αὐτὸ τὸ σύνθημα ὑποδέχθηκαν οἱ μα-

θητὲς τοῦ Ἐκκλ. Λυκείου Νεαπόλεως τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλο στὶς προσωρινὲς ἐγκαταστάσεις τοῦ Λυκείου στὸ Ὁραιόκαστρο Θεσσαλονίκης.

Ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη τὸ Λύκειο τῆς Μητροπόλεώς μας στὰ πλαίσια μιᾶς περιοδείας του σὲ ὅλα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Γυμνάσια καὶ Λύκεια τῆς χώρας. Τὶς ἡμέρες τῆς παραμονῆς του στὴν Θεσσαλονικὴ ἐπεσκέφθη καὶ τὴν Ἀνωτ. Ἐκκλ. Σχολὴ Θεσσαλονίκης, τὸ Ἐκκλ. Λύκειο Κιλκίς καὶ τὸ Μέσο Ἐκκλ. Φροντιστήριό Κατερίνης.

Ἡ ὑποδοχὴ ἔγινε στὴν αἴθουσα τελετῶν τοῦ ΟΑΕΔ Ὁραιοκάστρου ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιο, τὸν Δήμαρχο Νεαπόλεως, τὸν Δήμαρχο καὶ τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο Δήμου Ὁραιοκάστρου, τὸν Περιφερειακὸ Διευθυντὴ τοῦ ΟΑΕΔ κ. Μαργαρίτη, τὸν Διευθυντὴ τοῦ ΚΕΤΕΚ Ὁραιοκάστρου κ. Κοτσιφάκη, τὸν Διευθυντὴ τῆς Β/βάθμιας ἐκπαίδευσης κ. Χρήστο Πάσχο, τὸν Διευθυντὴ τοῦ Ἐκκλ. Λυκείου κ. Ἀντ. Λεύκα, τὸν σύλλογο τῶν καθηγητῶν καὶ τοὺς μαθητὲς τοῦ Ἐκκλ. Λυκείου.

Ὁ Μακαριώτατος παίρνοντας ὡς ἀφορμὴ τὸ σύνθημα τῶν μαθητῶν «εὐτυχῶς ποὺ ὑπάρχουν ὄνειρα» μίλησε γιὰ τὸ ὄραμα καὶ τὴν πραγματικότητα σὲ μία ὁμολογουμένως ἐμπνευσμένη ὁμιλία, στὴν ὁποία ἀνέλυσε τὰ ὑπάρχοντα προβλήματα καὶ κατέθεσε τὴν ἀγωνία του καὶ τὴν καταβαλλομένη προσπάθεια ἐκ μέρους του καὶ ἐκ μέρους τῶν στενῶν συνεργατῶν του γιὰ ἀναβάθμιση καὶ ποιοτικὴ ἀνοδο τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐκκλ. ἐκπαιδεύσεως, ἀπὸ τὴν ὁποία προσδοκᾷ ἡ Ἐκκλησία ἱκανὰ καὶ καταρτισμένα στελέχη.

Στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος ἄκουσε μὲ προσοχὴ τὰ προβλήματα, τοὺς προβληματισμοὺς καὶ τὶς ἀνησυχίες τῶν μαθητῶν τοῦ Ἐκκλ. Λυκείου καθὼς καὶ τὶς ἀπόψεις τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν ἐπὶ θεμάτων εἰδικῶν καὶ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐπίσκεψης ἡ ὅλη πομπὴ ἔφθασε στὶς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Οἰκοτροφείου τοῦ Λυκείου Νεαπόλεως, ὅπου περιμένε τὸν Προκαθήμενο μία ἀπρόσμενη ἐκπληξη. Ὁλόκληρο τὸ χωριὸ τοῦ Παλαιοκάστρου καθὼς καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Ὁραιοκάστρου, πληροφορηθέντες τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου

ἔσπευσαν νὰ τὸν ὑποδεχθοῦν καὶ νὰ τὸν χαιρετίσουν ἐκφράζοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὰ πηγαῖα αἰσθήματα ἀγάπης, τιμῆς καὶ σεβασμοῦ ποὺ τρέφουν γιὰ τὴν κορυφὴ τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας.

Μὲ θέμα: «Ἡ ταυτότητα τοῦ σύγχρονου ποιμένα καὶ ἡ πνευματικὴ του ζωὴ», μίλησε ὁ Πανος. Ἀρχιμ. Ἰωάννης Σακελλαρίου, ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης, στὴν ἱερατικὴ σύναξη τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ποὺ πραγματοποιήθηκε στὶς 3.4.2000 στὸν Ἱ. Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Τιμίου Προδρόμου Νεαπόλεως.

(5.4.2000)

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας

Περὶσσότερα ἀπὸ 1000 δέματα μὲ εἶδη διατροφῆς –κρέας, λάδι, γάλα, κοτόπουλα, ζυμαρικά– καὶ γλυκίσματα γιὰ τὸ ἑορταστικὸ τραπέζι τοῦ ΠΑΣΧΑ, καθὼς καὶ πασχαλινὰ δῶρα καὶ λαμπάδες γιὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ, διένειμε σήμερα Μεγάλῃ Δευτέρᾳ στὶς 10.30' τὸ πρωῒ, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος σὲ ἰσάριθμες οἰκογένειες –ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολύτεκνες– τῆς ποιμαντικῆς δικαιοδοσίας τῆς Μητροπόλεώς του, ποὺ μαστίζονται ἀπὸ ἔντονα προβλήματα φτώχειας καὶ ἀνεργίας.

Αὐριο, ὁ Μητροπολίτης Νικαίας, συνεχίζοντας τὴν ἐξόρμηση τῆς ἀγάπης, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα, θὰ βρεθεῖ στὴν εὐαίσθητη περιοχὴ τοῦ Περάματος, ὅπου τὸν περιμένουν 500 περίπου οἰκογένειες γιὰ νὰ λάβουν ἀπὸ τὰ χέρια του τὴν εὐλογίαν Του καὶ τὰ πλούσια δῶρα γιὰ τὸ ἑορταστικὸ τραπέζι τῆς Λαμπρῆς.

(24.4.2000)

– Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος ἐτέλεσε τὸ Σάββατο 20 Μαΐου τὸ ἐτήσιο μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ γέροντος πατρός Εὐμενίου Σαριδάκη στὸν Ἱ. Ναὸ Ἀγίων Ἀναργύρων, στὸ Νοσοκομεῖο Λοιμωδῶν Νόσων, στὴν Ἀγία Βαρβάρα, ὅπου διηκόνησεν ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν. Στὴν συνέχεια ὡμίλησε κατάλληλα στὸ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα καὶ ἐπισκέφθηκε θαυμάσια συγκινημένος τὸ ταπεινὸ κελλὶ τοῦ ἀειμνήστου γέροντος.

Ἐπειτα, ὁ Σεβασμιώτατος, συνοδευόμενος ἀπὸ στενοὺς συνεργάτες του κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, ἐπισκέφθηκε τὸ Χριστοδοῦλειο Ὁρφανοτροφεῖο Θηλέων, στὸ Χαϊδάρι.

Ἐξάλλου, ἔπειτα ἀπὸ Ἑγκύκλιο τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νικαίας, θὰ γίνεῖ σὲ ὅλους τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Μητροπόλεως, σήμερα Δευτέρα ἀπόγευμα εἰδικὴ παράκληση ἐν ὧσιν τῶν ἀπολυτηρίων καὶ πανελληνίων μαθητικῶν ἐξετάσεων.

(23.5.2000)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Κατασκήνωση στὴν Σκάλα Καλλιράχης τῆς Θάσου θὰ λειτουργήσῃ καὶ φέτος γιὰ 14η συνεχῆ χρονιά. Σ' ἓνα πανέμορφο χωρὸ, πλάι στὴ θάλασσα καὶ στὶς μόνιμες ἐγκαταστάσεις ποὺ διαρκῶς ἀνακαινίζονται, ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη θὰ φιλοξενήσῃ κατὰ τοὺς μῆνες Ἰούλιο καὶ Αὐγούστο περὶσσότερα ἀπὸ 400 παιδιὰ.

Τὸ Κατασκηνωτικὸ Πρόγραμμα γιὰ τὸ φετινὸ καλοκαίρι προβλέπει νὰ φιλοξενηθοῦν παιδιὰ στὶς ἀκόλουθες περιόδους:

1. Ἀπὸ 2 - 15 Ἰουλίου περίοδος Ἀγοριῶν ἡλικίας 10 - 16 ἐτῶν, περὶ τὰ 120 συνολικά.

2. Ἀπὸ 17 - 30 Ἰουλίου περίοδος Κοριτσιῶν ἡλικίας 10 - 16 ἐτῶν, περὶ τὰ 120 συνολικά.

3. Ἀπὸ 1 - 14 Αὐγούστου τὰ παιδιὰ μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες τοῦ Ἰδρύματος Ἀγ. Μαρίνα τῆς πόλεως μας καὶ μαζὶ οἱ συνοδοὶ τους.

4. Ἀπὸ 16 - 31 Αὐγούστου παιδιὰ ἀπὸ τὴν Οὐκρανία (περὶ τὰ 120 ὀρφανὰ ἀπὸ τὴν πόλη Λβιβ τῆς Οὐκρανίας).

– Προσκαλεσμένος τοῦ Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἱ. Ἰορδανίδη, Προέδρου τῆς Ἑταιρείας Μελέτης Ἑλληνικῶν Ἐπιτευγμάτων Πατρῶν θὰ μεταβῇ στὴν Πάτρα ὁ Σεβ. Φιλίππων κ. Προκόπιος. Σκοπὸς τῆς μεταβάσεως εἶναι νὰ κάμει διάλεξη μὲ θέμα “Ἡ Ἐκκλησία τῶν Φιλίππων, πύλη τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ στὴν Εὐρώπη”.

(24.5.2000)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τὸ περιοδικὸ “Katholische Nachrichten Agentur” τὴν 9η Μαΐου 2000 σὲ κύριο ἄρθρο του

ἐξαίρει ὅτι ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος δέχθηκε σὲ ἀκρόασι τὸν ἐκ Salzburg ἐκκλησιαστικὸ ἱστορικὸ Peter Hofrichter καὶ τοῦ ἐξεδήλωσε τὴ μεγάλη ἐκτίμησί του γιὰ τὶς οἰκουμενικὲς προσπάθειες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰδρύματος "Pro Oriente" (Βιέννη). Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Βιέννης Καρδινάλιος Christoph Schönborn τυγχάνει ἄριστος γνώστης καὶ φίλος τῆς Ἀνατολικοεκκλησιαστικῆς Θεολογίας, ἐγγυᾶται -ὡς προσέθεσεν ὁ Παναγιώτατος-, ὅτι καὶ στὸ μέλλον θὰ εἶναι «εὐλογημένη ἡ δρᾶσις τοῦ Ἰδρύματος».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων ἀνεκοίνωσεν ἐπίσης τὶς ἀναρίθμητες πρωτοβουλίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιὰ τὸ Ἰωθηλαῖο Ἔτος 2000. Προβλέπεται λ.χ. μεγάλη συνάντησις στὴν Κωνσταντινούπολι Ὁρθοδόξου Νεολαίας. Κορύφωμα τῶν ἐκδηλώσεων θὰ εἶναι ἡ κατὰ τὰ Χριστούγεννα συνάντησις πάντων τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στὴν Κωνσταντινούπολι καὶ τὸ συλλεῖτουργο αὐτῶν στὸν Καθεδρικὸ Ἱ. Ναὸ τῆς Ἀγίας Σοφίας στὴν πόλι τῶν συνόδων Νίκαια (Isnik). Ὁ Σεπτὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐξῆρε ἐπίσης ὅτι ὁ δήμαρχος τῆς Καπαδοκίας Τὸν κάλεσε πρὸς τέλεσι τῆς Θ. Λειτουργίας, ποὺ ἔγινε στὴν κάποτε ὀρθόδοξη πόλη "Ἀβανος" τῆς Καπαδοκίας.

Ε.Δ.Θ.

Τμήμα Ὁρθοδόξου Θεολογίας τοῦ Παν/μίου τοῦ Μονάχου

Στις 9 Μαΐου 2000 ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ὁρθοδόξου Θεολογίας τοῦ Λουδοβικείου - Μαξιμιλιανείου Πανεπιστημίου Μονάχου καθηγητῆς κ. Θεόδωρος Νικολάου ἀπένειμε παρουσία τῶν ὑπολοίπων καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν στὴν κα Jutta Koslowski τὸ πρῶτο πτυχίο τοῦ Τμήματος Ὁρθοδόξου Θεολογίας. Κατὰ τὴν ἀπονομὴ ἐξῆρε τὸ γεγονὸς ὡς μὴ ἱστορικὴ στιγμή γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία καὶ Ἐκκλησία στὴ Γερμανία καὶ εὐρύτερα γιὰ τὴν ὀρθόδοξη διασπορά. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μὲ 1,2 ἑκατομμύρια πιστοὺς τὴν τρίτη μεγαλύτερη στὴ Γερμανία, πραγματοποιεῖ ἔτσι τὴν ἀπὸ καιροῦ ἐπιδιωκόμενη ἐπιθυμία της νὰ ἐκπαιδεύει ἐπὶ τόπου τὴ νέα γενιά. Τὸ Ἰνστιτοῦτο Ὁρθοδόξου Θεολογίας ποὺ ἰδρύθηκε

πρὶν ἀπὸ δεκαπέντε περίπου χρόνια διευρύνθηκε τὰ τελευταῖα χρόνια σὲ Τμήμα γιανεπιστημιακῆς σχολῆς. Ἀπὸ τὸν Ἰούνιο τοῦ 1997 ἔχει δικό του πρόγραμμα σπουδῶν καὶ ἐξετάσεων γιὰ τὴν ἀπονομὴ διπλώματος Ὁρθοδόξου Θεολογίας καὶ ἀπὸ τὸ Μάρτιο τοῦ 1999 πρόγραμμα σπουδῶν γιὰ τὴ χορήγηση διδακτορικοῦ διπλώματος. Στὸ μεταξὺ εὐρίσκεται σὲ διαδικασία ἐγκρίσεως ἀπὸ τὶς ἀρμόδιες πανεπιστημιακὲς ἀρχὲς καὶ ὁ κανονισμὸς ὑψηγείας τοῦ Τμήματος. Τὸ Τμήμα Ὁρθοδόξου Θεολογίας ἔχει ἐπὶ τοῦ παρόντος περίπου σαράντα φοιτητὲς καὶ φοιτήτριες ἀπὸ διάφορες χώρες (Βουλγαρία, Γερμανία, Γιουγκοσλαβία, Ἑλλάδα, Ρουμανία καὶ Ρωσία). Παράλληλα, παραδόσεις τοῦ Τμήματος παρακολουθοῦν ἐπίσης πενήντα περίπου ἀκροατὲς ἀπὸ ἄλλες σχολές.

(Ἐκ τοῦ Τμήματος)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἀπηύθυνεν ἑκκλησιν πρὸς τὸν ἱ. κλῆρον καὶ τὸν λαὸν νὰ προσευχηθοῦν γιὰ τὴ "διάσωσι τοῦ σερβικοῦ λαοῦ καὶ κράτους". Στὴ σχετικὴ διακήρυξί της, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ Βελιγράδι, ἐκφράζεται "βαθιὰ ἀνησυχία ἔνεκα τῆς ἐπιδεινώσεως τῆς πολιτικῆς, οἰκονομικῆς καὶ γενικῆς κοινωνικῆς καταστάσεως" στὴ Σερβία. Ὁ λαὸς γίνεται συνεχῶς πτωχότερος, ἐνῶ ἡ χώρα ἀπομονώνεται διεθνῶς ὁλοὲν καὶ περισσότερον. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἡγεσία τῆς Σερβίας κρίνει ἀναγκαίαν καὶ προσδοκᾷ ἐλευθερίαν ἐκφράσεως τῆς γνώμης, δημοκρατικοποίησι, "ἐξυγίανσι τῆς σερβικῆς κοινωνίας", πραγματικὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀλλαγὴν. Ἐπίσης κατηγορεῖ τὴν διεθνή κοινότητα τῶν κρατῶν, ὅτι δὲν ἐπέφεραν τὴν συμφωνηθεῖσα εἰρήνην στὸ Κοσὸβο, οὔτε κατέστησαν δυνατὴν τὴν εἰς αὐτὸ ἐπιστροφὴν ἑκατοντάδων χιλιάδων Σέρβων.

Ε.Δ.Θ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' σὲ ὁμιλία του στὸ τέλος τριημέρου Θεολογικοῦ Συνεδρίου γιὰ τὴ Β' Σύνοδο τοῦ Βατικανοῦ τόνισε ὅτι οἱ ἀπο-

φάσεις αυτής δὲν πρέπει νὰ ἐρμηνεύωνται “μὲ προκατάληψι καὶ μονόπλευρα». Ἐπίσης ἀπέκλεισε σύγκλησι νέας ἰσοδυνάμου Συνόδου στὸ προσεχὲς μέλλον, διότι τώρα ἤλθε ὁ καιρὸς νὰ γίνη «ἐμβάθυνσις» στὶς διδασκαλίες τῆς Β' Βατικανείου Συνόδου. Στὴ συνέχεια ὁ Πάπας ἀντέκρουσε τοὺς ἐπικριτὲς αὐτῆς οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ Σύνοδος αὐτὴ σημαίνει ρῆξι πρὸς τὸ παρελθόν. Ἀντιθέτως αὐτὴ συνεχίζει τὴν παράδοσιν καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐντὸς τῆς τρίτης χιλιετίας θὰ εἶναι «ἀληθινὴ προφητικὴ ἐκδήλωσις γιὰ τὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας».

– Ἡ ΡΚαθολικὴ Ἐκκλησία τῆς Λευκορρωσίας πανηγυρίζει τὴν μακαρωνυμίαν 10 μοναχῶν γυναικῶν καὶ τῆς ἡγουμένης των, οἱ ὁποῖες ἐθανατώθησαν τὴν 1η Αὐγούστου 1943 ὑπὸ τῶν εἰσβολέων Γερμανῶν - Ναζί.

– Ὁ ΡΚαθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Νέας Ὑόρκης Καρδινάλιος Ο' Connor πέθανε σὲ ἡλικία 80 ἐτῶν. Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' τὸν χαρακτήρισε ὡς “βαθέως πνευματικὸν ἄνθρωπον, αἰσθαντικὸν καὶ πλήρη ζήλου ποιμένα, ἱκανὸν διδάσκαλον τῆς πίστεως καὶ δίκαιον ὑπερασπιστὴν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς”.

– Κατὰ τὶς ἡμέρες τῆς εἰσόδου στὸ ἔτος 2000 ὑπὸ τοῦ ΡΚαθολικοῦ π. Dr. Helmut Moll, ἐκπροσώπου τῆς ΡΚαθολικῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων τῆς Γερμανίας, ἐξεδόξη στὴ Γερμανία δίτομο ἔργο ὑπὸ τὸν τίτλον “Zeugen für Christus. Das deutsche Martyrologium des 20. Jahrhunderts» (= Μάρτυρες γιὰ τὸν Χριστό. Τὸ Γερμανικὸ Μαρτυρολόγιο τοῦ 20οῦ αἰῶνος). Ἀφορμὴν στὴ συγγραφή ἔδωσε ἡ σχετικὴ παρακίνησις στὸ Ἀποστολικὸ Γράμμα τοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου Β' “Tertio millennio adveniente” (10 Νοεμβρίου 1994). Ὁ Ποντίφηξ τονίζει: «Στὸν αἰῶνα μας ἐπανήλθον οἱ μάρτυρες, συχνὰ ἄγνωστοι, τρόπον τινα “ἄγνωστοι στρατιῶτες”. Ὅσον εἶναι δυνατόν πρέπει οἱ μαρτυρίες (τὰ μαρτύριά) τους νὰ μὴ χαθοῦν γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Οἱ Τοπικὲς Ἐκκλησίαι πρέπει νὰ βροῦν καὶ παρουσιάσουν τὰ τοπικὰ ντοκουμέντα, γιὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῇ ἡ μνήμη πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ὑπέστησαν τὸ μαρτύριο».

– Ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς πρ. Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Βιέννης Καρδινάλιος Franz König προέτρεψε νὰ ἐντατικοποιηθοῦν οἱ οἰκουμενικοὶ διάλογοι στὴν Εὐρώπη, γιὰ νὰ δυνηθοῦν οἱ Χριστιανοὶ ἐνωμένοι ν' ἀντιμετωπίσουν τὸν κίνδυνο τῆς ἐξαπλώ-

σεως τῆς ἀθεΐας. Οἱ ἀπόψεις τοῦ καρδινάλιου König δημοσιεύθηκαν σ' ἓνα νέο περιοδικό, ποὺ ἐκδίδουν ἀπὸ κοινοῦ ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν Γερμανῶν ΡΚαθολικῶν καὶ ἡ Ὁργάνωσις πρὸς παροχὴν βοηθείας στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη, ἡ ὁποία φέρει τὸν τίτλο “Renovabis”. Ἡ ὀνομασία τοῦ νέου περιοδικοῦ εἶναι “Ost - West, Europäische Perspektiven” (= Ἀνατολή - Δύσις, Εὐρωπαϊκὲς Προοπτικὲς).

– Ὁ Πρόεδρος τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὸν διαθρησκευτικὸν διάλογο Καρδινάλιος Francis Arinze ἔστειλε σὲ ὅλους τοὺς Βουδιστὲς συγχαρητήριες εὐχὲς γιὰ τὴν ἐορτὴ τους Vesakh (18 Μαΐου).

Ε.Δ.Θ.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Ὁ Προτεσταντικὸς Κόσμος ἀπὸ τὸν Ἰανουάριο 2000 ἕως σήμερα ὁργανώνει ἐορταστικὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴ συμπλήρωσι 200 ἐτῶν ἀπὸ τὴ γέννησι τοῦ ἐπιφανοῦς ἱερέως Θεοδώρου Φλῆντνερ (Theodor Fliedner), γεννηθέντος τὴν 21η Ἰανουαρίου 1800 στὸ Erpstein τοῦ ὄρους Taunus, καὶ τῆς συζύγου του Φρειδερίκης Φλῆντνερ (Friederik Fliedner), τὸ γένος Münster, ποὺ γεννήθηκε τὴν 25η Ἰανουαρίου 1800 στὸ Braunfels. Ὁ Θεόδωρος Fliedner, μὲ τὴ βοήθεια τῆς συζύγου του, ἔγινε ρηξικέλευθος σκαπανεὺς τῆς προτεσταντικῆς γυναικείας διακονίας. Ὑπῆρξεν ὁ ἰδρυτὴς τῆς πρώτης περιφήμου Ἀδελφότητος τῶν Διακονισσῶν (στὴν πολίχνη Kaiserswerth). Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς 200ετηρίδος αὐτῆς τὸ λαμπρὸ καὶ καλαίσθητο περιοδικὸ “Ὁ Οἶκος Διακονισσῶν τῆς Φρανκφούρτης” (Frankfurter Diakonissenhaus) (Nr. 405, Μάρτιος 2000) παρουσιάζει ἐκτενῶς καὶ μὲ ἐξαιρετες φωτογραφίες θαυμασίαν περιγραφήν τῆς ζωῆς καὶ δράσεως τοῦ Fliedner, στὸ τάφο τοῦ ὁποίου εἶναι γραμμένοι οἱ λόγοι: “Μὲ τὴ Χάρι τοῦ Θεοῦ ἀνανεωτὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θεσμοῦ τῶν διακονισσῶν”. Ὑπεύθυνη Διευθύντρια τῆς συντάξεως τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ἡ διακεκριμένη καὶ γνωστὴ στοὺς οἰκουμενικοὺς γυναικείους κύκλους λογία διακόνισσα Hanna Lachenmann, ἐνῶ γιὰ τὴν αἰσθητικὴν διαμόρφωσιν τῆς ἐμφάνισεως τοῦ περιοδικοῦ φροντίζει ἡ διακόνισσα Elisabeth Breitenbach.

Ε.Δ.Θ.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ
- ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ
- ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 144/2000
ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΑΖΟΜΕΝΟΥ ΣΕΡΒΙΚΟΥ ΛΑΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ
ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΥΠΟ ΑΝΑΛΟΓΟΥΣ ΣΥΝΘΗΚΑΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Λαβούσα υπ' ὄψιν:

1) Τὰς διατάξεις τῆς παραγρ. 2 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9, τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

2) Τὴν ἀπὸ 14.1.2000 Γνωμοδότησιν τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Εἰδικοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συμβούλου.

3) Τὴν ἀπὸ 19.1.2000 Ἀπόφασιν Αὐτῆς περὶ τοῦ ὡς ἄνω θέματος,

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν υπ' ἀριθμ. 144/2000 Κανονισμόν ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 144/2000
«Περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας, διοικήσεως καὶ
διαχειρίσεως αὐτοτελοῦς Ὑπηρεσίας βοηθείας
τοῦ χειμαζομένου Σερβικοῦ Λαοῦ καὶ τῶν Λαῶν
τῶν λοιπῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν οἱ ὅποιοι
εὐρίσκονται ὑπὸ ἀναλόγους συνθήκας».

Ἄρθρον 1
 Σύστασις, Λειτουργία, Ἔδρα

Συνιστᾶται αὐτοτελής Ἐκκλησιαστικὴ Ὑπηρεσία ὑπὸ τὸν τίτλον: «Διοικητικὴ καὶ Διαχειριστικὴ Ὑπηρεσία βοηθείας τοῦ χειμαζομένου Σερβικοῦ Λαοῦ καὶ τῶν λοιπῶν Βαλκανικῶν Λαῶν», ἔχουσα ὡς ἔδραν τὴν ἔδραν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ Ὑπηρεσία αὕτη θὰ λειτουργῇ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ τὸν ἐλεγχον τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὰς Ὑπηρεσίας τῆς ὁποίας ἀνήκει, διέπεται δὲ ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 2
 Σκοπὸς

Σκοπὸς τῆς αὐτοτελοῦς Ὑπηρεσίας εἶναι:

1. Ἡ ἐν γένει μελέτη, ἡ ὁργάνωσις καὶ ὁ προγραμματισμὸς τῆς δι' ἔργων συμπαραστάσεως ἰδίᾳ τῶν ἐνδεῶν καὶ ἐν θλίψει τελούντων ἀδελφῶν τῶν Βαλκανικῶν λαῶν καὶ ἰδιαίτερος τῆς Σερβίας καὶ ἡ ἀνακούφισις τῶν ἀναξιοπαθούντων διὰ τῆς παροχῆς παντοειδούς ὑλικῆς βοηθείας.

2. Ἡ μελέτη καὶ ὁ προγραμματισμὸς εἰδικωτέρων θεμάτων καὶ ἐκδηλώσεων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὡς ἄνω σκοποῦ.

3. Ἡ ὁργάνωσις συναφῶν ἐκδηλώσεων βοηθείας.

4. Ὁ προσδιορισμὸς τῶν προσφόρων μέσων ἐνημερώσεως διὰ τὴν προβολὴν τοῦ σκοποῦ.

5. Ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ οἰκονομικὴ συμπαράστασις πρὸς πάσχοντα πρόσωπα καὶ συλλόγους ἢ φορεῖς τῆς Σερβίας, ἢ τοὺς ἄλλους χειμαζομένους Βαλκανικοὺς Λαοὺς, ἐπιδιώκοντας θρησκευτικούς, κοινωνικούς, μορφωτικούς καὶ πολιτιστικούς σκοπούς.

6. Διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ δύναται, δι' Ἀποφάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, νὰ ἰδρύωνται παραρτήματα τῆς ἐν λόγῳ Ὑπηρεσίας ἀνὰ τὴν χώραν. Διὰ τῆς ἰδίας ἀποφάσεως καθορίζονται καὶ τὰ τῆς λειτουργίας τῶν παραρτημάτων.

Ἄρθρον 3
 Διοίκησις

1. Ἡ Διοίκησις καὶ ἡ Διαχείρισις τῆς Ὑπηρεσίας ἀνατίθεται εἰς ἑπταμελὴ Ἐπιτροπὴν, Πρόεδρος τῆς ὁποίας εἶναι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, τὰ δὲ Μέλη τῆς ὀρίζονται προτάσει τοῦ Προέδρου ὑπὸ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν διὰ μίαν διετίαν, εἶναι δὲ τρεῖς κληρικοί καὶ τρεῖς λαϊκοί.

Πᾶν Μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς παραιτούμενον, ἀποθνήσκον ἢ μὴ δυνάμενον δι' οἰονδήποτε λόγον νὰ ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντά του, ἀντικαθίσταται κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω διαδικασίαν καὶ μέχρι τῆς ἀντικαταστάσεώς του ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

2. Ἡ Ἐπιτροπὴ συνέρχεται τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ μηνός, τῇ προσκλήσει τοῦ Προέδρου, ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις ἤθελε κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον ὁ Πρόεδρος ἢ ἤθελε ζητηθῇ ἐγγράφως ὑπὸ τεσσάρων μελῶν.

3. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν, ἐν ἰσοψηφίᾳ κατισχυούσης τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου.

4. Ἡ Διοικητικὴ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ δύναται κατόπιν ἀποφάσεως νὰ συγκροτῇ ὑποεπιτροπὰς ἐκ μελῶν αὐτῆς καὶ ἄλλων εἰδικῶν προσώπων τῶν ὁποίων ἢ συμμετοχὴ ὡς ἐκ τῆς πείρας ἢ τῆς ἐιδικότητος ἤθελε κριθῇ ἀπαραίτητος, νὰ ἀναθέτῃ δὲ εἰς αὐτὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐργασιῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῆς.

5. Ἡ λειτουργία τῆς Διοικητικῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλη-

σίας της 'Ελλάδος» καὶ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Εἰδικώτερον τὰ τῆς διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως διέπονται ὑπὸ τῶν Κανονισμῶν, διὰ περιπτώσεις δὲ ρυθμίσεως ἀπροβλέπτων καὶ ἐπείγουσας φύσεως θεμάτων περὶ τῶν ἐσόδων καὶ δαπανῶν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν: α) αἱ διατάξεις τῆς 'Εκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας, β) αἱ συναφεῖς τοῦ Λογιστικοῦ τῶν Νομικῶν Προσώπων, γ) αἱ συναφεῖς τοῦ Νόμου 2362/1995 καὶ ἡ ἰσχύουσα δικαστηριακὴ νομολογία.

Ἄρθρον 4

Ἀρμοδιότητες

Ἡ Διοικητικὴ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὰς ὡς κάτωθι ἀρμοδιότητας:

1. Διοικεῖ τὴν Ὑπηρεσίαν καὶ διαχειρίζεται τοὺς πόρους αὐτῆς.

2. Ἀποφασίζει διὰ πᾶν θέμα μὴ ρυθμιζόμενον ὑπὸ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἀποφασίζει περὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν σκοπῶν τῆς Ὑπηρεσίας. Ψηφίζει τὸν Προϋπολογισμόν. Ἐγκρίνει τὸν Ἀπολογισμόν. Ἀποφασίζει διὰ τὴν ἀποδοχὴν ἢ ἀποποίησιν δωρεῶν καὶ χορηγήσεων. Καθορίζει δὲ τὴν τήρησιν τῶν ἀναγκαίων βιβλίων μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑποχρεωτικῶς:

α) Βιβλίον Πρωτοκόλλου Ἀλληλογραφίας.

β) Βιβλίον ἀποφάσεων Διοικητικῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς.

γ) Βιβλίον Ταμείου.

δ) Βιβλίον Καθολικόν.

ε) Γραμμάτια (στελέχη) εἰσπράξεων καὶ ἐνταλμάτων πληρωμῆς.

στ) Βιβλίον Κτηματολογίου εἰς τὸ ὁποῖον καταγράφεται ἅπανα ἢ τυχὸν ἀκίνητος καὶ κινητὴ περιουσία τῆς Ὑπηρεσίας.

ζ) Βιβλίον Ἀποθήκης εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφονται διὰ δελτίου εἰσαγωγῆς ἅπαντα τὰ εἰς εἶδος ἔσοδα. Διὰ τὴν διάθεσιν αὐτῶν συντάσσονται δελτία ἐξαγωγῆς.

η) Δι' ἀποφάσεως τῆς Διοικητικῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς δύναται νὰ ὀρισθῇ ἢ τήρησις καὶ ἐτέρων βιβλίων, θεωρημένων πάντοτε ὑπὸ τοῦ Προέδρου Αὐτῆς.

Ἄρθρον 5

Ὅργανα - Ἀρμοδιότητες

1. Ἡ Διοικητικὴ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν εὐρύθμιν λειτουργίαν αὐτῆς κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν ἐκλέγει, μεταξὺ τῶν Μελῶν αὐτῆς καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῶν Κληρικῶν, τὸν Γραμματέα, τὸν Ταμίαν καὶ τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπεύθυνον.

2. Ὁ Γραμματεὺς τηρεῖ τὰ Πρακτικὰ καὶ διεξάγει ἅπασαν τὴν ἀλληλογραφίαν διὰ τοῦ τηρουμένου πρωτοκόλλου. Ὁ Γραμματεὺς δύναται νὰ ἐπικουρῆται εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ ὑπὸ τινος κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ ὑπαλλήλου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου.

3. Ὁ Ταμίας διαχειρίζεται τὰ ἔσοδα τῆς Ὑπηρεσίας, χρήματα καὶ ὑλικόν, ὧν ὑπόλογος κατὰ πᾶσαν ὥραν ἔναντι τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Μελῶν τῆς Διοικητικῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς, τηρεῖ δὲ τὰ σχετικὰ λογιστικὰ καὶ διαχειριστικὰ βιβλία καὶ στοιχεῖα, ὡς ταῦτα καθορίζονται καὶ καταθέτει τὰ κεφάλαια καὶ τοὺς τόκους εἰς εἰδικὸν Τραπεζικὸν Λογαριασμόν. Τὰ σχετικὰ λογιστικὰ καὶ διαχειριστικὰ βιβλία καὶ στοιχεῖα θεωροῦνται καὶ ἐλέγχονται ἀνὰ δεκαήμερον ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπευθύνου.

Ὁ Ταμίας δύναται νὰ ἐπικουρῆται εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ ὑπὸ τινος κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ ὑπαλλήλου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος κατ' ἀπόσπασιν ἢ παραλλήλως πρὸς τὰ κύρια καθήκοντα αὐτοῦ, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου. Ὡσαύτως, ἐὰν ἡ διαχείρισις καταστῇ μεγάλη, ἡ Διοικητικὴ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν πρόσληψιν ὑπαλλήλου ὠρισμένου χρόνου, διὰ τὴν εὐρύθμισιν λειτουργίας τῆς διαχειρίσεως καὶ διὰ τὴν ἐπικουρίαν τοῦ ἔργου τοῦ Ταμίου.

Ὁ Ταμίας μετὰ τοῦ ὑπευθύνου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιμελεῖται τῆς συντάξεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ Ἀπολογισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐν τέλει ἐγκρίνεται ὑπὸ τῆς Διοικητικῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

4. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπεύθυνος:

α) Ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν διαχείρισιν.

β) Ἐπιμελεῖται μετὰ τοῦ Ταμίου τῆς συντάξεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ Ἀπολογισμοῦ.

γ) Ὑποβάλλει τούτους δι' ἔγκρισιν εἰς τὴν Διοικητικὴν Διαχειριστικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τὴν Διαρκὴ Ἱερὰν Σύνοδον.

δ) Ὑπογράφει τὰ γραμμάτια καὶ ἐντάλματα πληρωμῆς, τὸν τύπον τῶν ὁποίων καθορίζει ἡ Διοικητικὴ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ.

ε) Ἐπιμελεῖται τῆς διαφυλάξεως τῶν λογιστικῶν καὶ διαχειριστικῶν βιβλίων καὶ στοιχείων καὶ μεριμνᾷ διὰ τὴν πιστὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

Τὸν ὑπεύθυνον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, εἰς περιπτώσιν ἀπουσίας ἢ κωλύματος, ἀναπληροῖ ἕτερον μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, ὀριζόμενον ὑπ' αὐτῆς.

Ὁ ὑπεύθυνος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν δύναται νὰ ἐπικουρῆται εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ ὑπὸ τινος κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ ὑπαλλήλου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλά-

δος, όριζομένου υπό του Προέδρου.

Άρθρον 6 Προσωπικόν

1. Τò προσωπικόν της Υπηρεσίας διακρίνεται εις έμμισθον και άμισθον έθελοντικόν. Έμισθον προσωπικόν δύναται νά διορισθῇ, εάν υπάρξουν ανάγκαι, κατόπιν ήτιολογημένης απόφάσεως της Διοικητικής Διαχειριστικής Έπιτροπής. Αί άποδοχαί αύτου καθορίζονται υπό της Διοικητικής Διαχειριστικής Έπιτροπής συμφώνως τη ίσχυούση νομοθεσίᾳ.

2. Η κάλυψις τών αναγκών αύτών μπορεί νά γίνη και δι' άποσπάσεως έκκλησιαστικού υπαλλήλου, κληρικού ή λαϊκοῦ, άκόμα και καθ' υπέρβασιν τών χρονικών όρίων άποσπάσεως τών προβλεπομένων υπό του άρθρου 66 του Κώδικος Έκκλησιαστικών Υπαλλήλων και διά μόνης της απόφάσεως της Διαχειριστικής Έπιτροπής.

3. Τά καθήκοντα του άμισθου έθελοντικού προσωπικού καθορίζονται αναλόγως τών προκυπτουσών αναγκών, δύναται δέ νά χρησιμοποιηθοῦν πρόσωπα, τά όποια έχουν την διάθεσιν νά βοηθήσουν τò έργον της Υπηρεσίας εις τόν τομέα εύποιίας, λογίζεται δέ ως τοιαύτη όχι μόνον ή προσφορά χρημάτων, αλλά και ή προσφορά εργασίας, συμπαραστάσεως, ειδικών συμβούλων κ.λπ.

Τò άμισθον έθελοντικόν προσωπικόν δύναται νά τύχη καταλλήλου εκπαιδεύσεως και ένημερώσεως.

Άρθρον 7 Πόροι

α. Πόροι της Υπηρεσίας είναι:

1. Έπιχορήγησις της Έκκλησιαστικής Κεντρικής Υπηρεσίας Οικονομικών.

2. Έπιχορηγήσεις της Έλληνικής Πολιτείας.

3. Δωρεαί - Έπιχορηγήσεις πάσης Έκκλησιαστικής Διαχειρίσεως και Αρχής.

4. Δωρεαί Νομικών και Φυσικών προσώπων, ως και κληρονομίαί και κληροδοσίαι.

5. Δωρεαί και λοιπαί άφιερώσεις και προσφοραί, ως και δωρεαί εις χρήμα, κινητά ή άκίνητα.

6. Έπιχορηγήσεις οίουδήποτε φορέως διδόμεναι άποκλειστικώς και μόνον διά την έκτέλεσιν του σκοπού της διά του παρόντος συνιστωμένης Υπηρεσίας.

7. Έπιδοστήσεις πάσης φύσεως από Διεθνείς Όργανισμούς, Φορείς κ.λπ., ως και πάσα έξ αύτών παρεχομένη βοήθεια, εις χρήμα και υλικόν. Προσφοραί, Δωρεαί, Χορηγήσεις κ.λπ., εις συνάλλαγμα δύνανται νά τηρώνται εις ίδιον Λογαριασμόν και ειδικόν τεθεωρημένον βιβλίον Ταμείου, έμφανίζο-

μένης λογιστικώς της κινήσεως εις τόν ένιαϊον Λογαριασμόν. Τò προϊόν του συναλλάγματος δύναται νά δραχμοποιήται κατά την ίσχύουσαν διαδικασία, εισαγόμενον νομοτύπως εις την διαχείρισιν.

8. Πάν έτερον έσοδον προερχόμενον έκ πάσης νομίμου πηγής, μη προβλεπόμενον υπό του παρόντος.

8. Πάσα δωρεά ή προσφορά χρημάτων, κινητών ή άκινήτων πρòς την Υπηρεσίαν, στερουμένη νομικής προσωπικότητας, θεωρεΐται γενομένη πρòς την Έκκλησίαν της Ελλάδος και προοριζόμενη άποκλειστικώς διά τούς σκοπούς και τās ανάγκας της Υπηρεσίας.

γ. Οί πόροι της αύτοτελοῦς Υπηρεσίας διατίθενται άποκλειστικώς και μόνον: 1) διά την έκπλήρωσιν τών σκοπών αύτης, ως καθορίζονται διά του άρθρου 2 του παρόντος Κανονισμού, 2) διά την λειτουργίαν αύτης και 3) διά πᾶσαν νόμιμον ύποχρέωσιν έγκρινομένην υπό της Διοικητικής Διαχειριστικής Έπιτροπής.

δ. Η χρηματική περιουσία κατατίθεται εις την Τράπεζαν εις ίδιον Λογαριασμόν, εις χεΐρας δέ του Ταμείου δέν δύναται νά εύρίσκεται ποσόν άνω τών 200.000 δραχμών.

Άρθρον 8

Η Υπηρεσία δύναται νά διαλυθῇ δι' Αποφάσεως της Διαρκούς Ιερᾶς Συνόδου, κατόπιν ήτιολογημένης προτάσεως της Διοικητικής Διαχειριστικής Έπιτροπής, ή όποία λαμβάνεται κατά πλειοψηφίαν, διά της συμμετοχής άπάντων τών Μελών αύτης.

Εις την περίπτωση ταύτην άπασα ή περιουσία της Υπηρεσίας περιέρχεται εις την Έκκλησίαν της Ελλάδος και διατίθεται ύποχρεωτικώς, δι' Αποφάσεως της Διαρκούς Ιερᾶς Συνόδου, διά την έκπλήρωσιν παρεμφερών σκοπών ή παραχωρεΐται εις Εύαγές Έκκλησιαστικόν Ίδρυμα.

Άρθρον 9

Τò έλεγχον του Άπολογισμού εκάστης χρήσεως διενεργεί ή Υπηρεσία της Έκκλησιαστικής Οικονομικής Έπιθεωρήσεως, της εκθέσεως ύποβαλλομένης πρòς την Διαρκή Ιερὰν Σύνοδον.

Άρθρον 10

Η Διοικητική Διαχειριστική Έπιτροπή δύναται νά άνακηρύσσει Δωρητάς και Εύεργέτας. Ός έκ τούτου άνακηρύσσει:

α) Δωρητάς, τούς προσφέροντας από δρχ.

1.000.000 έως 5.000.000 ή κινητά ή ακίνητα ίσης αξίας.

β) Εύεργέτας, τούς προσφέροντας από δρχ. 5.000.000 έως 10.000.000.

γ) Μεγάλους Εύεργέτας, τούς προσφέροντας από 10.000.000 και άνω.

Άρθρον 11
Σφραγίς

Ἡ Ὑπηρεσία ἔχει ἰδίαν σφραγίδα φέρουσαν ἔξωθεν μὲν τὰς λέξεις "ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΑΖΟΜΕΝΟΥ ΣΕΡΒΙΚΟΥ ΛΑΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΛΑΩΝ", ἐσωτερικῶς τὰς λέξεις "ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ" καὶ εἰς τὸ κέντρον τὸν Σταυρόν.

Άρθρον 12
Ἰσχύς

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικὸν "ΕΚΚΛΗΣΙΑ".

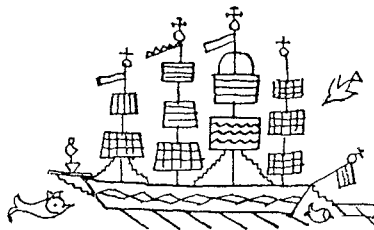
Άρθρον 13
Δαπάνη

Ἡ δαπάνη ἐκπληρώσεως τῶν σκοπῶν τῆς αὐτοτελοῦς Ὑπηρεσίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἀθῆναι τῇ 19ῃ Ἰανουαρίου 2000

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΥΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Συστάσεως ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν:
«ΙΔΡΥΜΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΚΑΛΛΙΜΑΣΙΑΣ ΧΙΟΥ
“ΑΓΙΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ Ο ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΧΙΟΥ”

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς ὑποχρεώσεις Αὐτῆς, τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.
2. Τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 29, τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».
3. Τὰς ὑφισταμένας ἀμέσους κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου.
4. Τὴν ἀπὸ 17.1.2000 Γνωμάτευσιν τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
5. Τὴν ἀπὸ 10.3.2000 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Τὴν σύστασιν Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΙΔΡΥΜΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΚΑΛΛΙΜΑΣΙΑΣ ΧΙΟΥ “ΑΓΙΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ Ο ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΧΙΟΥ”.

Ἡ συγκρότησις, ὀργάνωσις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου διέπεται ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ κατωτέρου Κανονισμοῦ:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΚΑΛΛΙΜΑΣΙΑΣ ΧΙΟΥ “ΑΓΙΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ Ο ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ” ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΧΙΟΥ

Ἄρθρο 1
 Σύστασις - Ἐδρα - Σφραγίδα

Στὴν Ἑνορία Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλλιμασιᾶς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα, ποῦ θὰ λειτουργεῖ ὡς Ν.Π.Ι.Δ. μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα, μετὰ τὴν ἐπωνυμία: «Ἰδρυμα Πνευματικῆς καὶ Κοινωνικῆς Διακονίας Καλλιμασιᾶς Χίου: “Ἅγιος Αἰμιλιανὸς ὁ Ὁμολογητὴς”, ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου.

Τὸ Ἰδρυμα Πνευματικῆς καὶ Κοινωνικῆς Διακονίας, ὡς Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα, διαθέτει ἰδίαν

αὐτοτελὴ διοίκηση καὶ διαχείριση.

Ἐδρα τοῦ εἶναι ἡ παραπλευρῶς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἡδη ὑπάρχουσα ἐνοριακὴ αἵθουσα, ἰδιοκτησίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Τὸ Ἰδρυμα φέρει δική του κυκλικὴ σφραγίδα, ποῦ περιέχει σὲ δύο ἐπάλληλους κύκλους τὸν τίτλο του: Στὸν ἐξωτερικὸ κύκλο τὶς λέξεις: “Ἰδρυμα Πνευματικῆς καὶ Κοινωνικῆς Διακονίας Καλλιμασιᾶς Χίου», στὸν ἐσωτερικὸ τὶς λέξεις: “Ἅγιος Αἰμιλιανὸς ὁ Ὁμολογητὴς» καὶ στὸ κέντρο ἔχει τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Αἰμιλιανοῦ.

Ἄρθρο 2
 Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι νὰ συντελέσει στὴν πληρέστερη καὶ ἀρτιότερη ποιμαντικὴ, πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ προσφορὰ τῆς Ἑνορίας στοὺς κατοίκους τῆς Καλλιμασιᾶς καὶ τῆς εὐρύτερης περιοχῆς. Εἰδικότεροι σκοποί:

1. Ἡ ἀναγέννησις τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς, ἡ καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξις τῆς ὀρθόδοξης ἐκκλησιαστικῆς ἀγωγῆς, παιδείας καὶ συνειδήσεως καθὼς καὶ τῆς ὀρθόδοξης πολιτιστικῆς καὶ πολιτισμικῆς συνειδήσεως τῶν ἐνοριτῶν καὶ κυρίως τῶν νέων.

2. Ἡ διαφύλαξις, προβολὴ καὶ μαρτυρία τῆς ὀρθόδοξου πίστεως, παραδόσεως καὶ διδασκαλίας καθὼς καὶ ἡ προστασία τῶν Ἑνοριτῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς εὐρύτερης περιοχῆς ἀπὸ αἵρετικὰς ἐπιδρομὰς - διδασκαλίαις καὶ πλάναις.

3. Ἡ στέγασις καὶ φιλοξενία ποιμαντικῶν δραστηριοτήτων καὶ προγραμμάτων.

4. Ἡ παροχὴ δυνατοτήτων στοὺς νέους, ὥστε νὰ ἐκφράζονται δημιουργικὰ μέσα ἀπὸ τὸ χριστιανικὸ λόγο, τὴ Βυζαντινὴ Μουσικὴ, τὴν Ἀγιογραφία καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη.

5. Ἡ ὀρθόδοξη ἀντιμετώπιση τῶν συγχρόνων πνευματικῶν ἀναγκῶν καὶ προβλημάτων.

6. Ἡ ὑποβοήθησις τῆς οἰκογενείας, ἡ προστασία

της μητρότητας και του αγέννητου παιδιού με κάθε πρόσφορο μέσο και ή άρμόζουσα άγωγή των παιδιών.

7. Η ψυχαγωγία των νέων και γενικά των ένοριτών.

8. Η έμπρακτη προσφορά αγάπης και ή δια θρησκευτικών έκδηλώσεων, όμιλών και διαλέξεων, θρησκευτικού, έπιστημονικού, κοινωνικού και καλλιτεχνικού περιεχομένου, καλλιέργεια του λαού του Θεού.

9. Η έπικοινωνία με τους αποδήμους αδελφούς μας, καθώς άλλη μία Καλλιμασιά ζει έκτος των «τειχών» ανά τον κόσμο (Άμερική, Αύστραλία, Εύρώπη) και ανά την Ελλάδα. Η έπικοινωνία με τους ναυτικούς μας, τους στρατευμένους και τους φοιτητές. Όλους αυτούς ή Έκκλησία της γενέτειράς τους έχει την ιερή υποχρέωση να άγκαλιάζει, να ένώνει, να συμβάλλει έστω και από μακριά στην τήρηση της Έλληνορθόδοξης παράδοσης, αλλά και να υπενθυμίζει την έπιστροφή στην πατρίδα, όποτε οί συνθήκες τó έπιτρέψουν.

10. Η έπικοινωνία, συνεννόηση και συνεργασία με νέους άλλων ένοριών και ή ανάπτυξη μίας κοινής εύρωπαϊκής συνειδησης με σεβασμό και άποδοχή της πολιτιστικής και θρησκευτικής ταυτότητας κάθε λαού.

11. Η ανάπτυξη του Θρησκευτικού Τουρισμού.

12. Η προσπάθεια ένταξης των άνωτέρω σκοπών σε προγράμματα της Εύρωπαϊκής Ένώσεως.

Άρθρο 3

Μέσα για την έπίτευξη των σκοπών

1. Η άξιοποίηση του ανθρώπινου πνευματικού δυναμικού της Ένορίας και ή συνδρομή ικανών ανθρώπων, κληρικών και λαϊκών.

2. Η Πνευματική, Λειτουργική, Κατηχητική και Ποιμαντική διακονία της Ένορίας.

3. Η ένίσχυση της λειτουργίας των Κατηχητικών Σχολείων και Κύκλων μελέτης Αγίας Γραφής.

4. Τó Κέντρο Έπικοινωνίας Νεότητας, που λειτουργεί σε πειραματικό στάδιο για τρίτο χρόνο στην Ένοριακή αίθουσα και ό υπάρχων έξοπλισμός του (όπτικοακουστικά μέσα, παιχνίδια κ.λπ.).

5. Η διοργάνωση συναντήσεων, γενικού περιεχομένου διαλέξεων, συζητήσεων, σεμιναρίων, προβολών, έκθέσεων, συναυλιών, παραστάσεων, έκδρομών, έπισκέψεων προσκυνηματικών και διαφόρων άλλων έπιμορφωτικών, έκπολιτιστικών και ψυχαγωγικών έκδηλώσεων.

6. Η δημιουργία Ένοριακής Δανειστικής Βιβλιο-

θήκης, Άναγνωστηρίου, Βιντεοθήκης, ή προβολή κινηματογραφικών ταινιών, φωτεινών διαφανειών κ.λπ.

7. Η στενή συνεργασία με τά σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαιδεύσεως που λειτουργούν στην περιφέρεια της Ένορίας της Καλλιμασιάς. Η συμπαράσταση των εκπαιδευτικών λειτουργών για τή συστηματικότερη και άποδοτικότερη έπιτέλεση του έργου τους, ειδικότερα στον τομέα της όρθοδόξου κατηχήσεως (μάθημα Θρησκευτικών).

8. Η έπίτευξη και δημιουργία άμοιβαίων σχέσεων κυρίως με νέους άλλων ένοριών - Ίερών Μητροπόλεων, για την ανάπτυξη γνωριμίας, φιλίας, συνεργασίας και άνταλλαγής πνευματικών και πολιτιστικών άγαθών ιδιαίτερα στα πλαίσια των προγραμμάτων της Εύρωπαϊκής Ένωσης.

9. Η παροχή κινήτρων (ύποτροφιών, θραβείων κ.λπ.) σε νέους και νέες για την ένασχόλησή τους με τή Βυζαντινή Μουσική και γενικά την Έκκλησιαστική Τέχνη.

10. Η προσέλευση έπισκεπτών στα θρησκευτικού ένδιαφέροντος μνημεία μας με κάθε πρόσφορο μέσο (έκδοση θρησκευτικού οδηγού, ένήμερwickής σελίδας στο διαδίκτυο κ.λπ.).

11. Η άναβίωση Χριστιανικών Έθίμων, ή παροχή εύκαιριών για περισυλλογή, αύτοσυγκέντρωση και μύηση των πιστών στην ζωή της Έκκλησίας.

12. Η ίδρυση και λειτουργία Έκκλησιαστικού Βιβλιοπωλείου.

13. Η ίδρυση και λειτουργία Έκθετηρίου Έκκλησιαστικών Είδών και άναμνηστικών.

14. Η έκδοση έντύπων για την προώθηση των σκοπών του ίδρύματος.

15. Όποιοδήποτε άλλο μέσο άποφασίσει τó Διοικητικό Συμβούλιο.

Άρθρο 4

Έποπτεία - Κεντρική Όργάνωση - Διοίκηση

Τό Ίδρυμα ύπόκειται στην πνευματική και διοικητική έποπτεία της Ίερας Μητροπόλεως Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών και διοικείται από έπταμελές (7) Διοικητικό Συμβούλιο που άπαρτίζεται ως έξης:

1. Πρόεδρος: Ό Μητροπολίτης Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών, άναπληρούμενος από τον έκάστοτε Έφημέριο - Πρόεδρο του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ίερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλλιμασιάς.

2. Δύο μέλη του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου.

3. Τέσσερα λαϊκά μέλη, άνδρες ή γυναίκες, που έχουν σχέση με τή ζωή της Έκκλησίας.

Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διορίζονται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου ὕστερα ἀπὸ ἐγγραφή πρόταση τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καὶ ἡ θητεία τους εἶναι τριετής μὲ δυνατότητα ἐπαναδιορισμοῦ καὶ ἀκολουθεῖ τῇ θητεία τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων.

Ἡ θητεία τοῦ πρώτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου λήγει τὴν 31.12.2001.

Τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους δωρεάν. Μέλη ποὺ δὲν ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους ἢ προβαίνουν σὲ ἐνέργειες ποὺ ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος, παύονται καὶ ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο μὲ πρόταση τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ.

Στὴν πρώτη συνεδρίαση τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος ἐκλέγει μὲ ψηφοφορία τὸν Ἀντιπρόεδρο, τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμία καὶ ἀναφέρει τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκλογῆς στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Χίου.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος τὸ ἐκπροσωπεῖ ἐνώπιον κάθε διοικητικῆς, δικαστικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς καὶ οἰασδῆποτε ἄλλης ἀρχῆς ἢ ὀργανισμοῦ. Σὲ περίπτωσιν ἀπουσίας ἢ κωλύματος τὸν Πρόεδρο ἀναπληρώνει ὁ Ἀντιπρόεδρος, ἐνῶ σὲ περίπτωση ποὺ καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος κωλύεται, ἀναπληρώνεται ἀπὸ ἄλλο μέλος τοῦ Δ.Σ. ποὺ ἀρμοδίως ἔχει ἐξουσιοδοτηθεῖ. Ὅταν παρίσταται ἀνάγκη ὅρκου ὁ Πρόεδρος μπορεῖ νὰ ἐξουσιοδοτεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ Γραμματέας τηρεῖ τὸ ἀρχεῖο καὶ διεκπεραιώνει τὴν ἀλληλογραφία τοῦ Ἰδρύματος, συντάσσει τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ συνυπογράφει μὲ τὸν Πρόεδρο τὰ ἐγγραφα.

Ὁ Ταμίας τηρεῖ τὸ Βιβλίον Ταμείου, εἰσπράττει μὲ διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων κάθε ἔσοδο τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἐνεργεῖ τὶς πληρωμὲς ποὺ ἀποφασίσει τὸ Δ.Σ., θάσει διπλοτύπων ἐνταλμάτων Πληρωμῶν ποὺ συνυπογράφει ὁ Πρόεδρος.

Ἄρθρο 5

Ἀρμοδιότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1) Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος:

α) Ἐπιλαμβάνεται κάθε ὑποθέσεως ποὺ ἀφορᾷ στὴν ὀργάνωση καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, στὴ διαχείριση τῆς περιουσίας του καθὼς καὶ στὴν ἀνέγερση κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων καὶ στὴν πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν του.

β) Συνεργάζεται μὲ τὰ Ἑνοριακὰ Συμβούλια (Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο, Ἑνοριακὸ Φιλόπρωχο Ταμεῖο, Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου), μὲ τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση, τοὺς τοπικοὺς φορεῖς καὶ ἀνάλογα Ἰδρύματα γιὰ τὴν προαγωγή καὶ ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν του.

γ) Μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐξεύρεση οἰκονομικῶν πόρων ἀπαραιτήτων γιὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος.

δ) Συγκροτεῖ μὲ ἀπόφασή του τὰ ἐπὶ μέρους τμήματα τοῦ Ἰδρύματος καὶ καταρτίζει τοὺς ἐσωτερικοὺς κανονισμοὺς λειτουργίας τους, τοὺς ὁποίους τροποποιεῖ κατὰ τὶς περιστάσεις.

ε) Καταρτίζει τὸν ἐτήσιο Προϋπολογισμό καὶ Ἀπολογισμό.

στ) Συνέρχεται τακτικὰ κατὰ μῆνα καὶ ἐκτάκτως ὅσες φορὲς παρίσταται ἀνάγκη ὕστερα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου ἢ ἂν τὸ ζητήσουν τρία τουλάχιστον ἀπὸ τὰ μέλη του. Πὰ νὰ ὑπάρξει ἀπαρτία πρέπει νὰ παρευρίσκεται ὅπωςδῆποτε ὁ Πρόεδρος ἢ μὲ ἐντολή του ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ τρία ἀκόμα μέλη τοῦ Δ.Σ.

ζ) Δύναται νὰ παραχωρεῖ μέρος τῆς Ἑνοριακῆς Αἵθουσας πρὸς χρῆση κάθε ἐκδηλώσεως τῶν φορέων τοῦ τόπου, μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι δὲν παραβιάζεται ἡ ἱερότητα τοῦ χώρου, ἡ καθαριότητα, οἱ σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος καὶ τὸ πρόγραμμα λειτουργίας του.

η) Δὲν μπορεῖ νὰ παραχωρήσει μόνιμη στέγαση ἄλλου φορέα, εἴτε μὲ ἐνοίκιο.

θ) Ἀποφασίζει γιὰ τὴ δημιουργία Ἐκκλησιαστικοῦ Βιβλιοπωλείου καὶ Ἐκθετηρίου Ἐκκλησιαστικῶν Εἰδῶν καὶ Ἀναμνηστικῶν καὶ τὸν τρόπο λειτουργίας τους, τὴ στελέχωσή τους μὲ ἀμειβόμενο ἢ ἐθελοντικὸ προσωπικό.

ι) Ἀποφασίζει τὴ σκοπιμότητα, τὰ κριτήρια ἐπιλογῆς γιὰ ἐνασχόληση τῶν νέων μὲ τὴν Βυζαντινὴ Μουσικὴ, τὴν Ἀγιογραφία καὶ γενικὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη καὶ τὸν τρόπο παροχῆς τῶν κινήτρων (ὑποτροφίων, βραβείων κ.λπ.).

ια) Ἀποφασίζει γιὰ τὴν φιλοξενία ἢ δημιουργία προγραμμάτων ἐκπαιδευτικῶν, πνευματικῶν, πολιτιστικῶν, ἐπαγγελματικῶν καὶ κοινωνικῶν τὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτοχρηματοδοτούμενα ἢ μὲ χρημαδότηση ἢ συνχρηματοδότηση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως ἢ ἄλλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ τῶν ἐπιμέρους Ὑπουργείων, τῆς Περιφέρειας, τῆς Νομαρχίας ἢ τοῦ Δήμου.

ιβ) Ἀποφασίζει γιὰ κάθε ἄλλο θέμα, τὸ ὁποῖο δὲν προβλέπεται στὸν παρόντα Κανονισμό.

Οἱ ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία. Σὲ περίπτωση ἰσοψηφίας ἰσχύει ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

Άρθρο 6

Όργάνωση και λειτουργία τών τμημάτων

1. Τμήμα Κατηχητικής Διακονίας (Κατηχητικά Σχολεία, Νεανικές Συντροφίες).
2. Κέντρο Έπικοινωνίας Νεότητας.
3. Τμήμα Αίμοδοσίας - Τράπεζα Αίματος.
4. Τμήμα Πληροφόρησης, Έφαρμογών Πληροφορικής και Έκδόσεων.
5. Τμήμα Αποδήμων, έξωενοριακών σχέσεων και Άνταλλαγών (Απόδημοι Καλλιμασιώτες έκτος ένορίας, ανά την Ελλάδα και ανά τόν κόσμο, ναυτικοί, στρατιώτες, φοιτητές), (Διεννοριακές, Διαμητροπολιτικές, Διορθόδοξες - Διαχριστιανικές σχέσεις και ανταλλαγές).
6. Τμήμα Λειτουργικής Διακονίας (Διατήρηση και αναβίωση έθιμων, λειτουργική ζωή, έορτές, θεσμός Άδελφοτήτων).
7. Τμήμα προώθησης και προσέλκυσης Θρησκευτικού Τουρισμού, έκδηλώσεων, έξορμήσεων και ψυχαγωγίας.
8. Τμήμα Όρθοδόξου μαρτυρίας και Άντιαιρετικού Αγώνα (Κύκλοι Μελέτης Αγίας Γραφής - Άντιαιρετικό Σεμινάριο κ.λπ.).
9. Έκκλησιαστικό Βιβλιοπωλείο.
10. Έκθετήριο Έκκλησιαστικών Είδών και Άναμνηστικών.
11. Τμήμα Υποστήριξης και Προστασίας Οικογενείας, Μητρότητας και Αγέννητου Παιδιού.
12. Τμήμα Συμπαραστάσεως εκπαιδευτικού έργου, παρακολούθησης και αντιμετώπισης σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων και αναγκών. (Σέ όλες της βαθμίδες της εκπαίδευσης - κατά τών Ναρκωτικών, AIDS, Άλκοολισμού κ.τ.λ.).

Κάθε άλλο τμήμα, τó όποιο θά κρινόταν χρήσιμο και αναγκαίο. Για τήν όργάνωση και λειτουργία κάθε τμήματος συντάσσεται έσωτερικός κανονισμός από τó Διοικητικό Συμβούλιο.

Τά τμήματα διοικούνται από έπιτροπές, οι όποιες συγκροτούνται με άπόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ίδρύματος. Ό υπεύθυνος κάθε τμήματος θά είσηγεϊται στό Διοικητικό Συμβούλιο τά θέματα που άπασχολούν τó τμήμα. Η θητεία τών μελών είναι τριετής με δικαίωμα έπαναδιορισμού.

Άρθρο 7

Προσωπικό εργασίας

Για τήν εύρυθμη λειτουργία του Ίδρύματος και τών έπιμέρους τμημάτων του, τó Διοικητικό

Συμβούλιο δύναται νά αποφασίζει τήν πρόσληψη του άπαραίτητου Προσωπικού, ανάλογα με τούς στόχους και σκοπούς του, ίκανού νά εργάζεται με άμοιβή ή άμισθί (με σχέση άοριστου ή όρισμένου χρόνου).

Συνιστώνται κατ' άρχήν:

α) Θέση Έπιμελητή του Κέντρου Έπικοινωνίας Νεότητας.

β) Θέση Γραμματέα με γνώσεις πληροφορικής για τήν μηχανοργάνωση του Ίδρύματος και τήν παροχή γραμματειακής ύποστήριξης σ' όλα τά έπιμέρους τμήματά του ή τήν διεκπεραίωση τών ύποθέσεων τών έπιμέρους τμημάτων του Ίδρύματος.

γ) Θέση καθαρίστριας ή καθαριστού.

δ) Υπάρχει ή δυνατότητα άνάθεσης της Λογιστικής Υπηρεσίας του Ίδρύματος σέ Λογιστή, με πάγια άντιμισθία, τó ύψος της όποίας καθορίζεται με άπόφαση του Δ.Σ. με βάση τήν ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 8

Τηρούμενα βιβλία - Οικονομική Διαχείριση

Τó Ίδρυμα τηρεί τά έξής βιβλία:

1. Βιβλίο Κτηματολογίου, στό όποίο καταγράφεται όλη ή άκίνητη περιουσία του.
2. Βιβλίο Υλικού, στό όποίο καταγράφεται όλη ή κινητή περιουσία του.
3. Βιβλίο Πρωτοκόλλου.
4. Βιβλίο Πράξεων του Διοικητικού Συμβουλίου.
5. Βιβλίο Ταμείου και διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεων και Έντάλματα Πληρωμών.
6. Στόν έσωτερικό κανονισμό λειτουργίας κάθε τμήματος όρίζονται και τά τηρούμενα έπιμέρους βιβλία.

Ό έτήσιος Προϋπολογισμός και Άπολογισμός του Ίδρύματος έγκρίνεται από τó Μητροπολιτικό Συμβούλιο της Ίερās Μητροπόλεως Χίου, ένώ τά τηρούμενα βιβλία, τά Γραμμάτια Εισπράξεων και τά Έντάλματα Πληρωμών θεωρούνται από τήν Ίερά Μητρόπολη Χίου για κάθε νόμιμη χρήση.

Η οικονομική διαχείριση του Ίδρύματος είναι ενιαία και άφορά σέ όλα τά τμήματά του.

Άρθρο 9

Πόροι του Ίδρύματος

Πόροι του Ίδρύματος είναι:

1. Η έπιχορήγηση του Ίερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου.
2. Τó κατ' έτος κονδύλιο για τά Κατηχητικά Σχολεία.

3. Οί κάθε μορφής δωρεές, προαιρετικές εισφορές, κληρονομίες και κληροδοτήματα.

4. Οί τακτικές και έκτακτες εισπράξεις από τη διοργάνωση εράνων, λαχειοφόρων αγορών, συναυλιών, καλλιτεχνικών παραστάσεων κ.λπ.

5. Οί χορηγίες - έπιχορηγήσεις του Κράτους, Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ίδιωτικού Δικαίου, των αρμοδίων Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, των Υπουργείων Πολιτισμού, Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Έθνικής Οικονομίας, Εργασίας ή άλλων Υπουργείων, της Έθνικής ή άλλης Τραπεζής, των Μητροπόλεων και των Ίερων Μονών.

6. Οί δωρεές σε μετρητά ή άλλα περιουσιακά στοιχεία ή πόροι όποιωνδήποτε περιουσιακών στοιχείων μεταβιβαζομένων στο Ίδρυμα με πράξη του δωρητή.

7. Οί πόροι από την Άξιοποίηση προγραμμάτων του Έλληνικού Κράτους ή άλλων Ύπερεθνικών Φορέων (Εύρωπαϊκή Ένωση, UNESCO κ.λπ.).

8. Τα έσοδα από την λειτουργία Έκκλησιαστικού Βιβλιοπωλείου και Έκθετηρίου Έκκλησιαστικών Είδων και Άναμνηστικών.

9. Τα έσοδα από την έκμετάλλευση έντύπων, εκδόσεων, πολυμέσων, φωτογραφιών, ταινιών, slides κ.τ.λ.

10. Τα έσοδα από την λειτουργία της Ένοριακής Αίθουσας από την προσφορά καφέ στα Μνημόσυνα.

11. Κάθε έσοδο που δέν προβλέπεται από τόν παρόντα Κανονισμό και είναι σύμφωνο με τó Όρθόδοξο Χριστιανικό πνεύμα.

Άρθρο 10

Διάθεση των πόρων

Οί πόροι του Ίδρύματος θα διατίθενται ως έξης:

1. Για τόν εξοπλισμό του Ίδρύματος και την αντιμετώπιση των εξόδων συντηρήσεως ή έπεκτάσεως των εγκαταστάσεών του και της εύρυθμης λειτουργίας τους.

2. Για τη λειτουργία των έπιμέρους τμημάτων του.

3. Για την αγορά βιβλίων - ένίσχυση της βιβλιοθήκης.

4. Για τη λειτουργία των Κατηχητικών Σχολείων.

5. Για την αντιμετώπιση των εξόδων λειτουργίας του Κέντρου Έπικοινωνίας Νεότητας.

6. Για τη φιλοξενία όμιλητών, χορωδιών, διαφόρων πολιτιστικών σχημάτων (θεατρικών ομάδων, χορωδιών κ.τ.λ.).

7. Για δαπάνες όργάνωσης των υπηρεσιών του

Ίδρύματος, λειτουργίας σεμιναρίων, φροντιστηρίων, διοργάνωσης έορτών, έκδηλώσεων, εκδρομών και δεξιώσεων κατασκηνώσεων.

8. Για την μηχανοργάνωση του Ίδρύματος.

9. Για τόν έμπλουτισμό του όπτικοακουστικού ύλικου (βιντεοταινίες, σλάϊτς, κασέτες κ.λπ.), την παραγωγή και έκμετάλλευση πάσης φύσεως ήλεκτρονικού ύλικου, πολυμέσων κ.τ.λ.

10. Για έξοδα αγοράς ή κίνησης όχήματος για την έξυπνρήτηση των σκοπών του Ίδρύματος.

11. Για την άμοιβή του προσωπικού που τυχόν θά προσληφθεί.

12. Για την έκδοση και προώθηση του πάσης φύσεως έντυπου ύλικου (κατάλληλου περιοδικού, κοινωνικού, πολιτιστικού, πνευματικού και έκκλησιαστικού περιεχομένου εκδόσεων, θρησκευτικού όδηγο κ.τ.λ.).

13. Για δαπάνες ίδρυσης και λειτουργίας Έκκλησιαστικού Βιβλιοπωλείου.

14. Για δαπάνες ίδρυσης και λειτουργίας Έκθετηρίου Έκκλησιαστικών Είδων και Άναμνηστικών.

15. Για την ύποστήριξη προγραμμάτων πολιτιστικών και πνευματικών ανταλλαγών κυρίως με νέους και νέες άλλων ένοριών, Μητροπόλεων και χωρών και στα πλαίσια της Εύρωπαϊκής Ένώσεως.

16. Για την διατήρηση και άναβίωση Χριστιανικών έθίμων.

Τό τυχόν χρηματικό πλεόνασμα της διαχειρίσεως πέραν των έκατό χιλιάδων κατατίθεται σε λογαριασμό Τραπέζης και στο όνομα του Ίδρύματος. Άνάληψη χρημάτων ένεργείται με άπόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 11

Ένταξη της Τραπέζης Αΐματος στο Ίδρυμα

Στό Ίδρυμα, τó όποίο συνιστάται, υπάγεται χωρίς άλλη διαδικασία ή Τράπεζα Αΐματος της ένορίας, που ήδη λειτουργεί στην ένορία, ως Τμήμα Αίμοδοσίας με έσωτερικό κανονισμό τόν ήδη υπάρχοντα, ό όποιος έγκρίθηκε με την ύπ' αριθμόν 316/13.5.1998 άπόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ίερας Μητροπόλεως Χίου.

Άρθρο 12

Μεγάλοι Εύεργέτες - Εύεργέτες - Δωρητές

Τό Δ.Σ. του Ίδρύματος δύναται με όμόφωνη άπόφαση νά άναγορεύει κατά την κρίση του Μεγάλους Εύεργέτες, Εύεργέτες και Δωρητές.

Άρθρο 13
Ετήσια έορτή

Ετήσια έορτή του Ίδρύματος όρίζεται ή 8η Αύγουστου κατά την όποία τιμάται ή μνήμη του προστάτη μας Αγίου Αίμιλιανού, Έπισκόπου Κυζίκου του Όμολογητού.

Τό Ίδρυμα έπίσης τιμά ή μνήμη των Καλλιμασιωτών άοιδίμων Οίκουμενικών Πατριαρχών Ίωακείμ Β΄ του Κοκκώδη και Ίωακείμ Δ΄ του Κρουσουλούδη, τελώντας μνημόσυνο κατ΄ έτος την Κυριακή πριν ή μετά την έορτή των Αγίων Θεοπατόρων Ίωακείμ και Άννης (9 Σεπτεμβρίου).

Άρθρο 14

Γιά κάθε θέμα που δεν προβλέπεται στον παρόντα Κανονισμό αποφασίζει τό Δ.Σ. του Ίδρύματος και έγκρίνει τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

Άρθρο 15

Ό παρών Κανονισμός δύναται νά τροποποιηθεί υπό της Ίερās Συνόδου, ύστερα από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και με την έγκριση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ίερās Μητροπόλεως Χίου.

Άρθρο 16
Διάλυση του Ίδρύματος

Τό παρόν Ίδρυμα διαλύεται δι΄ αποφάσεως της Ίερās Συνόδου:

α) Ύστερα από όμόφωνη και αίτιολογημένη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ίδρύμα-

τος και του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ίεροϋ Ναοϋ Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλλιμασιās σέ κοινή τους συνεδρίαση και ή σύμφωνη γνώμη του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ίερās Μητροπόλεως Χίου, ή

β) Με απόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ίερās Μητροπόλεως Χίου, όταν δεν έκπληρώνει την άποστολή του ή όταν παρεκκλίνει του σκοπού του.

Σέ κάθε περίπτωση διαλύσεως του Ίδρύματος όλόκληρη ή κινητή και άκίνητη περιουσία του καθώς και κάθε άλλο οικονομικό στοιχείο περιέρχεται χωρίς καμία άλλη διαδικασία στον Ίερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλλιμασιās.

Άρθρο 17
Ίσχύς του Κανονισμού

Ό παρών Κανονισμός ίσχύει από ή δημοσίευσή του στο έπίσημο Δελτίο της Έκκλησίας της Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» και στην «Έφημερίδα της Κυβερνήσεως».

Άρθρο 18

Άπό ή δημοσίευση του παρόντος Κανονισμού προκαλείται δαπάνη σέ θάρος του Προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου του Ίεροϋ Ναοϋ Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλλιμασιās, τό ύψος της όποιας δεν είναι δυνατόν νά ύπολογιστεί.

Άθήνα, 10 Μαρτίου 2000

† Ό Άθηνών ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
Ό Αρχιγραμματεϋς
Άρχιμ. Θεολόγος Άποστολίδης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Σύνοδος της Ἐκκλησίας της Ελλάδος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τῆς 4ης Μαΐου 2000

Κατόπιν τῆς ἀπὸ 7.12.1988 ἀποφάσεως τῆς Διарκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ κοινοποιήσεως ὑμῖν τῶν ἐκάστοτε τελεσιδίκων, ὀριστικῶν καὶ ἀμετακλήτων ἀποφάσεων τῶν Συνοδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, γνωστοποιούμεν ὑμῖν ὅτι:

1) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 16/1999 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι εἰς τὸν Ἱερομόναχον Δημήτριον Ζωγράφον, κατὰ κόσμον Σταῦρον τοῦ Δημητρίου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας, ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

2) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/2000 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι εἰς τὸν Πρεσβύτερον Δημήτριον Ζέρβαν τοῦ Κωνσταντίνου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

3) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2/2000 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι εἰς τὸν Πρεσβύτερον Χρήστον Νικολάου τοῦ Ἰωάννου, ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

4) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3/2000 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικῶ παραπτώματι εἰς τὴν Μοναχὴν Κασσιανὴν Τόσσιου, κατὰ κόσμον Γαρουφαλιάν τοῦ Ἀθανασίου, ἀδελφὴν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίας Κυριακῆς Ἀλιστράτης

Σερρών τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου, ἡ ποινὴ τῆς ἐπιπλήξεως.

5) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 4/2000 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικῶ παραπτώματι εἰς τοὺς Πρεσβυτέρους Θεόδωρον Δασκαλόπουλον τοῦ Κωνσταντίνου καὶ Παναγιώτην Καραμβαλάσην τοῦ Ἀντωνίου, κληρικοὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου, ἡ ποινὴ τῆς ἐπιπλήξεως.

Αἱ ἀνωτέρω δικαστικαὶ ἀποφάσεις κατέστησαν τελεσιδικοὶ, ὀριστικαὶ καὶ ἀμετάκλητοι, συνωδὰ ταῖς διατάξεσι τοῦ ἄρθρου 151 τοῦ Νόμου 5383/1932 "Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας" ὡς τίθενται καὶ ἰσχύουσι κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 "Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος".

(Ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

Ίερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

"Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 37, πργρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33, 34 καὶ 36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν κενῶν θέσεων τακτικῶν Ἐφημερίων ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς

- 1) Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ - Κυψέλης,
- 2) Ἀγίου Ἀνδρέου - Ἄνω Πατησίων,
- 3) Ἀγίου Δημητρίου - Ὀπλων - Κ. Πατησίων,
- 4) Ἀγίου Κωνσταντίνου - Δήμου Ἀγίου Δημητρίου,
- 5) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου - Χαροκόπου - Καλλιθέας καὶ

6) Ἀγίας Παρασκευῆς - Ν. Πεντέλης
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὰς Ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς πα-

ρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21ῃ Ἀπριλίου 2000

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις

1. Ἐφημερίων: α) Ἀγ. Διονυσίου Πετρούλων, β) Ἀγ. Γεωργίου Ζαχαρεΐκων, γ) Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀρετῆς καὶ δ) Ἀγ. Τριάδος Βάρδας

2. Διακόνων: α) Εὐαγγελισμοῦ Ἀμαλιάδος καὶ β) Ἀγίας Τριάδος Βάρδας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πύργῳ τῇ 16ῃ Μαΐου 2000

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀσωμάτου, καὶ
Εὐαγγελιστρίας Λάμπου Μύλων

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 16ῃ Μαΐου 2000

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1. Γεν. Θεοτόκου Σκιάθου
2. Β' θέσις Ἀγ. Μαρίνης Χαλκίδος
3. Ἀγ. Ἀναργύρων Καμαρίων
4. Ἀγ. Παντελ. Καμματριῶν Ἰστιάς
5. Ἀγ. Νικολάου Νεοχωρίου Ἰστιάς
6. Β' θέσις Ἀγ. Ἰωάννου Θεολ. Μαντουδίου
7. Ἀγ. Τριάδος Καμαρίτης
8. Παναγίας Παραβουνιώτισσας Ἐρέτριας
9. Ἀγ. Ἰωάννου Βουτᾶ
10. Ἀγ. Παρασκευῆς Καστανιώτισσας
11. Κοιμ. Θεοτόκου Ν. Πύργου Ἰστιάς
12. Ἀγ. Γεωργίου Βούνων
13. Ζωοδ. Πηγῆς Τσοῦκας
14. Ἀγ. Τριάδος Βλαχιάς

καὶ Διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου σιλικῆς,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν ἀνωτέρων κενῶν θέσεων.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 17ῃ Μαΐου 2000

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟ